

Comptes anuals consolidats i Informe de gestió consolidat del Grup CriteriaCaixa corresponents a l'exercici 2019

Traducció dels comptes anuals emesos originalment en castellà. Aquesta versió en català és una traducció de l'original en castellà únicament amb finalitats informatives. En el cas de discrepància, preval la versió en castellà.

Traducció d'un informe originàriament formulat en castellà basat en el nostre treball realitzat d'acord amb la normativa reguladora de l'activitat d'auditoria de comptes vigent a Espanya. En cas de discrepància, preval la versió en llengua castellana.

INFORME D'AUDITORIA DE COMPTES ANUALS CONSOLIDATS EMÈS PER UN AUDITOR INDEPENDENT

A l'accionista únic de Criteria Caixa, S.A.U.,

Informe sobre els comptes anuals consolidats

Opinió

Hem auditat els comptes anuals consolidats de Criteria Caixa, S.A.U. (la Societat dominant) i les seves societats dependents (el Grup), que comprenen el balanç a 31 de desembre de 2019, el compte de pèrdues i guanys, l'estat d'ingressos i despeses reconeguts, l'estat total de canvis en el patrimoni net, l'estat de fluxos d'efectiu i la memòria, tots ells consolidats, corresponents a l'exercici finalitzat en aquesta data.

Segons la nostra opinió, els comptes anuals consolidats adjunts expressen, en tots els aspectes significatius, la imatge fidel del patrimoni i de la situació financera del Grup a 31 de desembre de 2019, així com dels seus resultats i fluxos d'efectiu, tots ells consolidats, corresponents a l'exercici finalitzat en aquesta data, de conformitat amb les Normes Internacionals d'Informació Financera, adoptades per la Unió Europea (NIIF-UE), i altres disposicions del marc normatiu d'informació financera que resulten d'aplicació a Espanya.

Fonament de l'opinió

Hem dut a terme la nostra auditoria de conformitat amb la normativa reguladora de l'activitat d'auditoria de comptes vigent a Espanya. Les nostres responsabilitats d'acord amb aquestes normes es descriuen més endavant a la secció *Responsabilitats de l'auditor en relació amb l'auditoria dels comptes anuals consolidats* del nostre informe.

Som independents del Grup de conformitat amb els requeriments d'ètica, inclosos els d'independència, que són aplicables a la nostra auditoria dels comptes anuals consolidats a Espanya segons allò que exigeix la normativa reguladora de l'activitat d'auditoria de comptes. En aquest sentit, no hem prestat serveis diferents dels de l'auditoria de comptes ni hi han concorregut situacions o circumstàncies que, d'acord amb allò que estableix l'esmentada normativa reguladora, hagin afectat la necessària independència de manera que s'hagi vist compromesa.

Considerem que l'evidència d'auditoria que hem obtingut proporciona una base suficient i adequada per a la nostra opinió.

Qüestions clau de l'auditoria

Les qüestions clau de l'auditoria són aquelles qüestions que, segons el nostre judici professional, han estat de la major significativitat en la nostra auditoria dels comptes anuals consolidats del període actual. Aquestes qüestions han estat tractades en el context de la nostra auditoria dels comptes anuals consolidats en el seu conjunt, i en la formació de la nostra opinió sobre aquests, i no expresseu una opinió per separat sobre aquestes qüestions.

Deteriorament de participacions mantingudes en entitats associades

Descripció

Tal com es descriu a la nota 10, el Grup manté participacions en el capital social d'entitats associades el valor net comptable de les quals ascendeix a 15.931 milions d'euros al tancament de l'exercici.

La determinació de l'existència d'evidències objectives de deteriorament del valor en la inversió neta que suposin una pèrdua amb impacte en els fluxos d'efectiu futurs estimats requereix l'aplicació de judicis i estimacions significatius per part de la Direcció de la Societat dominant, tant en la determinació del descompte de fluxos futurs com a mètode de valoració com en la consideració de les hipòtesis clau establertes per a cada mètode en qüestió (ús de factors de correcció per adequar les dades comparables considerades, utilització de taxes de descompte, etc.).

Els aspectes esmentats, així com la rellevància de les inversions mantingudes, suposen que considerem la situació descrita com una qüestió clau de la nostra auditoria.

Procediments aplicats en l'auditoria

Els nostres procediments d'auditoria han inclòs, entre d'altres, l'obtenció i anàlisi de les valoracions de les esmentades participacions realitzades per la Direcció de la Societat dominant, verificant-ne la correcció aritmètica i l'adequació del mètode de valoració emprat en relació amb la inversió mantinguda.

Adicionalment, hem revisat les previsions de fluxos d'efectiu futurs i els hem contrastat amb dades externes i informació històrica de les societats participades per valorar la seva raonabilitat.

Respecte de les principals hipòtesis considerades per a cada mètode hem verificat que aquestes són raonables d'acord amb informació pública del sector d'activitat on opera la societat participada, revisant també l'anàlisi de sensibilitat preparat per la Societat dominant.

En la realització dels nostres procediments hem involucrat els nostres experts interns en valoracions per avaluar, principalment, la metodologia emprada pel Grup en l'anàlisi realitzada, les taxes de descompte considerades i el valor terminal expressat en termes de creixement a perpetuïtat dels fluxos d'efectiu futurs previstos, considerats si escau.

Finalment, hem avaluat que els desglossaments d'informació inclosos a la nota 10 dels comptes anuals consolidats adjunts en relació amb aquesta qüestió resulten adequats als requerits pel marc normatiu d'informació financera aplicable al Grup.

Recuperabilitat d'actius per impost diferit

Descripció

El balanç consolidat a 31 de desembre de 2019 inclou un saldo de 877 milions d'euros d'actius per impostos diferits, dels quals 643 milions d'euros corresponen principalment a bases imposables negatives i deduccions recuperables en el context del grup fiscal al qual pertany la Societat dominant, encapçalat per CaixaBank, S.A.

Al tancament de l'exercici, la Direcció de la societat dominant del grup fiscal prepara models financers per avaluar la recuperabilitat dels esmentats actius fiscals, considerant les novetats legislatives i projeccions de resultats del grup fiscal.

Identifiquem aquesta qüestió com a clau en la nostra auditoria ja que la preparació d'aquests models requereix un elevat nivell de judici, principalment en allò que respecta a les projeccions d'evolució dels negocis que afecten l'estimació realitzada sobre la recuperació dels crèdits fiscals.

Procediments aplicats en l'auditoria

Els nostres procediments d'auditoria han inclòs, entre d'altres, la revisió dels esmentats models financers, incloent l'anàlisi de la raonabilitat dels resultats reals obtinguts en comparació amb els projectats en els models de l'exercici anterior, la raonabilitat dels resultats inclosos en els models de l'exercici actual i la normativa fiscal aplicable, així com la raonabilitat de les projeccions dels exercicis futurs.

Així mateix, involucrem els nostres experts interns de l'àrea fiscal en l'anàlisi de la raonabilitat de les hipòtesis fiscals considerades sobre la base de la normativa aplicable.

Adicionalment, hem obtingut la confirmació dels procediments realitzats per part dels auditors de la societat dominant del grup fiscal en relació amb la recuperabilitat dels actius per impost diferit i avaluat la suficiència d'aquests procediments i la raonabilitat de les seves conclusions.

Finalment, hem avaluat si la nota 20 dels comptes anuals consolidats adjunts conté els desglossaments requerits en aquest respecte pel marc normatiu d'informació financera aplicable al Grup.

Paràgraf d'èmfasi

Cridem l'atenció sobre la nota 2.7 dels comptes anuals consolidats, que descriu una incertesa relacionada amb el resultat i els efectes que la situació de crisi del COVID 19 podria arribar a produir en les operacions futures del Grup. La nostra opinió sobre els esmentats comptes anuals no ha estat modificada en relació amb aquesta qüestió.

Altra informació: Informe de gestió consolidat

L'altra informació comprèn exclusivament l'informe de gestió consolidat de l'exercici 2019, la formulació del qual és responsabilitat dels administradors de la Societat dominant i no forma part integrant dels comptes anuals consolidats.

La nostra opinió d'auditoria sobre els comptes anuals consolidats no cobreix l'informe de gestió consolidat. La nostra responsabilitat sobre la informació continguda a l'informe de gestió consolidat es troba definida a la normativa reguladora de l'activitat d'auditoria de comptes, que estableix dos nivells diferenciats sobre aquesta informació:

a) Un nivell específic que resulta d'aplicació a l'estat de la informació no financera consolidat, així com a determinada informació inclosa a l'Informe Anual de Govern Corporatiu (IAGC), segons es defineix a l'art. 35.2.b) de la Llei 22/2015, d'Auditoria de Comptes, que consisteix a comprovar únicament que l'esmentada informació s'ha facilitat a l'informe de gestió consolidat o, si escau, que en aquest s'ha incorporat la referència corresponent a l'informe separat sobre la informació no financera en la forma prevista a la normativa i, en cas contrari, a informar-ne.

b) Un nivell general aplicable a la resta de la informació inclosa a l'informe de gestió consolidat, que consisteix a avaluar la concordança de l'esmentada informació amb els comptes anuals consolidats i informar-ne, a partir del coneixement del Grup obtingut en la realització de l'auditoria d'aquests comptes i sense incloure informació diferent de l'obtinguda com a evidència durant l'auditoria, així com a avaluar si el contingut i la presentació d'aquesta part de l'informe de gestió consolidat són conformes a la normativa que resulta d'aplicació i informar-ne. Si, basant-nos en el treball que hem realitzat, concloem que existeixen incorreccions materials, estem obligats a informar-ne.

Sobre la base del treball realitzat, segons allò que s'ha descrit anteriorment, hem comprovat que la informació no financera esmentada a l'apartat a) anterior es presenta a l'informe separat, "Estat de la informació no financera consolidat", al qual s'inclou referència a l'informe de gestió consolidat, que la informació de l'IAGC, esmentada en aquest apartat, s'inclou a l'informe de gestió consolidat i que la resta de la informació que conté l'informe de gestió consolidat concorda amb la dels comptes anuals consolidats de l'exercici 2019 i el seu contingut i presentació són conformes a la normativa que resulta d'aplicació.

Responsabilitat dels administradors i de la comissió d'auditoria i control de la Societat dominant en relació amb els comptes anuals consolidats

Els administradors de la Societat dominant són responsables de formular els comptes anuals consolidats adjunts, de forma que expressin la imatge fidel del patrimoni, de la situació financera i dels resultats consolidats del Grup, de conformitat amb les NIIF-UE i altres disposicions del marc normatiu d'informació financera aplicable al Grup a Espanya, i del control intern que considerin necessari per permetre la preparació de comptes anuals consolidats lliures d'incorrecció material, deguda a frau o error.

En la preparació dels comptes anuals consolidats, els administradors de la Societat dominant són responsables de la valoració de la capacitat del Grup per a continuar com a empresa en funcionament, revelant, segons correspongui, les qüestions relacionades amb empresa en funcionament i utilitzant el principi comptable d'empresa en funcionament excepte si els esmentats administradors tenen la intenció de liquidar el Grup o de cessar les seves operacions, o si no existeix cap altra alternativa realista.

La comissió d'auditoria i control de la Societat dominant és responsable de la supervisió del procés d'elaboració i presentació dels comptes anuals consolidats.

Responsabilitats de l'auditor en relació amb l'auditoria dels comptes anuals consolidats

Els nostres objectius són obtenir una seguretat raonable que els comptes anuals consolidats en el seu conjunt estan lliures d'incorrecció material, deguda a frau o error, i emetre un informe d'auditoria que conté la nostra opinió.

Seguretat raonable és un alt grau de seguretat però no garanteix que una auditoria realitzada de conformitat amb la normativa reguladora de l'activitat d'auditoria de comptes vigent a Espanya sempre detecti una incorrecció material quan existeix. Les incorreccions poden ser degudes a frau o error i es consideren materials si, individualment o de forma agregada, es pot preveure raonablement que influeixin en les decisions econòmiques que els usuaris prenen basant-se en els comptes anuals consolidats.

A l'Annex I d'aquest informe d'auditoria s'inclou una descripció més detallada de les nostres responsabilitats en relació amb l'auditoria dels comptes anuals consolidats. Aquesta descripció, que es troba a les pàgines 7 i 8, és part integrant del nostre informe d'auditoria.

Informe sobre altres requeriments legals i reglamentaris

Informe addicional per a la comissió d'auditoria i control de la Societat dominant

L'opinió que s'expressa en aquest informe és coherent amb allò que es manifesta en el nostre informe addicional per a la comissió d'auditoria i control de la Societat dominant amb data de 30 de març de 2020.

Període de contractació

L'Accionista Únic de la Societat dominant, segons consta a l'acta de consignació de decisions de data 15 de març de 2018, ens va nomenar com a auditors del Grup per un període d'un any, comptat a partir de l'exercici finalitzat el 31 de desembre de 2018.

Amb anterioritat, vam ser designats per decisió de l'Accionista Únic per al període d'un any i hem estat realitzant el treball d'auditoria de comptes de forma ininterrompuda des de l'exercici finalitzat el 31 de desembre de 2007 i, per tant, des de l'exercici finalitzat el 31 de desembre de 2011, any en què la Societat es va convertir en una Entitat d'Interès Públic.

DELOITTE, S.L.

Inscrita en el ROAC núm. S0692

Jordi Montalbo
Inscrit en el ROAC núm. 17529

30 de març de 2020

Annex I del nostre informe d'auditoria

Adicionalment a allò que inclou el nostre informe d'auditoria, en aquest Annex incloem les nostres responsabilitats respecte de l'auditoria dels comptes anuals consolidats.

Responsabilitats de l'auditor en relació amb l'auditoria dels comptes anuals consolidats

Com a part d'una auditoria de conformitat amb la normativa reguladora de l'activitat d'auditoria de comptes vigent a Espanya, apliquem el nostre judici professional i mantenim una actitud d'escepticisme professional durant tota l'auditoria. També:

- Identifiquem i valorem els riscos d'incorrecció material en els comptes anuals consolidats, deguda a frau o error, dissenyem i apliquem procediments d'auditoria per respondre a aquests riscos i obtenim evidència d'auditoria suficient i adequada per proporcionar una base per a la nostra opinió. El risc de no detectar una incorrecció material deguda a frau és més elevat que en el cas d'una incorrecció material deguda a error, ja que el frau pot implicar col·lusió, falsificació, omissions deliberades, manifestacions intencionadament errònies o l'elusió del control intern.
- Obtenim coneixement del control intern rellevant per a l'auditoria amb la finalitat de dissenyar procediments d'auditoria que siguin adequats en funció de les circumstàncies, i no amb la finalitat d'expressar una opinió sobre l'eficàcia del control intern del Grup.
- Avaluem si les polítiques comptables aplicades són adequades i la raonabilitat de les estimacions comptables i la corresponent informació revelada pels administradors de la Societat dominant.
- Concloem sobre si és adequada la utilització, per part dels administradors de la Societat dominant, del principi comptable d'empresa en funcionament i, basant-nos en l'evidència d'auditoria obtinguda, concloem sobre si existeix o no una incertesa material relacionada amb fets o amb condicions que poden generar dubtes significatius sobre la capacitat del Grup per a continuar com a empresa en funcionament. Si concloem que existeix una incertesa material, es requereix que cridem l'atenció en el nostre informe d'auditoria sobre la corresponent informació revelada en els comptes anuals consolidats o, si aquestes revelacions no són adequades, que expressem una opinió modificada. Les nostres conclusions es basen en l'evidència d'auditoria obtinguda fins a la data del nostre informe d'auditoria. No obstant això, els fets o condicions futurs poden ser la causa que el Grup deixi de ser una empresa en funcionament.
- Avaluem la presentació global, l'estructura i el contingut dels comptes anuals consolidats, inclosa la informació revelada, i si els comptes anuals consolidats representen les transaccions i els fets subjacents de manera que aconseguen expressar la imatge fidel.
- Obtenim evidència suficient i adequada en relació amb la informació financera de les entitats o activitats empresarials dins del Grup per expressar una opinió sobre els comptes anuals consolidats. Som responsables de la direcció, supervisió i realització de l'auditoria del Grup. Som els únics responsables de la nostra opinió d'auditoria.

Ens comuniquem amb la comissió d'auditoria i control de la Societat dominant en relació amb, entre altres qüestions, l'abast i el moment de realització de l'auditoria planificats i les constatacions significatives de l'auditoria, així com qualsevol deficiència significativa del control intern que identifiquem en el transcurs de l'auditoria.

També proporcionem a la comissió d'auditoria i control de la Societat dominant una declaració que hem complert els requeriments d'ètica aplicables, inclosos els d'independència, i ens hi hem comunicat per informar d'aquelles qüestions que raonablement puguin suposar una amenaça per a la nostra independència i, si escau, de les corresponents salvaguardes.

Entre les qüestions que han estat objecte de comunicació a la comissió d'auditoria i control de la Societat dominant, determinem les que han estat de la major significativitat en l'auditoria dels comptes anuals consolidats del període actual i que són, en conseqüència, les qüestions clau de l'auditoria.

Descrivim aquestes qüestions en el nostre informe d'auditoria llevat que les disposicions legals o reglamentàries prohibeixin revelar públicament la qüestió.

Índex

- **Comptes anuals del Grup CriteriaCaixa de l'exercici 2019**
- **Informe de gestió del Grup CriteriaCaixa de l'exercici 2019**

BALANÇOS CONSOLIDATS	3
COMPTE DE PÈRDUES I GUANYES CONSOLIDATS	5
ESTATS D'INGRESSOS I DESPESES RECONEGUTS CONSOLIDATS	6
ESTATS TOTALES DE CANVIS EN EL PATRIMONI NET CONSOLIDATS.....	7
ESTATS DE FLUXOS D'EFECTIU CONSOLIDATS.....	9
Memòria corresponent a l'exercici anual acabat el 31 de desembre de 2019	10
1. Naturalesa de l'Entitat	10
2. Bases de presentació	12
3. Principis i polítiques comptables i criteris de valoració aplicats	20
4. Gestió de riscos.....	41
5. Combinacions de negocis, adquisició i venda de participacions en el capital d'entitats dependents	52
6. Drets d'ús.....	54
7. Immobilitzat intangible.....	55
8. Immobilitzat material	57
9. Inversions immobiliàries.....	59
10. Participacions en entitats associades i negocis conjunts	61
11. Actius financers no corrents i corrents	69
12. Existències	75
13. Deutors i altres comptes per cobrar	78
14. Efectiu i altres equivalents d'efectiu.....	79
15. Patrimoni net.....	80
16. Ingressos diferits.....	87
17. Provisions no corrents i corrents	88
18. Passius financers no corrents i corrents	90
19. Creditors comercials i altres comptes a pagar	96
20. Situació fiscal i impost sobre beneficis	97
21. Actius i passius no corrents i grups alienables d'elements mantinguts per a la venda i activitats interrompudes	101
22. Ingressos i despeses.....	108
23. Informació financera per segments	115
24. Contingències i compromisos	120
25. Informació sobre parts vinculades.....	121
26. Notes a l'estat de fluxos d'efectiu consolidat	127
27. Medi ambient i responsabilitat social corporativa	129
Annex I – Societats dependents del Grup Criteria.....	130
Annex II – Participacions en societats associades de Criteria.....	133

BALANÇOS CONSOLIDATS

A 31 de desembre de 2019 i 2018, en milers d'euros

CRITERIACAIXA I SOCIETATS QUE COMPONEN EL GRUP CRITERIACAIXA

ACTIU		31/12/2019	31/12/2018 (*)
ACTIU NO CORRENT			
Actius per drets d'ús	(Nota 6)	5.794	–
Immobilitzat intangible	(Nota 7)	6.586	1.146.379
Immobilitzat material	(Nota 8)	62.306	178.062
Inversions immobiliàries	(Nota 9)	1.137.851	1.152.021
Participacions en entitats associades i negocis conjunts	(Nota 10)	15.931.017	15.764.887
Actius financers no corrents	(Nota 11)	3.347.229	1.907.530
Actius per impostos diferits	(Nota 20)	876.842	960.137
Total Actiu No Corrent		21.367.625	21.109.016
ACTIU CORRENT			
Actius no corrents mantinguts per a la venda	(Nota 21)	1.611.092	–
Existències	(Nota 12)	1.469.091	1.590.540
Deutors i altres comptes per cobrar	(Nota 13)	665.972	738.043
Altres actius financers corrents	(Nota 11)	69.635	748.890
Efectiu i altres equivalents d'efectiu	(Nota 14)	498.198	899.327
Total Actiu Corrent		4.313.988	3.976.800
TOTAL ACTIU		25.681.613	25.085.816

(*) Els saldos corresponents al 31/12/2018 es presenten únicament a efectes comparatius (vegeu Nota 2.4).

Les Notes 1 a 27 i els Annexos I i II adjunts formen part integrant del Balanç consolidat a 31 de desembre de 2019.

BALANÇOS CONSOLIDATS

A 31 de desembre de 2019 i 2018, en milers d'euros

CRITERIACAIXA I SOCIETATS QUE COMPONEN EL GRUP CRITERIACAIXA

PASSIU I PATRIMONI NET		31/12/2019	31/12/2018 (*)
PATRIMONI NET			
Capital	(Nota 15)	1.834.166	1.834.166
Reserves	(Nota 15)	16.579.310	15.590.223
Dividend a compte	(Nota 15)	(170.000)	(250.000)
Resultat atribuït al Grup	(Nota 15)	1.098.209	1.577.290
Ajustos en patrimoni per valoració	(Nota 15.5)	73.317	(579.053)
<i>Elements que no es reclassificaran a resultats</i>		(75.967)	(443.172)
<i>Elements que es poden reclassificar a resultats</i>		149.284	(135.881)
Interessos minoritaris	(Nota 15.6)	153.749	457.923
Total Patrimoni Net		19.568.751	18.630.549
PASSIU NO CORRENT			
Ingressos diferits	(Nota 16)	10.313	25.515
Provisions no corrents	(Nota 17)	21.584	141.610
Passius financers no corrents	(Nota 18)	4.671.683	4.874.929
Passius per impostos diferits	(Nota 20)	39.549	91.904
Total Passiu No Corrent		4.743.129	5.133.958
PASSIU CORRENT			
Passius vinculats a actius no corrents mantinguts per a la venda	(Nota 21)	1.069.872	-
Provisions corrents	(Nota 17)	308	27.545
Passius financers corrents	(Nota 18)	220.688	1.096.321
Creditors comercials i altres comptes a pagar	(Nota 19)	77.342	193.125
Altres passius corrents		1.523	4.318
Total Passiu Corrent		1.369.733	1.321.309
TOTAL PASSIU I PATRIMONI NET		25.681.613	25.085.816

(*) Els saldos corresponents al 31/12/2018 es presenten únicament a efectes comparatius (vegeu Nota 2.4).

Les Notes 1 a 27 i els Annexos I i II adjunts formen part integrant del Balanç consolidat a 31 de desembre de 2019.

COMPTES DE PÈRDUES I GUANYS CONSOLIDATS

Exercicis anuals acabats el 31 de desembre de 2019 i 2018, en milers d'euros
CRITERIACAIXA I SOCIETATS QUE COMPONEN EL GRUP CRITERIACAIXA

		31/12/2019	31/12/2018 (*)
Vendes i prestació de serveis	(Nota 22.1)	218.765	177.103
Cost de vendes	(Nota 22.2)	(153.041)	(82.556)
Resultats d'entitats valorades pel mètode de la participació	(Nota 10)	1.095.607	109.346
Rendiments d'instruments de capital	(Nota 22.3)	85.392	28.360
Resultats d'operacions financeres, amb empreses del grup, associades i negocis conjunts	(Nota 22.4)	18.710	2.573.131
Altres ingressos d'explotació		2.355	2.507
Despeses de personal	(Nota 22.5)	(27.341)	(24.630)
Altres despeses d'explotació	(Nota 22.6)	(65.708)	(79.281)
Amortització de l'immobilitzat	(Notes 6, 7, 8 i 9)	(19.945)	(19.794)
Variació de provisions		1.369	521
Deteriorament i resultat per alienacions d'immobilitzat	(Nota 22.7)	10.578	22.245
Deteriorament de participacions en associades i negocis conjunts	(Nota 10)	(2.985)	(595.088)
Altres guanys i pèrdues		5.327	522
RESULTAT D'EXPLOTACIÓ		1.169.083	2.112.386
Ingressos financers	(Nota 22.8)	8.117	12.265
Despeses financeres	(Nota 22.8)	(94.401)	(115.932)
Variació de valor raonable en instruments financers	(Nota 22.8)	(5.902)	(10.776)
Deteriorament i resultat per alienacions d'instruments financers	(Nota 22.8)	2.249	(2.089)
RESULTAT FINANCER		(89.937)	(116.532)
RESULTAT ABANS D'IMPOSTOS		1.079.146	1.995.854
Impost sobre beneficis	(Nota 20)	35.907	(35.948)
RESULTAT DE LES OPERACIONS CONTINUADES		1.115.053	1.959.906
Resultat de les operacions discontinuades	(Nota 21)	2.778	4.541
RESULTAT CONSOLIDAT DE L'EXERCICI		1.117.831	1.964.447
Atribuïble a interessos minoritaris (participacions no dominants)		19.622	387.157
De les activitats continuades		18.731	386.133
De les activitats discontinuades		891	1.024
Atribuïble als propietaris de la dominant		1.098.209	1.577.290
De les activitats continuades		1.096.322	1.573.773
De les activitats discontinuades		1.887	3.517

(*) Imports reexpressats d'acord amb el que s'indica a la Nota 2.4 – Comparació de la informació i variacions del perímetre. Es presenta únicament a efectes comparatius.

Les Notes 1 a 27 i els Annexos I i II adjunts formen part integrant del Compte de Pèrdues i Guanys consolidat de l'exercici anual acabat el 31 de desembre de 2019.

ESTATS D'INGRESSOS I DESPESES RECONEGUTS CONSOLIDATS

Exercicis anuals acabats el 31 de desembre de 2019 i 2018, en milers d'euros

CRITERIACAIXA I SOCIETATS QUE COMPONEN EL GRUP CRITERIACAIXA

	31/12/2019	31/12/2018 (*)
RESULTAT DEL PERÍODE	1.117.831	1.964.447
UN ALTRE RESULTAT GLOBAL	669.970	(373.293)
Partides que no es reclassificaran a resultats	370.297	(562.475)
Actius financers a valor raonable amb canvis en un altre resultat global – Instruments de capital	551.778	(162.461)
Participació en altres ingressos i despeses reconeguts de les inversions associades i negocis conjunts	(129.173)	(417.594)
Efecte impositiu	(52.308)	17.580
Elements que es poden reclassificar a resultats	299.673	189.182
Conversió de divises	105.255	127.003
<i>Guany/(pèrdues) per canvi de divises comptabilitzats en el patrimoni net</i>	105.255	127.003
<i>Transferit a resultats</i>	–	–
<i>Altres reclassificacions</i>	–	–
Cobertures de fluxos d'efectiu (porció efectiva)	(10.978)	(2.557)
<i>Guany/(pèrdues) de valor comptabilitzats en el patrimoni net</i>	(10.978)	(3.206)
<i>Transferit a resultats</i>	–	649
<i>Transferit a l'import en llibres inicial dels elements coberts</i>	–	–
<i>Altres reclassificacions</i>	–	–
Participació en altres ingressos i despeses reconeguts de les inversions associades i negocis conjunts	202.017	64.331
Efecte impositiu	3.379	405
RESULTAT GLOBAL TOTAL DEL PERÍODE	1.787.801	1.591.154
Atribuïble a interessos minoritaris (participacions no dominants)	37.222	380.196
<i>Per a activitats continuades</i>	36.610	376.655
<i>Per a activitats discontinuades</i>	612	3.541
Atribuïble als propietaris de la dominant	1.750.579	1.210.958
<i>Per a activitats continuades</i>	1.746.627	1.213.885
<i>Per a activitats discontinuades</i>	3.952	(2.927)

(*) Imports reexpressats d'acord amb el que s'indica a la Nota 2.4 – Comparació de la informació i variacions del perímetre. Es presenta únicament a efectes comparatius.

Les Notes 1 a 27 i els Annexos I i II adjunts formen part integrant de l'Estat d'Ingressos i Despeses Reconeguts consolidat de l'exercici anual acabat el 31 de desembre de 2019.

ESTATS TOTALS DE CANVIS EN EL PATRIMONI NET CONSOLIDATS

Exercicis anuals acabats el 31 de desembre de 2019 i 2018, en milers d'euros
CRITERIACAIXA I SOCIETATS QUE COMPONEN EL GRUP CRITERIACAIXA

	Patrimoni net atribuït a l'entitat dominant					Interessos minoritaris			
	Fons propis								
	Capital	Prima d'emissió	Reserves i Altres aportacions de socis	Resultat atribuïble als propietaris de la dominant	Menys: Dividends a compte	Un altre resultat global acumulat	Un altre resultat global acumulat	Altres elements	Total
Saldo d'obertura 31/12/2018 (abans de la reexpressió)	1.834.166	2.344.519	13.245.704	1.577.290	(250.000)	(579.053)	(18.587)	476.510	18.630.549
Efectes de la correcció d'errors									
Efectes dels canvis en les polítiques comptables									
Saldo d'obertura a 01/01/2019	1.834.166	2.344.519	13.245.704	1.577.290	(250.000)	(579.053)	(18.587)	476.510	18.630.549
Resultat global total del període	–	–	–	1.098.209	–	652.370	17.600	19.622	1.787.801
Altres variacions del patrimoni net	–	–	989.087	(1.577.290)	80.000			(341.396)	(849.599)
Dividends (o remuneracions als socis)			(250.000)		(170.000)			(18.778)	(438.778)
Transferències entre components del patrimoni net			1.327.290	(1.577.290)	250.000				
Altres augments/disminucions del patrimoni net			(88.203)					(322.618)	(410.821)
Saldo de tancament a 31/12/2019	1.834.166	2.344.519	14.234.791	1.098.209	(170.000)	73.317	(987)	154.736	19.568.751

Les Notes 1 a 27 i els Annexos I i II adjunts formen part integrant de l'Estat Total de Canvis en el Patrimoni Net consolidat de l'exercici anual acabat el 31 de desembre de 2019.

ESTATS TOTALS DE CANVIS EN EL PATRIMONI NET CONSOLIDATS

Exercicis anuals acabats el 31 de desembre de 2019 i 2018, en milers d'euros
CRITERIACAIXA I SOCIETATS QUE COMPONEN EL GRUP CRITERIACAIXA

	Patrimoni net atribuït a l'entitat dominant						Interessos minoritaris		Total
	Fons propis						Un altre resultat global acumulat	Altres elements	
	Capital	Prima d'emissió	Reserves i Altres aportacions de socis	Resultat atribuïble als propietaris de la dominant	Menys: Dividends a compte	Un altre resultat global acumulat			Un altre resultat global acumulat
Saldo d'obertura a 31/12/2017 (abans de la re-expressió)	1.834.166	2.344.519	12.132.587	1.458.728	(100.000)	(211.860)	(10.767)	514.010	17.961.383
Efectes de la correcció d'errors									
Efectes dels canvis en les polítiques comptables			861			(861)	(859)	859	
Saldo d'obertura a 01/01/2018	1.834.166	2.344.519	12.133.448	1.458.728	(100.000)	(212.721)	(11.626)	514.869	17.961.383
Resultat global total del període	-	-	-	1.577.290	-	(366.332)	(6.961)	387.157	1.591.154
Altres variacions del patrimoni net	-	-	1.112.256	(1.458.728)	(150.000)	-	-	(425.516)	(921.988)
Dividends (o remuneracions als socis)			(150.000)		(250.000)			(496.373)	(896.373)
Transferències entre components del patrimoni net			1.358.728	(1.458.728)	100.000				
Altres augments/disminucions del patrimoni net			(96.472)					70.857	(25.615)
Saldo de tancament a 31/12/2018	1.834.166	2.344.519	13.245.704	1.577.290	(250.000)	(579.053)	(18.587)	476.510	18.630.549

Es presenta únicament a efectes comparatius (vegeu Nota 2.4).

Les Notes 1 a 27 i els Annexos I i II adjunts formen part integrant de l'Estat Total de Canvis en el Patrimoni Net consolidat de l'exercici anual acabat el 31 de desembre de 2019.

ESTATS DE FLUXOS D'EFECTIU CONSOLIDATS

Exercicis anuals acabats el 31 de desembre de 2019 i 2018, en milers d'euros

CRITERIACAIXA I SOCIETATS QUE COMPONEN EL GRUP CRITERIACAIXA

		31/12/2019	31/12/2018 (*)
1. Fluxos de tresoreria procedents de les activitats d'explotació ⁽¹⁾		37.494	(912.537)
Resultat abans d'impostos		1.079.146	2.004.945
Ajustos en el resultat	(Nota 26)	(978.263)	(1.925.806)
Canvis en el capital corrent	(Nota 26)	67.696	83.401
Altres actius i passius d'explotació		(48.762)	(530.052)
Pagaments per interessos		(126.457)	(137.065)
Cobraments per interessos		7.617	7.256
Pagaments / cobraments per impostos		36.517	(415.216)
2. Fluxos de tresoreria usats en les activitats d'inversió ⁽¹⁾	(Nota 26)	523.527	2.417.729
Dividends rebuts		745.216	853.715
Inversions (-)		(1.138.804)	(3.014.862)
- Entitats del grup, associades i negocis conjunts		(1.061)	(676.313)
- Actius materials, inversions immobiliàries i altres actius intangibles		(71.030)	(26.733)
- Actius financers – Instruments de capital	(Nota 11.1)	(1.027.222)	(1.048.896)
- Actius financers – Instruments de deute	(Nota 11.2)	(39.491)	(161.483)
- Inversions financeres temporals		-	(1.099.355)
- Préstecs concedits		-	(2.082)
Desinversions (+)		917.115	4.578.876
- Entitats del grup, associades i negocis conjunts		19.745	3.943.703
- Actius materials, inversions immobiliàries i altres actius intangibles		16.485	29.950
- Actius financers – Instruments de capital		132.337	10.210
- Actius financers – Instruments de deute		126.248	48.117
- Inversions financeres temporals	(Nota 11.2)	600.000	519.586
- Amortització de préstecs concedits		22.300	27.310
3. Fluxos de tresoreria procedents de les activitats de finançament ⁽¹⁾	(Nota 26)	(861.764)	(1.498.609)
Dividends pagats	(Notes 15.3 i 15.4)	(370.000)	(300.000)
Repartiment de reserves	(Nota 15.3)	(50.000)	(100.000)
Préstecs obtinguts i emissió d'obligacions		800.000	108.037
Amortització de préstecs obtinguts i emissió d'obligacions		(1.241.764)	(1.206.646)
4. Fluxos de tresoreria procedents de les activitats discontinuades		-	-
AUGMENT/DISMINUCIÓ NETA DE L'EFECTIU O EQUIVALENTS		(300.743)	6.583
Efectiu a l'inici de l'exercici	(Nota 14)	899.327	892.744
Efectiu traspassat a Actius no corrents mantinguts per a la venda	(Nota 21)	(100.386)	-
Efectiu al final de l'exercici	(Nota 14)	498.198	899.327
Efectiu generat (consumit) durant l'exercici		(300.743)	6.583

⁽¹⁾ Inclou els fluxos d'efectiu de les operacions continuades i de les operacions interrompudes (vegeu Nota 21).

(*) Es presenta únicament a efectes comparatius (vegeu Nota 2.4).

Les Notes 1 a 27 i els Annexos I i II adjunts formen part integrant de l'Estat de Fluxos d'efectiu consolidat de l'exercici anual acabat el 31 de desembre de 2019.

Memòria corresponent a l'exercici anual acabat el 31 de desembre de 2019

CRITERIA CAIXA, S.A.U.

I SOCIETATS QUE COMPONEN EL GRUP CRITERIACAIXA

D'acord amb la normativa vigent sobre contingut dels comptes anuals consolidats, aquesta Memòria completa, amplia i comenta el balanç, el compte de pèrdues i guanys, l'estat d'ingressos i despeses reconeguts, l'estat total de canvis en el patrimoni net i l'estat de fluxos d'efectiu, i hi forma una unitat, amb l'objectiu de mostrar la imatge fidel del patrimoni i de la situació financera del Grup consolidat Criteria a 31 de desembre de 2019, com també dels resultats de les seves operacions, dels canvis en el patrimoni net i dels fluxos d'efectiu que hi ha hagut en l'exercici anual acabat en aquesta data.

1. Naturalesa de l'Entitat

Criteria Caixa, S.A.U. (d'ara endavant, Criteria, CriteriaCaixa o la Societat Dominant), amb NIF A63379135, i les seves societats filials integren el Grup CriteriaCaixa (d'ara endavant, el Grup o el Grup Criteria).

Criteria Caixa, S.A.U. es va constituir el 16 de desembre de 2003 amb la denominació social de Gestora de Microfinances, S.A.U. En data 25 de juliol de 2007, es van elevar a públic els acords que es van prendre al Consell d'Administració el 16 de juliol de 2007, pels quals es va modificar la denominació social de Gestora de Microfinances, S.A.U. per la de ServiHabitat XXI, S.A.U. En data 18 de desembre de 2013, en virtut de la fusió entre ServiHabitat XXI, S.A.U. (societat absorbent) i Criteria CaixaHolding, S.A.U. (societat absorbida), la Societat va adoptar la denominació social de Criteria CaixaHolding, S.A.U. En data 7 d'octubre de 2015, es va elevar a públic davant notari l'acord adoptat pel Patronat de la Fundació Bancària Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona, "la Caixa", pel qual es va modificar la denominació social de Criteria CaixaHolding, S.A.U. per la de Criteria Caixa, S.A.U.

El domicili social de Criteria és a la plaça Weyler, número 3, de Palma (Mallorca).

Criteria, de conformitat amb l'article 2 dels seus Estatuts Socials, té com a objecte social la realització de les activitats següents:

- L'adquisició, la venda i l'administració de valors mobiliaris i participacions en altres societats, tant si els seus títols cotitzen en borsa com si no.
- L'administració i la gerència de societats, així com la gestió i l'administració de valors representatius de fons propis d'entitats tant residents com no residents en territori espanyol.
- L'assessorament econòmic, fiscal, tècnic, borsari i de qualsevol altre tipus.
- La realització d'activitats consultores, assessores i promotores d'iniciatives industrials, comercials, urbanístiques, agrícoles i de qualsevol altre tipus.
- La construcció, rehabilitació, manteniment i assistència tècnica, adquisició, administració, gestió, promoció, venda i explotació en arrendament, excepte l'arrendament financer, de qualsevol classe de béns immobles, propis o de tercers, relacionats o bé amb el sector turístic, en general, incloent-hi els parcs temàtics o d'oci, o bé amb centres comercials, ja siguin destinats a la tercera edat, a particulars o a empresaris-promotors.

- La comercialització de béns immobles, per compte propi o d'altri, en els termes més amplis i a través de tots els mitjans de comercialització, incloent-hi el canal d'Internet a través de la gestió i l'explotació de pàgines web.

La Societat Dominant també podrà participar en altres societats i intervenir fins i tot en la seva constitució, associant-s'hi o interessant-s'hi de qualsevol manera.

La Fundació Bancària Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona (d'ara endavant, la Fundació Bancària "la Caixa" o "la Caixa") és l'Accionista Únic de la Societat Dominant i, al seu torn, és l'entitat dominant del Grup Fundació Bancària Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona "la Caixa", en què s'integra CriteriaCaixa.

2. Bases de presentació

2.1. Marc normatiu de la informació financera

Els comptes anuals consolidats del Grup han estat formulats pels Administradors d'acord amb el marc normatiu d'informació financera aplicable al Grup, que és el que estableixen:

- a) Les Normes Internacionals d'Informació Financera (d'ara endavant, NIIF) adoptades per la Unió Europea mitjançant Reglaments Comunitaris, de conformitat amb el Reglament 1606/2002 del Parlament Europeu i del Consell, de 19 de juliol de 2002 i modificacions posteriors.
- b) El Codi de Comerç i la informació mercantil restant.
- c) La resta de normativa comptable espanyola que sigui aplicable.

2.2. Imatge fidel

Els comptes anuals consolidats adjunts s'han obtingut dels registres comptables de la Societat Dominant i de la resta d'entitats que integren el Grup, i es presenten d'acord amb el marc normatiu d'informació financera que els resulta d'aplicació i, en particular, d'acord amb els principis i criteris comptables que conté, de manera que reflecteixen la imatge fidel del patrimoni i de la situació financera consolidada del Grup a 31 de desembre de 2019, dels resultats del Grup i dels canvis en el patrimoni net i dels fluxos d'efectiu que hi ha hagut durant l'exercici. Els comptes anuals adjunts inclouen certs ajustos i reclassificacions que tenen per objecte homogeneïtzar els principis i criteris seguits per les societats integrades amb els de Criteria.

El Consell d'Administració ha formulat els comptes anuals individuals de Criteria i els comptes consolidats del Grup Criteria corresponents a l'exercici 2019 a la reunió celebrada el 30 de març de 2020. Aquests comptes anuals estan pendents d'aprovació per l'Accionista Únic. No obstant això, el Consell d'Administració espera que siguin aprovats sense modificacions. L'Accionista Únic va aprovar els comptes anuals de Criteria i els consolidats del Grup Criteria corresponents a l'exercici 2018 a la sessió del Patronat de la Fundació Bancària "la Caixa" del dia 30 de maig de 2019, i estan dipositats al Registre Mercantil de Palma (Mallorca).

Els principis i criteris de valoració aplicats es detallen a la Nota 3 d'aquesta memòria consolidada. No hi ha cap principi comptable o criteri de valoració de caràcter obligatori que, tenint un efecte significatiu en els comptes anuals consolidats, s'hagi deixat d'aplicar.

Les xifres es presenten en milers d'euros, tret que s'indiqui explícitament la utilització d'una altra unitat monetària. Determinada informació financera d'aquesta memòria ha estat arrodonida i, consegüentment, les xifres mostrades com a totals en aquest document poden variar lleugerament de l'operació aritmètica exacta de les xifres anteriors.

D'altra banda, a l'hora de determinar la informació que s'ha de revelar en aquests estats financers anuals consolidats, s'ha tingut en compte la seva importància relativa en relació amb el mateix període comptable anual.

Normes i interpretacions emeses per l'International Accounting Standards Board (IASB) que han entrat en vigor durant l'exercici 2019

En la data de formulació d'aquests comptes anuals consolidats les normes més significatives que han entrat en vigor són les següents:

Normes i Interpretacions	Títol	Aplicació obligatòria per a exercicis iniciats a partir de:
<i>Aprovades per ser aplicades a la UE</i>		
NIIF 16	Arrendaments	1 de gener de 2019
Modificació de la NIIF 9	Característiques de cancel·lació anticipada amb compensació negativa	1 de gener de 2019
Interpretació CINIIF 23	Incertesa sobre tractaments fiscals	1 de gener de 2019
Modificació de la NIC 28	Interès a llarg termini en associades i negocis conjunts	1 de gener de 2019
Modificació de la NIC 19	Modificació, reducció o liquidació d'un pla	1 de gener de 2019
Millores de les NIIF Cicle 2015-2017	Modificacions menors	1 de gener de 2019

NIIF 16 «Arrendaments»

La NIIF 16 substitueix l'actual NIC 17 «Arrendaments», així com les interpretacions vigents sobre arrendaments (CINIIF 4 «Determinació de si un acord conté un arrendament», SIC 15 «Arrendaments operatius – Incentius» i SIC 27 «Avaluació de l'essència de les transaccions que adopten la forma legal d'un arrendament»).

La NIIF 16 estableix els principis per al reconeixement, mesurament, presentació i desglossament sobre els arrendaments. L'objectiu d'aquesta norma és assegurar que els arrendataris i els arrendadors proporcionin informació rellevant d'una forma que representi aquestes transaccions de manera fidel. La proposta de la NIIF 16 per a l'arrendatari és la d'un model únic, en què tots els arrendaments es registren en balanç i amb un impacte similar als actuals arrendaments financers (amortització del dret d'ús i despesa financera pel cost amortitzat del passiu). Tanmateix, per a l'arrendador la proposta és continuar amb el model dual, similar a l'actual NIC 17.

El Grup ha aplicat les polítiques, estimacions i criteris següents:

- S'ha aplicat l'exempció de reconeixement d'arrendaments en què l'actiu subjacent és de baix valor (inferior a 5.000 dòlars estatunidencs) i a curt termini (venciment inferior o igual a 12 mesos).
- S'ha aplicat la solució pràctica indicada al paràgraf C3 de l'apèndix C de la NIIF 16, que estipula que no cal avaluar-lo novament si un contracte és o conté un arrendament en la data d'aplicació inicial.
- A l'efecte de transició, s'ha decidit aplicar l'enfocament retrospectiu modificat, partint del qual no es reexpressarà cap xifra comparativa d'anys anteriors.
- S'ha escollit mesurar el dret d'ús inicial de l'actiu per un import igual al passiu per arrendament a 1 de gener de 2019 per a tots els contractes d'arrendament.
- No registre separat dels components que no són arrendaments d'aquells que sí que ho són per a aquelles classes d'actius en els quals la importància relativa d'aquests components no sigui significativa respecte al valor total de l'arrendament.
- Estimació del termini dels arrendaments com el període no cancel·lable s'ha considerat el termini inicial de cada contracte excepte en el cas en què el Grup tingui una opció unilateral d'ampliació de durada de contracte on s'han fet estimacions.

- S'ha aplicat el tipus d'interès efectiu corresponent a la taxa incremental de l'endeutament de l'arrendatari. Per a Saba Infraestructuras s'ha aplicat un tipus d'interès incremental del 3% (el 7% per a Xile) i, per a la resta de filials del Grup Criteria, de l'1,84%.

Els impactes de l'aplicació de la NIIF 16 en els Estats Financers Consolidats del Grup, per bé que no han estat significatius, han estat els següents:

Els impactes de l'aplicació de la NIIF 16 en els Estats Financers Consolidats del Grup, per bé que no han estat significatius, han estat els següents:

(milers d'euros)	Impacte primera aplicació 01/01/2019
Impactes en el Balanç consolidat	
Impactes en l'Actiu	
Actius per drets d'ús	122.942
Deutors i altres comptes a cobrar no corrents	(6.581)
Deutors i altres comptes a cobrar corrents	(1.158)
Impactes en el Passiu	
Passius financers per arrendament no corrents	100.524
Passius financers per arrendament corrents	14.679

El reconeixement de nous actius a l'epígraf *Actius per drets d'ús* correspon, bàsicament, a immobles d'oficines i vehicles en lloguer així com lloguer d'aparcaments.

L'aplicació de la NIIF 16 ha suposat, en el compte de pèrdues i guanys consolidat adjunt a 31 de desembre de 2019, el registre d'una despesa per amortització de 13.627 milers d'euros (2.341 milers d'euros registrats a l'epígraf *Amortització de l'immobilitzat* i 11.286 milers d'euros a l'epígraf *Resultat de les operacions discontinuades*) i el registre de la despesa per interessos dels passius per arrendament per un import de 3.594 milers d'euros (110 milers d'euros registrats a l'epígraf *Despeses financeres* i 3.484 milers d'euros a l'epígraf *Resultat de les operacions discontinuades*).

A continuació, es descriuen sumàriament la resta de normes i interpretacions que han entrat en vigor en l'exercici 2019 i que no han suposat un impacte significatiu per al Grup:

Modificació de la NIIF 9 «Característiques de cancel·lació anticipada amb compensació negativa»

Aquesta modificació introdueix canvis en el test de l'SPPI (només pagament de principal i interessos) per permetre que, en certes circumstàncies, actius amortitzables anticipadament pel prestatari i que impliquin el pagament d'una compensació que reflecteix els canvis en els tipus d'interès puguin ser mesurats a cost amortitzat, subjectes a la resta de criteris de la NIIF 9.

Interpretació CINIIF 23 «Incertesa sobre tractaments fiscals»

Aquesta interpretació aclareix com aplicar els criteris de registre i valoració de la NIC 12 quan hi ha incertesa sobre l'acceptabilitat per part de l'autoritat fiscal d'un determinat tractament fiscal utilitzat per l'entitat.

Modificació de la NIC 28 «Interès a llarg termini en associades i negocis conjunts»

Aquesta modificació clarifica que la NIIF 9, incloent-hi els requeriments de deteriorament, ha de ser aplicada als préstecs a llarg termini en associades i negocis conjunts que formen part de la inversió neta que l'entitat té en aquestes participacions. Atès que la NIC 28 no especifica cap requeriment sobre el reconeixement o mesurament d'aquests préstecs a llarg termini, estaran sota l'abast de la NIIF 9.

Modificació de la NIC 19 «Modificació, reducció o liquidació d'un pla»

D'acord amb les modificacions proposades, quan es produeixi un canvi en un pla de prestació definida (per una modificació, reducció o liquidació) l'entitat utilitzarà hipòtesis actualitzades en la determinació del cost dels serveis i els interessos nets per al període després del canvi del pla.

Normes i interpretacions emeses per l'IASB no vigents

En la data de formulació d'aquests comptes anuals consolidats, les normes i interpretacions més significatives per al Grup que ha publicat l'IASB, però que no resulten d'aplicació obligada en l'elaboració dels estats financers de l'exercici 2019, bé perquè la seva data d'efectivitat és posterior a la data dels comptes anuals consolidats, o bé perquè encara no s'han aprovat a la Unió Europea són les següents.

El Grup ha decidit no exercir l'opció d'aplicació anticipada d'aquestes normes, en cas que sigui possible. No obstant això, en la data actual, el Grup espera que l'adopció d'aquestes normes no tingui impactes significatius.

Normes i Interpretacions	Títol	Aplicació obligatòria per a exercicis iniciats a partir de:
<u>Aprovades per ser aplicades a la UE</u>		
Modificacions a la NIC 1 i la NIC 8	Definició de materialitat	1 de gener de 2020
Modificacions a la NIIF 9, la NIC 39 i la NIIF 7	Reforma del tipus d'interès de referència	1 de gener de 2020
<u>No aprovats per a la seva aplicació a la UE</u>		
Modificacions a la NIIF 3	Clarificacions a la definició de negoci	1 de gener de 2020
NIIF 17	Contractes d'assegurances	1 de gener de 2021 ⁽¹⁾
Modificacions a la NIC 1	Clarificacions sobre la classificació dels passius com a Corrents i No corrents	1 de gener de 2022

⁽¹⁾ L'IASB n'ha proposat l'ajornament a 1 de gener de 2022.

Aprovades per ser aplicades a la UE

Modificacions a la NIC 1 i la NIC 8, «Definició de materialitat»

Aquesta modificació clarifica la definició de «material» per facilitar-ne la comprensió, ja que algunes entitats han tingut dificultats per avaluar si determinada informació era material i si, per tant, s'havia de desglossar en els estats financers.

Modificacions a la NIIF 9, la NIC 39 i la NIIF 7: «Reforma de la Taxa d'interès de referència»

Modifiquen certs requisits específics de la comptabilitat de cobertures per mitigar els possibles efectes de la incertesa que ha causat la reforma del LIBOR.

No aprovats per a la seva aplicació a la UE

Modificació de la NIIF 3, «Clarificacions a la definició de negoci»

Aquesta modificació introdueix aclariments a la definició de negoci de la NIIF 3 amb l'objectiu de facilitar-ne la identificació en el marc d'una combinació de negocis, o si al contrari, es tracta de l'adquisició d'un conjunt d'actius.

NIIF 17 «Contractes d'assegurances»

La NIIF 17 es va publicar el maig de 2017 i substituirà l'actual NIIF 4. S'hi recolliran els principis de registre, valoració, presentació i desglossament dels contractes d'assegurances amb l'objectiu que l'entitat proporcioni informació rellevant i fiable que permeti als usuaris de la informació determinar l'efecte que tenen els contractes en els estats financers.

Modificació de la NIC 1: «Presentació dels Estats Financers: Classificació dels passius com a Corrents i No corrents»

Aquesta modificació introdueix els aclariments següents sobre la classificació dels passius com a corrents o no corrents; especifica que: i) les condicions al final del període sobre el qual s'informa són les que s'utilitzaran per determinar si hi ha la possibilitat de diferir la liquidació d'un passiu o no, ii) les expectatives de la direcció respecte a fets posteriors a la data de tancament no són rellevants i, iii) la modificació clarifica situacions que es consideren liquidacions de passius.

2.3. Responsabilitat de la informació i les estimacions efectuades

En l'elaboració d'aquests comptes anuals s'han utilitzat estimacions basades en l'experiència històrica i en altres factors que es consideren raonables d'acord amb les circumstàncies actuals i que constitueixen la base per establir el valor comptable de determinats actius, passius, ingressos, despeses i compromisos el valor dels quals no és determinable fàcilment mitjançant altres fonts. El Grup revisa les seves estimacions de forma contínua. Aquestes estimacions es refereixen, principalment, a:

- La vida útil i la determinació de les pèrdues per deteriorament dels actius per drets d'ús, immobilitzat intangible (fons de comerç i dels actius intangibles), immobilitzat material i inversions immobiliàries (vegeu Notes 6, 7, 8 i 9).
- La determinació del valor recuperable i dels resultats de les participacions en entitats associades i negocis conjunts (vegeu Nota 10).
- La determinació de les pèrdues per deteriorament de determinats actius financers (vegeu Nota 11).
- La determinació del valor raonable de determinats actius i passius financers (vegeu Notes 11 i 18).
- La determinació de les pèrdues per deteriorament de les existències (vegeu Nota 12).
- La valoració de les provisions necessàries per cobrir contingències laborals, legals i fiscals i altres passius contingents (vegeu Nota 17).
- La despesa de l'impost de societats determinat sobre el tipus impositiu esperat a finals d'any, i l'activació dels crèdits fiscals i l'avaluació de la seva recuperabilitat (vegeu Nota 20).
- La valoració de les provisions necessàries per cobrir les provisions per substitució i cànons (vegeu Nota 21).
- L'estimació del valor raonable menys els costos de venda dels actius no corrents mantinguts per a la venda (vegeu Nota 21).

Aquestes estimacions s'han fet en funció de la millor informació disponible en la data de preparació d'aquests comptes anuals, per bé que és possible que esdeveniments futurs obliguin a modificar-les en propers exercicis, cosa que es faria, si escau, de manera prospectiva.

2.4. Comparació de la informació i variacions del perímetre

Les xifres corresponents a l'exercici anual de 2018, incloses en els comptes anuals consolidats adjunts de l'exercici 2019, es presenten únicament a efectes comparatius.

A l'efecte de comparació del compte de pèrdues i guanys consolidat de l'exercici 2019 amb l'exercici 2018, s'han de tenir en compte els efectes de l'aplicació de la NIIF 16 descrits a la Nota 2.2.

Adicionalment, el compte de pèrdues i guanys consolidat del període comparatiu de l'exercici 2018 s'ha reexpressat amb l'impacte de la classificació del negoci que desenvolupa la societat del Grup Saba Infraestructuras com a activitat interrompuda en aplicació de la NIIF 5 «Actius no corrents mantinguts per a la venda i activitats interrompudes» (vegeu Nota 21).

Les variacions principals en el perímetre de consolidació o en els percentatges d'incorporació durant l'exercici 2019 han estat les següents:

Societat	Mètode de consolidació i percentatge			
	31/12/2019		31/12/2018	
Criteria Movilidad, S.L.U.	–	–	Global	100%
Energía Boreal 2018, S.A.U.	–	–	Global	71,95%
Naturgy Energy Group, S.A. (*)	Associada	24,42%	Associada	24,02%
The Bank of East Asia, Ltd.	Associada	17,50%	Associada	17,59%

(*) A 31/12/2019, la participació econòmica del Grup Criteria és del 24,42% i s'ostenta de manera directa a través de Criteria.

A continuació es descriuen les variacions principals exposades en el quadre anterior que corresponen a transaccions de l'exercici 2019:

Fusió per absorció d'Energía Boreal 2018, S.A.U. i de Criteria Movilidad, S.L.U. per part de Criteria Caixa, S.A.U.

En data 8 de novembre de 2019, Criteria Caixa, S.A.U., accionista únic en aquesta data d'Energía Boreal 2018, S.A.U. i de Criteria Movilidad, S.L.U.; i la Fundació Bancària "la Caixa", Accionista Únic de Criteria Caixa, S.A.U., van acordar dur a terme la fusió, en els termes previstos als articles 22 i següents de la Llei de Modificacions Estructurals, mitjançant l'absorció d'Energía Boreal 2018, S.A.U. i de Criteria Movilidad, S.L.U. (societats absorbides) per part de Criteria Caixa, S.A.U. (societat absorbent i accionista únic d'ambdues societats absorbides), amb extinció, per dissolució sense liquidació de les societats absorbides i transmissió en bloc de tot el seu patrimoni a la societat absorbent, que va adquirir, per successió universal, els béns, drets i obligacions d'Energía Boreal 2018, S.A.U. i Criteria Movilidad, S.L.U.

El propòsit d'ambdues fusions va ser simplificar part de l'estructura legal del Grup Criteria per tal d'incrementar-ne l'eficiència en la gestió, considerant que l'activitat principal de les societats absorbides consistia en la tinença de participacions en altres societats. Així mateix, el manteniment de societats amb personalitats jurídiques independents suposava duplicitats innecessàries per a la gestió i administració.

Amb caràcter previ a l'operació de fusió, els accionistes minoritaris d'Energía Boreal 2018, S.A. (G3T, S.L. i BCN Godia, S.L.U.), van procedir a transmetre accions pròpies a Energía Boreal 2018, S.A. Com a conseqüència, en data 5 de novembre de 2019, la participació de Criteria a Energía Boreal 2018, S.A. va arribar al 100%.

Els projectes de fusió es van elevar a públic en data 16 de desembre de 2019 i es van inscriure al Registre Mercantil de Palma en data 13 de febrer de 2020.

Les variacions principals en el perímetre de consolidació o en els percentatges d'incorporació durant l'exercici 2018 van ser les següents:

Societat	Mètode de consolidació i percentatge			
		31/12/2018	31/12/2017	
Criteria Industrial Ventures, S.A.	Global	100%	–	–
Criteria Movilidad, S.L.U.	Global	100%	–	–
Energía Boreal 2018, S.A.	Global	71,95%	–	–
Inmo Criteria Patrimonio, S.A.U.	Global	100%	–	–
Saba Infraestructuras, S.A.	Global	99,50%	Global	50,10%
Naturgy Energy Group, S.A. (*)	Associada	24,02%	Associada	24,44%
The Bank of East Asia	Associada	17,59%	Associada	17,44%
Inversiones Autopistas, S.A.	–	–	Global	55,54%
Abertis Infraestructuras, S.A.	–	–	Associada	18,44%

(*) Participació econòmica del Grup Criteria a 31/12/2018: el 20,42% s'ostenta de manera directa a través de Criteria, i el 3,60%, de forma indirecta a través d'Energía Boreal.

2.5. Estacionalitat de les transaccions

Les activitats de les societats que componen el Grup Criteria no tenen un caràcter cíclic o estacional rellevant. Per aquest motiu no s'inclouen detalls específics en aquestes notes explicatives als comptes anuals consolidats corresponents a l'exercici 2019.

No obstant això, en aplicació de la interpretació CINIIF 21 determinades taxes i gravàmens es registren com a despesa quan sorgeix l'obligació sobre la base de la regulació que els és aplicable. En aquest sentit, el Grup registra l'1 de gener de cada any l'Impost de Béns Immobles, que ha suposat una despesa d'11.417 milers d'euros en el compte de pèrdues i guanys de l'exercici acabat el 31 de desembre de 2019 (12.021 milers d'euros a 31 de desembre de 2018). S'han registrat 8.697 milers d'euros a l'epígraf *Altres despeses d'explotació* i 2.720 milers d'euros a l'epígraf *Resultat de les operacions discontinuades* (9.765 milers d'euros i 2.256 milers d'euros, respectivament, en l'exercici anterior).

2.6. Canvis de criteris comptables

Durant l'exercici 2019 no hi ha hagut canvis de criteris comptables respecte als criteris aplicats a la construcció de la informació relativa a l'exercici 2018. Els únics canvis introduïts es corresponen amb les noves normes i interpretacions de l'*International Accounting Standards Board* (IASB) que han entrat en vigor durant l'exercici 2019 i no han tingut impacte significatiu per al Grup (vegeu Nota 2.2).

2.7. Fets posteriors al tancament

L'Accionista Únic, a la reunió del 6 de febrer de 2020, ha acordat distribuir un import de 75.000 milers d'euros amb càrrec a prima d'emissió, que s'ha pagat a la Fundació Bancària "la Caixa" en data 7 de febrer de 2020.

Els forts impactes soferts en l'evolució dels mercats financers internacionals des de finals de febrer i principis de març de 2020, com a conseqüència tant de la propagació geogràfica de la pandèmia del covid-19 com de les tensions en el mercat de petroli per la guerra de preus iniciada per l'Aràbia Saudita i Rússia, han provocat que l'evolució anual d'importants índexs com l'Eurostoxx, el Dow Jones o l'IBEX 35, hagi estat molt volàtil a la vegada que negativa, sent una de les correccions més greus des de la crisi financera del 2008.

Tenint en consideració la complexa situació dels mercats a causa de la globalització d'aquests, l'absència, de moment, d'un tractament mèdic eficaç contra el virus i la incertesa sobre les seves conseqüències, a curt, mitjà i llarg termini en l'economia, en la data de formulació d'aquests Comptes Anuals encara no és possible fer una valoració fiable dels possibles impactes sobre la Societat i el seu Grup.

En aquest sentit, tenint en compte els fets descrits amb anterioritat, els Administradors de la Societat han fet una avaluació preliminar i consideren, basant-se en la millor informació disponible en la data de formulació d'aquests Comptes Anuals, que la Societat té palanques per gestionar el risc de liquiditat que es pugui produir, per bé que, pel que fa al risc de mercat dels instruments de capital cotitzats, aquest podria tenir un impacte negatiu en el valor recuperable d'aquests, el qual dependrà en gran mesura de l'evolució i expansió de la pandèmia del covid-19 en els propers mesos així com de les mesures adoptades pels agents del mercat. En aquest sentit, les Notes 10 i 11 inclouen la informació més rellevant de les principals inversions financeres del Grup en la data de tancament dels Estats Financers Consolidats.

3. Principis i polítiques comptables i criteris de valoració aplicats

Els principis i polítiques comptables i criteris de valoració principals que s'han aplicat en elaborar els comptes anuals consolidats del Grup Criteria corresponents a l'exercici 2019, d'acord amb el que estableixen les Normes Internacionals d'Informació Financera que ha adoptat la Unió Europea, han estat els següents:

3.1. Principis de consolidació

Els comptes anuals consolidats comprenen, a més de les dades corresponents a la Societat Dominant, la informació corresponent a les societats dependents, associades i negocis conjunts. El procediment d'integració dels elements patrimonials d'aquestes societats es fa en funció del tipus de control o influència que s'exerceix sobre aquestes, el qual es detalla a continuació:

Entitats dependents

El Grup considera entitats dependents aquelles sobre les quals es té capacitat de control. Aquesta capacitat de control es manifesta quan:

- Es disposa del poder per dirigir-ne les activitats rellevants, és a dir, les que afecten de manera significativa el rendiment, per disposició legal, estatutària o acord.
- Es té capacitat present, és a dir, pràctica, d'exercir els drets per fer servir aquell poder per tal d'influir en el seu rendiment.
- I, a causa de la seva implicació, s'està exposat o es té dret a rendiments variables de l'entitat participada.

Generalment, els drets de vot proporcionen el poder per dirigir les activitats rellevants d'una entitat participada. Per al seu còmput, es tenen en compte tots els drets de vot, directes i indirectes, inclosos els potencials, com, per exemple, opcions de compra adquirides sobre instruments de capital de la participada.

En determinades situacions, es pot tenir el poder per dirigir les activitats sense disposar de la majoria dels drets de vot.

En aquests casos es valora si de manera unilateral es té la capacitat pràctica per dirigir les seves activitats rellevants. Entre aquestes activitats rellevants, hi ha les financeres, les operatives o les relacionades amb el nomenament i la remuneració dels òrgans de direcció, entre d'altres.

La informació de les entitats dependents es consolida, sense excepcions per raons d'activitat, amb la de Criteria mitjançant l'aplicació del mètode d'integració global, que consisteix a agregar els actius, passius i patrimoni net, ingressos i despeses, de naturalesa similar, que consten en els registres individuals (vegeu l'apartat següent, *Combinacions de negocis*, per a més detall sobre la manera de comptabilitzar el fons de comerç relacionat). El valor en llibres de les participacions, directes i indirectes, en el capital de les entitats dependents s'elimina amb la fracció del patrimoni net de les entitats dependents que aquelles representin. La resta de saldos i transaccions entre les societats consolidades s'elimina en el procés de consolidació.

La participació de tercers en el patrimoni i en els resultats de l'exercici del Grup Criteria es presenta als epígrafs *Interessos minoritaris* del balanç consolidat i *Resultat atribuïble als interessos minoritaris* del compte de pèrdues i guanys consolidat, respectivament.

Pel que fa a la consolidació dels resultats de les entitats dependents adquirides en l'exercici, s'efectua per l'import del resultat generat des de la data d'adquisició. De manera anàloga, els resultats de les entitats dependents que deixen de ser-ho en l'exercici es consoliden per l'import del resultat generat des de l'inici de l'exercici fins a la data en què es perd el control.

La NIF 10 «Estats financers consolidats» estableix que, quan es dona la pèrdua de control d'una entitat dependent, els actius, els passius, els interessos minoritaris i les altres partides que puguin estar reconegudes en ajustos per valoració s'han de donar de baixa del balanç consolidat i s'ha de registrar el valor raonable de la contraprestació rebuda, així com de qualsevol inversió romanent. La diferència entre aquests dos valors es reconeix en el compte de pèrdues i guanys consolidat.

Així mateix, quan es produeix la pèrdua de control d'una entitat dependent, es reconeixerà qualsevol inversió que mantingui en l'antiga dependent al seu valor raonable quan perdi el control, i posteriorment comptabilitzarà aquesta inversió i qualsevol import degut a aquesta dependent, o que aquesta li degui, de conformitat amb les NIF pertinents. Aquest valor raonable es considerarà el valor raonable a efectes del reconeixement inicial d'un actiu financer d'acord amb la NIF 9 «Instruments financers» o, quan escaigui, el cost a efectes del reconeixement inicial d'una inversió en una associada o en un negoci conjunt.

Les adquisicions i les alienacions, quan no impliquen un canvi de control en l'entitat participada, es registren com a operacions patrimonials i no es reconeix cap pèrdua ni guany en el compte de pèrdues i guanys consolidat. La diferència entre la contraprestació lliurada o rebuda i la disminució o l'augment dels interessos minoritaris, respectivament, es reconeix en reserves.

L'Annex I d'aquesta Memòria facilita informació rellevant sobre aquestes entitats. La informació correspon a les últimes dades disponibles reals o estimades en el moment de redactar aquesta Memòria.

Negocis conjunts

El Grup considera com a negocis conjunts les entitats sobre les quals es tenen acords contractuals de control conjunt, en virtut dels quals les decisions sobre les activitats rellevants es prenen de forma unànime per les entitats que comparteixen el control i tenen dret als seus actius nets.

Les participacions en negocis conjunts es valoren per aplicació del mètode de la participació (vegeu, per a més detall, l'apartat següent).

A 31 de desembre de 2019 el Grup no manté participacions en negocis conjunts.

Entitats associades

Les entitats associades són aquelles sobre les quals el Grup, directament o indirectament, exerceix influència significativa i no són entitats dependents o negocis conjunts. La influència significativa queda palesa, en la majoria dels casos, mitjançant una participació igual o superior al 20% dels drets de vot de l'entitat participada. Si els drets de vot són inferiors al 20%, la influència significativa s'evidenciarà si s'escau alguna de les circumstàncies indicades a la NIC 28 «Inversions en entitats associades i en negocis conjunts». Algunes circumstàncies que habitualment posen de manifest l'existència d'influència significativa són el fet de tenir representació en el consell d'administració, participar en els processos de fixació de polítiques de la participada, l'existència de transaccions d'importància relativa entre l'entitat i la participada, l'intercanvi de personal directiu o el subministrament d'informació tècnica essencial.

Excepcionalment, no es consideren entitats associades les entitats en què es mantenen drets de vot a l'entitat participada superiors al 20%, però en què es pot demostrar clarament que aquesta influència no existeix i, per tant, no es té el poder d'intervenir en les polítiques financeres i operatives.

Les inversions més representatives en les quals es té influència significativa amb un percentatge inferior al 20% són les següents:

- The Bank of East Asia (BEA): la relació amb aquesta participada es va iniciar el 2007 i va ser reclassificada a entitat associada el 2009. Criteria té establert amb aquesta entitat bancària un acord estratègic d'inversió i col·laboració. Així mateix, el President del Consell d'Administració de Criteria és membre del Consell d'Administració del BEA i del Comitè de Nomenaments. Addicionalment, hi ha acords de col·laboració entre les fundacions de la participada i la Fundació

Bancària "la Caixa". Val la pena indicar que CaixaBank, empresa associada del Grup Criteria, té un rol de soci bancari (*banking partner*) amb el BEA per desenvolupar activitats comercials. A 31 de desembre de 2019, la participació de Criteria al BEA és del 17,50% (vegeu Nota 10).

- El Grupo Financiero Inbursa (GFI): el Grup "la Caixa" va iniciar la relació amb aquesta participada el 2008, amb una participació inicial d'un 20%, i es va classificar des de llavors com a associada. Criteria té establert un pacte d'accionistes amb els seus accionistes de control. Així mateix, el Consell d'Administració del GFI té dos membres vinculats a Criteria, un dels quals és membre del Comitè de Pràctiques Societàries, del Comitè de Direcció i del Comitè de Crèdit i Riscos. Addicionalment, ambdós són convidats (amb veu però sense vot) al Comitè d'Auditoria. Cal indicar que CaixaBank manté un rol de soci bancari (*banking partner*) amb GFI per desenvolupar activitats comercials. A 31 de desembre de 2019, la participació de Criteria a GFI és del 9,10%, i n'és el segon accionista majoritari. (vegeu Nota 10).

En els comptes anuals consolidats, les entitats associades es valoren mitjançant el mètode de la participació, és a dir, per la fracció del seu net patrimonial que representa la participació del Grup en el seu capital, una vegada considerats els dividendes percebuts i altres eliminacions patrimonials. En el cas de transaccions amb una entitat associada, les pèrdues i guanys corresponents s'eliminen en el percentatge de participació del Grup en el capital. S'imputa en el compte de resultats del Grup la part proporcional segons la participació econòmica del resultat de les entitats associades.

El Grup no ha utilitzat estats financers d'entitats per a les quals s'aplica el mètode de la participació, que es refereixin a una data diferent de la de la societat dominant del Grup.

L'amortització dels actius intangibles de vida útil definida identificats com a conseqüència de l'elaboració d'una *Purchase Price Allocation* (PPA) per a l'assignació del preu d'adquisició pagat s'efectua amb càrrec a l'epígraf *Resultats d'entitats valorades pel mètode de la participació* del compte de pèrdues i guanys consolidat.

L'Annex II i, si escau, la Nota 10 d'aquesta Memòria proporcionen informació rellevant sobre aquestes societats. Per a les societats cotitzades en borsa s'indiquen les dades públiques més recents. Per a la resta, la informació correspon a les últimes dades disponibles reals o estimades en el moment de redactar aquesta Memòria.

Deteriorament de participacions en empreses integrades pel mètode de la participació

El deteriorament de les inversions integrades pel mètode de la participació es determina mitjançant la comparació del seu import recuperable (el més alt entre el valor d'ús i el valor raonable, menys els costos de venda) amb el seu import en llibres, sempre que hi hagi indicadors que el valor de la inversió es pot haver deteriorat.

El Grup té establerta una metodologia per a l'avaluació trimestral d'indicadors que assenyalen l'aparició d'indicis de deteriorament en el valor registrat d'aquestes societats. Concretament, s'avalua l'evolució del negoci per a les participades i, si escau, la cotització de la societat durant el període considerat, així com els preus objectius publicats per analistes independents de reconegut prestigi. A partir d'aquestes dades, el Grup determina el valor recuperable associat a la participació i, en cas que superi el valor registrat d'aquestes societats, es considera que no hi ha indicis de deteriorament.

Addicionalment, el Grup Criteria efectua semestralment una anàlisi per avaluar el valor recuperable de les seves participacions i comprovar la correcció del valor pel qual estan registrades. Per a això s'utilitzen mètodes de valoració generalment acceptats, com per exemple models de descompte de fluxos de caixa (DCF), models de descompte de dividendes (DDM) i d'altres.

Les hipòtesis principals que s'han utilitzat per calcular el valor recuperable de les empreses integrades pel mètode de la participació es detallen a la Nota 10.

Les pèrdues per deteriorament d'aquest tipus d'actius es reverteixen si hi ha hagut canvis en les estimacions utilitzades per determinar l'import recuperable. Tant la dotació com, si escau, la reversió d'una pèrdua per deteriorament es comptabilitzen a l'epígraf *Deteriorament de participacions en associades i negocis conjunts* del compte de pèrdues i guanys consolidat. En aquest sentit, una pèrdua per deteriorament només és revertida fins al punt en què el valor comptable de l'actiu després de la reversió no excedeix l'import que figuraria en llibres si no s'hagués reconegut prèviament l'esmentada pèrdua per deteriorament.

Combinacions de negocis

Les normes comptables defineixen les combinacions de negocis com la unió de dues o més entitats en una única entitat o grup d'entitats; l'«entitat adquirent» és la que, en la data d'adquisició, assumeix el control d'una altra entitat.

Per a aquelles combinacions de negocis en què el Grup adquireix el control, es procedeix a determinar el cost de la combinació, que generalment coincidirà amb el valor raonable de la contraprestació transferida. Aquesta contraprestació estarà integrada pels actius lliurats, els passius assumits davant els anteriors propietaris del negoci adquirit i els instruments de capital emesos per l'entitat adquirent.

Així mateix, s'avalua, en la data d'adquisició, la diferència entre:

- i) La suma del valor raonable de la contraprestació transferida, dels interessos minoritaris i de les participacions prèvies mantingudes en l'entitat o el negoci adquirit.
- ii) L'import net dels actius identificables adquirits i dels passius assumits, mesurats al seu valor raonable.

La diferència positiva entre i) i ii) es registra a l'epígraf *Immobilitzat intangible – Fons de comerç* del balanç consolidat, sempre que no es pugui assignar a elements patrimonials concrets o actius intangibles identificables de l'entitat o negoci adquirit. Si la diferència és negativa, es registra a l'epígraf *Fons de comerç negatiu reconegut a resultats* del compte de pèrdues i guanys consolidat.

3.2. Actius per drets d'ús

En la data d'inici d'un arrendament, el Grup Criteria reconeix un actiu pel dret d'ús. El cost de l'actiu pel dret d'ús inclou l'import inicial del passiu per arrendament, qualsevol cost directe inicial i els pagaments per arrendaments efectuats abans o en la data d'inici, així com qualsevol cost de desmantellament amb relació a l'actiu. Posteriorment, l'actiu per dret d'ús es reconeix al cost menys l'amortització acumulada i, si escau, la provisió per deteriorament associat, i s'ajusta per reflectir qualsevol avaluació posterior o modificació de l'arrendament.

El Grup Criteria aplica l'exempció per als arrendaments a curt termini (definitos com a arrendaments amb un termini d'arrendament inferior o igual a 12 mesos) i arrendaments d'actius de baix valor (inferior a 5.000 dòlars estatunidencs). Per a aquests arrendaments, el Grup reconeix els pagaments de l'arrendament com una despesa operativa de manera lineal durant el termini de l'arrendament, llevat que hi hagi una altra base sistemàtica més representativa del marc temporal en què es consumeixen els beneficis econòmics de l'actiu arrendat.

Els actius per dret d'ús s'amortitzen linealment durant el període més curt del termini d'arrendament, i la vida útil de l'actiu subjacent. Es registren a l'epígraf *Amortització de l'immobilitzat* del compte de pèrdues i guanys consolidat.

3.3. Immobilitzat intangible

Tenen la consideració d'actius intangibles els actius no monetaris identificables que no tenen aparença física i que sorgeixen com a conseqüència d'una adquisició a tercers o que han estat desenvolupats internament.

Així i tot, només es reconeixen els actius intangibles el cost dels quals es pugui determinar de forma objectiva i dels quals s'estimi probable obtenir beneficis econòmics en el futur. Els actius intangibles es reconeixen inicialment pel seu cost d'adquisició o producció i, posteriorment, es valoren al seu cost net de l'amortització acumulada i de les pèrdues per deteriorament, si escau.

A 31 de desembre de 2018, en aquest epígraf s'inclouen, principalment, les concessions administratives del negoci de gestió d'aparcaments que desenvolupa Saba. No obstant això, a 31 de desembre de 2019, aquestes concessions administratives estan registrades a l'epígraf *Actius no corrents mantinguts per a la venda*, com a conseqüència de la classificació del negoci de gestió d'aparcaments que desenvolupa Saba Infraestructuras com a activitat interrompuda durant el primer semestre del 2019.

Amb caràcter general, les concessions administratives figuren en l'actiu valorades per l'import total dels desemborsaments efectuats per a la seva obtenció.

La CINIIF 12, vigent des de l'1 de gener de 2010, regula el tractament comptable dels acords publicoprivats de contractes de concessió de serveis quan:

- El concedent controla o regula a quins serveis ha de destinar el concessionari la infraestructura, a qui ha de prestar aquests serveis, i a quin preu.
- El concedent controla qualsevol participació residual significativa en la infraestructura al final de la vigència de l'acord.

En aquests acords de concessió, el concessionari actua en qualitat de proveïdor de serveis, concretament per un costat serveis de construcció o millora de la infraestructura, i per un altre, serveis d'explotació i manteniment durant el període de l'acord. La contraprestació rebuda per aquests serveis es registra tenint en compte el tipus de dret contractual que es rebí. Les concessions administratives es registren a l'epígraf *Immobilitzat Intangible – Concessions administratives* del balanç consolidat, en aplicació del model de l'intangible, en què el concessionari assumeix el risc de la demanda.

Les concessions administratives són de vida útil finita i el seu cost, en cas de ser registrat com un actiu intangible, s'imputa a resultats a través de la seva amortització, durant el període concessional utilitzant per a això un mètode lineal d'amortització.

El període d'amortització mitjà dels actius intangibles presentats en el balanç consolidat és el següent:

Classe d'actiu	Vida útil mitjana estimada (anys)
Concessions administratives	En funció de la vida útil de la concessió
Aplicacions informàtiques	3-5
Altres actius intangibles	3-10

L'amortització que s'ha calculat dels actius intangibles es registra a l'exercici en què incorre, a l'epígraf *Amortització de l'immobilitzat* del compte de pèrdues i guanys consolidat, i les pèrdues i recuperacions de valor per deteriorament, a l'epígraf *Deteriorament i resultat per alienacions d'immobilitzat*.

Els criteris per al reconeixement de les pèrdues per deteriorament d'aquests actius i, si escau, de les recuperacions de pèrdues per deteriorament registrats en exercicis anteriors són similars als aplicats per als actius tangibles.

En el cas concret de les concessions administratives, aquestes apareixen majoritàriament assignades a la unitat generadora d'efectiu (UGE) del negoci de gestió d'aparcaments. Sobre aquesta UGE es fa el corresponent test de deteriorament per tal de verificar que es generen els fluxos d'efectiu suficients per suportar el valor dels actius que la integren.

Fons de comerç

El fons de comerç representa el pagament anticipat efectuat per l'entitat adquirent pels beneficis econòmics futurs procedents d'actius que no han pogut ser identificats individualment i reconeguts per separat. Només es registra fons de comerç quan les combinacions de negoci es fan a títol oneros.

En els processos de combinacions de negoci, el fons de comerç sorgeix com a diferència positiva entre:

- La contraprestació lliurada més, si escau, el valor raonable de les participacions prèvies en el patrimoni del negoci adquirit i l'import dels socis externs.
- El valor raonable net dels actius identificats adquirits menys els passius assumits.

El fons de comerç es registra a l'epígraf *Immobilitzat intangible – Fons de comerç* del balanç consolidat, i no s'amortitza en cap cas.

Els fons de comerç corresponents a les associades i negocis conjunts, que s'incorporen als comptes anuals consolidats pel mètode de la participació, es presenten en el balanç consolidat juntament amb l'import que representa la inversió en el capital de l'entitat, a l'epígraf *Participacions en entitats associades i negocis conjunts* del balanç consolidat.

En cas d'increment o disminució de la participació en una entitat dependent que no doni lloc a un canvi de control, aquesta operació es tracta com una transacció de patrimoni. Per tant, el fons de comerç pagat es reflectiria directament en el patrimoni net del Grup, sense efecte en el fons de comerç o en el compte de pèrdues i guanys consolidat.

Amb motiu de cada tancament comptable o quan hi hagi indicis de deteriorament, es calcula si hi ha hagut algun deteriorament que en redueixi el valor recuperable per sota del seu cost net registrat i, en cas afirmatiu, se saneja oportunament amb contrapartida a l'epígraf *Deteriorament i resultat per alienacions d'immobilitzat* del compte de pèrdues i guanys consolidat. Les pèrdues per deteriorament no són objecte de reversió posterior.

3.4. Immobilitzat material

L'immobilitzat material està integrat per immobles, terrenys, mobiliari, vehicles, equips informàtics i altres instal·lacions que el Grup té en propietat per a l'ús propi o per produir o subministrar béns i serveis i que s'espera que s'utilitzin durant més d'un exercici econòmic.

Amb caràcter general, l'immobilitzat material es presenta al cost d'adquisició, net de l'amortització acumulada i de la correcció de valor que resulta de comparar el valor net de cada partida amb el seu import recuperable corresponent.

L'amortització es calcula aplicant el mètode lineal al cost d'adquisició dels actius menys el seu valor residual, en funció de la vida útil estimada. Els terrenys no s'amortitzen en estimar-se que la seva vida útil és indefinida. Les dotacions anuals en concepte d'amortització de l'immobilitzat material es fan amb contrapartida a l'epígraf *Amortització de l'immobilitzat* del compte de pèrdues i guanys consolidat, i es determinen en funció dels anys de vida útil estimada dels diferents elements, segons el detall següent:

Classe d'actiu	Vida útil estimada (anys)
Construccions	20 - 50
Instal·lacions tècniques i maquinària	4 - 16
Mobiliari i altres instal·lacions	3 - 12
Equips per a processos d'informació	3 - 10
Altres	4 - 10

Amb motiu de cada tancament comptable, el Grup Criteria analitza si hi ha indicis que el valor net dels elements del seu actiu tangible excedeixi el seu import recuperable corresponent, entès aquest com l'import més alt entre el seu valor raonable menys els costos de venda necessaris i el seu valor en ús.

Si es determina que cal reconèixer una pèrdua per deteriorament, es registra amb càrrec a l'epígraf *Deteriorament i resultat d'alienacions d'immobilitzat* del compte de pèrdues i guanys consolidat, i es redueix el valor en llibres dels actius fins a l'import recuperable.

De manera similar, quan es constata que s'ha recuperat el valor dels actius es registra la reversió de la pèrdua per deteriorament reconeguda en períodes anteriors. En cap cas la reversió de la pèrdua per deteriorament d'un actiu no pot representar un increment del seu valor en llibres superior al que tindria si no s'haguessin reconegut pèrdues per deteriorament en exercicis anteriors.

Així mateix, un cop l'any o quan s'observen indicis que ho aconsellen, es revisa la vida útil estimada dels elements de l'immobilitzat i, si cal, s'ajusten les dotacions en concepte d'amortitzacions a l'epígraf del compte de pèrdues i guanys consolidat d'exercicis futurs esmentat anteriorment.

Les despeses de conservació i manteniment es registren a l'epígraf *Altres despeses d'explotació* del compte de pèrdues i guanys consolidat. Per contra, els imports invertits en millores que contribueixen a augmentar la capacitat o eficiència o a allargar la vida útil dels béns esmentats registren com a major cost d'aquests.

3.5. Inversions immobiliàries

L'epígraf *Inversions immobiliàries* del balanç consolidat adjunt recull els valors nets dels terrenys, edificis i altres construccions que es mantenen, bé per explotar-los en règim de lloguer, bé per obtenir-ne una plusvàlua mitjançant la venda.

Les inversions immobiliàries es presenten valorades al seu cost d'adquisició menys l'amortització i pèrdues per deteriorament acumulades corresponents.

Els costos d'ampliació, modernització o millora que representen un augment de la productivitat, capacitat o eficiència, o un allargament de la vida útil dels béns, es capitalitzen com a més cost dels béns corresponents, mentre que les despeses de conservació i manteniment es carreguen a l'epígraf *Altres despeses d'explotació* del compte de pèrdues i guanys consolidat de l'exercici en què s'incorren.

En relació amb els projectes en curs, únicament es capitalitzen els costos d'execució i les despeses financeres, sempre que aquestes despeses s'hagin meritat abans de la posada en condicions d'explotació de l'actiu i que la durada de les obres sigui superior a 1 any.

El Grup no ha capitalitzat costos financers durant els exercicis 2019 i 2018.

El traspàs de les inversions immobiliàries en curs a inversions immobiliàries es fa quan els actius estan disponibles per a la seva explotació.

El Grup amortitza les seves inversions immobiliàries seguint el mètode lineal, distribuint el cost dels actius nets de deterioraments entre els anys de vida útil estimada, segons el detall següent:

	Vida útil estimada (anys)
Construccions	50
Instal·lacions tècniques i mobiliari	8-12

Els beneficis o pèrdues sorgits de la venda o retir d'un actiu es determinen com la diferència entre el seu valor net comptable i el seu preu de venda, i es reconeixen a l'epígraf *Deteriorament i resultat per alienacions d'immobilitzat* del compte de pèrdues i guanys consolidat.

Deteriorament de valor

El Grup revisa periòdicament que no hi hagi indicis de deteriorament de valor de les inversions immobiliàries que puguin significar canvis en el seu valor recuperable. Així mateix, amb motiu del tancament anual, el Grup compara el valor net comptable de les inversions immobiliàries amb el seu valor recuperable, que es determina com el més gran entre el valor en ús i el valor raonable menys els costos de venda. El Grup determina el valor raonable sobre la base de les taxacions o valoracions que efectuen experts independents, que tenen una antiguitat màxima de 2 anys i que posteriorment s'ajusten d'acord amb un model intern de valoració.

En aquest sentit, Criteria té una política corporativa que garanteix la competència professional, la independència i l'objectivitat de les societats taxadores, que requereix que aquestes compleixin els requisits de neutralitat i credibilitat per tal que l'ús de les seves estimacions no menyscabi la fiabilitat de les seves valoracions.

El Grup fa un estudi detallat de segmentació dels seus actius amb un pla d'acció individualitzat per a cada segment d'immobles. Per a cadascun dels segments d'actius definits, el model intern de valoració ajusta les taxacions tenint en compte, principalment, la diferència que hi ha entre el preu de venda real i el valor de taxació per als immobles venuts pel Grup en els últims 24 mesos, així com altres aspectes com els costos de comercialització o l'evolució futura del lloguer de determinats actius.

Quan el valor esmentat és inferior al valor net comptable de l'actiu en qüestió, el Grup en registra el deteriorament oportú amb càrrec al compte de pèrdues i guanys consolidat de l'exercici.

D'altra banda, quan es constata que s'ha recuperat el valor dels actius, es registra la reversió de la pèrdua per deteriorament reconegut en períodes anteriors amb abonament al compte de pèrdues i guanys consolidat. En cap cas la reversió de la pèrdua per deteriorament d'un actiu no pot representar un increment del seu valor en llibres superior al que tindria si no s'haguessin reconegut pèrdues per deteriorament en exercicis anteriors.

3.6. Arrendaments

Els arrendaments es reconeixen, valoren i presenten seguint les directrius que es desenvolupen a la NIIF 16 «Arrendaments».

Arrendador

L'arrendador té dues opcions a l'hora de classificar els seus arrendaments, operatius o financers. La classificació dependrà de l'essència de la transacció: si es transfereixen substancialment tots els riscos i avantatges inherents a la propietat d'un actiu subjacent, estem davant d'un arrendament financer; els altres arrendaments es classifiquen com a arrendaments operatius.

Els arrendaments sobre els quals el Grup actua com a arrendador són de caràcter operatiu. El cost d'adquisició del bé arrendat es presenta en el balanç consolidat de conformitat amb la seva naturalesa, incrementat amb l'import dels costos del contracte directament imputables, que es reconeixen com a despesa en el termini del contracte. S'hi aplica el mateix criteri que s'utilitza per reconèixer els ingressos de l'arrendament.

Qualsevol cobrament o pagament, llevat de les fiances, que es pugui fer en contractar un arrendament operatiu es tractarà com un cobrament o pagament anticipat que s'imputarà a resultats durant el període de l'arrendament, a mesura que se cedeixin o es rebin els beneficis de l'actiu arrendat.

Arrendatari

Els arrendataris han de registrar tots els arrendaments amb un model únic similar a la comptabilització dels arrendaments financers. L'arrendatari reconeixerà un passiu pel valor actual dels pagaments d'arrendament i un actiu pel dret d'ús de l'actiu subjacent durant el seu termini (vegeu Notes 3.2 i 3.7.1).

3.7. Instruments financers (sense incloure-hi Efectiu i equivalents d'efectiu ni Instruments financers derivats)

Els instruments financers es registren inicialment en el balanç consolidat quan el Grup es converteix en part obligada del contracte o negoci jurídic que els origina, d'acord amb les condicions d'aquest. Els actius i els passius financers es registren des de la data en què sorgeix el dret legal a rebre o l'obligació legal de pagar efectiu.

3.7.1. Classificació i valoració dels actius i passius financers

Classificació

Els instruments financers es classifiquen en el moment que es reconeixen inicialment com un actiu o passiu financer de conformitat amb el fons econòmic de l'acord contractual i amb les definicions d'actiu i passiu financers desenvolupats a la NIIF 9 d'Instruments Financers.

Els actius financers s'inclouen a l'efecte de la seva valoració en alguna de les categories següents: i) cost amortitzat, ii) valor raonable amb canvis en un altre resultat global (patrimoni) i iii) valor raonable amb canvis a pèrdues i guanys.

La classificació a les anteriors categories dependrà dels dos elements següents:

- El model de negoci del Grup per a la gestió dels actius financers.
- Les característiques dels fluxos contractuals dels actius financers.

Reconeixement inicial

En el moment que es reconeixen inicialment, tots els instruments financers es registren pel seu valor raonable. Els costos de transacció directament atribuïbles a la seva adquisició o emissió es reconeixen immediatament en el compte de pèrdues i guanys consolidat en el cas d'instruments financers classificats a valor raonable amb canvis a pèrdues i guanys. Per a la resta d'instruments financers, l'import del valor raonable s'ajusta afegint o deduint aquests costos de transacció.

Reconeixement posterior

Després del seu reconeixement inicial, el Grup valora un actiu financer segons correspongui en funció de la categoria en què s'hagi inclòs després de classificar-lo.

Actius financers valorats a cost amortitzat

Aquest epígraf del balanç inclou els actius que compleixen les condicions següents: en primer lloc, que siguin actius financers que es mantenen en el marc d'un model de negoci que té com a objectiu mantenir-los per obtenir fluxos d'efectiu contractuals i, en segon lloc, que les condicions contractuals d'aquests actius financers donin lloc a fluxos d'efectiu que són únicament pagaments de principal i interessos sobre l'import del principal pendent.

En aquest epígraf del balanç el Grup inclou els valors representatius de deute amb cobraments fixos o determinables i venciment fix sobre els quals el Grup té la intenció efectiva i la capacitat de mantenir fins al venciment.

Els interessos meritats (seguint el mètode del tipus d'interès efectiu), les pèrdues per deteriorament de valor i qualsevol altre canvi de valor, com les diferències de canvi, es reconeixen en el compte de pèrdues i guanys consolidat.

Actius financers valorats a valor raonable amb canvis en un altre resultat global

Aquest epígraf del balanç inclou els actius que compleixen les condicions següents: en primer lloc, que siguin actius financers que es mantenen en el marc d'un model de negoci l'objectiu del qual s'assoleix obtenint fluxos d'efectiu contractuals i venent actius financers i, en segon lloc, que les condicions contractuals dels actius financers donin lloc, en dates especificades, a fluxos d'efectiu que són únicament pagaments de principal i interessos sobre l'import de principal pendent. És a dir, els actius financers es valoren a valor raonable amb canvis en un altre resultat global si l'objectiu del model de negoci és tant cobrar els fluxos com la venda de l'actiu financer.

En aquest cas, els interessos meritats (mètode del tipus d'interès efectiu) i, quan correspongui, els dividendes meritats, així com les diferències de canvi (per a actius monetaris) es reconeixen contra el compte de resultats. Per als actius no monetaris, les diferències de canvi es registraran en un altre resultat global. Per al cas dels instruments de deute, les pèrdues per deteriorament de valor o els guanys per la seva posterior recuperació es reconeixen en el compte de pèrdues i guanys consolidat. La resta de canvis de valor es reconeixen en un altre resultat global.

Quan un actiu valorat a valor raonable amb canvis en un altre resultat global és baixa en el balanç, la pèrdua o guany acumulats en el patrimoni net es reclassifica i passa al resultat del període. Tanmateix, hi ha una excepció en el cas de baixa en el balanç d'instruments de patrimoni net a valor raonable amb canvis a resultat global (en cas de ser l'opció irrevocable del Grup, vegeu l'apartat següent), i és que l'import de la pèrdua o guany registrat en un altre resultat global acumulat no es reclassifica al compte de pèrdues i guanys consolidat, sinó a una partida de reserves.

Actius financers valorats a valor raonable amb canvis a resultats

La resta d'actius financers, entre d'altres, els que incorporen derivats implícits, s'hauran de valorar íntegrament a valor raonable amb canvis registrats en el compte de pèrdues i guanys consolidat. Això comporta que qualsevol canvi de valor es registri íntegrament en el resultat del període, distingint, per als instruments que no siguin derivats, entre la part atribuïble als rendiments meritats de l'instrument (que es registrarà com a interessos o com a dividendes segons la seva naturalesa) i la resta (que es registrarà com a resultats d'operacions financeres). Els interessos meritats corresponents als instruments de deute es calculen aplicant el mètode del tipus d'interès efectiu.

Les inversions en instruments de patrimoni són una excepció als criteris de valoració detallats anteriorment. El Grup, en el moment de reconèixer inicialment inversions concretes en instruments de patrimoni que, en un altre cas, es valorarien a valor raonable amb canvis a resultats si el seu objectiu fos mantenir-les per

negociar, podrà prendre la decisió irrevocable de presentar els canvis posteriors del valor raonable en un altre resultat global. Els imports reconeguts en un altre resultat global no són objecte de reclassificació a resultats, sense perjudici que es puguin reclassificar a reserves en el moment de la baixa del balanç, mentre que els dividendes es reconeixeran en el compte de pèrdues i guanys consolidat. Per tant, no es reconeixen pèrdues per deteriorament a resultats i no es reclassificaran beneficis o pèrdues en el compte de resultats consolidat en el moment de la venda.

El Grup analitza instrument per instrument, si exerceix o no l'opció irrevocable d'incloure'l a la cartera d'actius financers valorats a valor raonable amb canvis en un altre resultat global.

Passius financers

Són passius financers aquells dèbits i partides a pagar que té el Grup i que s'han originat en la compra de béns i serveis per operacions de trànsit, o també aquells que, sense tenir un origen comercial, no poden ser considerats com a instruments financers derivats.

Els passius financers, que inclouen els deutes amb entitats de crèdit i les obligacions emeses, es valoren inicialment pel seu valor raonable, ajustat per l'import dels costos de transacció que siguin directament atribuïbles a l'emissió del passiu financer, els quals s'imputen en el compte de pèrdues i guanys consolidat pel mètode del tipus d'interès efectiu fins al seu venciment. Posteriorment es valoren a cost amortitzat.

Els rendiments meritats pels passius financers a cost amortitzat es registren a l'epígraf *Despeses financeres* del compte de pèrdues i guanys consolidat.

Passius financers per arrendament

El Grup registrarà el valor present dels pagaments per arrendament als epígrafs del balanç consolidat adjunt *Passius financers no corrents* i *Passius financers corrents*. Els pagaments per arrendament es descomptaran utilitzant la taxa d'interès implícita en els arrendaments i, si no es pogués determinar fàcilment, l'arrendatari utilitzarà el seu tipus d'interès incremental de l'endeutament. Els interessos meritats (seguint el mètode del tipus d'interès efectiu), es reconeixen en el compte de pèrdues i guanys consolidat, a l'epígraf *Despeses financeres*.

3.7.2. Valor raonable dels instruments financers

En el registre inicial en el balanç consolidat, tots els instruments financers es registren pel seu valor raonable que, llevat d'evidència en contra, és el preu de la transacció. Després, en una data determinada, el valor raonable d'un instrument financer correspon a l'import pel qual podria ser lliurat, si es tracta d'un actiu, o liquidat, si es tracta d'un passiu, en una transacció feta entre parts interessades, informades en la matèria, que actuïn en condicions d'independència mútua. La referència més objectiva i habitual del valor raonable d'un instrument financer és el preu que es pagaria per ell en un mercat organitzat, transparent i profund («preu de cotització» o «preu de mercat»).

Quan no hi ha preu de mercat per a un determinat instrument financer, es recorre, per estimar el seu valor raonable, a l'establert en transaccions recents d'instruments anàlegs i, en cas de no disposar d'aquesta informació, a models de valoració suficientment contrastats per la comunitat financera internacional, tenint en compte les peculiaritats específiques de l'instrument a valorar i, molt especialment, els diferents tipus de risc que l'instrument porta associats.

A l'efecte d'informació financera, els mesuraments del valor raonable es classifiquen en el Nivell 1, 2, o 3, en funció del grau en el qual els inputs aplicats són observables i la importància d'aquests per al mesurament del valor raonable en la seva totalitat, tal com es descriu a continuació:

- Nivell 1. A partir dels preus cotitzats en mercats actius.
- Nivell 2. A través de tècniques de valoració en què les hipòtesis corresponen a dades de mercat directament o indirectament observables, o a preus cotitzats en mercats actius per a instruments similars.
- Nivell 3. S'utilitzen tècniques de valoració en què algunes de les principals hipòtesis no estan sustentades en dades observables en el mercat.

Per al Grup Criteria, la majoria dels seus actius i passius financers es classificaran en els Nivells 1 i 3. Per als instruments de capital cotitzats valorats a valor raonable, es prendran com a referència objectiva en la determinació del valor raonable les cotitzacions de mercats actius (Nivell 1).

En canvi, per als instruments no cotitzats valorats a valor raonable i els préstecs i partides a cobrar a cost amortitzat, així com els passius financers a cost amortitzat, el valor raonable es calcula mitjançant el descompte de fluxos de caixa previstos, incorporant en aquest descompte una estimació dels riscos de tipus d'interès, crèdit i liquiditat (Nivell 3).

A les notes 11 i 18 es detalla el valor raonable dels instruments financers del Grup Criteria a 31 de desembre de 2019 i 2018.

3.7.3. Deteriorament del valor dels actius financers

Com a criteri general, el deteriorament de valor dels actius financers es basa en el model de pèrdua esperada, que requereix que es registri, en la data que es reconeixen inicialment els actius financers, la pèrdua esperada que resulti d'un esdeveniment de *default* durant els 12 mesos següents o durant tota la vida del contracte, depenent de l'evolució del risc de crèdit de l'actiu financer des que es reconeix inicialment en el balanç o per l'aplicació dels models «simplificats» que permet la norma per a alguns actius financers.

En particular, el model general de pèrdua esperada diferencia tres estats. El mesurament de les pèrdues esperades depèn de si s'ha produït un increment significatiu en el risc de crèdit des del reconeixement inicial, de tal manera que: i) la pèrdua esperada en l'horitzó temporal de 12 mesos (estat 1) s'aplica a tots els actius (des del seu reconeixement inicial), sempre que no hi hagi un increment significatiu del risc de crèdit; ii) la pèrdua esperada total (estats 2 i 3) s'ha de registrar quan s'ha produït aquest increment significatiu del risc de crèdit, mesurat en base individual o col·lectiva. Per als actius financers considerats com a deteriorats que estan classificats en l'estat 3, els interessos financers es meritran sobre el valor net comptable.

Almenys al tancament de l'exercici, el Grup revisa la necessitat de fer dotacions per deteriorament per als actius valorats a cost amortitzat i per als valors de renda fixa classificats com a actius financers valorats a valor raonable amb canvis en un altre resultat global. La correcció de valor per deteriorament s'efectua amb càrrec al compte de pèrdues i guanys consolidat del període en què aquest deteriorament es manifesta, i les recuperacions de les pèrdues per deteriorament registrades prèviament, si escau, es reconeixen en el compte de pèrdues i guanys consolidat del període en què el deteriorament s'elimina o es redueix.

Per als instruments financers subjectes al càlcul de la pèrdua esperada, el Grup aplica, majoritàriament, el model general, excepte en els saldos mantinguts com a comptes per cobrar d'origen comercial. Els instruments sotmesos al càlcul del model general estan a l'estat 1, i se'n calcula la probabilitat de pèrdua esperada en el termini de 12 mesos. El càlcul és individualitzat, i s'obté una probabilitat d'incompliment i un percentatge de recuperació instrument per instrument.

El Grup aplica un model de càlcul simplificat per als comptes d'origen comercial, que són poc significatius en el balanç de situació. D'aquesta manera, calcula la pèrdua esperada de manera genèrica per a tots els

saldos de comptes comercials basant-se en dades històriques internes, principalment en les taxes d'impagament.

3.7.4. Baixa d'instruments financers

El Grup dona de baixa els actius financers quan expiren o s'han cedit els drets sobre els fluxos d'efectiu de l'actiu financer corresponent i s'han transferit substancialment els riscos i beneficis inherents a la seva propietat.

En canvi, el Grup no donarà de baixa els actius financers i reconeixerà un passiu financer per un import igual a la contraprestació rebuda en el cas que hi hagi cessions d'actius financers en què es retinguin substancialment els riscos i beneficis inherents a la propietat.

De la mateixa manera, els passius financers es donaran de baixa del balanç quan s'hagin pagat o cancel·lat les obligacions derivades del contracte, o quan hagin expirat.

3.8. Instruments derivats i cobertures

El Grup utilitza instruments financers derivats com a eina de gestió dels riscos financers. Aquestes operacions es consideren de cobertura quan els canvis del valor raonable o dels fluxos d'efectiu de l'instrument de cobertura compensen els canvis del valor raonable o dels fluxos d'efectiu de la partida coberta. En el moment en què aquesta relació no es compensa, es dona la ineficàcia de la cobertura.

Quan el Grup designa una operació com de cobertura, ho fa des del moment inicial de l'operació o dels instruments inclosos a l'esmentada cobertura, i documenta la relació de cobertura, que inclou la identificació de l'instrument de cobertura i de la partida coberta, la naturalesa del risc que es cobrirà i la manera com el Grup avalua si la relació de cobertura compleix els requisits d'eficàcia de la cobertura (juntament amb l'anàlisi de les causes d'ineficàcia de la cobertura i el mode de determinar la ràtio de cobertura). Un cop designada la relació de cobertura, el Grup analitza l'efectivitat de la cobertura de manera continuada.

D'acord amb la normativa vigent, perquè es verifiqui el requisit d'eficàcia:

- i) Hi ha d'haver una relació econòmica entre la partida coberta i l'instrument de cobertura.
- ii) El risc de crèdit de la contrapart de la partida coberta o de l'instrument de cobertura no pot exercir un efecte dominant sobre els canvis de valor resultants d'aquesta relació econòmica.
- iii) La ràtio de cobertura de la relació de cobertura comptable ha de ser la mateixa que la ràtio de cobertura que s'utilitzi a l'efecte de gestió.

Les operacions de cobertura es classifiquen en dues categories:

- Cobertures de valor raonable, que cobreixen l'exposició a la variació en el valor raonable d'actius i passius financers o de compromisos en ferm encara no reconeguts o d'una porció identificada dels actius, passius o compromisos en ferm esmentats, atribuïble a un risc en particular i sempre que afectin el compte de pèrdues i guanys consolidat.
- Cobertures dels fluxos d'efectiu, que cobreixen la variació dels fluxos d'efectiu que s'atribueixen a un risc particular associat a un actiu o passiu financer o a una transacció prevista altament probable, sempre que pugui afectar el compte de pèrdues i guanys consolidat.

Pel que fa específicament als instruments financers designats com a partides cobertes i de cobertura comptable, les diferències de valoració es registren segons els criteris següents:

- En les cobertures de valor raonable, les diferències tant en els elements de cobertura com en els elements coberts, pel que fa al tipus de risc cobert, es reconeixen directament al compte de pèrdues i guanys consolidat.
- En les cobertures de fluxos d'efectiu, les diferències de valoració sorgides en la part de cobertura eficaç dels elements de cobertura es registren transitòriament a l'epígraf del patrimoni net *Partides que es poden reclassificar posteriorment al resultat de l'exercici* i no es reconeixen com a resultats fins que les pèrdues o guanys de l'element cobert es registren com a resultats, o fins a la data de venciment de l'element cobert en determinades situacions d'interrupció de la cobertura. El resultat del derivat es registra al mateix epígraf del compte de pèrdues i guanys consolidat en què ho fa el resultat de l'element cobert. Les diferències en la valoració de l'instrument de cobertura corresponents a la part ineficaç es registren directament a l'epígraf *Resultat financer – Deteriorament i resultat per alienacions d'instruments financers* del compte de pèrdues i guanys consolidat.

La interrupció de la comptabilitat de cobertures pot afectar:

- i) Una relació de cobertura en la seva integritat. o
- ii) Una part d'una relació de cobertura (cosa que significa que la comptabilitat de cobertures continua per a la resta de la relació de cobertura).

El Grup interromp totalment la comptabilització de les operacions de cobertura quan l'instrument de cobertura venç o es ven, quan l'operació de cobertura deixa de complir els requisits perquè es consideri com a tal (és a dir, quan desapareix la relació econòmica entre la partida coberta i l'instrument de cobertura), o el risc de crèdit exerceix un efecte dominant sobre els canvis de valor resultants de la relació econòmica o, finalment, quan la relació de cobertura deixa de complir l'objectiu de gestió de risc del Grup.

Quan els derivats de cobertura deixen de complir els requisits per ser-ho es reclassifiquen com a derivats de negociació. En el cas de cobertures de valor raonable, els ajustos prèviament registrats a l'element cobert s'imputen en el compte de pèrdues i guanys consolidat utilitzant el mètode del tipus d'interès efectiu resultant en la data d'interrupció de la cobertura. Per al cas de cobertures de fluxos d'efectiu, l'import acumulat de l'instrument de cobertura reconegut en el patrimoni net es mantindrà així fins que es doni la transacció coberta, moment en el qual es registrarà en el compte de pèrdues i guanys consolidat, llevat que es prevegi que no es farà la transacció, cas en el qual es registrarà immediatament.

El Grup podrà designar una nova relació de cobertura en què hi hagi l'instrument de cobertura o la partida coberta d'una relació anterior per als quals s'hagi interromput la comptabilitat de cobertures. En aquest cas, no hi ha una continuació, sinó un nou inici de comptabilitat de cobertures.

3.9. Existències

Les existències, constituïdes bàsicament per actius immobiliaris (terrenys, promocions en curs i immobles acabats), es valoren per l'import més baix entre el seu preu d'adquisició, el seu cost de producció, incloent-hi, si escau, les despeses de finançament meritedes en la seva producció i el seu valor net de realització. Per valor net de realització s'entén el preu estimat de venda net dels costos estimats de producció, adquisició i comercialització.

El cost de producció recull les despeses directes i indirectes necessàries per a la construcció, així com les despeses financeres derivades del finançament de les obres mentre estan en curs de construcció, sempre que tinguin una durada superior a un any.

El Grup no ha capitalitzat costos financers durant els exercicis 2019 i 2018.

El valor net de realització es determina sobre la base de les taxacions o valoracions efectuades per experts independents, les quals tenen una antiguitat màxima de 2 anys; posteriorment, s'ajusten d'acord amb un model intern de valoració.

En aquest sentit, el Grup Criteria té una política corporativa que garanteix la competència professional, la independència i l'objectivitat de les societats taxadores, que requereix que aquestes compleixin els requisits de neutralitat i credibilitat per tal que l'ús de les seves estimacions no menyscabi la fiabilitat de les seves valoracions.

El Grup ha fet un estudi detallat de segmentació dels seus actius i ha emprès un pla d'acció individualitzat per a cada segment d'immobles. Per a cadascun dels segments d'actius definits, el model intern de valoració ajusta les taxacions tenint en compte, principalment, la diferència que hi ha entre el preu de venda real i el valor de taxació, per als immobles venuts pel Grup en els últims 24 mesos, així com altres aspectes com els costos de comercialització.

El Grup efectua les correccions valoratives oportunes i les reconeix com una despesa en el compte de pèrdues i guanys consolidat quan el valor net de realització de les existències és inferior al seu preu d'adquisició (o al seu cost de producció).

Tant les disminucions com, si escau, les recuperacions posteriors del valor net de realització de les existències es reconeixen a l'epígraf *Cost de vendes – Aprovisionaments – (Dotació) / Reversió del deteriorament d'existències* del compte de pèrdues i guanys consolidat de l'exercici en què tenen lloc.

Els lliuraments a compte fruit de la subscripció de contractes d'opció de compra es registren com a bestretes d'existències i assumeixen el compliment de les expectatives sobre les condicions que permeten el seu exercici.

El valor en llibres de les existències es dona de baixa del balanç i es registra com a despesa en el compte de pèrdues i guanys consolidat durant el període en què es reconeix l'ingrés procedent de la venda. La despesa es registra a l'epígraf *Cost de vendes – Aprovisionaments* del compte de pèrdues i guanys consolidat.

3.10. Actius no corrents mantinguts per a la venda i activitats discontinuades

Actius no corrents i grups alienables d'elements mantinguts per a la venda

Els actius registrats en aquest epígraf del balanç recullen el valor en llibres de les partides individuals, o integrades en un conjunt (grup de disposició) o que formen part d'una unitat de negoci que es pretén alienar (operacions en interrupció), la venda dels quals és altament probable que tingui lloc en les condicions en què aquests actius estan actualment en el termini d'un any a comptar de la data de la classificació de l'actiu com a mantingut per a la venda. Addicionalment, es poden classificar com a mantinguts per a la venda els actius que s'espera alienar en el termini d'un any però el retard està causat per fets i circumstàncies fora del control del Grup i hi ha prou evidències que la societat es manté compromesa amb el seu pla per vendre. La recuperació del valor en llibres d'aquestes partides tindrà lloc previsiblement a través del preu que s'obtingui en la seva alienació.

Aquests actius o grups alienables no s'amortitzen i es valoren pel més baix entre el seu valor comptable o el seu valor raonable un cop deduïts els costos necessaris per a la venda, i se'n registra qualsevol possible deteriorament addicional en el compte de pèrdues i guanys consolidat.

Quan un actiu deixa de considerar-se no corrent mantingut per a la venda, l'actiu es mesurarà al valor més baix entre el que aquest tenia en el moment en què es va classificar com a no corrent o el seu import recuperable en la data de la reclassificació.

Operacions discontinuades

Les operacions discontinuades consisteixen en la venda o disposició com a mantingut a la venda d'un component del Grup que, a més:

- Representa una línia de negoci o una àrea geogràfica que és significativa i es pot considerar separada de la resta.
- Forma part d'un pla individual i coordinat de desfer-se d'una línia de negoci o d'una àrea geogràfica que sigui significativa i es pugui considerar separada de la resta, o
- És una entitat dependent adquirida exclusivament amb la finalitat de revendre-la.

Quan una operació compleix els requisits per ser considerada discontinuada, el Grup presenta en un únic epígraf el resultat després d'impostos d'aquesta operació discontinuada, incloent-hi la possible pèrdua derivada del seu reconeixement al més baix entre el seu import en llibres i el seu valor raonable menys els costos de venda, i la pèrdua o el benefici en cas d'alienació de l'actiu. Aquesta condició es complirà quan la venda de l'actiu sigui altament probable, l'actiu estigui en condicions per a la seva venda immediata en la seva situació actual i s'espera que es materialitzi en un termini no superior a 12 mesos a partir de la classificació de l'actiu com a mantingut per a la venda.

3.11. Efectiu i equivalents d'efectiu

El Grup registra en aquest epígraf l'efectiu en caixa i comptes bancaris, els dipòsits a curt termini i altres inversions de gran liquiditat, el venciment dels quals es produirà en un termini màxim de tres mesos des de la data de la seva contractació.

3.12. Operacions en moneda estrangera

La moneda funcional i la moneda de presentació del Grup Criteria és l'euro. Conseqüentment, tots els saldos i transaccions denominats en monedes diferents de l'euro es consideren denominats en moneda estrangera. La moneda de presentació és aquella amb la qual el Grup Criteria elabora els seus estats financers.

Totes les transaccions en moneda estrangera es registren en el moment del seu reconeixement inicial, aplicant-hi la taxa de canvi de comptat entre la moneda funcional i la moneda estrangera. Les diferències de canvi que es donen en convertir els saldos en moneda estrangera a la moneda funcional del Grup es registren, com a criteri general, en el compte de pèrdues i guanys consolidat, als epígrafs *Ingressos financers – Diferències positives de canvi i Despeses financeres – Diferències negatives de canvi*. Tanmateix, les diferències de canvi sorgides en variacions de valor de partides no monetàries es registren a l'epígraf del patrimoni net *Un altre resultat global acumulat – Partides que es poden reclassificar a resultats – Conversió de divises* del balanç consolidat, fins al moment en què es facin, mentre que les diferències de canvi sorgides en instruments financers classificats a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys es registren en el compte de pèrdues i guanys consolidat, sense diferenciar-les de la resta de variacions del seu valor raonable. En el cas concret de les variacions de valor d'instruments de capital valorats a valor raonable amb canvis en un altre resultat global, les diferències de canvi es registren a l'epígraf del patrimoni net *Un altre resultat global acumulat – Elements que no es reclassifiquen a resultats – Actius financers a valor raonable amb canvis en un altre resultat global, Instruments de Capital*.

Els resultats i la situació financera de totes les entitats estrangeres, cap de les quals opera en una economia hiperinflacionària, que tenen una moneda funcional diferent de la moneda de presentació dels estats financers consolidats, es converteixen a la moneda de presentació com es descriu a continuació:

- Els actius i passius es converteixen al tipus de canvi de tancament.
- Els ingressos i les despeses es converteixen al tipus de canvi mitjà del període com a aproximació al tipus de canvi en la data de transacció.

- El patrimoni net es converteix a tipus de canvi històric.

Totes les diferències de canvi resultants es reconeixen a l'epígraf *Un altre resultat global acumulat – Elements que es poden reclassificar a resultats – Conversió de divises* del patrimoni net del balanç consolidat.

Els tipus de canvi aplicats en la conversió dels saldos en moneda estrangera a euros són els publicats pel Banc Central Europeu a 31 de desembre de cada exercici.

3.13. Patrimoni net

El capital social de la Societat Dominant està representat per accions ordinàries.

3.14. Provisions i passius contingents

Les provisions cobreixen obligacions presents en la data de formulació dels comptes anuals sorgits com a conseqüència de fets passats dels quals es poden derivar perjudicis patrimonials i es considera probable la seva ocurrencia; són concrets respecte a la seva naturalesa, però indeterminats respecte al seu import i/o moment de cancel·lació.

Els passius contingents són obligacions possibles sorgides a conseqüència de fets passats, i la seva materialització està condicionada a l'ocurrencia, o no, d'un o més fets futurs independents de la voluntat del Grup. Els passius contingents no són objecte de registre comptable i, si escau, es presenta detall d'aquests en la memòria dels comptes anuals consolidats.

En els comptes anuals del Grup Criteria es recullen totes les provisions significatives respecte de les quals s'estima que la probabilitat que sigui necessari atendre l'obligació és més alta que la de no fer-ho. Les provisions es registren en el passiu del balanç en funció de les obligacions cobertes, d'entre les quals s'identifiquen les obligacions per prestacions al personal, les provisions subjectes al marc de l'aplicació de la CINIIF12, les provisions per a impostos i altres contingències legals i les provisions per a altres responsabilitats.

Les provisions, que es quantifiquen tenint en consideració la millor informació disponible sobre les conseqüències del succés en què porten la seva causa i són reestimades amb motiu de cada tancament comptable, s'utilitzen per afrontar les obligacions específiques per a les quals van ser originàriament reconegudes. Es procedeix a la seva reversió, total o parcial, quan aquestes obligacions deixen d'existir o disminueixen.

En el marc de l'aplicació de la CINIIF 12, es determinen les intervencions futures que hauran d'afrontar les concessionàries del Grup fruit de l'ús de les infraestructures per mantenir-les i establir-les, per a la qual cosa es registren les provisions corresponents, d'acord amb la NIC 37 «Provisions, passius contingents i actius contingents», sobre la base de la millor estimació possible del desemborsament requerit per afrontar-les en la data del balanç consolidat.

A 31 de desembre de 2018, la totalitat de provisions del Grup es registraven als epígrafs *Provisions no corrents* i *Provisions corrents* del balanç consolidat. No obstant això, a 31 de desembre de 2019, les provisions per prestacions al personal i les provisions subjectes al marc de l'aplicació de la CINIIF 12 estan registrats a l'epígraf *Passius relacionats amb actius no corrents mantinguts per a la venda*, com a conseqüència de la classificació del negoci de gestió d'aparcaments que desenvolupa Saba Infraestructuras com a activitat interrompuda durant el primer semestre del 2019.

3.15. Impost sobre beneficis

La despesa per l'impost sobre beneficis es considera una despesa de l'exercici i es reconeix en el compte de pèrdues i guanys consolidat, llevat de quan sigui conseqüència d'una transacció els resultats de la qual es registrin directament en el patrimoni net. En aquest cas l'impost sobre beneficis també es registra amb contrapartida en el patrimoni net del Grup.

La despesa per impost sobre beneficis es calcula com a suma de l'impost corrent de l'exercici, que resulta d'aplicar el tipus de gravamen sobre la base imposable de l'exercici, i de la variació dels actius i passius per impostos diferits reconeguts durant l'exercici en el compte de pèrdues i guanys consolidat. La quantia resultant es minora per l'import de les deduccions que fiscalment són admissibles.

Es registren com a actius i/o passius per impostos diferits les diferències temporànies, les bases imposables negatives pendents de compensació i els crèdits per deduccions fiscals no aplicades. Aquests imports es registren aplicant-los el tipus de gravamen al qual s'espera recuperar-los o liquidar-los.

Els actius per impostos diferits només es reconeixen quan es creu que és probable que reverteixin en un futur previsible i es considera probable que les entitats que formen part del grup fiscal tinguin, en el futur, prou guanys fiscals per compensar-los.

Els passius per impostos diferits que puguin sorgir per diferències temporànies associades a inversions en entitats dependents, participacions en entitats associades o negocis conjunts no es reconeixen quan el Grup controla el moment de reversió de la diferència temporània i, a més, és probable que aquesta no revertirà en un futur previsible.

En cada tancament comptable, es revisen els impostos diferits registrats, tant actius com passius, per comprovar que es mantenen vigents i es fan les correccions oportunes d'acord amb les noves estimacions efectuades. Amb caràcter semestral es fa una anàlisi del valor recuperable dels actius fiscals registrats per assegurar-ne la recuperació.

Els actius per impostos que s'espera recuperar en els pròxims dotze mesos es registren a l'epígraf del balanç consolidat *Actiu per impost corrent*, i els imports per recuperar en exercicis posteriors es registren a l'epígraf *Actius per impostos diferits*. De la mateixa manera, els passius fiscals que consten registrats a l'epígraf *Passius per impost corrent* del balanç consolidat recullen l'import per pagar per impostos en els pròxims dotze mesos, i a l'epígraf *Passius per impostos diferits*, els imports que es preveu liquidar en exercicis futurs.

3.16. Subvencions

Les subvencions a favor de les societats del Grup es reconeixen pel seu valor raonable quan hi ha una seguretat raonable que la subvenció es cobrarà i el Grup complirà totes les condicions establertes.

Les subvencions oficials relacionades amb costos es difereixen i es reconeixen en el compte de pèrdues i guanys consolidat durant el període necessari per correlacionar-les amb els costos que pretenen compensar.

Les subvencions oficials relacionades amb l'adquisició d'*Immobilitzat Material*, *Immobilitzat Intangible* i *Inversions Immobiliàries* es presenten en el balanç consolidat minorant el valor brut de l'actiu finançat. Les subvencions relacionades amb els actius depreciables seran reconegudes com a ingressos en els mateixos exercicis i en les mateixes proporcions en què es dota l'amortització d'aquests actius minorant el càrrec per dotació a l'amortització de l'exercici.

Les subvencions oficials relacionades amb l'adquisició d'*Inversions Immobiliàries* per al desenvolupament de l'activitat de promoció d'habitatges de Protecció Oficial es presenten en el passiu del balanç consolidat a l'epígraf *Ingressos diferits – Subvencions oficials de capital* pel valor brut de l'actiu finançat. El Grup

reconeix aquestes subvencions en el compte de pèrdues i guanys consolidat de manera lineal en funció del període en el qual s'ha atorgat la subvenció, perquè s'entén que el fet subvencionat és la prestació de facilitats d'arrendament en règim de protecció oficial.

3.17. Reconeixement d'ingressos i despeses

Al Grup Criteria, els ingressos i les despeses s'imputen en funció del criteri de meritació, és a dir, quan es dona el corrent real de béns i serveis que representen, independentment del moment en què es doni el corrent monetari o financer que se'n deriva. Els esmentats ingressos es valoren pel valor raonable de la contraprestació rebuda, deduïts descomptes i impostos.

Tot seguit es resumeixen els criteris més significatius utilitzats pel Grup per al reconeixement dels seus ingressos i despeses.

Ingressos per vendes i prestació de serveis

La NIIF 15 «Ingressos ordinaris procedents de contractes amb clients» estableix un model de reconeixement dels ingressos derivats de contractes amb clients en què els ingressos s'han de reconèixer en funció del compliment de les obligacions d'acompliment davant dels clients. El principi bàsic és que una entitat ha de reconèixer els ingressos d'activitats ordinàries de manera que representin la transferència de béns o serveis compromesos amb el client a canvi d'un import que reflecteixi la contraprestació a la qual l'entitat espera tenir dret a canvi d'aquests béns o serveis.

El reconeixement dels ingressos per vendes d'immobles es dona en el moment en què s'han transferit al comprador els riscos i beneficis significatius inherents a la propietat del bé compromès contractualment i no manté la gestió corrent sobre aquest bé, ni en reté el control efectiu.

Pel que fa als ingressos per prestació de serveis, es reconeixen considerant el grau de realització de la prestació segons el contracte en la data del balanç consolidat, sempre que el resultat de la transacció es pugui estimar amb fiabilitat.

En conseqüència, si el Grup rep o té dret a rebre una contraprestació sense que s'hagi efectuat la transferència dels béns o serveis, es reconeix un passiu per contracte de lliurament de béns o prestació de serveis.

Ingressos per dividends

Els dividends percebuts d'altres societats i que no són grup, associades o negocis conjunts, es reconeixen com a ingrés en el moment en què neix el dret a percebre'ls per part de les entitats consolidades, que és el de l'acord de l'òrgan corresponent de l'entitat participada. En el cas que els dividends distribuïts vinguin inequívocament de resultats generats amb anterioritat a la data d'adquisició perquè s'hagin distribuït imports superiors als beneficis generats per la participada des de la data d'adquisició, no es reconeixeran com a ingressos, i minoraran el valor comptable de la inversió.

Altres ingressos i altres despeses

De conformitat amb el que estableix la CINIIF12 al paràgraf 14, els epígrafs *Altres ingressos d'explotació* i *Altres despeses d'explotació* del compte de resultats consolidat de l'exercici inclouen els ingressos i les despeses corresponents als serveis de construcció o millora de les infraestructures efectuats durant l'exercici. No reconeixen cap marge per aquesta activitat tenint en compte el fet que el Grup no duu a terme cap activitat de construcció, adquireix la infraestructura a tercers al valor raonable d'aquesta. En el compte de pèrdues i guanys consolidat dels exercicis 2019 i 2018, aquests ingressos i despeses estan classificats a l'epígraf *Resultat de les operacions discontinuades* per la consideració del negoci de gestió d'aparcaments que desenvolupa Saba Infraestructuras com a activitat interrompuda.

Ingressos i despeses per interessos i conceptes assimilats

Els ingressos i les despeses per interessos i assimilats es reconeixen per aplicació del mètode del tipus d'interès efectiu.

3.18. Transaccions amb vinculades

El Grup efectua totes les seves operacions amb vinculades a valors de mercat. Addicionalment, els preus de transferència es troben adequadament suportats, per la qual cosa els administradors del Grup consideren que no hi ha riscos significatius en relació amb aquest aspecte, dels quals es puguin derivar passius de consideració en el futur.

3.19. Indemnitzacions per acomiadament

D'acord amb la legislació vigent, el Grup està obligat al pagament d'indemnitzacions a aquells empleats amb els quals, sota determinades condicions, rescindeixi les seves relacions laborals. Per tant, les indemnitzacions per acomiadament susceptibles de quantificació raonable es registren com a despesa en l'exercici en el qual s'adopta la decisió de l'acomiadament.

3.20. Actuacions amb incidència en el medi ambient

Anualment es registren com a despesa o com a inversió, en funció de la seva naturalesa, els desemborsaments efectuats per complir les exigències legals en matèria de medi ambient. Els imports registrats com a inversió s'amortitzen en funció de la seva vida útil.

No s'ha considerat cap dotació per a riscos i despeses de caràcter mediambiental tenint en compte que no hi ha contingències relacionades amb la protecció del medi ambient.

3.21. Partides corrents / no corrents

En el balanç consolidat adjunt es classifiquen com a corrents els actius i deutes amb venciment igual o inferior a l'any, i no corrents si el venciment supera aquest període, excepte per a l'epígraf *Existències*, en què es classifiquen com a actius corrents, perquè es tracta d'actius que s'han de fer en el cicle normal d'explotació del Grup. S'entén per cicle normal d'explotació el període de temps que transcorre entre l'adquisició dels actius que s'incorporen al desenvolupament de les diverses promocions i la realització dels productes en forma d'efectiu o equivalents a l'efectiu.

Així mateix, els passius financers es classifiquen com a no corrents si el Grup disposa de la facultat irrevocable d'atendre'ls en un termini superior a dotze mesos a partir del tancament de l'exercici.

3.22. Estat d'ingressos i despeses reconeguts

En aquest estat es presenten els ingressos i les despeses reconeguts com a conseqüència de l'activitat del Grup durant l'exercici, i es distingeix entre els registrats com a resultats en el compte de pèrdues i guanys consolidat i els altres ingressos i despeses reconeguts directament en el patrimoni net.

Les partides utilitzades en la presentació de l'estat són les següents:

- i) El resultat de l'exercici.
- ii) Partides que no es reclassifiquen a resultats: l'import net dels ingressos i les despeses reconeguts definitivament en el patrimoni net.
- iii) Elements que es poden reclassificar a resultats: l'import net dels ingressos i les despeses reconeguts transitòriament com *Un altre resultat global acumulat* en el patrimoni net.

- iv) L'impost sobre beneficis meritat pels conceptes anteriors.
- v) El total dels ingressos i les despeses reconeguts calculats com la suma dels conceptes anteriors.

3.23. Estat total de canvis en el patrimoni net

En aquest estat es presenten tots els canvis en el patrimoni net del Grup, inclosos, si escau, els que tenen l'origen en canvis en els criteris comptables i en correccions d'errors. En l'estat es presenta una conciliació del valor en llibres al començament i al final de l'exercici de totes les partides que formen el patrimoni net, agrupant els moviments en funció de la seva naturalesa:

- i) Ajustos per canvis en criteris comptables i correccions d'errors: inclou els canvis en el patrimoni net que sorgeixen com a conseqüència de la reexpressió retroactiva dels saldos dels estats financers distingint els que tenen origen en canvis en els criteris comptables dels que corresponen a correcció d'errors.
- ii) Total d'Ingressos i despeses reconeguts: recull, de manera agregada, el total de les partides registrades a l'estat d'ingressos i despeses reconeguts, indicades a l'apartat anterior.
- iii) Altres variacions en el patrimoni net: recull la resta de partides registrades en el patrimoni net, com poden ser augments o disminucions de capital, distribució de dividends, operacions amb instruments de capital propis, pagaments amb instruments de capital propis, traspassos entre partides del patrimoni net i qualsevol altre increment o disminució del patrimoni net.

3.24. Estats de fluxos d'efectiu

Els conceptes utilitzats en la presentació dels estats de fluxos d'efectiu són els següents:

- Fluxos d'efectiu: entrades i sortides de diners en efectiu i dels seus equivalents; és a dir, les inversions a curt termini de gran liquiditat i baix risc d'alteracions en el seu valor.
- Activitats d'explotació: s'utilitza el mètode indirecte per a la presentació dels fluxos d'efectiu de les activitats d'explotació, que reflecteix el flux procedent de les activitats típiques d'explotació, així com d'altres activitats que no es poden qualificar d'inversió o de finançament.
- Activitats d'inversió: les d'adquisició, alienació o disposició per altres mitjans d'actius no corrents, com participades i inversions estratègiques i altres inversions no incloses en l'efectiu i els seus equivalents.
- Activitats de finançament: activitats que produeixen canvis en la composició del patrimoni net i dels passius que no formen part de les activitats d'explotació.

4. Gestió de riscos

La Política de Gestió de Riscos Corporatius (GRC), que va aprovar el Consell d'Administració de Criteria, proporciona el marc d'actuació del Model de GRC del Grup Criteria, incloent-hi Criteria i les societats sota gestió directa la participació en les quals és del 100%. Els principals elements del Model són els que es detallen a continuació:

- **Entorn de control / Formació i comunicació:** promoció d'una cultura de gestió i control de riscos comunicant a tots els empleats les actualitzacions de les polítiques i els procediments de GRC i oferint-los formació periòdica.
- **Fixació d'objectius corporatius:** fonamentats en la missió i visió del Grup, són la base i el punt de partida per a la identificació i valoració dels riscos i les activitats de control.
- **Identificació i valoració de riscos:** detectar els riscos que podrien impedir la consecució dels objectius corporatius, i valorar-los tenint en compte la seva probabilitat d'ocurrència i el seu impacte (econòmic, reputacional i de continuïtat de negoci).
- **Activitats de control:** garantir l'èxit de les directrius fixades per la Direcció en un marc de risc controlat, associant controls als riscos per tal de reduir la probabilitat que es materialitzin o el seu impacte.
- **Monitoratge i reporting:** controlar l'evolució dels riscos de cada àrea o negoci, fer un seguiment de les avaluacions dels controls i analitzar-ne l'efectivitat per tal de reportar als Òrgans de Govern.
- **Supervisió:** vetllar per l'eficàcia del Model de GRC mitjançant la verificació de l'existència de controls per mitigar els riscos i comprovar que funcionen eficaçment.

Categories de riscos

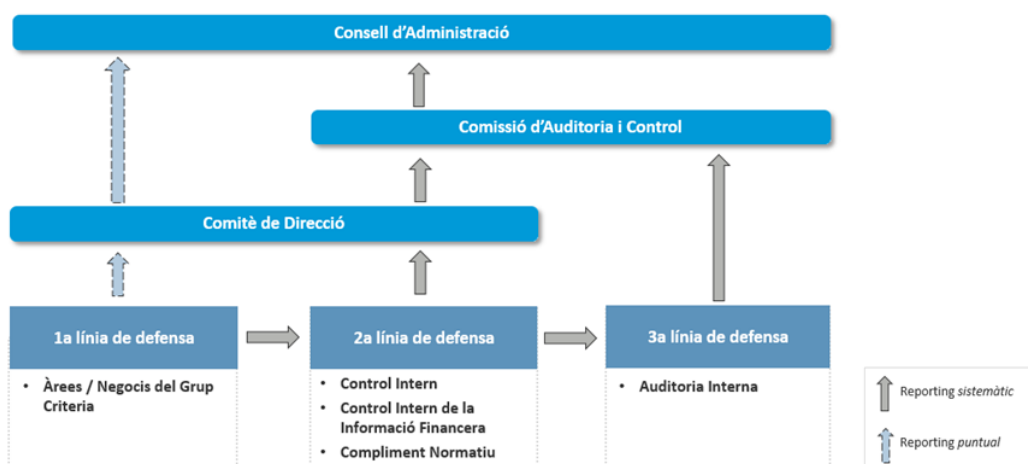
Partint de la metodologia establerta als estàndards internacionals del Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (CUSO), el Model de GRC del Grup Criteria estableix quatre categories de riscos que, en cas que es materialitzin, podrien afectar la consecució dels objectius del Grup:

- **Estratègics:** riscos relatius a la consecució dels objectius corporatius.
- **Financers:** riscos derivats de les principals variables financeres. Es divideixen en set subcategories diferents:
 - **Liquiditat:** possibilitat que hi hagi un dèficit d'actius líquids per satisfer els venciments contractuals dels passius i les necessitats de negoci.
 - **Crèdit:** possibilitat que alguna de les contraparts no compleixi les obligacions de pagament i les possibles pèrdues que se'n puguin derivar.
 - **Mercat:** possibilitat que el valor d'un instrument financer pugui variar a causa dels canvis en el preu de les accions, els tipus d'interès o els tipus de canvi.
 - **Deteriorament de les participacions accionaries:** possibilitat d'incórrer en pèrdues o empitjorar la rendibilitat econòmica de les activitats del Grup.
 - **Deteriorament dels actius immobiliaris:** possibilitat de depreciació dels actius immobiliaris.
 - **Deteriorament d'altres actius:** possibilitat de depreciació d'aquells actius del Grup que no són participacions ni actius immobiliaris.
 - **Fiabilitat de la informació financera:** possibilitat d'afectació a la integritat, fiabilitat i qualitat de la informació financera.

- Operacionals: riscos relatius a pèrdues per errors o per gestió inadequada de processos interns, persones, sistemes, utilització dels actius o de la infraestructura operativa.
- Legals / de compliment: riscos relatius al compliment de lleis, regulacions o estàndards del mercat en què el Grup opera, així com compliment de polítiques internes.

Entorn de control

Per al seu desenvolupament correcte, el Model de GRC adopta un enfocament metodològic basat en el Model de les tres Línies de Defensa, a partir del qual es defineixen diferents nivells d'activitat per assegurar que els riscos es gestionin i supervisin de forma eficaç:

El **Consell d'Administració**, mitjançant la Comissió d'Auditoria i Control, supervisa l'eficàcia del sistema de control intern i de gestió de riscos corporatius del Grup, inclosos els fiscals.

Adicionalment, la **Comissió d'Auditoria i Control** supervisa els serveis d'auditoria interna i tot el procés d'elaboració i presentació de la informació financera de Criteria, abans que el Consell d'Administració l'aprovi.

Primera línia de defensa. Les Àrees/Negocis del Grup s'encarreguen de:

- Identificar, avaluar, mitigar i controlar els riscos seguint la política i els procediments interns aprovats.
- Reportar a la segona línia de defensa l'estat dels riscos dels quals són responsables.
- Mantenir un control intern efectiu i executar procediments de control sobre els riscos de manera constant.

Segona línia de defensa. Formada per les funcions següents:

- a. Control Intern
- b. Control Intern de la Informació Financera
- c. Compliment Normatiu

a. Control Intern

La Funció de Control Intern s'encarrega de:

- Definir el Model de GRC
- Participar activament en l'elaboració de l'estratègia de riscos i en les decisions importants sobre la seva gestió.
- Fer un monitoratge continu de l'efectivitat i l'evolució dels controls i els riscos per poder informar-ne el Comitè de Direcció.
- Monitorar i assegurar l'homogeneïtat i l'actualització del Model de GRC.
- Implementar les millores corresponents en el Model de GRC.

Al seu torn, reporta al Comitè de Direcció i als Òrgans de Govern la informació següent:

- Semestralment: els riscos (rellevants, emergents i materialitzats) de les àrees i negocis i l'efectivitat de les activitats de control que els mitiguen, així com els plans d'acció establerts.
- Immediatament: tots aquells riscos que puguin suposar una amenaça per a l'existència o continuïtat del Grup.

A l'Informe Anual de Govern Corporatiu de l'exercici es descriu amb més precisió el model de GRC del Grup Criteria.

b. Control Intern de la Informació Financera

La Funció de Control Intern de la Informació Financera s'encarrega, bàsicament, de:

- Implantar i assegurar l'existència d'una cultura de control intern de la informació financera a tots els nivells organitzatius en què calgui, duent a terme, en cas que es consideri necessari, accions formatives a les àrees afectades.
- Avaluar que la informació financera elaborada pel Grup Criteria inclou les transaccions, fets i altres esdeveniments que l'afecten de conformitat amb la normativa aplicable.
- Assessorar en matèria de control intern sobre la informació financera, elaborant o impulsant polítiques, normes i codis interns o, si escau, millorant-los.
- Mantenir una comunicació contínua amb Auditoria Interna sobre les debilitats i aspectes de millora del SCIF.

Al seu torn, a través de la Subdirecció General Adjunta de Finances, Mitjans i Recursos Humans, reporta als Òrgans de Govern la informació següent:

- Quan es formula informació financera: certificació assegurant que els responsables han executat correctament, dins del termini establert i de la manera pertinent les activitats de control clau, i comunicació del seguiment de les debilitats detectades i els seus plans d'acció.
- Els aspectes rellevants sorgits de la revisió contínua del SCIIF.

A l'Informe Anual de Govern Corporatiu de l'exercici es descriuen més detalladament les característiques del SCIIF del Grup Criteria.

c. Compliment Normatiu

L'objectiu de la funció de Compliment Normatiu és la supervisió dels riscos legals o de compliment definits en el Model de GRC del Grup de Criteria, com ara els riscos relatius al compliment de la legislació aplicable i les normes internes de les quals es puguin derivar sancions administratives, judicials o danys reputacionals.

La supervisió del risc de compliment es fa mitjançant controls de la segona línia de defensa que permeten detectar possibles deficiències en els procediments implantats a Criteria. En cas de detecció de deficiències, es desenvolupen, juntament amb les àrees de gestió afectades, propostes d'accions de millora sobre les quals es fa un seguiment periòdic fins que queden efectivament implantades. Així mateix, es fa seguiment del compliment de les normes de conducta de la Societat, entre les quals hi ha el Codi Ètic, el Reglament Intern de Conducta en l'àmbit del Mercat de Valors (RICMV), la Política de Gestió de Sancions i Contramesures Financeres Internacionals, la Política de Prevenció de Delictes, la Política de Protecció de Dades de Caràcter Personal i la Política d'Ús dels Sistemes d'Informació.

L'objectiu de Criteria és, d'una banda, minimitzar la probabilitat que es materialitzin aquests riscos i, de l'altra, en el cas que es materialitzin, que les deficiències es detectin, reportin i solucionin amb celeritat.

La gestió del risc en l'àmbit de compliment normatiu es basa en l'estructura següent:

- Comissió d'Auditoria i Control: Supervisa el compliment del RICMV i, en general, de les regles de govern corporatiu que li siguin aplicables.
- Comitè de Direcció: Impulsa la cultura del compliment al Grup Criteria i fa el seguiment del risc i de les mesures de mitigació que, si escau, s'estableixin.
- Comitè de Prevenció de Delictes: Supervisa la implantació i compliment de la Política de Prevenció de Delictes.
- Comitè de Protecció de Dades i Seguretat de la Informació: Vetlla per la coordinació i compliment de la Política de Protecció de Dades i dirimeix els punts que s'hi destaquen.
- Òrgan de Seguiment del RICMV: Vetlla pel compliment de les normes de conducta dels mercats de valors i de les regles del RICMV.
- Àrees de negoci i de gestió: Són el màxim exponent del control de primer nivell de l'activitat del Grup, perquè estableixen controls propers als riscos i es tracta d'un control expert.
- Altres assessors: Conformada pels diferents experts interns i externs que ofereixen assessorament en les matèries que requereixen una especialització. Entre d'altres, cal esmentar l'Assessoria Jurídica, la Secretaria del Consell d'Administració, els consultors externs, etc.

El compliment normatiu no correspon a una àrea específica sinó a tot el Grup, que ha d'assegurar el compliment de la normativa vigent.

A la intranet corporativa de Criteria hi ha un canal confidencial de consultes i denúncies per rebre els dubtes que puguin suscitar la interpretació o l'aplicació del Codi Ètic, la Política d'Ús dels Sistemes d'Informació, la Política de Prevenció de Delictes i la Política del Sistema de Control Intern sobre la Informació Financera (SCIIF), així com per rebre denúncies dels incompliments de les normes internes esmentades que hi pugui haver.

Tercera línia de defensa. Auditoria interna

La funció d'Auditoria Interna, en dependència de la Direcció d'Auditoria i Control Intern, és la responsable d'informar la Comissió d'Auditoria i Control del funcionament adequat del sistema de control intern del Grup.

Sota els principis d'independència i objectivitat, i aplicant un enfocament sistemàtic i disciplinat, Auditoria Interna efectua serveis d'assegurament i consulta que agreguen valor al Grup.

Les seves principals funcions són:

- Avaluar l'eficàcia i l'eficiència dels sistemes de control intern establerts per a la mitigació dels riscos associats, amb especial atenció a:
 - El compliment de la legislació externa vigent i els requeriments dels organismes supervisors.
 - El compliment de les polítiques i normatives internes i l'alineació amb les millors pràctiques i bons usos sectorials.
 - La fiabilitat i integritat de la informació financera i operativa, incloent-hi l'efectivitat del Sistema de Control Intern de la Informació Financera (SCIIF).
 - L'ús econòmic i eficient dels recursos per part del Grup.
- Aportar valor mitjançant la proposta de recomanacions per resoldre les debilitats detectades en les revisions efectuades i el seguiment del seu grau d'implantació per part de les àrees responsables.
- Reportar de manera periòdica a l'Alta Direcció i a la Comissió d'Auditoria i Control (CAC) informació rellevant sobre les conclusions dels treballs efectuats, les debilitats detectades i les recomanacions formulades.

4.1 Gestió dels Riscos Financers

Les activitats del Grup estan exposades als riscos financers següents:

- Liquiditat
- Crèdit
- Mercat

Adicionalment, el Grup considera com a riscos financers, en el seu model de gestió de riscos corporatius, les subcategories següents:

- Deteriorament de les participacions accionaries (vegeu nota 10).
- Deteriorament dels actius immobiliaris (vegeu notes 6, 7, 8, 9 i 12).
- Deteriorament d'altres actius. S'inclouen en aquesta categoria els actius fiscals, que la Societat revisa amb caràcter semestral a través d'anàlisi del seu valor recuperable (vegeu Nota 20).
- Fiabilitat de la informació financera.

Risc de liquiditat

El risc de liquiditat es refereix a la possibilitat de no poder complir les obligacions de pagament a causa del fet que no es pugui desinvertir en un instrument financer amb la rapidesa suficient i sense incórrer en costos addicionals significatius o a l'obtenció de finançament addicional. El risc de liquiditat associat amb la possibilitat de no materialitzar en efectiu les inversions financeres és poc significatiu atès que aquestes, en general, cotitzen en mercats actius i profunds.

Criteria considera en la gestió de la seva liquiditat la generació de fluxos sostinguts i significatius per part dels seus negocis i inversions i la capacitat de realització de les seves inversions que, en general, cotitzen en mercats actius i profunds, i manté una estructura adequada de finançament a llarg termini.

Criteria monitora el risc de liquiditat mitjançant el seguiment constant d'indicadors de gestió: ràtio d'endeutament (deute net sobre el valor de mercat dels actius i deute brut sobre el valor de mercat dels actius, juntament amb tresoreria i actius equivalents), liquiditat disponible a determinats terminis i ràtio de cobertura d'interessos.

El 95% del finançament del Grup, sense incloure-hi el corresponent al negoci de gestió d'aparcaments que desenvolupa el Grup Saba Infraestructuras, té venciment a llarg termini (vegeu Nota 18). En aquest sentit, el Grup segueix treballant en la diversificació de les fonts de finançament, en la gestió del termini del deute i en el seu cost.

El venciment dels actius i passius financers del Grup, llevat dels relacionats amb el negoci de gestió d'aparcaments que desenvolupa el Grup Saba Infraestructuras, es mostra a les notes corresponents de la memòria.

En la data de formulació d'aquests comptes anuals, Criteria té qualificacions creditícies de Fitch Ratings amb un *rating* de BBB, amb perspectiva estable; i Moody's amb un *rating* de Baa2, amb perspectiva estable.

Risc de crèdit

És el risc d'incórrer en pèrdues per l'incompliment de les obligacions contractuals de pagament per part d'un deutor o les variacions en la prima de risc lligades a la seva solvència financera.

El principal risc de crèdit és el derivat de la participació en entitats associades, principalment cotitzades, diferenciat del risc del valor de mercat de les seves accions. El risc en aquest tipus d'inversions és associat a l'evolució dels negocis de la participada, i eventualment a la fallida d'aquesta, i la cotització és un simple indicador. Aquest risc s'ha conceptualitzat, de forma general, com un risc de crèdit. L'Àrea d'Inversions de Criteria duu a terme el seguiment dels resultats de les participacions del Grup Criteria, efectua els tests de deteriorament periòdics i n'analitza la corresponent rendibilitat per al Grup.

A continuació s'informa de la concentració del risc per qualitat creditícia de les inversions en entitats associades, així com dels instruments de patrimoni principals a 31 de desembre de 2019 i 2018, respectivament:

Milers d'euros

	Inversions en empreses associades (Nota 10)	Actius financers valorats a valor raonable amb canvis en un altre resultat global (Nota 11)	Actius financers valorats a valor raonable amb canvis a resultats (Nota 11)	Total
> A+	–	20.865	–	20.865
A+	–	45.163	–	45.163
A	–	291.630	–	291.630
A-	1.873.608	245.506	4.986	2.124.100
BBB+	9.941.626	646.120	–	10.587.746
BBB	4.012.812	510.022	4.606	4.527.440
BBB-	–	1.068.103	–	1.068.103
<BBB-	–	147.465	–	147.465
Sense qualificació	102.971	282.225	43.687	428.883
Saldo a 31/12/2019	15.931.017	3.257.099	53.279	19.241.395

Milers d'euros

	Inversions en empreses associades (Nota 10)	Actius financers valorats a valor raonable amb canvis en un altre resultat global (Nota 11)	Actius financers valorats a valor raonable amb canvis a resultats (Nota 11)	Total
> A+	–	19.502	–	19.502
A+	–	26.866	–	26.866
A	–	112.548	–	112.548
A-	1.808.247	507.114	–	2.315.361
BBB+	10.453.667	55.568	–	10.509.235
BBB	3.394.827	478.223	–	3.873.050
BBB-	–	397.768	–	397.768
<BBB-	–	15.025	–	15.025
Sense qualificació	108.146	177.434	30.896	316.476
Saldo a 31/12/2018	15.764.887	1.790.048	30.896	17.585.831

A continuació s'informa de la concentració del risc per qualitat creditícia dels títols de renda fixa a 31 de desembre de 2019 i 2018, respectivament:

	Milers d'euros	
	31/12/2019	31/12/2018
	Instruments de deute (Nota 11.2)	Instruments de deute (Nota 11.2)
A+	3.000	–
A	–	–
A-	–	25.426
BBB+	–	5.354
BBB	–	46.526
BBB-	–	–
<BBB-	21.811	35.139
Sense qualificació	–	–
Saldo	24.811	112.445

Per confeccionar els detalls de concentració del risc per qualitat creditícia s'ha utilitzat la qualificació de Fitch Ratings; a falta d'aquesta, la qualificació de Moody's, i, en cas de no tenir cap de les anteriors, la qualificació de Standard & Poor's.

Així mateix, hi ha risc de crèdit pel que fa a les inversions d'excedents de tresoreria del Grup. En aquest sentit, el Grup té una política de col·locació d'excedents de tresoreria en productes financers molt líquids, oferts o dipositats en entitats solvents, o en entitats en què la posició neta respecte a aquestes és deutora.

Risc de mercat

Es refereix al risc que el valor d'un instrument financer pugui variar a causa dels canvis en el preu de les accions, els tipus d'interès o els tipus de canvi. La conseqüència d'aquests riscos és la possibilitat d'incórrer en disminucions del patrimoni net o en pèrdues pels moviments dels preus de mercat o per la fallida de les posicions que formen la cartera de participacions, no de negociació, amb un horitzó a mitjà i llarg termini.

Risc de preu

A 31 de desembre de 2019, el 99% del valor de mercat de les inversions del Grup en instruments de capital classificats com a entitats associades, actius financers valorats a valor raonable amb canvis en un altre resultat global i actius financers valorats a valor raonable amb canvis a resultats corresponen a valors cotitzats. En conseqüència, el Grup està exposat al risc de mercat generalment associat a les companyies cotitzades. Els valors cotitzats estan exposats a fluctuacions en el preu i en els volums de negociació a causa de factors que escapen al control del Grup.

Risc de tipus d'interès

Es manifesta principalment en la variació dels costos financers pel deute a tipus variable. Per tant, el risc es deriva bàsicament de l'endeutament del Grup. En aquest sentit, en la gestió del risc de tipus d'interès es té en compte la variació dels costos financers derivats dels diferents instruments financers de deute i derivats davant els canvis en l'estructura de la corba del tipus de mercat.

El tipus d'interès de mercat afecta els resultats financers, atès que hi ha determinats passius financers que estan contractats a tipus variable (referenciat a l'euríbor). Per tant, hi ha una exposició rellevant a la variació del tipus d'interès.

El Grup monitora l'impacte de les variacions de tipus d'interès de forma periòdica.

Així mateix, amb l'objecte de mitigar el risc a variacions de tipus d'interès sobre l'endeutament a tipus variable, la Direcció de Criteria avalua l'oportunitat d'entrar en contractes de permuta financera, tenint en compte els tipus d'interès presents i les expectatives d'interès futures. En aquest sentit, el Grup, sense considerar el negoci de gestió d'aparcaments que desenvolupa el Grup Saba Infraestructuras, per la seva classificació com a activitat interrompuda, amb un 72% de deute a tipus fix, ha subscrit determinats contractes de permuta financera de tipus d'interès variable a fix.

L'exposició al resultat d'acord amb els instruments indicats en la data del balanç es presenta tot seguit:

Variació	Milers d'euros
	Efecte en resultat abans d'impostos
-50 pb	(11.756)
+50 pb	8.237
+100 pb	9.015

Risc de tipus de canvi

La major part dels actius i passius del balanç consolidat adjunt tenen com a moneda funcional l'euro. Els principals actius del balanç consolidat adjunt que estan subjectes a les oscil·lacions canviàries són els següents:

Epígraf del Balanç	Actiu	Moneda	Milers d'euros ⁽¹⁾
Participacions en entitats associades i negocis conjunts (vegeu Nota 10)	GF Inbursa	MXN	973.776
	The Bank of East Asia	HKD	2.603.114
Actius financers valorats a valor raonable amb canvis en un altre resultat global – Instruments de capital (vegeu Nota 11)		USD	255.982
		GBP	84.304
	Renda Variable cotitzada	CHF	28.214
		DKK	16.629
		JPY	7.358
Actius financers valorats a valor raonable amb canvis a resultats – Instruments de capital (vegeu Nota 11)	Renda Variable cotitzada	USD	4.606
		NOK	10.138
Efectiu i altres actius líquids equivalents (vegeu Nota 14)	Dipòsits a termini i comptes corrents	GBP	5.949
		USD	5.164

⁽¹⁾ Contravalor en euros a 31 de desembre de 2019.

Regularment, la Direcció avalua la conveniència de prendre o no prendre posicions de cobertura davant dels riscos de tipus de canvi.

Adicionalment, el Grup pot estar exposat al risc de divisa de forma indirecta a través de les inversions en moneda estrangera que hagin efectuat les societats participades a causa, en alguns casos, de la seva forta presència internacional. La participada mateixa avalua aquests riscos i, si escau, els cobreix.

Risc de deteriorament (de les participacions accionaries, dels actius immobiliaris i d'altres)

Per a Criteria, el deteriorament de les participades accionaries és el principal risc del seu model de negoci, com és natural en una societat el principal objecte de la qual és la tinença de participacions. Aquest risc de deteriorament radica en la possibilitat d'incórrer en pèrdues o empitjorar la rendibilitat econòmica de les activitats de Criteria, com a conseqüència de moviments adversos dels preus de mercat o de la insolvència de les inversions efectuades a través d'instruments de capital.

En aquest sentit, l'Àrea d'Inversions de Criteria duu a terme un seguiment continuat de les participacions de manera individualitzada amb la finalitat de poder adoptar en cada moment les decisions més oportunes en funció de l'evolució observada i prevista dels mercats i de l'estratègia de Criteria. Així mateix, fa un

monitoratge continu dels valors per avaluar si es donen evidències objectives de deteriorament, tal com s'ha descrit a la Nota 10.

També es fa un seguiment de les principals participades per part d'analistes dedicats a monitorar l'evolució de les dades econòmiques i financeres, així com a entendre i alertar de canvis normatius, de negoci i dinàmiques competitives als països i sectors en què operen aquestes participades.

D'altra banda, pel que fa a la cartera d'actius immobiliaris, per assegurar que el seu valor recuperable suporta el seu valor en llibres, el Grup Criteria utilitza models interns per a cadascun dels segments d'actius immobiliaris definits, per tal de determinar els ajustos sobre la valoració de referència atorgada en taxacions individuals completes o sobre valoracions que efectuen experts independents que es fan de forma periòdica. Concretament, el model intern de valoració té en consideració, principalment, la diferència que hi ha entre el preu de venda real i el valor de taxació per als immobles venuts en els últims 24 mesos, així com altres aspectes, com ara els costos de comercialització o l'evolució futura del lloguer de determinats actius, si l'immoble està arrendat.

Els actius immobiliaris es gestionen amb l'objectiu de recuperar la inversió i obtenir una rendibilitat addicional, bé sigui mitjançant el lloguer (inversions immobiliàries), el desenvolupament immobiliari o la venda (existències).

Risc de fiabilitat de la informació financera

Es refereix al risc que afecta la integritat, fiabilitat i qualitat de la informació financera. Tal com s'ha descrit anteriorment, el Grup disposa d'un Sistema de Control Intern de la Informació Financera adequat i eficaç.

5. Combinacions de negocis, adquisició i venda de participacions en el capital d'entitats dependents

Les combinacions de negocis i els principals moviments de participacions en entitats dependents en els exercicis 2019 i 2018 són els que es detallen a continuació:

Operacions amb entitats dependents el 2019

Criteria Movilidad, S.L.U. i Saba Infraestructuras, S.A.

Com a conseqüència de la fusió per absorció de Criteria Movilidad, S.L.U. per part Criteria Caixa, S.A.U. (vegeu Nota 2.4), la Societat ha passat a ostentar directament la participació en el capital social de Saba Infraestructuras, S.A. que tenia indirectament a través de la filial Criteria Movilidad, S.L.U.

Aquesta operació no ha tingut impacte en els estats financers consolidats del Grup Criteria.

Energía Boreal 2018, S.A.U.

En data 5 d'octubre de 2018, Criteria, BCN Godia, S.L.U. i G3T, S.L. van aportar, en el seu conjunt, el 5% del capital social de Naturgy Energy Group, S.A. a Energía Boreal 2018, S.A. (societat que controla Criteria). Concretament, Criteria va aportar el 3,60% del capital social de Naturgy per un import de 520.936 milers d'euros, BCN Godia va aportar-ne el 0,60% i G3T, el 0,80%. A 31 de desembre de 2018, la participació de la Societat a Energía Boreal 2018, S.A. era del 71,95%.

Amb caràcter previ a la fusió de Criteria amb Energía Boreal esmentada a la Nota 2.4, els accionistes minoritaris d'Energía Boreal (G3T, S.L. i BCN Godia, S.L.U.) van transmetre la seva participació del 15,99% i el 12,06%, respectivament, del capital social d'Energía Boreal 2018, S.A. Es va obtenir en pagament el mateix nombre d'accions de Naturgy que van ser objecte d'aportació el 2018. Com a conseqüència, en data 5 de novembre de 2019, la participació de Criteria a Energía Boreal 2018, S.A. va arribar al 100% i la participació d'Energía Boreal 2018, S.A. en el capital social de Naturgy va quedar en el 3,66%. La transacció anterior ha implicat la reducció de 299.658 milers d'euros dels *Interessos minoritaris* del balanç consolidat adjunt (vegeu Nota 15.6).

Com a conseqüència de la fusió per absorció d'Energía Boreal 2018, S.A.U. que va dur a terme amb posterioritat Criteria Caixa, S.A.U. (vegeu Nota 2.4), Criteria ha passat a ostentar directament la participació en el capital social de Naturgy que tenia indirectament a través de la seva filial Energía Boreal 2018, S.A.U. La fusió no ha suposat cap altre impacte en els estats financers consolidats del Grup Criteria a part del que s'ha comentat anteriorment.

Operacions amb entitats dependents el 2018

Saba Infraestructuras, S.A. i Criteria Movilidad, S.L.U.

En data 30 de juliol de 2018, Criteria va adquirir la participació del 48,68% que ostentaven Torreal, S.A., Kohlberg Kravis Roberts & Co. Ltd. i ProA Capital de Inversiones, S.G.E.R.C.R., S.A. a Saba Infraestructuras, S.A. per un import total de 438.176 milers d'euros, i n'ha passat a controlar el 98,78% del capital social.

La resta del capital social de Saba Infraestructuras, fins a arribar al 49,9% que no era propietat de Criteria, era propietat d'accionistes minoritaris. En aquest sentit, Criteria, a través de la seva filial 100% participada Criteria Movilidad, S.L.U., va dur a terme un procés per adquirir l'1,22% restant amb les mateixes condicions de l'adquisició prèvia de juliol. Aquest procés va finalitzar el 15 de novembre de 2018 amb una acceptació del 58,65%, equivalent a un 0,71% del capital social de Saba Infraestructuras, S.A., i va implicar un

desemborsament de 5.493 milers d'euros. D'aquesta manera, el Grup Criteria va passar a ostentar de manera directa i indirecta el 99,50% del capital social de Saba.

Ambdues transaccions, en tractar-se d'operacions que no suposaven canvi de control, van tenir un impacte negatiu als epígrafs *Reserves Consolidades* i *Interessos minoritaris* del balanç consolidat adjunt del Grup Criteria a 31 de desembre de 2018, que van disminuir 236.036 milers d'euros i 207.637 milers d'euros, respectivament.

Inversiones Autopistas, S.A.

Inversiones Autopistas, S.A. (societat participada un 55,54% per part de Criteria) ostentava, a 31 de desembre de 2017, una participació en el capital social d'Abertis Infraestructuras, S.A. (Abertis) del 6,07%. Aquest era l'actiu principal de la societat.

En data 4 de maig de 2018, el Consell d'Administració de Criteria i la Junta General d'Accionistes d'Inversiones Autopistas, S.A. van acordar, respectivament, la intenció d'acceptar l'Oferta Pública d'Adquisició, llançada per la societat alemanya Hochtief Aktiengesellschaft (Hochtief), sobre la totalitat d'accions d'Abertis. En data 16 de maig de 2018, Hochtief va liquidar l'esmentada oferta, i Inversiones Autopistas, S.A. va rebre 1.103.859 milers d'euros. Al seu torn, en data 4 de maig de 2018, la Junta General d'Inversiones Autopistas va acordar repartir un dividend a compte del resultat de l'exercici en concepte d'aquesta operació per un import de 896.250 milers d'euros, del qual Criteria va rebre 497.737 milers d'euros i, en la mateixa data, repartir un dividend contra reserves per un import de 148.422 milers d'euros, dels quals Criteria va rebre 82.427 milers d'euros.

Posteriorment, la Junta General d'Inversiones Autopistas, celebrada el dia 29 de juny de 2018, va aprovar la dissolució i liquidació simultània de la societat i el repartiment de l'haver social disponible a tots els seus accionistes i del qual Criteria va rebre 60.483 milers d'euros. Aquest import es va registrar contra cost de cartera. De l'esmentat repartiment, 31.847 milers d'euros es van rebre en efectiu, i els 28.636 milers d'euros restants corresponen a crèdits contra la Hisenda Pública espanyola derivats dels pagaments fraccionats de l'Impost sobre Societats dels exercicis 2017 i 2018, 25.565 milers d'euros dels quals s'han fet efectius l'1 de febrer de 2019 i, la resta, el 2020.

Energía Boreal 2018, S.A.

En data 5 d'octubre de 2018, Criteria, BCN Godia, S.L.U. i G3T, S.L. van aportar, en el seu conjunt, un 5% del capital social de Naturgy Energy Group, S.A. (Naturgy) a Energía Boreal 2018, S.A. (societat controlada per Criteria). Concretament, Criteria va aportar el 3,60% del capital social de Naturgy; BCN Godia hi va aportar el 0,60%, i G3T, el 0,80%.

A l'Annex I d'aquesta Memòria es presenten les dades més rellevants, el percentatge de participació, el capital social, les reserves i els resultats, així com el cost de la participació directa de les entitats dependents.

6. Actius per drets d'ús

El moviment d'aquest epígraf del balanç en el exercici 2019 ha estat el següent:

	Milers d'euros						
	Primera aplicació 01/01/2019	Altes i dotacions	Baixes, utilitzacions i reversions	Traspassos	Regularitzacions i d'altres	Canvis de perímetre i Altres	31/12/2019
Cost							
Drets d'ús	122.942	1.860	–	(116.219)	(448)	–	8.135
Amortització acumulada							
Drets d'ús	–	(6.887)	–	4.507	–	39	(2.341)
Total	122.942	(5.027)	–	(111.712)	(448)	39	5.794

Moviments de l'exercici

L'1 de gener de 2019 ha entrat en vigor la NIIF 16 «Arrendaments» (vegeu Nota 2.2), cosa que ha suposat l'activació de drets d'ús per un import de 122.942 milers d'euros. Els actius subjacents corresponen, bàsicament, a immobles d'oficines i vehicles en llogar, així com al lloguer d'aparcaments.

La columna «Traspassos» correspon als actius per drets d'ús del negoci de gestió d'aparcaments que desenvolupa Saba Infraestructuras traspassats a l'epígraf *Actius no corrents mantinguts per a la venda* durant el primer semestre de l'exercici 2019 (vegeu Nota 21).

La columna «Canvis de perímetre i Altres» correspon, principalment, a variacions en el perímetre de consolidació i diferències de conversió.

El valor net comptable, a 31 de desembre de 2019, dels actius per drets d'ús puja a 118.537 milers d'euros, i s'han classificat a l'epígraf *Actius per drets d'ús* (5.794 milers d'euros) i a l'epígraf *Actius no corrents mantinguts per a la venda* (112.743 milers d'euros) (vegeu Nota 21).

7. Immobilitzat intangible

El moviment d'aquest epígraf del balanç en els exercicis 2019 i 2018 ha estat el següent:

	Milers d'euros					31/12/2019
	31/12/2018	Altes i dotacions	Baixes, utilitzacions i reversions	Traspassos	Canvis de perímetre i Altres	
Fons de comerç	51.598	1	–	(53.368)	1.769	–
Altres actius intangibles						
Concessions administratives	1.579.084	9.506	(163)	(1.588.096)	993	1.324
Patents, llicències, marques i similars	21	–	–	(15)	–	6
Aplicacions informàtiques	29.621	3.849	(5)	(21.744)	193	11.914
Un altre immobilitzat intangible	33.258	1.323	(96)	(35.312)	827	–
Amortització acumulada						
Concessions administratives	(515.520)	(26.448)	–	542.472	(695)	(191)
Patents, llicències, marques i similars	(2)	(2)	–	–	–	(4)
Aplicacions informàtiques	(19.411)	(3.531)	2	16.637	(162)	(6.465)
Un altre immobilitzat intangible	(9.251)	(2.668)	8	11.147	766	2
Fons de deteriorament	(3.019)	(601)	–	3.637	(17)	–
Total	1.146.379	(18.571)	(254)	(1.124.642)	3.674	6.586

	Milers d'euros					31/12/2018
	31/12/2017	Altes i dotacions	Baixes, utilitzacions i reversions	Traspassos	Canvis de perímetre i Altres	
Fons de comerç	3.815	7	(39)	–	47.815	51.598
Altres actius intangibles						
Recerca i desenvolupament	237	–	(237)	–	–	–
Concessions administratives	1.499.624	10.084	(44.592)	(12.146)	126.114	1.579.084
Patents, llicències, marques i similars	7	–	–	14	–	21
Aplicacions informàtiques	22.374	3.836	(498)	778	3.131	29.621
Un altre immobilitzat intangible	30.876	3.574	(257)	(1.484)	549	33.258
Amortització acumulada						
Recerca i desenvolupament	(4)	–	4	–	–	–
Concessions administratives	(486.932)	(59.320)	38.521	(1.976)	(5.813)	(515.520)
Patents, llicències, marques i similars	(1)	(1)	–	–	–	(2)
Aplicacions informàtiques	(15.811)	(3.032)	465	–	(1.033)	(19.411)
Un altre immobilitzat intangible	(7.698)	(974)	135	–	(714)	(9.251)
Fons de deteriorament	(27.149)	–	–	23.984	146	(3.019)
Total	1.019.338	(45.826)	(6.498)	9.170	170.195	1.146.379

Concessions administratives

Al tancament de l'exercici 2018, l'epígraf *Concessions administratives* corresponia, bàsicament, a les concessions per a l'explotació d'aparcaments. La valoració de l'actiu per reconèixer (valor de la concessió o valor del dret de cobrar als usuaris pel servei públic) com a contraprestació dels serveis de construcció o millora de les infraestructures, es fa d'acord amb el que estableix la norma CINIIF 12 (vegeu Nota 3.3) i s'amortitza de forma lineal segons els anys de durada de la concessió. A causa de la consideració del negoci de gestió d'aparcaments que desenvolupa Saba Infraestructuras com a activitat interrompuda, a 31 de desembre de 2019, aquests actius estan registrats a l'epígraf *Actius no corrents mantinguts per a la venda* (vegeu Nota 21).

Moviments de l'exercici

La columna «Traspassos» inclou 1.124.472 milers d'euros corresponents als actius intangibles del negoci de gestió d'aparcaments que desenvolupa Saba Infraestructuras, traspassats a l'epígraf *Actius no corrents mantinguts per a la venda* durant el primer semestre de 2019 (vegeu Nota 21).

La columna «Canvis de perímetre i Altres» correspon, principalment, a variacions en el perímetre de consolidació i diferències de conversió.

Durant l'exercici 2019, no s'ha registrat cap deteriorament d'import significatiu en el compte de pèrdues i guanys consolidat.

Una altra informació

A 31 de desembre de 2019 i 2018, hi ha béns totalment amortitzats encara en ús per un import de 1.352 i 33.556 milers d'euros, respectivament. A 31 de desembre de 2018, 31.628 milers d'euros pertanyien al negoci de gestió d'aparcaments que desenvolupa Saba Infraestructuras.

Durant l'exercici 2019, no s'ha registrat cap import en concepte de despeses financeres capitalitzades (150 milers d'euros el 2018, tots pertanyents al negoci de gestió d'aparcaments que desenvolupa Saba Infraestructuras).

El Grup té contractades pòlisses d'assegurança per cobrir els riscos als quals estan subjectes els béns de l'immobilitzat intangible. Al tancament dels exercicis 2019 i 2018, no hi havia cap dèficit de cobertura relacionat amb aquests riscos.

A 31 de desembre de 2019 i 2018, no hi ha actius intangibles subjectes a garanties.

8. Immobilitzat material

El moviment d'aquest epígraf del balanç en els exercicis 2019 i 2018 ha estat el següent:

	Milers d'euros					31/12/2019
	31/12/2018	Altes i dotacions	Baixes, utilitzacions i reversions	Traspassos	Canvis de perímetre i Altres	
Costos						
Terrenys i Construccions	200.439	1.527	(9.557)	(131.528)	(622)	60.259
Instal·lacions Tècniques i Un Altre						
Immobilitzat Material	68.503	1.606	(817)	(52.989)	857	17.160
Immobilitzat en Curs i Bestretes	449	161	(152)	(499)	41	-
Amortització acumulada						
Construccions	(41.913)	(1.917)	9.282	34.622	(183)	(109)
Instal·lacions Tècniques i Un Altre						
Immobilitzat Material	(46.611)	(2.769)	586	45.089	(459)	(4.164)
Fons de deteriorament						
Terrenys i Construccions	(2.802)	(9.175)	-	2.692	107	(9.178)
Instal·lacions Tècniques i Un Altre						
Immobilitzat Material	(3)	(1.664)	-	2	3	(1.662)
Total	178.062	(12.231)	(658)	(102.611)	(256)	62.306

	Milers d'euros					31/12/2018
	31/12/2017	Altes i dotacions	Baixes, utilitzacions i reversions	Traspassos	Canvis de perímetre i Altres	
Costos						
Terrenys i Construccions	142.657	592	(2.687)	(12.841)	72.718	200.439
Instal·lacions Tècniques i Un Altre						
Immobilitzat Material	49.075	4.909	(2.145)	250	16.414	68.503
Immobilitzat en Curs i Bestretes	-	652	-	(203)	-	449
Amortització acumulada						
Construccions	(28.170)	(2.161)	1.668	2.083	(15.333)	(41.913)
Instal·lacions Tècniques i Un Altre						
Immobilitzat Material	(32.418)	(3.920)	1.954	(79)	(12.148)	(46.611)
Fons de deteriorament						
Terrenys i Construccions	(9.707)	(258)	-	7.012	151	(2.802)
Instal·lacions Tècniques i Un Altre						
Immobilitzat Material	-	-	-	-	(3)	(3)
Total	121.437	(186)	(1.210)	(3.778)	61.799	178.062

Al tancament de l'exercici 2018, el capítol *Terrenys i construccions* corresponia, en gran part, als aparcaments que Saba Infraestructuras té en propietat. A *Instal·lacions tècniques i Un altre Immobilitzat material* es registraven, principalment, les instal·lacions tècniques, els sistemes de control i d'exploració d'aquests aparcaments. A causa de la consideració del negoci de gestió d'aparcaments que desenvolupa Saba Infraestructuras com a activitat interrompuda, aquests actius estan registrats a l'epígraf *Actius no corrents mantinguts per a la venda* (vegeu Nota 21).

Al tancament de l'exercici 2019, el capítol *Terrenys i construccions* correspon, bàsicament, als actius i terrenys relacionats amb el complex golfístic i el *beach club* de Mediterránea Beach & Golf Community.

Moviments de l'exercici

Les «baixes» de l'exercici 2019 corresponen, bàsicament, al venciment d'un contracte al Regne Unit de Saba Infraestructuras. Així mateix, s'han alienat elements d'immobilitzat material que han suposat unes pèrdues abans d'impostos de 118 milers d'euros. Es registren a l'epígraf *Deteriorament i resultat per alienacions d'immobilitzat* del compte de pèrdues i guanys consolidat adjunt. Durant l'exercici 2018, les alienacions van suposar uns beneficis abans d'impostos de 24 milers d'euros (vegeu Nota 22.7).

A la columna de «Traspassos» s'inclouen els actius materials corresponents al negoci de gestió d'aparcaments que desenvolupa Saba Infraestructuras, traspassats a l'epígraf *Actius no corrents mantinguts per a la venda* durant el primer semestre de 2019, per un import de 168.216 milers d'euros (vegeu Nota 21). A més, s'inclouen els traspassos dels actius i els terrenys relacionats amb el complex golfístic i el *beach club* de Mediterránea Beach & Golf Community de l'epígraf *Existències* a l'epígraf *Immobilitzat tangible*, per un import de 65.435 milers d'euros (vegeu Nota 12).

La columna «Canvis de perímetre i Altres» correspon, principalment, a variacions en el perímetre de consolidació i diferències de conversió.

Durant l'exercici 2019 s'ha registrat un deteriorament per un import de 10.839 milers d'euros en el compte de pèrdues i guanys consolidat de l'exercici (vegeu Nota 22.7).

Una altra informació

A 31 de desembre de 2019 i 2018, hi ha béns totalment amortitzats encara en ús per un import de 982 i 21.504 milers d'euros, respectivament. A 31 de desembre de 2018, 20.721 milers d'euros pertanyien al negoci de gestió d'aparcaments que desenvolupa Saba Infraestructuras.

A 31 de desembre de 2019 i 2018, no hi ha actius subjectes a contracte d'arrendament financer ni compromisos de construcció d'immobilitzat material.

La política del Grup és formalitzar pòlisses d'assegurances per cobrir els possibles riscos als quals estan subjectes els diversos elements del seu immobilitzat material. Al tancament dels exercicis 2019 i 2018, no hi havia cap dèficit de cobertura relacionat amb aquests riscos.

9. Inversions immobiliàries

El moviment d'aquest epígraf del balanç en els exercicis 2019 i 2018 ha estat el següent:

	Milers d'euros				
	31/12/2018	Altes i dotacions	Baixes, utilitzacions i reversions	Traspassos	31/12/2019
Costos					
Terrenys i construccions	1.755.787	33.376	(19.934)	(109.134)	1.660.095
Altres inversions immobiliàries	23.242	241	(396)	(2.955)	20.132
Amortització acumulada					
Construccions	(148.968)	(12.548)	2.018	8.095	(151.403)
Altres inversions immobiliàries	(8.410)	(1.283)	192	782	(8.719)
Fons de deteriorament					
Terrenys i construccions	(469.630)	(31.602)	56.983	61.995	(382.254)
Total	1.152.021	(11.816)	38.863	(41.217)	1.137.851

	Milers d'euros					
	31/12/2017	Altes i dotacions	Baixes, utilitzacions i reversions	Traspassos	Reclassificacions i Altres	31/12/2018
Costos						
Terrenys i construccions	1.780.525	3.077	(27.743)	(23.819)	23.747	1.755.787
Altres inversions immobiliàries	30.432	2	(557)	(847)	(5.788)	23.242
Amortització acumulada						
Construccions	(141.371)	(15.477)	2.207	4.968	705	(148.968)
Altres inversions immobiliàries	(8.591)	(1.294)	141	271	1.063	(8.410)
Fons de deteriorament						
Terrenys i construccions	(476.715)	(20.443)	46.039	1.216	(19.727)	(469.630)
Total	1.184.280	(34.135)	20.087	(18.211)	-	1.152.021

Moviments de l'exercici

Les «baixes» de l'exercici corresponen al cost de sòl i habitatges venuts durant l'exercici 2019, que han suposat uns beneficis abans d'impostos de 2.030 milers d'euros i s'han registrat a l'epígraf *Deteriorament i resultat per alienacions d'immobilitzat* (vegeu Nota 22.7). A 31 de desembre de 2018, van suposar uns beneficis abans d'impostos de 5.424 milers d'euros.

A la columna «Traspassos» hi ha registrat el traspàs de diversos immobles de l'epígraf *Inversions Immobiliàries* a l'epígraf *Existències*, ja que s'han destinat a la venda. L'import net d'aquests traspassos ha pujat a 41.052 milers d'euros (vegeu Nota 12). Així mateix, s'hi inclouen les inversions immobiliàries corresponents al negoci de gestió d'aparcaments que desenvolupa Saba Infraestructuras, traspassats a l'epígraf *Actius no corrents mantinguts per a la venda* durant el primer semestre de 2019, per un import de 165 milers d'euros (vegeu Nota 21).

Durant l'exercici 2019, el Grup ha registrat dotacions per deteriorament del valor per un import de 31.602 milers d'euros (registrades com a alta del fons de deteriorament) i reversions del deteriorament de valor per un import de 51.107 milers d'euros (registrades com a baixa del fons de deteriorament) a l'epígraf *Deteriorament i resultat per alienacions de l'immobilitzat* (vegeu Nota 22.7) del compte de pèrdues i guanys adjunt en les inversions immobiliàries en què el valor recuperable determinat a partir de taxacions i valoracions que han efectuat tercers experts independents, ajustat d'acord amb un model intern de valoració, era inferior o superior, respectivament, al valor net comptabilitzat (20.443 i 37.265 milers d'euros de dotacions i reversions del deteriorament, respectivament, en l'exercici 2018).

Una altra informació

El valor net comptable de les inversions immobiliàries que han generat rendes en els exercicis 2019 i 2018 puja a 1.020.643 i 1.017.833 milers d'euros, respectivament.

Els ingressos meritats per l'explotació en règim de lloguer de les inversions immobiliàries es registren a l'epígraf *Vendes i prestació de serveis* del compte de pèrdues i guanys (vegeu Nota 22.1), i han pujat a 42.001 milers d'euros en l'exercici 2019 (40.046 en l'exercici 2018), mentre que les despeses associades registrades en el compte de pèrdues i guanys adjunt han pujat a 14.507 milers d'euros (14.335 en l'exercici 2018).

El valor dels actius totalment amortitzats i en ús a 31 de desembre de 2019 i 2018 puja a 35 i 75 milers d'euros, respectivament.

Els actius immobiliaris classificats a l'epígraf *Inversions immobiliàries* es valoren d'acord amb models interns de determinació del valor recuperable que utilitzen com a input taxacions actualitzades. El mètode de valoració d'aquests actius es descriu a la Nota 3.5. El seu valor raonable, obtingut dels models interns del Grup, puja a 1.234.021 milers d'euros a 31 de desembre de 2019 (1.254.783 milers d'euros a 31 de desembre de 2018). El valor raonable dels actius immobiliaris classificats com a inversions immobiliàries es classifica, partint de la jerarquia de valor raonable, com a Nivell 2.

La política del Grup és formalitzar pòlisses d'assegurances per cobrir els possibles riscos als quals estan subjectes els diversos elements de les seves inversions immobiliàries. Al tancament dels exercicis 2019 i 2018, no hi havia cap dèficit de cobertura relacionat amb aquests riscos.

10. Participacions en entitats associades i negocis conjunts

A continuació es presenta el desglossament de l'actiu de les participacions associades. El Grup no té cap participació en negocis conjunts, a 31 de desembre de 2019 i 2018:

Detall de participacions en entitats associades

Milers d'euros	31/12/2019	31/12/2018
Caixabank, S.A.	9.941.626	9.541.787
Naturgy Energy Group, S.A.	3.039.036	3.394.827
The Bank of East Asia, Ltd.	2.603.114	2.519.840
Grupo Financiero Inbursa, S.A.B. de C.V.	973.776	911.881
Resta de societats	119.986	122.384
Subtotal	16.677.538	16.490.719
Menys:		
Fons de deteriorament	(746.521)	(725.832)
Total	15.931.017	15.764.887

El detall de fons de comerç (abans del fons de deteriorament) inclosos a l'actiu de les participades associades, a 31 de desembre de 2019 i 2018, és el següent:

Detall de fons de comerç

Milers d'euros	31/12/2019	31/12/2018
The Bank of East Asia, LTD (*)	719.749	702.075
Naturgy Energy Group, S.A.	382.733	529.025
Grupo Financiero Inbursa, S.A.B. de C.V. (*)	251.546	237.322
Altres	26.004	24.894
Total	1.380.032	1.493.316

(*) Contravalor en euros del fons de comerç registrat en divises.

A continuació es presenten els moviments de l'epígraf *Participacions en entitats associades i negocis conjunts* dels exercicis 2019 i 2018:

Moviments de participacions el 2019

Milers d'euros	Valor teòric comptable	Fons de comerç	Fons de deteriorament	Total
Saldo a 31/12/2018	14.997.403	1.493.316	(725.832)	15.764.887
Compres i ampliacions de capital / Dotació per deteriorament	29.618	391	(4.011)	25.998
Vendes i reduccions de capital / Reversió fons de deteriorament	(159.963)	(146.292)	1.026	(305.229)
Resultat del període	1.095.607	–	–	1.095.607
Dividends declarats	(644.985)	–	–	(644.985)
Diferències de conversió	84.193	31.898	(17.913)	98.178
Ajustos de valoració de participades	61.552	–	–	61.552
Reclassificacions i d'altres (*)	(165.919)	719	209	(164.991)
Saldo a 31/12/2019	15.297.506	1.380.032	(746.521)	15.931.017

(*) Inclou, principalment, la variació de reserves de les participades associades.

Moviments de participacions el 2018

Milers d'euros	Valor teòric comptable	Fons de comerç	Fons de deteriorament	Total
Saldo a 31/12/2017	16.323.196	1.946.454	(111.267)	18.158.383
Compres i ampliacions de capital / Dotació per deteriorament	231.805	150.534	(595.088)	(212.749)
Vendes i reduccions de capital / Reversió fons de deteriorament	(714.966)	(645.292)	110	(1.360.148)
Resultat del període (*)	109.364	–	–	109.364
Dividends declarats	(802.397)	–	–	(802.397)
Diferències de conversió	107.597	42.028	(21.170)	128.455
Ajustos de valoració de participades	(353.263)	–	–	(353.263)
Reclassificacions i altres (**)	96.067	(408)	1.583	97.242
Saldo a 31/12/2018	14.997.403	1.493.316	(725.832)	15.764.887

(*) S'hi inclouen 18 milers d'euros corresponents als negocis de gestió d'aparcaments que desenvolupa Saba Infraestructuras traspassats a l'epígraf *Actius no corrents mantinguts per a la venda*.

(**) Inclou, principalment, la variació de reserves de les participades associades.

A continuació es detallen les compres i vendes efectuades durant els exercicis 2019 i 2018:

Detall de compres i vendes el 2019

Compres i ampliacions de capital

Milers d'euros	Valor teòric comptable	Fons de comerç	Total
The Bank of East Asia, Ltd.	28.970	–	28.970
Altres	648	391	1.039
Total	29.618	391	30.009

Vendes i reduccions de capital

Milers d'euros	Valor teòric comptable	Fons de comerç	Total
Naturgy Energy Group, S.A.	(157.638)	(146.292)	(303.930)
Altres	(2.325)	–	(2.325)
Total	(159.963)	(146.292)	(306.255)

Detall de compres i vendes el 2018

Compres i ampliacions de capital

Milers d'euros	Valor teòric comptable	Fons de comerç	Total
The Bank of East Asia, Ltd.	43.314	–	43.314
Naturgy Energy Group, S.A.	179.640	146.292	325.932
Altres	8.851	4.242	13.093
Total	231.805	150.534	382.339

Vendes i reduccions de capital

Milers d'euros	Valor teòric comptable	Fons de comerç	Total
Abertis Infraestructuras, S.A.	(661.010)	(638.604)	(1.299.614)
Naturgy Energy Group, S.A.	(53.549)	(6.688)	(60.237)
Altres	(407)	–	(407)
Total	(714.966)	(645.292)	(1.360.258)

En l'exercici 2019, les variacions més rellevants han estat les següents:

Naturgy Energy Group, S.A.

En el marc del Pla Estratègic 2018-2022, el Consell d'Administració de Naturgy Energy Group, S.A. va aprovar un programa de recompra d'accions pròpies, publicat el 6 de desembre de 2018, amb una inversió màxima de 400 milions d'euros fins al 30 de juny de 2019, representatives d'aproximadament l'1,7% del capital social, i que va ratificar la Junta General Ordinària d'Accionistes el 5 de març de 2019 per amortitzar-les. A 30 de juny de 2019 s'havien adquirit, en virtut d'aquest programa, un total de 16.567.195 accions pròpies a un preu mitjà de 24,13 euros per acció, cosa que representava un cost total aproximat de 400 milions d'euros.

El Consell d'Administració de Naturgy Energy Group, S.A. del 23 de juliol de 2019 va aprovar l'execució de l'acord de reducció de capital que va aprovar la Junta General Ordinària de la Societat celebrada en data 5 de març de 2019, mitjançant l'amortització de 16.567.195 accions pròpies, d'1 euro de valor nominal

cadascuna. Tot això, de conformitat amb els termes i condicions que s'indiquen a l'acord de la Junta General d'Accionistes esmentat. Com a conseqüència de la reducció de capital, el percentatge de participació del Grup Criteria a Naturgy ha incrementat un 0,43% i ha implicat un impacte negatiu a les *Reserves Consolidades* i a les *Reserves dels interessos minoritaris* del balanç consolidat del Grup Criteria per un import de -46.403 milers d'euros i -2.710 milers d'euros, respectivament.

D'altra banda, com a conseqüència de la fusió per absorció d'Energía Boreal 2018, S.A. per part de Criteria, descrita a les Notes 2 i 5, el Grup ha passat a ostentar directament la participació en el capital social de Naturgy que tenia a través d'Energía Boreal 2018, S.A.

A 31 de desembre de 2019, la participació econòmica, mercantil i en drets de vot del Grup Criteria a Naturgy coincideixen, i és del 24,42% (a 31 de desembre de 2018, la participació econòmica de Criteria a Naturgy era del 24,02%, un 20,42% del qual s'ostentava de manera directa i, un 3,60%, de manera indirecta, a través de la participació a Energía Boreal 2018, S.A.). La participació mercantil del Grup Criteria era del 25,42%, en què s'inclou la participació directa del 20,42% de Criteria i la del 5,00% d'Energía Boreal 2018, S.A. Addicionalment, la participació en drets de vot pujava al 25,65%, que tenia en compte els pactes parasocials subscrits amb els accionistes minoritaris d'Energía Boreal 2018, S.A.).

The Bank of East Asia, Limited (BEA)

Durant l'exercici 2019, Criteria ha rebut 7.935.522 accions del BEA en concepte de *scrip dividend*. La participació, a 31 de desembre de 2019, del Grup a The Bank of East Asia és del 17,50% (17,59% a 31 de desembre de 2018).

Valor de cotització

A continuació es proporciona el percentatge de participació i el valor de cotització de les societats cotitzades classificades com a associades a 31 de desembre de 2019 i 2018:

Principals societats que cotitzen en borsa

Milers d'euros	31/12/2019		31/12/2018	
	% part.	Valor cotització	% part.	Valor cotització
CaixaBank, S.A.	40,00%	6.694.314	40,00%	7.569.986
Naturgy Energy Group, S.A. (*)	24,42%	5.384.008	25,42%	5.662.824
The Bank Of East Asia, LTD (**)	17,50%	1.011.540	17,59%	1.389.969
Grupo Financiero Inbursa, S.A.B. de C.V. (**)	9,10%	663.346	9,10%	763.470
Valor de cotització		13.753.208		15.386.249

(*) A 31 de desembre de 2018, el valor de cotització de Naturgy sense considerar els interessos minoritaris (equivalent a una participació econòmica del 24,02%) va ser de 5.350.358 milers d'euros.

(**) Contravalor en euros utilitzant el tipus de canvi de la cotització de mercat que publica el Banc Central Europeu l'últim dia del mes.

Deteriorament del valor de les participacions

A l'efecte d'analitzar el valor recuperable de la cartera de participacions associades, el Grup té establerta una metodologia per a l'avaluació trimestral d'indicadors que assenyalen l'aparició d'indicis de deteriorament en el valor registrat d'aquestes societats. Concretament, s'avalua l'evolució del negoci per a les participades i, si escau, la cotització de la societat durant el període considerat, així com els preus objectius publicats per analistes independents de reconegut prestigi. A partir d'aquestes dades, el Grup determina el valor recuperable associat a la participació i, en cas que superi el valor registrat d'aquestes societats, es considera que no hi ha indicis de deteriorament.

A 31 de desembre de 2019, el Grup Criteria ha efectuat proves de deteriorament per avaluar el valor recuperable de les seves participacions i comprovar la correcció del valor pel qual consten registrades. S'han utilitzat mètodes de valoració generalment acceptats, com, per exemple, models de descompte de fluxos de caixa (DCF), models de descompte de dividends (DDM) i comparació de l'import recuperable (el més gran entre el valor d'ús i el valor raonable, menys els costos de venda). En la valoració no s'han considerat, en cap cas, potencials primes de control.

Les projeccions del balanç i el compte de resultats s'han dut a terme, en determinats casos, a un horitzó temporal de 5 anys i en base als plans d'inversió rellevants, a les ubicacions de les inversions en països emergents i altres factors equivalents.

Les hipòtesis que s'han fet servir es basen en dades macroeconòmiques de cada país i del sector, en línia amb fonts externes de prestigi reconegut, així com en plans estratègics que han publicat les entitats cotitzades o interns de les no cotitzades. Les hipòtesis utilitzades han estat les següents:

- Taxes de descompte individualitzades per a cada negoci i país, que han oscil·lat entre el 9,2% i el 10,8% per a les participacions bancàries (9,3% i l'11,7% en les proves efectuades a 31 de desembre de 2018), i del 6,5% per a la resta de participacions significatives (entre el 6,7% i el 7% en les proves efectuades a 31 de desembre de 2018).
- Les taxes de creixement que s'han fet servir per calcular el valor residual més enllà del període cobert per les projeccions efectuades se situen entre l'1,7% i el 3,6% per a les participacions bancàries (entre l'1,7% i el 3,8% a les proves de deteriorament efectuades a 31 de desembre de 2018), i l'1,5% per a la resta de participacions significatives (entre el 0,1% i l'1,5% a les proves de deteriorament efectuades a 31 de desembre de 2018). Aquests creixements s'han determinat en funció de les dades de l'últim període projectat i mai no superen l'increment del PIB nominal estimat per al país o països on les entitats participades desenvolupen la seva activitat.

Atès el grau d'incertesa d'aquestes hipòtesis, se'n fa una anàlisi de sensibilitat per tal de confirmar si l'import recuperable segueix excedint l'import en llibres de la participada. En aquest sentit i de manera complementària a l'escenari central considerat a les proves de deteriorament, s'han considerat variacions possibles a les hipòtesis principals, incloent-hi les diverses estratègies de negoci i de compte de resultats de les participades, per contrastar la resistència del valor d'aquestes participacions a escenaris més adversos.

Les anàlisis de sensibilitat efectuades són les següents:

- a) Per a les participacions bancàries: variacions possibles en les principals hipòtesis del model, entre d'altres, la taxa de descompte: -0,5%, +0,5%, la taxa de creixement: -0,5%, +0,5% i la ROE sostenible: -1%, +1%, així com al volum de negoci, el marge financer, les comissions, l'eficiència i el *cost of risk*.
- b) Per a Naturgy Energy Group, S.A.: variacions possibles en les principals hipòtesis clau del model, taxa de descompte: -0,5%, +0,5% i taxa de creixement: -0,5%, +0,5%.

De les anàlisis de sensibilitat efectuades es desprèn que cap variació raonablement possible a les hipòtesis clau resulta en un deteriorament significatiu, excepte els deterioraments registrats que es desglossen a continuació.

De les anàlisis que s'han fet s'ha constatat la necessitat de transferir a resultats, en l'exercici 2019, un import net de 2.985 milers d'euros (595.088 milers d'euros en l'exercici 2018), que s'han registrat a l'epígraf *Deteriorament de participacions en associades i negocis conjunts* del compte de pèrdues i guanys consolidat.

A continuació, es recullen els moviments del fons de deteriorament de participacions associades en els exercicis 2019 i 2018:

Moviment del fons de deteriorament de participacions en associades

Milers d'euros	31/12/2019	31/12/2018
Saldo a l'inici de l'exercici	725.832	111.267
Més:		
Dotacions amb càrrec a resultats	4.011	595.088
Diferències de conversió	17.913	21.170
Menys:		
Reversions amb càrrec a resultats	(1.026)	–
Vendes i baixes	–	(110)
Traspassos i altres	(209)	(1.583)
Saldo al final de l'exercici	746.521	725.832

Informació financera d'entitats integrades pel mètode de la participació

A l'Annex II s'informa el percentatge de participació, el capital social, les reserves, els resultats i els dividendes a compte, un altre patrimoni net, els dividendes meritats per la participació total, el valor en llibres de la participació directa, la cotització a 31 de desembre de 2019 i la cotització mitjana de l'últim trimestre de 2019, per a cadascuna de les participacions en entitats associades.

La informació financera resumida de les entitats associades significatives valorades pel mètode de la participació, d'acord amb les últimes dades disponibles en la data de preparació d'aquests comptes anuals, es mostra a continuació:

(xifres expressades en milions d'euros o en la moneda local corresponent)	CaixaBank	The Bank of East Asia (*)	GF Inbursa (*)	Naturgy Energy Group
Descripció de la naturalesa de les activitats	nota (1)	nota (2)	nota (3)	nota (4)
País de constitució i països on exerceix la seva activitat	Espanya	Hong Kong, la Xina	Mèxic	Seu social a Espanya. També amb activitat rellevant a Llatinoamèrica (el Brasil, Xile, Mèxic)
Participació econòmica i mercantil a 31/12/2019	40,00%	17,50%	9,10%	24,42%
Dividends rebuts (en caixa) de la participada el 2019	239	23	43	340
Conciliació de la informació financera relacionada amb els ajustos a valor raonable en el moment de l'adquisició i els ajustos per diferències de polítiques comptables			Ajustos d'homogeneïtzació a les NIIF	
Informació financera resumida referida a 31/12/2019		(*)	(*)(**)	
Actius corrents	–	–	–	8.787
Actius no corrents	391.414	865.198	485.133	32.351
Passius corrents	–	–	–	6.653
Passius no corrents	366.263	755.560	337.301	20.510
Ingressos d'activitats ordinàries	8.605	19.684	37.967	23.035
Resultat del període d'operacions continuades	1.708	3.336	12.957	1.796
Resultat després d'impostos d'operacions discontinuades	–	–	–	–
Un altre resultat global	(76)	1.630	–	(136)
Resultat global total	1.632	4.966	12.957	1.661
Resultat net atribuït	1.705	3.260	12.926	1.401
Tipus de canvi a 31/12/2019	–	8,75	21,22	–
Tipus de canvi mitjà de l'exercici 2019	–	8,77	21,56	–
Informació financera resumida referida a 31/12/2018		(*)	(*)(**)	
Actius corrents	–	–	–	8.330
Actius no corrents	386.546	839.451	509.396	32.300
Passius corrents	–	–	–	7.006
Passius no corrents	362.182	735.876	360.995	19.029
Ingrés d'activitats ordinàries	8.767	17.072	42.287	24.339
Resultat del període d'operacions continuades	2.095	6.554	17.124	(2.586)
Resultat després d'impostos d'operacions discontinuades	(55)	–	–	(10)
Un altre resultat global	(715)	(2.576)	–	(283)
Resultat global total	1.325	3.978	17.124	(2.879)
Resultat net atribuït	1985	6.509	17.100	(2.821)
Tipus de canvi a 31/12/2018	–	8,97	22,49	–
Tipus de canvi mitjà de l'exercici 2018	–	9,26	22,71	–

(¹) Informació financera en moneda local (a excepció del dividend de The Bank of East Asia i Grupo Financiero Inbursa, en euros).

(^{**}) Informació financera sota normativa local.

(¹) Franquícia detallista de bancassegurances líder a Iberia, fundada el 1904. Referent europeu en innovació i lideratge digital. Model de negoci molt segmentat basat en l'especialització, la qualitat de servei i la confiança dels clients, amb una plataforma de distribució omnicanal amb capacitat multiproducte. Marca de prestigi amb ampli reconeixement extern.

(²) Fundat el 1918, és un grup financer líder a Hong Kong, pioner en innovació i serveis bancaris d'alt valor afegit per als seus clients a Hong Kong, la Xina i altres mercats rellevants arreu del món, amb una de les xarxes d'oficines més importants d'un banc estranger a la Xina.

(³) És un dels grups líders en serveis financers a Mèxic. Referent en banca corporativa, assegurances d'accidents i custòdia de valors i en expansió en el segment detallista. Té un model de serveis financers complet i totalment integrat, a través d'una sòlida força de vendes.

(⁴) Naturgy és una de les multinacionals europees principals del sector energètic, pionera en la integració del gas i l'electricitat, i líder a Espanya i Llatinoamèrica. Té presència en més de 30 països i 18 milions de clients. La companyia opera en els mercats regulats i liberalitzats de gas i electricitat, amb una contribució creixent de l'activitat internacional.

11. Actius financers no corrents i corrents

El detall dels saldos d'aquests epígrafs a 31 de desembre de 2019 i 2018 dels balanços de situació consolidats adjunts és el que es mostra a continuació:

Milers d'euros	31/12/2019		31/12/2018	
	No Corrent	Corrent	No Corrent	Corrent
Actius financers valorats a valor raonable amb canvis en un altre resultat global	3.257.099	–	1.790.048	–
<i>Instruments de capital</i>	3.257.099	–	1.790.048	–
Actius financers valorats a valor raonable amb canvis a resultats	55.175	958	33.746	2.302
<i>Instruments de capital</i>	53.279	–	30.896	–
<i>Crèdits participatius</i>	1.896	958	2.850	2.302
Actius financers a cost amortitzat	34.955	68.677	83.209	746.588
Derivats – de cobertura	–	–	527	–
Total	3.347.229	69.635	1.907.530	748.890

El venciment dels actius financers no corrents del Grup a 31 de desembre de 2019 i 2018 és el que es mostra a continuació:

31/12/2019

Tipus d'element financer	Venciment (en milers d'euros)			
	Entre 1 i 3 anys	De 3 a 5 anys	Més de 5 anys o sense venciment	Total
Actius financers valorats a valor raonable amb canvis en un altre resultat global	–	–	3.257.099	3.257.099
Actius financers valorats a valor raonable amb canvis a resultats	1.771	125	53.279	55.175
Actius financers a cost amortitzat	13.257	16.958	4.740	34.955
Total	15.028	17.083	3.315.118	3.347.229

31/12/2018

Tipus d'element financer	Venciment (en milers d'euros)			
	Entre 1 i 3 anys	De 3 a 5 anys	Més de 5 anys o sense venciment	Total
Actius financers valorats a valor raonable amb canvis en un altre resultat global	–	–	1.790.048	1.790.048
Actius financers valorats a valor raonable amb canvis a resultats	2.548	302	30.896	33.746
Actius financers a cost amortitzat	41.878	867	40.464	83.209
Derivats – de cobertura	527	–	–	527
Total	44.953	1.169	1.861.408	1.907.530

11.1. Instruments de capital

El desglossament del moviment dels *Instruments de capital*, tenint en compte la naturalesa de les operacions, en els exercicis 2019 i 2018 és el que es mostra a continuació:

Milers d'euros	Actius financers valorats a valor raonable amb canvis en un altre resultat global	Actius financers valorats a valor raonable amb canvis a resultats
Saldo a 31/12/2018	1.790.048	30.896
Compres i ampliacions de capital	1.006.395	20.827
Vendes	(64.890)	(10.753)
Ajustos a valor raonable transferits al compte de pèrdues i guanys (Nota 22.4)	–	(277)
Ajustos a valor raonable transferits a un altre resultat global (Nota 15.5)	605.042	–
Imports transferits a reserves (Nota 15.5)	(53.264)	–
Traspassos i Altres ¹	(26.232)	12.586
Saldo a 31/12/2019	3.257.099	53.279

¹ Inclou dividendes registrats contra cost de cartera per un import de 17.315 milers d'euros.

Milers d'euros	Actius financers valorats a valor raonable amb canvis en un altre resultat global	Actius financers valorats a valor raonable amb canvis a resultats
Saldo a 31/12/2017	936.134	32.329
Compres i ampliacions de capital	1.040.303	8.593
Vendes	(627)	(4.593)
Ajustos a valor raonable transferits al compte de pèrdues i guanys (Nota 22.4)	–	(1.787)
Ajustos a valor raonable transferits a un altre resultat global (Nota 15.5)	(162.461)	–
Traspassos i Altres ¹	(23.301)	(3.646)
Saldo a 31/12/2018	1.790.048	30.896

¹ Correspon als dividendes registrats contra cost de cartera.

Les variacions més significatives en l'exercici 2019 dels *Actius financers valorats a valor raonable amb canvis en un altre resultat global* han estat les següents:

Cellnex Telecom, S.A.

Al març i al novembre de 2019, Criteria ha subscrit sengles ampliacions de capital que ha efectuat Cellnex mitjançant l'adquisició de 4.041.664 i 3.479.094 accions, per uns imports de 72.305 i 100.372 milers d'euros, respectivament.

Així mateix, Criteria ha venut valors representatius d'un 0,86% del capital social de Cellnex.

A 31 de desembre de 2019, la participació de Criteria a Cellnex és del 5,17% (el 6,03% a 31 de desembre de 2018).

Telefónica, S.A.

Durant l'exercici 2019, Criteria ha adquirit a mercat 4.122.718 accions representatives d'un 0,08% del capital social de Telefónica per un import de 28.335 milers d'euros.

A 31 de desembre de 2019, la participació de Criteria a Telefónica és de l'1,23% (l'1,15% a 31 de desembre de 2018).

Altres

Durant l'exercici 2019, el Grup ha dut a terme inversions en instruments de patrimoni corresponents a renda variable espanyola cotitzada i renda variable estrangera cotitzada per uns imports de 132.839 milers d'euros i 672.544 milers d'euros, respectivament.

A 31 de desembre de 2019, la informació financera rellevant de les participacions més significatives classificades com a *Actius financers valorats a valor raonable amb canvis en un altre resultat global – Instruments de capital* és:

Milers d'euros

Denominació social	Domicili	% de Participació	% Drets de vot	Patrimoni net	Últim resultat publicat
Suez, S.A. ⁽¹⁾	Tour CB21. 16, Place de l'Iris, 92040, París La Défense (France)	5,97%	5,97%	9.288.174	351.752
Cellnex Telecom, S.A. ⁽¹⁾	Carrer Juan Esplandiú, 11-13, Madrid	5,17%	5,17%	5.050.836	(9.245)
Telefónica, S.A. ⁽¹⁾	Gran Vía, 28, 28013, Madrid	1,23%	1,23%	25.449.871	1.141.811

⁽¹⁾ La informació relativa al patrimoni net. L'últim resultat publicat és de data 31/12/2019.

11.2. Actius financers a cost amortitzat

La composició del saldo d'aquest epígraf a 31 de desembre de 2019 i 2018 és el que es detalla a continuació:

Milers d'euros	31/12/2019		31/12/2018	
	No Corrent	Corrent	No Corrent	Corrent
Instruments de deute	19.500	5.311	30.634	81.811
Préstecs i altres crèdits	9.291	20.702	44.264	26.466
Imposicions a termini	–	–	–	600.306
Dividends pendents de cobrament	–	2.477	–	143
Altres actius financers	6.164	40.187	8.311	37.862
Total	34.955	68.677	83.209	746.588

Instruments de deute

El detall d'aquest epígraf del balanç consolidat adjunt a 31 de desembre de 2019 i 2018 és el que es mostra a continuació:

Milers d'euros	31/12/2019		31/12/2018	
	No corrent	Corrent	No corrent	Corrent
Deute públic espanyol	–	–	5.413	20.013
Deute públic estranger	–	–	–	46.526
Renda fixa privada espanyola cotitzada	16.500	103	20.000	15.139
Renda fixa privada estrangera cotitzada	3.000	5.208	5.221	133
Total	19.500	5.311	30.634	81.811

Durant l'exercici 2019, el Grup ha fet inversions en renda fixa per un import conjunt de 39.491 milers d'euros i han arribat al venciment inversions per un import nominal de 81.500 milers d'euros. Addicionalment, s'han alienat inversions per un import de 44.453 milers d'euros, majoritàriament corresponents a inversions molt properes al venciment, i se n'ha registrat un impacte a l'epígraf *Deteriorament i resultat per alienacions d'instruments financers* del compte de pèrdues i guanys consolidat de 295 milers d'euros. (Vegeu Nota 22.8).

El Grup ha registrat aquests actius a cost amortitzat, ja que es tracta d'instruments de deute, amb una data de venciment fixada, cobraments de quantia determinada, que es negocien en un mercat actiu i que el Grup té la intenció efectiva i la capacitat de conservar fins al venciment.

Préstecs i altres crèdits

El detall d'aquest capítol recull els conceptes següents:

Milers d'euros	31/12/2019		31/12/2018	
	No Corrent	Corrent	No Corrent	Corrent
Préstecs i altres crèdits	3.291	221	17.764	4.152
<i>a empreses associades i negocis conjunts (Nota 25)</i>	–	–	–	915
<i>a tercers</i>	3.291	221	17.764	3.237
Deteriorament préstecs i altres crèdits a tercers	–	(68)	–	(80)
Crèdits a l'Accionista Únic (Nota 25)	6.000	20.549	26.500	22.394
Total	9.291	20.702	44.264	26.466

Préstecs i altres crèdits

Durant l'exercici 2019 s'han classificat 15.551 milers d'euros del capítol *Préstecs i altres crèdits* (15.220 milers d'euros dels quals són no corrents i 331 milers d'euros són corrents) corresponents a actius del negoci de gestió d'aparcaments que desenvolupa Saba Infraestructuras a l'epígraf *Actius No corrents Mantinguts per a la Venda* (vegeu Nota 21), perquè es considera com a activitat interrompuda.

Deteriorament de valor d'actius financers a cost amortitzat

Al tancament de l'exercici el Grup ha revisat la necessitat de fer dotacions per deteriorament per als actius valorats a cost amortitzat. Els actius financers a cost amortitzat estan subjectes al càlcul del deteriorament per pèrdua esperada, tal com indica la NIIF 9. El Grup ha fet l'anàlisi partint de model general que estableix la norma (vegeu Nota 3.7.3).

De l'anàlisi esmentada, durant l'exercici 2019, no s'ha registrat cap deteriorament a l'epígraf *Deteriorament i resultat per alienacions d'instruments financers* del compte de pèrdues i guanys consolidat adjunt (a 31 de desembre de 2018, s'hi van registrar 1.065 milers d'euros).

Crèdits a l'Accionista Únic

En l'exercici 2013, es va subscriure un conveni entre el Council of Europe Development Bank (d'ara endavant, el CEB), CaixaBank i la Fundació Bancària "la Caixa" mitjançant el qual el CEB oferia, a través de CaixaBank, una línia de finançament a la Fundació Bancària "la Caixa" per un import màxim de 100.000 milers d'euros i instrumentalitzat a través de CaixaBank. Aquest conveni està associat al desenvolupament del Projecte LD 1785 (2012) relatiu al finançament parcial i indirecte de projectes de Programes Socioeducatius per a la Igualtat d'Oportunitats de l'Obra Social "la Caixa".

En data 8 de febrer de 2018, CaixaBank va cedir a Criteria la seva posició contractual en el conveni descrit anteriorment. Com a conseqüència, a 31 de desembre de 2019, Criteria té atorgats crèdits a l'Accionista Únic per un import de 26.000 milers d'euros i, alhora, té préstecs que ha rebut per part del CEB per aquest mateix import, registrats als epígrafs *Actius financers a cost amortitzat – Crèdits a l'Accionista Únic* i *Passius financers – Deutes amb entitats de crèdit* del balanç consolidat adjunt, 6.000 milers d'euros dels quals estan classificats com a no corrents i, 20.000 milers d'euros, com a corrents (a 31 de desembre de 2018, 26.000 i 20.000 milers d'euros, respectivament).

Imposicions a termini

Durant l'exercici 2019, han arribat al venciment diversos dipòsits amb entitats financeres contractats durant l'exercici 2018, per un import total de 600.000 milers d'euros que han meritat un tipus d'interès nominal mitjà del 0,02%.

L'import total dels interessos que han meritat els dipòsits esmentats ha pujat a 146 milers d'euros (329 milers d'euros a 31 de desembre de 2018) i consten registrats a l'epígraf *Ingressos financers* del compte de pèrdues i guanys consolidat adjunt (vegeu Nota 22.8).

Altres actius financers

A 31 de desembre de 2019 i 2018, l'epígraf *Altres actius financers corrents* correspon, bàsicament, a dipòsits constituïts en garantia, per un import de 39.020 milers d'euros (33.750 milers d'euros a 31 de desembre de 2018), de derivats financers contractats, un import d'11.340 milers d'euros dels quals, a 31 de desembre de 2019 (12.810 milers d'euros a 31 de desembre de 2018), estan dipositats a CaixaBank (vegeu Nota 25).

D'altra banda, aquests epígrafs recullen les despeses anticipades i les fiances lliurades pel lloguer dels immobles dels quals el Grup Criteria és arrendatari, que pugen, a 31 de desembre de 2019, a 6.971 milers d'euros, un import de 1.218 milers d'euros dels quals són a curt termini i, 5.753 milers d'euros, a llarg termini (3.755 i 830 milers d'euros a curt i llarg termini, respectivament, a 31 de desembre de 2018).

Adicionalment, durant el primer semestre de l'exercici 2019, s'han classificat 7.708 milers d'euros al capítol *Altres actius financers* corresponents a actius del negoci de gestió d'aparcaments que desenvolupa Saba Infraestructuras a l'epígraf *Actius No corrents Mantinguts per a la Venda* (vegeu Nota 21) per la seva consideració com a activitat interrompuda.

11.3. Valor raonable dels actius financers

A continuació es presenta el valor raonable dels principals actius financers classificats com a corrents i no corrents en el balanç consolidat adjunt a 31 de desembre de 2019 i 2018, així com el seu valor en llibres:

Actius financers

Milers d'euros	31/12/2019		31/12/2018	
	Valor en llibres	Valor raonable	Valor en llibres	Valor raonable
Actius financers valorats a valor raonable amb canvis en un altre resultat global	3.257.099	3.257.099	1.790.048	1.790.048
Actius financers valorats a valor raonable amb canvis a resultats	56.133	56.133	36.048	36.048
Instruments de deute	24.811	25.456	112.445	112.800
Préstecs i altres crèdits	29.993	29.993	70.730	70.730
Imposicions	–	–	600.306	600.306
Instruments derivats	–	–	527	527
Total	3.368.036	3.368.681	2.610.104	2.610.459

El desglossament dels instruments financers que ha mantingut el Grup a 31 de desembre de 2019 i 2018 en funció del mètode de càlcul és el següent:

Valor raonable d'Actius financers

Milers d'euros	31/12/2019			31/12/2018		
	Nivell 1	Nivell 2	Nivell 3	Nivell 1	Nivell 2	Nivell 3
Actius financers valorats a valor raonable amb canvis en un altre resultat global	3.206.549	–	50.550	1.739.463	–	50.585
Actius financers valorats a valor raonable amb canvis a resultats	9.592	–	46.541	–	–	36.048
Instruments de deute	25.456	–	–	97.801	14.999	–
Préstecs i altres crèdits	–	–	29.993	–	–	70.730
Imposicions	–	–	–	–	–	600.306
Instruments derivats	–	–	–	–	527	–
Total	3.241.597	–	127.084	1.837.264	15.526	757.669

El procés de determinació del valor raonable establert pel Grup assegura que els instruments són valorats adequadament.

L'estimació del valor raonable per als actius financers que es classifiquen en el Nivell 1 pren com a referència objectiva el mateix preu de cotització, observable i capturable de fonts independents i referides a mercats actius. En els exercicis 2019 i 2018, els instruments de capital cotitzats (registrats a *Actius financers valorats a valor raonable amb canvis en un altre resultat global*) i els instruments de deute cotitzats (registrats a *Actius financers a cost amortitzat*) s'han valorat d'acord amb el criteri expressat anteriorment.

Respecte dels instruments classificats en el Nivell 2 per als quals no hi ha un preu de mercat, el valor raonable s'estima recorrent a preus cotitzats recents d'instruments anàlegs i a models de valoració suficientment contrastats i reconeguts per la comunitat financera internacional, considerant les peculiaritats específiques de l'instrument que s'ha de valorar i, molt especialment, els diferents tipus de riscos associats a aquest. Gairebé la totalitat d'actius financers registrats com a derivats de cobertura es valoren d'acord amb el criteri expressat del Nivell 2. Addicionalment, els instruments de deute no cotitzats (registrats a *Actius financers a cost amortitzat*) també s'inclouen en aquest grup de valoració.

Per als actius financers classificats en el Nivell 3, per als quals no hi ha un preu de mercat, s'utilitzen tècniques de valoració en què algunes de les hipòtesis principals no se sustenten en dades observables en el mercat. Per fer-ho, el Grup en calcular el valor raonable mitjançant el descompte de fluxos de caixa previstos, i incorpora en aquest descompte una estimació dels riscos de tipus d'interès, crèdit i liquiditat.

No hi ha hagut transferències o reclassificacions significatives entre nivells durant els exercicis 2019 i 2018.

A continuació es proporciona el valor de cotització de la participació en les societats cotitzades principals (Nivell 1) a 31 de desembre de 2019 i 2018, classificades com a *Actius financers valorats a valor raonable amb canvis en un altre resultat global – Instruments de capital* perquè es considera que el Grup no hi exerceix influència significativa:

Valor de cotització de les principals societats cotitzades

Milers d'euros	31/12/2019		31/12/2018	
	% part.	Valor cotització	% part.	Valor cotització
Suez, S.A.	5,97%	500.437	5,97%	427.886
Cellnex Telecom, S.A.	5,17%	763.695	6,03%	312.611
Telefónica, S.A.	1,23%	396.730	1,15%	437.321
Renda variable espanyola		503.939	–	301.860
Renda variable estrangera		1.041.748	–	259.785
Valor de cotització		3.206.549		1.739.463

Moviments d'actius financers de Nivell 3

Els moviments que hi ha hagut en l'exercici 2019 en els saldos del Nivell 3 dels instruments de capital, tant valorats a valor raonable amb canvis en un altre resultat global com valorats a valor raonable amb canvis a resultats, i dels crèdits participatius valorats a valor raonable amb canvis a resultats es detallen a continuació:

Moviments de Nivell 3

Milers d'euros	Actius financers valorats a valor raonable amb canvis en un altre resultat global – Instruments de capital	Actius financers valorats a valor raonable amb canvis a resultats – Instruments de capital	Actius financers valorats a valor raonable amb canvis a resultats – Crèdits participatius ¹
Saldo a 31/12/2018	50.585	30.896	5.152
Compres, altes i ampliacions de capital	–	13.099	348
Vendes, amortitzacions i capitalitzacions	(35)	(3.802)	(834)
Ajustos a valor raonable transferits al compte de pèrdues i guanys	–	(175)	(1.608)
Ajustos a valor raonable transferits a un altre resultat global	–	–	–
Imports transferits a reserves	–	–	–
Traspassos i Altres	–	3.669	(204)
Saldo a 31/12/2019	50.550	43.687	2.854

¹ A 31 de desembre de 2019, els crèdits participatius atorgats a empreses associades pugen a 70 milers d'euros (1.553 milers d'euros a 31 de desembre de 2018) (vegeu Nota 25).

12. Existències

El detall i el moviment dels saldos d'aquest epígraf dels balanços de situació consolidats adjunts és el que es mostra a continuació:

	Milers d'euros					
	31/12/2018	Altes i dotacions	Baixes, utilitzacions i reversions	Traspassos	Reclassificacions i Altres	31/12/2019
Terrenys, solars i promocions	3.601.899	57.582	(378.703)	46.422	–	3.327.200
Altres existències	1.863	93	(160)	(1.665)	–	131
Bestretes a proveïdors	4.455	49.664	(51.274)	(475)	11	2.381
Fons de deteriorament	(2.017.677)	(109.940)	337.376	(70.380)	–	(1.860.621)
Total	1.590.540	(2.601)	(92.761)	(26.098)	11	1.469.091

	Milers d'euros					
	31/12/2017	Altes i dotacions	Baixes, utilitzacions i reversions	Traspassos	Reclassificacions i Altres	31/12/2018
Terrenys, solars i promocions	3.732.563	23.655	(229.272)	24.645	50.308	3.601.899
Altres existències	9.022	159	(1.926)	(5.392)	–	1.863
Bestretes a proveïdors	5.378	7.152	(8.075)	–	–	4.455
Fons de deteriorament	(2.110.113)	(92.324)	241.502	(6.434)	(50.308)	(2.017.677)
Total	1.636.850	(61.358)	2.229	12.819	–	1.590.540

Moviments de l'exercici

Les baixes de l'exercici corresponen a l'alienació de terrenys i solars procedents de l'activitat immobiliària, amb un cost net de 154.666 milers d'euros. Se n'han obtingut uns beneficis de 15.008 milers d'euros (29.076 milers d'euros en l'exercici 2018).

El Grup ha traspassat diversos immobles de l'epígraf *Inversions Immobiliàries* a l'epígraf *Existències*, ja que s'han destinat a la venda. L'import total d'aquests traspassos ha pujat a un import net de 41.052 milers d'euros (vegeu Nota 9). A més, s'han traspassat els actius i els terrenys relacionats amb el complex golfístic i el *beach club* de Mediterrànea Beach & Golf Community de l'epígraf *Existències* a l'epígraf *Immobilitzat tangible*, per un import brut de 65.435 milers d'euros (vegeu Nota 8).

Així mateix, s'hi inclouen les *Existències* corresponents al negoci de gestió d'aparcaments que desenvolupa Saba Infraestructuras, traspassades a l'epígraf *Actius no corrents mantinguts per a la venda* durant l'exercici 2019 per un import de 1.715 milers d'euros (vegeu Nota 21).

A 31 de desembre de 2019 i 2018, el compte de «Bestretes a proveïdors» pujava a 2.381 i 4.455 milers d'euros, respectivament, corresponents, principalment, a provisions de fons efectuades.

Durant l'exercici 2019, el Grup ha registrat dotacions per deteriorament del valor per un import de 109.940 milers d'euros (registrats com a alta del fons de deteriorament) i reversions del deteriorament de valor per un import de 113.338 milers d'euros (registrats com a reversió del fons de deteriorament) a l'epígraf *Cost de vendes – Aprovisionaments* del compte de pèrdues i guanys consolidat adjunt (vegeu Nota 22.2) en les existències en què el valor recuperable determinat a partir de taxacions i valoracions que han efectuat tercers experts independents, ajustat amb un model intern de valoració, era inferior o superior, respectivament, al valor net comptabilitzat. Durant l'exercici 2018, el Grup va registrar 92.324 i 111.461 milers d'euros de dotacions i reversions del deteriorament, respectivament.

Una altra informació

Els actius immobiliaris classificats a l'epígraf *Existències* es valoren d'acord amb models interns de determinació del valor recuperable, que utilitzen com a *input* taxacions actualitzades. El mètode de

valoració d'aquests actius es descriu a la Nota 3. El seu valor raonable a 31 de desembre de 2019, obtingut dels models interns del Grup, puja a 1.609.807 milers d'euros (1.680.404 milers d'euros el 2018).

13. Deutors i altres comptes per cobrar

El detall dels saldos d'aquest epígraf del balanç de situació consolidat adjunt és el que es mostra a continuació:

	Milers d'euros	
	31/12/2019	31/12/2018
Clients per vendes i prestació de serveis	7.669	19.881
Clients empreses associades (Nota 25)	1.571	1.125
Saldos deutors amb l'Accionista Únic (Nota 25)	615	685
Actius fiscals (Nota 20)	64.937	689.887
Deutors per consolidació fiscal (Nota 20 i 25)	591.152	23.837
Altres deutors	28	2.628
Total	665.972	738.043

El saldo de l'epígraf *Clients per vendes i prestació de serveis* inclou els saldos de clients amb tercers propis de l'activitat del Grup. Durant l'exercici, s'han registrat 1.700 milers d'euros com a import net resultant dels deterioraments i reversions de crèdits per operacions comercials, 1.335 milers d'euros estan registrats a l'epígraf *Altres despeses d'explotació* (vegeu Nota 22.6) i, 365 milers d'euros, a l'epígraf *Resultat de les operacions discontinuades* el compte de pèrdues i guanys consolidat adjunt (vegeu Nota 21).

A l'epígraf *Actius fiscals* s'inclouen els imports pagats a compte de l'impost de societats, així com la periodificació de l'ingrés de l'impost de societats corresponent a l'exercici 2019. Dels conceptes anteriors, 55.802 milers d'euros (583.601 milers d'euros el 2018) es mantenen amb la capçalera del grup fiscal, CaixaBank (vegeu Nota 25). També s'hi inclouen els crèdits a les administracions públiques en concepte d'IVA i IRPF (vegeu Nota 20).

A l'epígraf *Deutors per consolidació fiscal* es registra la posició deutora derivada de la liquidació definitiva de l'Impost de Societats de l'exercici 2018 de Criteria, mantinguda amb la capçalera del grup fiscal, CaixaBank (vegeu Nota 25).

Com a conseqüència de la consideració del negoci de gestió d'aparcaments que desenvolupa Saba Infraestructuras com a activitat interrompuda, s'han traspassat 22.705 milers d'euros a l'epígraf *Actius No corrents Mantinguts per a la Venda* (vegeu Nota 21).

14. Efectiu i altres equivalents d'efectiu

A 31 de desembre de 2019 i 2018, el saldo d'aquest epígraf i el detall de l'interval del tipus d'interès de cadascun d'aquests epígrafs són els següents:

Tipus de contracte	Milers d'euros			
	31/12/2019	Interval Tipus d'interès	31/12/2018	Interval Tipus d'interès
Efectiu	3	–	5.677	–
Comptes corrents	472.174	0%	735.285	0%
Imposicions a menys de 3 mesos	26.021	0,01%-1,70%	158.365	0%-0,25%
Total	498.198		899.327	

La variació principal de l'epígraf *Efectiu i altres equivalents d'efectiu* és a causa del traspàs de 104.165 milers d'euros corresponents a actius del negoci de gestió d'aparcaments que desenvolupa Saba Infraestructuras a l'epígraf *Actius No corrents Mantinguts per a la Venda* (vegeu Nota 21), per la seva consideració com a activitat interrompuda.

Els interessos meritats relacionats amb l'efectiu i equivalents pugen a 34 milers d'euros en l'exercici 2019 (398 milers d'euros en l'exercici 2018, 365 milers d'euros dels quals corresponen al negoci d'aparcaments que desenvolupa Saba Infraestructuras, classificats a l'epígraf *Resultat de les operacions discontinuades*) i estan registrats a l'epígraf *Ingressos financers* (vegeu Nota 22.8).

El venciment de la totalitat del saldo corresponent a l'epígraf *Efectiu i altres equivalents d'efectiu* és inferior a 3 mesos.

15. Patrimoni net

A 31 de desembre de 2019 i 2018, la composició del saldo d'aquest epígraf dels balanços consolidats adjunts és la següent:

	Milers d'euros	
	31/12/2019	31/12/2018
Capital social	1.834.166	1.834.166
Prima d'emissió	2.344.519	2.344.519
Reserves	14.217.991	13.228.904
Altres aportacions de socis	16.800	16.800
Resultat atribuït al Grup	1.098.209	1.577.290
Dividend a compte lliurat	(170.000)	(250.000)
Ajustos en patrimoni per valoració	73.317	(579.053)
Interessos minoritaris	153.749	457.923
Total	19.568.751	18.630.549

A l'Estat total de canvis en el patrimoni net consolidat es detallen els moviments esdevinguts en els exercicis 2019 i 2018. A continuació, s'amplien i es comenten els moviments més significatius.

15.1. Capital social

A 31 de desembre de 2019 i 2018, el capital social de Criteria està representat per 45.854.145 accions de 40 euros de valor nominal cadascuna, totalment subscrietes i desemborsades.

15.2. Prima d'emissió

La prima d'emissió, a 31 de desembre de 2019 i 2018, puja a 2.344.519 milers d'euros. La Llei de Societats de Capital permet expressament utilitzar el saldo de la prima d'emissió per ampliar capital i no estableix cap restricció respecte a la disponibilitat del saldo.

15.3. Reserves i Altres aportacions de socis

A continuació, es detallen els moviments dels epígrafs *Reserves* i *Altres aportacions de socis* a 31 de desembre de 2019 i 2018:

	Milers d'euros				
	Reserva legal	Reserves de la Societat Dominant	Reserves de consolidació	Aportacions de socis	Total Reserves
Situació a 31/12/2018	366.833	11.830.436	1.031.635	16.800	13.245.704
Aplicació de benefici de l'exercici anterior (Nota 15.4)	–	2.309.286	(981.996)	–	1.327.290
Repartiment de reserves a l'Accionista Únic	–	(50.000)	–	–	(50.000)
Dividends complementaris distribuïts a l'Accionista Únic (Nota 15.4)	–	(200.000)	–	–	(200.000)
Resultat de vendes d'instruments de capital	–	–	50.959	–	50.959
Variació de reserves de societats consolidades pel mètode de la participació (*)	–	–	(138.546)	–	(138.546)
Variació de reserves de societats consolidades pel mètode d'integració global	–	–	(616)	–	(616)
Total a 31/12/2019	366.833	13.889.722	(38.564)	16.800	14.234.791

(*) Les reserves generades segons el mètode de la participació el 2019 corresponen principalment a Caixabank, S.A., The Bank of East Asia, Ltd., Grupo Financiero Inbursa, S.A.B. de C.V. i Naturgy Energy Group, S.A.

La variació d'aquests epígrafs inclou la distribució a l'Accionista Únic d'un dividend amb càrrec a altres reserves per un import de 50.000 milers d'euros, que va acordar el Patronat de "la Caixa" a la reunió del dia 14 de febrer i es va abonar el dia 18 de febrer de 2019. Així mateix, inclou la distribució a l'Accionista Únic d'un dividend complementari que va acordar el Patronat de "la Caixa" a la reunió del dia 30 de maig de 2019 amb càrrec als beneficis de l'exercici 2018 per un import de 200.000 milers d'euros, 75.000 milers d'euros dels quals es van abonar el dia 31 de maig de 2019 i, els 125.000 milers d'euros restants, s'han abonat el 10 de juliol de 2019.

	Milers d'euros				
	Reserva legal	Reserves de la Societat Dominant	Reserves de consolidació	Aportacions de socis	Total Reserves
Situació a 31/12/2017 (abans de reexpressió)	366.833	11.894.241	(145.287)	16.800	12.132.587
Efectes dels canvis a les polítiques comptables – NIIF 9	–	–	861	–	861
Situació a 01/01/2018	366.833	11.894.241	(144.426)	16.800	12.133.448
Aplicació de benefici de l'exercici anterior (Nota 15.4)	–	261.181	1.097.547	–	1.358.728
Repartiment de reserves a l'Accionista Únic	–	(100.000)	–	–	(100.000)
Dividends complementaris distribuïts a l'Accionista Únic	–	(50.000)	–	–	(50.000)
Per variació del percentatge de propietat de Saba a causa de l'adquisició del 49,39% (Nota 5)	–	(174.986)	(61.050)	–	(236.036)
Variació de reserves de societats consolidades pel mètode de la participació (*)	–	–	140.929	–	140.929
Variació de reserves de societats consolidades pel mètode d'integració global	–	–	(1.365)	–	(1.365)
Total a 31/12/2018	366.833	11.830.436	1.031.635	16.800	13.245.704

(*) Les reserves generades segons el mètode de la participació el 2018 corresponen principalment a Caixabank, S.A., The Bank of East Asia, Ltd., Grupo Financiero Inbursa, S.A.B. de C.V. i Naturgy Energy Group, S.A.

La variació d'aquests epígrafs durant l'exercici 2018 incloïa l'impacte de l'adquisició del 49,39% addicional del capital social de Saba Infraestructuras, S.A. L'import de les diverses operacions va pujar a un total de 443.669 milers d'euros (vegeu Nota 5), i el Grup Criteria ha passat a controlar-ne el 99,50% del capital social. Com que es tracta d'operacions efectuades amb participacions no dominants, es va registrar un impacte

negatiu tant a les reserves consolidades com a interessos minoritaris per uns imports de 236.036 milers d'euros i 207.637 milers d'euros, respectivament.

Així mateix, incloïa la distribució a l'Accionista Únic de dos dividendes que es van acordar a les reunions dels dies 25 de gener i 24 de maig de 2018. El primer és amb càrrec a reserves, per un import de 100.000 milers d'euros i, el segon, per un import de 50.000 milers d'euros, és el dividend complementari de l'exercici 2017, i es van pagar en dates 29 de gener i 28 de maig de 2018, respectivament (vegeu Nota 25).

Reserva legal

D'acord amb el Text Refós de la Llei de Societats de Capital, les societats que obtinguin en l'exercici econòmic beneficis hauran de dotar el 10% d'aquest benefici a la reserva legal fins que aquesta arribi, com a mínim, al 20% del capital social. Mentre no superi el límit indicat, només es podrà destinar a la compensació de pèrdues en el cas que no hi hagi altres reserves disponibles per a aquesta finalitat.

La reserva legal es podrà utilitzar per augmentar el capital social en la part del seu saldo que excedeixi el 10% de capital social ja augmentat.

Al tancament de l'exercici 2019 i 2018, aquesta reserva està constituïda completament.

15.4. Distribució del resultat

La distribució del resultat de Criteria de l'exercici 2019, que el Consell d'Administració proposarà a l'Accionista Únic perquè l'aprovi es presenta a continuació, juntament amb la de l'exercici 2018, que l'Accionista Únic va aprovar el 30 de maig de 2019.

	Milers d'euros	
	2019	2018
Base de repartiment:		
Pèrdues i guanys	635.457	2.559.286
Distribució:		
A reserva legal	–	–
A reserva voluntària	465.457	2.109.286
A dividends a compte	170.000	250.000
A dividends complementaris	–	200.000
Total	635.457	2.559.286

El Consell d'Administració de Criteria, a la reunió del dia 26 de setembre de 2019, va acordar repartir un primer dividend a compte del resultat de l'exercici 2019 per un import de 120.000 milers d'euros, que es va pagar a la Fundació Bancària "la Caixa" en data 27 de setembre de 2019.

Així mateix, el Consell d'Administració de la Criteria, a la reunió del dia 12 de desembre de 2019, va acordar repartir un segon dividend a compte del resultat de l'exercici 2019 per un import de 50.000 milers d'euros, que es va pagar a la Fundació Bancària "la Caixa" en data 13 de desembre de 2019.

Tot seguit es presenten els estats comptables provisionals formulats preceptivament pel Consell d'Administració per posar de manifest l'existència de liquiditat suficient per al repartiment dels dividends a compte esmentats:

	En milers d'euros	
Data de l'acord de distribució del dividend a compte	26/09/2019	12/12/2019
Data del tancament comptable utilitzat	31/07/2019	31/10/2019
Beneficis des de l'1 de gener de 2019	513.950	638.735
Dividend a compte repartit	–	(120.000)
Dotació reserva legal (10%)	–	–
Import màxim a distribuir	513.950	518.735
Dividend a compte acordat	(120.000)	(50.000)
Romanent	393.950	468.735
Disponible en comptes corrents en data del tancament comptable	680.588	430.428
Moviments de tresoreria previstos en 12 mesos	415.972	450.035
Liquiditat	1.096.560	880.463
Dividend a compte	(120.000)	(50.000)
Liquiditat romanent	976.560	830.463

15.5. Ajustos en patrimoni per valoració

Partides que no es reclassificaran al resultat de l'exercici:

Actius financers a valor raonable amb canvis en un altre resultat global – Instruments de capital

Aquest epígraf dels balanços consolidats adjunts recull l'import, net de l'efecte fiscal, de les diferències entre el valor de mercat i el cost d'adquisició (plusvàlues/minusvàlues netes) dels instruments de capital classificats a la cartera *Actius financers valorats a valor raonable amb canvis en un altre resultat global*, que s'han de classificar com a part integrant del patrimoni. Així mateix, inclou les pèrdues o guanys derivats de les diferències de canvi d'aquests instruments de capital.

Participació en altres ingressos i despeses reconeguts d'inversions en negocis conjunts i associades

En aquest epígraf es recullen els ajustos per valoració que no es reclassificaran al resultat de l'exercici que s'han donat a les entitats associades i negocis conjunts integrats pel mètode de la participació.

Partides que es reclassificaran al resultat de l'exercici:

Conversió de divises

Aquest epígraf dels balanços consolidats recull l'import net de les diferències de canvi amb origen a les partides no monetàries, el valor raonable de les quals s'ajusta amb contrapartida en el patrimoni net, així com les diferències que es donen en convertir a euros els saldos de les monedes funcionals de les entitats consolidades pel mètode global o pel mètode de la participació, la moneda funcional de les quals és diferent de l'euro.

Cobertures dels fluxos d'efectiu

Aquest epígraf dels balanços consolidats adjunts recull l'import, net de l'efecte fiscal, de les variacions de valor dels derivats financers designats com a instruments de cobertura en cobertures de fluxos d'efectiu, a la part de les esmentades variacions considerades com a 'cobertura eficaç'.

Participació en altres ingressos i despeses reconeguts d'inversions en negocis conjunts i associades

En aquest epígraf dels balanços consolidats es recullen els ajustos per valoració, els ajustos per fluxos d'efectiu i per diferències de canvi que es donen a les entitats associades i negocis conjunts integrats pel mètode de la participació.

El moviment del saldo d'aquest epígraf en els exercicis 2019 i 2018 és el que es presenta a continuació:

	Saldo a 31/12/2018	Imports transferits a reserves (després d'impostos)	Passius/Actius fiscals diferits	Plusvàlues i minusvàlues per valoració (abans d'impostos)	Altres	Saldo a 31/12/2019
Elements que no es reclassifiquen a resultats	(443.172)	(50.959)	(54.613)	473.650	(873)	(75.967)
Actius financers a valor raonable amb canvis en un altre resultat global – Instruments de capital	(28.671)	(50.959)	(54.613)	605.042	–	470.799
Participació en altres ingressos i despeses reconeguts d'inversions en negocis conjunts i associades	(414.501)	–	–	(131.392)	(873)	(546.766)
Elements que es poden reclassificar a resultats	(135.881)	–	3.367	285.455	(3.657)	149.284
Conversió de divises	72.869	–	–	105.221	–	178.090
Cobertures de fluxos d'efectiu (Nota 18.3)	(8.864)	–	3.367	(10.652)	–	(16.149)
Participació en altres ingressos i despeses reconeguts d'inversions en negocis conjunts i associades	(199.886)	–	–	190.886	(3.657)	(12.657)
Total	(579.053)	(50.959)	(51.246)	759.105	(4.530)	73.317

Milers d'euros

	Saldo a 31/12/2017 (abans de reexpressió)	Efectes dels canvis a les polítiques comptables – NIIF 9	Saldo a 01/01/2018	Imports transferits a resultats (després d'impostos)	Passius/Actius fiscals diferits	Plusvàlues i minusvàlues per valoració (abans d'impostos)	Saldo a 31/12/2018
Elements que no es reclassifiquen a resultats	–	116.210	116.210	–	17.580	(576.962)	(443.172)
Actius financers a valor raonable amb canvis en un altre resultat global – Instruments de capital	–	116.210	116.210	–	17.580	(162.461)	(28.671)
Participació en altres ingressos i despeses reconeguts d'inversions en negocis conjunts i associades	–	–	–	–	–	(414.501)	(414.501)
Elements que es poden reclassificar a resultats	(211.860)	(117.071)	(328.931)	65.774	1.285	125.991	(135.881)
Conversió de divises	(53.804)	–	(53.804)	–	–	126.673	72.869
Cobertures de fluxos d'efectiu (Nota 18.3)	(4.523)	–	(4.523)	648	1.285	(6.274)	(8.864)
Actius financers disponibles per a la venda	117.071	(117.071)	–	–	–	–	–
Participació en altres ingressos i despeses reconeguts d'inversions en negocis conjunts i associades	(270.604)	–	(270.604)	65.126	–	5.592	(199.886)
Total	(211.860)	(861)	(212.721)	65.774	18.865	(450.971)	(579.053)

15.6. Interessos minoritaris

Corresponen a les participacions dels socis minoritaris en el valor patrimonial i en els resultats de l'exercici de les societats del Grup que s'han consolidat pel mètode d'integració global i pel mètode de la posada en equivalència.

El moviment dels exercicis 2019 i 2018 en el balanç consolidat és el següent:

	Milers d'euros				
	Reserva de Minoritaris	Resultat assignat a Minoritaris	Dividends a compte distribuïts	Ajustos per valoració	Total Fons Propis atribuïts a Minoritaris
Situació a 31/12/2018	502.834	387.157	(413.481)	(18.587)	457.923
Aplicació de benefici exercici anterior a Reserves de minoritaris	(26.324)	(387.157)	413.481	–	–
Dividends complementaris distribuïts a minoritaris	(8.031)	–	–	–	(8.031)
Per sortida de minoritaris a Energia Boreal en el Grup Criteria (Nota 5)	(315.635)	–	–	15.977	(299.658)
Altres moviments de Reserves i ajustos per valoració	(6.983)	–	–	1.623	(5.360)
Benefici de l'exercici atribuït a minoritaris	–	19.622	(10.747)	–	8.875
Situació a 31/12/2019	145.861	19.622	(10.747)	(987)	153.749

	Milers d'euros				
	Reserva de Minoritaris	Resultat assignat a Minoritaris	Dividends a compte distribuïts	Ajustos per valoració	Total Fons Propis atribuïts a Minoritaris
Situació a 31/12/2017 (abans de reexpressió)	509.433	90.352	(85.775)	(10.767)	503.243
Efectes dels canvis a les polítiques comptables – NIIF 9	859	–	–	(859)	–
Situació a 01/01/2018	510.292	90.352	(85.775)	(11.626)	503.243
Aplicació de benefici exercici anterior a Reserves de minoritaris	4.577	(90.352)	85.775	–	–
Dividends complementaris distribuïts a minoritaris	(82.892)	–	–	–	(82.892)
Per variació del percentatge de propietat de Saba a causa de l'adquisició del 49,39% (Nota 7)	(207.637)	–	–	–	(207.637)
Per integració d'Energia Boreal en el Grup Criteria (Nota 10)	325.932	–	–	(19.199)	306.733
Liquidació d'Inversiones Autopistas (Nota 5)	(46.828)	–	–	–	(46.828)
Altres moviments de Reserves i ajustos per valoració	(610)	–	–	12.238	11.628
Benefici de l'exercici atribuït a minoritaris	–	387.157	(413.481)	–	(26.324)
Situació a 31/12/2018	502.834	387.157	(413.481)	(18.587)	457.923

A continuació, es relacionen les empreses dependents del Grup Criteria en què algun accionista minoritari participa, al final de l'exercici 2019 i 2018, en una proporció igual o superior al 10% del capital de la participada:

Empreses dependents amb accionistes minoritaris amb participació igual o superior al 10%

Societat dependent	Accionista minoritari	Participació de l'accionista minoritari	
		31/12/2019	31/12/2018
Energía Boreal, S.A.	BCN Godia, S.L.U.	–	15,99%
	G3T, S.L.	–	12,07%
Caixa Invierte Industria, S.C.R., R.S., S.A.	Invierte Economía Sostenible, S.R.C., R.S., S.A.	39,14%	39,14%
Caixa Capital TIC II FCR RS	Fond ICO Global FCR	34,69%	34,69%
Caixa Invierte Biomed II SCR RS	Invierte Economía Sostenible, S.R.C., R.S., S.A.	42,85%	42,85%
Caixa Capital Micro II FCR RS	Fond ICO Global FCR	42,89%	42,89%
Caixa Invierte Start FCR	Invierte Economía Sostenible, S.R.C., R.S., S.A.	40,28%	40,28%

16. Ingressos diferits

A 31 de desembre de 2019 i 2018, la composició del saldo d'aquest epígraf del balanç consolidat adjunt és la següent:

	Milers d'euros	
	31/12/2019	31/12/2018
Subvencions oficials de capital	10.313	11.971
Altres ingressos diferits	–	13.544
Total	10.313	25.515

L'epígraf *Subvencions oficials de capital* correspon principalment a subvencions rebudes pels corresponents governs autonòmics per desenvolupar l'activitat de promoció d'habitatge de Protecció Oficial per períodes de 10 o 25 anys, desenvolupada per la societat Vivienda Asequible Arrendamiento y Servicios, S.L.

De conformitat amb el que disposa la normativa en vigor que d'aplicació, Vivienda Asequible Arrendamiento y Servicios, S.L. té dret a l'accés a finançament per a l'adquisició de solars i promoció d'habitatges destinats a l'arrendament en règim de Protecció Oficial. El Grup reconeix aquestes subvencions en el compte de pèrdues i guanys consolidat de manera lineal durant els períodes esmentats perquè entén que el fet subvencionat és la prestació de facilitats d'arrendament en règim de protecció oficial. En aquest sentit, en l'exercici 2019, el Grup ha registrat subsidiacions en el compte de pèrdues i guanys consolidat per aquest concepte per un import de 4.288 milers d'euros (4.742 milers d'euros en l'exercici 2018).

Durant l'exercici 2019, s'han classificat 13.399 milers d'euros del capítol *Altres ingressos diferits* corresponents a actius del negoci de gestió d'aparcaments que desenvolupa Saba Infraestructuras a l'epígraf *Actius No corrents Mantinguts per a la Venda* (vegeu Nota 21), per la seva consideració com a activitat interrompuda.

A 31 de desembre de 2018, l'epígraf *Altres ingressos diferits* corresponia: i) 11.484 milers d'euros per la venda d'immobles situats a la superfície d'un aparcament en concessió i places en cessió d'ús per part del subgrup Saba España, i ii) 2.060 milers d'euros el 2018 per la venda de places en cessió d'ús en aparcaments de concessió per part de la societat CPE – Companhia de Paques de Estacionamiento, S.A. Els ingressos s'imputen a resultats linealment durant la vida de les concessions, dins del subgrup Saba España, fins al 2051 en el cas de Saba Aparcamientos, S.A., fins al 2054 en el cas de Las Mercedes Sociedad Concesionaria, S.L., i dins del subgrup Saba Portugal, fins al 2047 en el cas de CPE – Companhia de Paques de Estacionamiento, S.A.

17. Provisions no corrents i corrents

A 31 de desembre de 2019 i 2018, la composició dels saldos d'aquests epígrafs del balanç consolidat entre corrent i no corrent és la següent:

	Milers d'euros			
	31/12/2019		31/12/2018	
	No corrent	Corrent	No corrent	Corrent
Provisions per a pensions i altres obligacions de prestacions definides postocupació	-	-	1.335	-
Provisions per a qüestions processals i litigis per impostos pendents	769	-	4.930	8.512
Provisions per substitució i cànon	-	-	113.786	17.885
Processos judicials en curs	741	-	1.483	-
Altres provisions	20.074	308	20.076	1.148
Total	21.584	308	141.610	27.545

Provisions per substitució i cànon

A continuació es detalla el moviment dels exercicis 2019 i 2018 de les provisions registrades en aquests epígrafs:

Concepte	Milers d'euros							Saldo a 31/12/2019
	Saldo a 31/12/2018	Altes	Baixes	Dotacions	Actualització financera	Utilitzacions	Canvis de perímetre, traspessos i d'altres	
Provisions per substitució i cànon	131.671	7.815	(133)	1.890	2.921	(5.487)	(138.677)	-
Total	131.671	7.815	(133)	1.890	2.921	(5.487)	(138.677)	-

Concepte	Milers d'euros							Saldo a 31/12/2018
	Saldo a 31/12/2017	Altes	Baixes	Dotacions	Actualització financera	Utilitzacions	Canvis de perímetre, traspessos i d'altres	
Provisions per substitució i cànon	138.475	6.296	(1.469)	5.030	6.095	(23.037)	281	131.671
Total	138.475	6.296	(1.469)	5.030	6.095	(23.037)	281	131.671

A 31 de desembre de 2019, aquestes provisions estan registrades a l'epígraf del balanç consolidat *Passius vinculats amb actius no corrents mantinguts per a la venda*, a causa de la consideració del negoci de gestió d'aparcaments que desenvolupa Saba Infraestructuras com a mantingut per a la venda (vegeu Nota 21).

Les provisions per substitució i cànons són a les quals haurà de fer front durant tota la durada de les concessions administratives que tingui atorgades a Saba Infraestructuras. En el marc de l'aplicació de la CINIIF 12 segons el model de l'intangible, es determinaran les intervencions futures a les quals haurà de fer front la concessionària fruit de l'ús de les infraestructures, per mantenir-les i restablir-les, per a la qual cosa es registren les provisions corresponents, sobre la base de la millor estimació possible del desemborsament requerit.

18. Passius financers no corrents i corrents

A 31 de desembre de 2019 i 2018, la composició del saldo d'aquests epígrafs del balanç consolidat adjunt és la següent:

	Milers d'euros			
	31/12/2019		31/12/2018	
	No Corrent	Corrent	No Corrent	Corrent
Deutes amb entitats de crèdit i obligacions i altres valors negociables	4.628.761	213.338	4.765.273	1.071.840
Altres passius financers	9.877	4.953	67.402	22.484
Instruments financers derivats	33.045	2.397	42.254	1.997
Total	4.671.683	220.688	4.874.929	1.096.321

El venciment dels passius financers no corrents del Grup a 31 de desembre de 2019 i 2018 és el que es mostra a continuació:

31/12/2019	Venciment (milers d'euros)			
	Entre 1 i 3 anys	De 3 a 5 anys	Més de 5 anys o sense venciment	Total
Deutes amb entitats de crèdit i obligacions i altres valors negociables	1.255.303	3.034.312	339.146	4.628.761
Altres passius financers	5.837	1.806	2.234	9.877
Instruments financers derivats	14.541	13.300	5.204	33.045
Total	1.275.681	3.049.418	346.584	4.671.683

31/12/2018	Venciment (milers d'euros)			
	Entre 1 i 3 anys	De 3 a 5 anys	Més de 5 anys o sense venciment	Total
Deutes amb entitats de crèdit i obligacions i altres valors negociables	808.209	3.137.058	820.006	4.765.273
Altres passius financers	6.275	6.123	55.004	67.402
Instruments financers derivats	33.795	6.532	1.927	42.254
Total	848.279	3.149.713	876.937	4.874.929

18.1. Deutes amb entitats de crèdit i obligacions i altres valors negociables

El detall del saldo d'aquest capítol del balanç consolidat a 31 de desembre de 2019 i 31 de desembre de 2018 és el següent:

2019	Milers d'euros		Interval de Tipus d'interès
	No corrent	Corrent	
Obligacions i altres valors negociables	2.329.165	24.261	1,37% - 1,62%
Deutes amb empreses associades (Nota 25)	21.064	4.965	1,14% - 1,84%
Deutes amb entitats de crèdit	2.278.532	184.112	<ul style="list-style-type: none"> • Tipus fixos: entre el 0,60% i l'1,69% • EUR3M/6M + diferencial 0,65% i 1,30%
Total	4.628.761	213.338	

2018

Concepte	Milers d'euros		Interval de Tipus d'interès
	No corrent	Corrent	
Obligacions i altres valors negociables	1.732.875	1.004.265	1,50% - 2,37%
Deutes amb empreses associades (Nota 25)	25.454	6.903	1,06% - 1,76%
Deutes amb entitats de crèdit	3.006.944	60.672	<ul style="list-style-type: none"> • Tipus fixos: entre 0,60% i 1,80% • EUR3M/6M + diferencial 1,30% i 1,50%
Total	4.765.273	1.071.840	

Obligacions i altres valors negociables

El detall d'aquest epígraf del balanç és el que es detalla a continuació:

(Milers d'euros)	31/12/2019		31/12/2018	
	Llarg termini	Curt termini	Llarg termini	Curt termini
Bons simples (nominal)	2.337.000	–	1.737.000	971.800
Primes i despeses	(7.835)	–	(4.125)	(647)
Interessos per pagar	–	24.261	–	33.112
Total d'obligacions i altres valors negociables	2.329.165	24.261	1.732.875	1.004.265

El detall per emissió de les Obligacions i altres valors negociables a 31 de desembre de 2019 i 31 de desembre de 2018 del Grup Criteria és el que es mostra a continuació:

Tipus d'Emissió	ISIN	Tipus d'interès	Venciment	Nominal (milers d'euros)	
				31/12/2019	31/12/2018
Bons simples	ES0314970239	2,375%	maig-2019	–	971.800 (**)
Bons simples	ES0205045000	1,625%	abril-2022	1.000.000	1.000.000
Bons simples	ES0205045018	1,500%	maig-2023	737.000 (*)	737.000 (**)
Bons simples	ES0305045009	1,375%	abril-2024	600.000	–
				2.337.000	2.708.800

(*) Criteria manté en autocartera bons simples per un import nominal de 13.000 milers d'euros que no s'han amortitzat.

(**) Criteria mantenia en autocartera bons simples per un import nominal de 28.200 milers d'euros.

En data 10 d'abril de 2019, Criteria ha fet una emissió de bons simples sènior no garantits per un import nominal total de 600.000 milers d'euros i amb venciment a 5 anys. El preu de l'emissió va ser del 99,44%, i el cupó va quedar fixat a l'1,375% anual.

Addicionalment, en data 9 de maig de 2019, va vèncer l'emissió de bons simples sènior no garantits, d'un import nominal total d'1.000.000 de milers d'euros, dels quals Criteria havia recomprat un import nominal de 28.200 milers d'euros el 2018. En aquesta data, Criteria va procedir a la seva amortització.

Totes les emissions de bons simples estan dirigides exclusivament a inversors qualificats i/o institucionals nacionals i estrangers i cotitzen a AIAF Mercat de Renda Fixa.

Deutes amb empreses associades

A 31 de desembre de 2019, el Grup té hipoteques contractades amb Caixabank, S.A. per un import de 25.462 milers d'euros (30.806 milers d'euros a 31 de desembre de 2018).

A 31 de desembre de 2019 i 2018, aquest epígraf inclou 567 i 1.551 milers d'euros en concepte d'interessos a curt termini, respectivament.

Deutes amb entitats de crèdit

A 31 de desembre de 2019, el saldo d'aquest epígraf inclou préstecs que ha contractat la Societat Dominant amb 13 entitats financeres, per un import nominal de 2.411.000 milers d'euros (2.431.000 milers d'euros a 31 de desembre de 2018), 26.000 milers d'euros dels quals (46.000 milers d'euros a 31 de desembre de 2018) es corresponen amb els préstecs atorgats pel Council of Europe Development Bank (CEB) (vegeu Nota 11 i Nota 25), així com a les comissions d'obertura i agència, per un import de 3.410 milers d'euros (4.569 milers d'euros a 31 de desembre de 2018). Els seus venciments són entre 2020 i 2025 (mateixos venciments a 31 de desembre de 2018).

Adicionalment, a 31 de desembre de 2019, aquest epígraf inclou 52.840 milers d'euros corresponents a préstecs hipotecaris contractats amb una entitat espanyola (64.608 milers d'euros a 31 de desembre de 2018).

A 31 de desembre de 2019, el Grup Criteria té contractades 6 pòlisses de crèdit no disposades per un import total de 456.600 milers d'euros (452.000 milers d'euros a 31 de desembre de 2018). Els seus venciments són entre 2021 i 2023.

Durant el primer semestre de l'exercici 2019 s'han classificat 584.017 milers d'euros del capítol *Deutes amb entitats de crèdit* a l'epígraf *Passius vinculats amb actius no corrents mantinguts per a la venda* a causa de la consideració dels actius i passius corresponents al negoci que desenvolupa Saba Infraestructuras com a mantinguts per a la venda (vegeu Nota 21).

A 31 de desembre de 2019 i 2018, en aquest epígraf també s'inclouen 2.215 i 2.392 milers d'euros en concepte d'interessos a curt termini, respectivament.

18.2. Altres passius financers

El detall del saldo d'aquest epígraf del balanç consolidat a 31 de desembre de 2019 i 31 de desembre de 2018 és el següent:

	Milers d'euros			
	31/12/2019		31/12/2018	
	No Corrent	Corrent	No Corrent	Corrent
Dividend pendent de pagament	–	–	–	477
Proveïdors d'immobilitzat	–	–	4	10.950
Fiances i dipòsits rebuts	6.305	125	6.810	7.579
Passius financers per arrendaments	3.572	2.518	–	–
Altres deutes	–	2.310	60.588	3.478
Total	9.877	4.953	67.402	22.484

A 31 de desembre de 2019, s'han registrat 6.090 milers d'euros a l'epígraf *Passius financers no corrents i corrents* en concepte de passius per arrendaments com a conseqüència de l'aplicació de la NIIF 16.

A 31 de desembre de 2018, el capítol *Altres deutes* incloïa el deute que havia contret Saba Infraestructuras amb l'Ajuntament de Barcelona mitjançant la seva filial Saba Car Park, S.L.U., per un import de 60.000 milers d'euros. A 31 de desembre de 2019, aquest import està classificat a l'epígraf *Passius vinculats amb actius no corrents mantinguts per a la venda* a causa de la consideració dels actius i passius corresponents al negoci de gestió d'aparcaments que desenvolupa Saba Infraestructuras com a mantinguts per a la venda (vegeu Nota 21).

18.3. Instruments financers derivats

A 31 de desembre de 2019 i 2018, el valor raonable dels instruments financers derivats contractats són els següents:

	Milers d'euros			
	31/12/2019		31/12/2018	
	No Corrent	Corrent	No Corrent	Corrent
Permutes financeres de tipus d'interès	33.045	1.810	42.254	853
Permutes financeres de tipus de canvi	-	-	-	1.144
Opcions sobre renda variable	-	584	-	-
Opcions sobre divises	-	3	-	-
Total	33.045	2.397	42.254	1.997

Durant el primer semestre de 2019, s'han classificat a l'epígraf *Passius vinculats amb actius no corrents mantinguts per a la venda*, perquè es consideren els actius i passius corresponents al negoci de gestió d'aparcaments que desenvolupa Saba Infraestructuras com a mantinguts per a la venda, 10.253 milers d'euros corresponents a *Permutes financeres de tipus d'interès* (vegeu Nota 21).

Opcions sobre renda variable

Durant l'exercici 2019, el Grup ha operat amb opcions sobre accions cotitzades mitjançant la venda de *puts* i *calls*. Els resultats i els canvis del valor raonable d'aquestes opcions es registren en el compte de pèrdues i guanys, a l'epígraf *Variació de valor raonable d'instruments financers* (vegeu Nota 22.8).

Permutes financeres de tipus d'interès

El Grup utilitza instruments financers derivats per cobrir els riscos als quals es troben exposats els seus fluxos d'efectiu futurs. Quan es compleixen els requisits detallats a la Nota 3, es poden classificar les permutes de tipus d'interès de variable a fix com de cobertura, si es verifica que la cobertura resulta eficaç.

El quadre següent proporciona informació sobre els contractes de derivats existents a 31 de desembre de 2019 i a 31 de desembre de 2018:

	Classificació	Nocional	Interval de tipus d'interès	Venciment	Ineficàcia registrada a resultats	Valor raonable (milers d'euros)	
						Actiu	Passiu
Exercici 2019	Permutes de tipus d'interès de variable a fix	2.225.000	-0,04%+EUR3M - 0,62%+EUR6M	2020 - 2023	(4.328)	-	(29.068)
	Cobertura de tipus d'interès	123.095	-0,16% - 3,30%	2022 - 2026	-	-	(5.787)
Exercici 2018	Permutes de tipus d'interès de variable a fix	3.175.000	-0,07% - 0,4%	2020 - 2023	(9.788)	-	(32.572)
	Cobertura de tipus d'interès	782.083	0,01% - 3,30%	2019 - 2026	56	527	(10.535)

L'impacte en el compte de pèrdues i guanys consolidat de les liquidacions d'aquests instruments financers derivats es reconeix a l'epígraf *Altres despeses financeres* (vegeu Nota 22.8).

A 31 de desembre de 2019, l'import que reconeix el Grup al *Patrimoni net*, derivat de les cobertures de fluxos d'efectiu, ha pujat a -16.149 milers d'euros (-8.864 milers d'euros a 31 de desembre de 2018) (vegeu Nota 15.5).

Per a les permutes financeres les anàlisis efectuades de les quals han determinat la ineficàcia de la cobertura, les variacions de valor es registren en el compte de pèrdues i guanys, a l'epígraf *Variació de valor raonable d'instruments financers* (vegeu Nota 22.8).

Durant l'exercici 2019, Criteria ha contractat permutes financeres de tipus d'interès (de tipus variable a fix) per un import nocional total de 300.000 milers d'euros per cobrir el risc d'un increment potencial del *midswap* a 5 anys en els exercicis 2022 i 2023.

D'altra banda, durant l'exercici 2019, el Grup Criteria ha fet amortitzacions totals i/o parcials anticipades de permutes financeres de tipus d'interès (de tipus variable a fix) per un import nocional total d'1.250.000 milers d'euros, el resultat de les quals s'ha registrat a l'epígraf *Deteriorament i resultat per alienacions d'instruments financers* del compte de pèrdues i guanys consolidat adjunt.

A 31 de desembre de 2019, hi ha contractes de permuta de tipus d'interès contractats amb CaixaBank per un valor nocional de 848.095 milers d'euros (1.348.095 milers d'euros a 31 de desembre de 2018) (vegeu Nota 25).

Permutes financeres de tipus de canvi

El Grup utilitza instruments financers derivats per cobrir els riscos de volatilitat als quals estan exposades les seves transaccions en moneda estrangera.

Durant el 2019, han arribat al venciment permutes financeres de tipus de canvi per un import nocional total de 12.022 milers d'euros.

L'impacte en el compte de pèrdues i guanys consolidat per la ineficàcia de les permutes de tipus de canvi a 31 de desembre de 2018 va pujar a un import de -629 milers d'euros (vegeu Nota 22.8).

18.4. Valor raonable dels passius financers

A continuació es presenta el valor raonable dels principals passius financers a 31 de desembre de 2019 i 2018, així com el seu valor en llibres:

Milers d'euros	31/12/2019		31/12/2018 ^(*)	
	Valor en llibres	Valor raonable	Valor en llibres	Valor raonable
Instruments derivats	35.442	35.442	44.251	44.251
Deutes amb empreses associades i entitats de crèdit no corrents i corrents	2.488.673	2.488.673	3.099.973	3.099.973
Obligacions i altres valors negociables	2.353.426	2.446.651	2.737.140	2.747.156
Total	4.877.541	4.970.766	5.881.364	5.891.380

^(*) A 31 de desembre de 2018, inclou els Passius financers corresponents al negoci de gestió d'aparcaments que desenvolupa Saba Infraestructuras que durant l'exercici 2019 s'han reclassificat a l'epígraf *Passius vinculats amb actius no corrents Mantinguts per a la Venda* per la seva consideració de mantinguts per a la venda.

A la taula següent es presenten els principals passius financers a 31 de desembre de 2019 i 2018 en funció del mètode de valoració utilitzat en el càlcul del valor raonable (vegeu Nota 3.7):

Milers d'euros	31/12/2019			31/12/2018		
	Nivell 1	Nivell 2	Nivell 3	Nivell 1	Nivell 2	Nivell 3
Instrumentos derivats	-	35.442	-	-	44.251	-
Deutes amb empreses associades i entitats de crèdit no corrents i corrents	-	-	2.488.673	-	-	3.099.973
Obligacions i altres valors negociables	2.446.651	-	-	2.747.156	-	-
Total	2.446.651	35.442	2.488.673	2.747.156	44.251	3.099.973

El procés de determinació del valor raonable establert pel Grup assegura que els instruments són valorats adequadament.

L'estimació del valor raonable per a aquells instruments financers que es classifiquen en el Nivell 1 pren com a referència objectiva el mateix preu de cotització, observable i capturable de fonts independents i referides a mercats actius. En els exercicis 2019 i 2018, els bons que ha emès el Grup Criteria s'han valorat d'acord amb el criteri expressat anteriorment.

Respecte dels instruments classificats en el Nivell 2 per als quals no hi ha un preu de mercat, el valor raonable s'estima recorrent a preus cotitzats recents d'instruments anàlegs i a models de valoració suficientment contrastats i reconeguts per la comunitat financera internacional, considerant les peculiaritats específiques de l'instrument que s'ha de valorar i, molt especialment, els diferents tipus de riscos associats a aquest. D'aquesta manera, el valor raonable de les permutes de tipus d'interès es determina mitjançant la utilització de mètodes, com per exemple el «valor actual net» (VAN), en què cada flux s'estima i es descompta tenint en compte el mercat al qual pertany, l'índex a què fa referència i el risc creditici que el mercat exigeix a Criteria, o models de determinació de preus d'opcions basats en paràmetres observables en el mercat, com per exemple *Black'76* per a *caps, floors* i *swaptions*; *black-scholes* per a opcions de renda variable i tipus de canvi. Gairebé la totalitat d'instruments financers registrats com a derivats de negociació i derivats de cobertura es valoren d'acord amb el criteri expressat del Nivell 2.

Pel que fa als Deutes amb entitats de crèdit corrents i no corrents, com que la majoria de préstecs bilaterals estan referenciats a tipus d'interès variable, el Grup considera que el seu valor raonable no difereix de manera significativa del valor en llibres.

No hi ha hagut transferències o reclassificacions significatives entre nivells durant els exercicis 2019 i 2018.

19. Creditors comercials i altres comptes a pagar

El detall del saldo d'aquests epígrafs del balanç consolidat a 31 de desembre de 2019 i 31 de desembre de 2018 és el següent:

	Milers d'euros	
	31/12/2019	31/12/2018
Proveïdors comercials	28.770	52.802
Proveïdors d'empreses associades (Nota 25)	1.003	2.711
Saldos creditors amb l'Accionista Únic (Nota 25)	121	71
Creditors diversos	16.665	21.967
Remuneracions pendents de pagament	5.793	8.843
Bestretes de clients	17.869	8.920
Creditors comercials i comptes a pagar	70.221	95.314
Passius per impost corrent	–	4.716
Altres deutes amb les administracions públiques	7.121	93.095
Passius per impost corrent (Nota 20)	7.121	97.811
Creditors comercials i altres comptes a pagar	77.342	193.125

La principal variació d'aquest epígraf és a causa de la classificació de 38.105 milers d'euros a l'epígraf *Passius vinculats amb actius no corrents mantinguts per a la venda* (vegeu Nota 21) a causa de la consideració dels actius i passius corresponents al negoci de gestió d'aparcaments que desenvolupa Saba Infraestructuras com a mantinguts per a la venda.

Adicionalment, durant l'exercici 2019, s'han registrat 7.231 milers d'euros en concepte d'excés de provisions d'operacions comercials a l'epígraf *Altres despeses d'explotació* (vegeu Nota 22.6) del compte de pèrdues i guanys consolidat adjunt.

20. Situació fiscal i impost sobre beneficis

Actius i passius fiscals

El detall dels actius i passius fiscals no corrents i corrents del balanç consolidat a 31 de desembre de 2019 i 31 de desembre de 2018 és el que es presenta a continuació:

	Milers d'euros			
	31/12/2019		31/12/2018	
	No Corrent	Corrent	No Corrent	Corrent
Actius per impost diferit	876.842	–	960.137	–
Actius per impost corrent	–	61.365	–	589.572
Hisenda Pública, deutora per IVA	–	718	–	69.491
Hisenda Pública, deutora per subvencions concedides	–	67	–	67
Hisenda Pública, IVA suportat	–	1.342	–	414
Altres crèdits amb les Administracions Públiques	–	1.307	–	29.966
Organismes de la Seguretat social, deutors	–	–	–	1
Hisenda pública, retencions i pagaments a compte	–	138	–	376
Deutors per consolidació fiscal (Notes 13 i 25)	–	591.152	–	23.837
Total saldos deutors	876.842	656.089	960.137	713.724
Passius per impost diferit	39.549	–	91.904	–
Passius per impost corrent	–	–	–	4.716
Hisenda Pública, creditora per IVA	–	2.270	–	69.708
Hisenda Pública, creditora per retencions practicades	–	1.094	–	2.005
Organismes de la Seguretat social, creditors	–	359	–	1.971
Hisenda Pública, IVA transferit	–	1.446	–	3.967
Altres crèdits amb les Administracions Públiques	–	1.952	–	15.444
Total saldos creditors	39.549	7.121	91.904	97.811

Consolidació fiscal

De conformitat amb la legislació vigent, Criteria tributa en règim de consolidació fiscal i forma part, com a entitat dependent, del grup fiscal número 20/1991, la societat dominant del qual és CaixaBank.

Així mateix, Criteria i algunes de les seves entitats dependents formen part del Grup de Consolidació Fiscal de l'Impost sobre el Valor Afegit (IVA) del qual CaixaBank és entitat dominant.

Exercicis subjectes a inspecció fiscal

En data 11 d'abril de 2019, l'Administració Tributària espanyola va comunicar al grup fiscal l'inici d'un procediment inspector en relació amb els principals impostos que li són aplicables dels exercicis 2013 a 2015, tots dos inclosos.

D'acord amb això, el grup fiscal té oberts a Inspecció els exercicis 2016 i següents dels principals impostos que li són aplicables.

Les societats dependents que no formen part del mateix Grup Fiscal que la Societat Dominant tenen oberts a inspecció fiscal tots els impostos que són aplicables per a tots els exercicis no prescrits.

Conciliació dels resultats comptable i fiscal

A continuació es presenta una conciliació entre la despesa per Impost sobre Societats de l'exercici comptabilitzat en el compte de resultats dels exercicis 2019 i 2018 i el resultat abans d'impostos dels esmentats exercicis aplicant-hi el tipus impositiu vigent a Espanya:

Conciliació dels resultats comptable i fiscal

Milers d'euros	31/12/2019	31/12/2018 (**)
Resultat abans d'impostos (A)	1.079.146	1.995.854
Ajustos al resultat		
Rendiments d'instruments de capital (Nota 22.3)	(85.392)	(28.360)
Resultat d'entitats valorades pel mètode de la participació (Nota 10)	(1.095.607)	(109.346)
Resultats per vendes de cartera	(20.850)	(2.572.985)
Deteriorament de participacions associades (Nota 10)	2.985	595.088
Altres ⁽¹⁾	(37.123)	–
Resultat amb tributació	(156.841)	(119.749)
Quota de l'impost (Resultat amb tributació * 30%)	47.052	35.925
Ajustos a la quota:		
Deduïbilitat de les despeses financeres	(10.985)	(19.770)
Retenció dividendes estrangers i altres	(855)	2.201
Impost sobre Beneficis (B)	35.907	(35.948)
Impost sobre beneficis de l'exercici (ingrés/(despesa))	35.212	18.356
Tipus efectiu (*)	(22,45%)	(15,33%)
Ajustos de l'impost sobre beneficis (Cancel·lació d'impostos anticipats i regularització de l'impost sobre beneficis de 2017 i 2016)	695	(54.304)
Resultat després d'impostos de les activitats continuades (A) + (B)	1.115.053	1.959.906

⁽¹⁾ Inclou, principalment, ajustos de consolidació sense efecte fiscal.

(*) El tipus efectiu es calcula com la ràtio entre l'Impost sobre beneficis de l'exercici i el Resultat amb tributació.

(**) Imports reexpressats d'acord amb el que s'indica a la Nota 2.4 – Comparació de la Informació i variacions del perímetre.

Els ingressos i les despeses de Criteria tributen, pràcticament tots, al tipus general del 30% a l'Impost sobre Societats, en ser una entitat dependent del Grup Fiscal encapçalat per CaixaBank, S.A. No obstant això, es registren ingressos en el compte de pèrdues i guanys que estan exempts de tributació per a Criteria perquè ja han tributat en origen. Entre aquests, destaquen els dividendes meritats de les seves participades i el resultat de societats consolidades pel mètode de la participació.

Actius/Passius fiscals diferits

Segons la normativa fiscal vigent, en els exercicis 2019 i 2018 hi ha determinades diferències temporànies que s'han de tenir en compte a l'hora de quantificar la despesa d'Imposts sobre Beneficis corresponent. El detall dels actius i passius fiscals diferits registrats en el balanç a 31 de desembre de 2019 i 31 de desembre de 2018 és el següent:

Actius fiscals diferits

Milers d'euros	Càrrecs/(Abonaments)		Traspàs a Actius no corrents		31/12/2019
	31/12/2018	en compte de resultats	en patrimoni net	mantinguts per a la venda (Nota 21)	
Aportacions a plans de pensions	535	119	–	–	654
Provisió d'immobles	205.078	(12.284)	–	–	192.794
Deduccions pendents d'aplicació	456.957	(5.746)	–	(523)	450.688
Bases imposables negatives	224.103	2.271	–	(11.381)	214.993
Ajustos de valoració de cobertures de fluxos d'efectiu	2.825	–	2.944	(4.061)	1.708
Ajustos de valor d'instruments de capital	18.777	–	(17.440)	–	1.337
Altres	51.862	2.737	–	(39.931)	14.668
Total	960.137	(12.903)	(14.496)	(55.896)	876.842

Milers d'euros	Càrrecs/(Abonaments)		Càrrecs/(Abonaments)	
	31/12/2017	en compte de resultats	en patrimoni net	31/12/2018
Aportacions a plans de pensions	273	262	–	535
Provisió d'immobles	282.274	(77.196)	–	205.078
Deduccions pendents d'aplicació	471.577	(14.620)	–	456.957
Bases imposables negatives	228.832	(4.729)	–	224.103
Ajustos de valoració de cobertures de fluxos d'efectiu	2.542	(254)	537	2.825
Ajustos de valor d'instruments de capital	–	–	18.777	18.777
Altres	66.537	(14.675)	–	51.862
Total	1.052.035	(111.212)	19.314	960.137

L'import d'actius fiscals diferits monetitzables calculats d'acord amb el Reial Decret Llei 14/2013, de 29 de novembre, a 31 de desembre de 2019, és de 186.869 milers d'euros (186.839 milers d'euros a 31 de desembre de 2018).

Criteria, com a societat dependent del Grup Fiscal, fa una anàlisi del valor recuperable dels actius per impostos diferits registrats. Per fer-ho, ha desenvolupat un model basat en projeccions de resultats del Grup Fiscal. Aquest model s'ha elaborat en col·laboració amb un expert independent i s'actualitza semestralment per incorporar-hi les possibles desviacions de la realitat respecte al model.

A 31 de desembre de 2019, els resultats del model i els exercicis de *back testing* efectuats suporten la recuperabilitat dels actius fiscals diferits en els terminis legals.

El detall dels passius per impostos diferits és el següent:

Passius fiscals diferits

Milers d'euros	31/12/2018	(Càrrecs)/Abonaments		Traspàs a Passius vinculats amb actius no corrents mantinguts per a la venda (Nota 21)	
		en compte de resultats	a patrimoni net		31/12/2019
Ajustos de valor d'instruments de capital	1.197	–	34.868	–	36.065
Ajustos de valoració de cobertures de fluxos d'efectiu	132	–	(132)	–	–
Combinacions de negocis	58.976	(1.066)	–	(57.910)	–
Altres	31.599	1.370	–	(29.485)	3.484
Total	91.904	304	34.736	(87.395)	39.549

Milers d'euros	31/12/2017	(Càrrecs)/Abonaments		Combinacions de negoci (Nota 5)	
		en compte de resultats	a patrimoni net		31/12/2018
Ajustos de valor d'instruments de capital	–	–	1.197	–	1.197
Ajustos de valoració de cobertures de fluxos d'efectiu	–	–	132	–	132
Combinacions de negocis	34.982	(2.559)	–	26.553	58.976
Altres	35.834	(4.235)	–	–	31.599
Total	70.816	(6.794)	1.329	26.553	91.904

21. Actius i passius no corrents i grups alienables d'elements mantinguts per a la venda i activitats interrompudes

En el marc del procés de la desinversió en el negoci d'aparcaments que el Grup manté a través de la participació en Saba Infraestructuras i la voluntat que aquest procés finalitzi en un termini no superior a un any, els Administradors han considerat en l'exercici 2019 que s'han passat a complir els requeriments que estableix la NIIF 5 (*Actius no corrents mantinguts per a la venda i activitats interrompudes*) per poder classificar aquest negoci com a discontinuat.

En conseqüència, partint del que estableix la NIIF 5, a 31 de desembre de 2019, els actius i passius relacionats amb el negoci de gestió d'aparcaments que desenvolupa el Grup Saba Infraestructuras tenen la consideració d'actius i passius de grups alienables mantinguts per a la venda. Addicionalment, la totalitat dels ingressos i les despeses de l'exercici es presenten com a resultat de les activitats interrompudes perquè es considera una activitat significativa.

A 31 de desembre de 2019, el detall dels actius i passius classificats als epígrafs d'actius i passius mantinguts per a la venda del balanç consolidat és el següent:

Detall d'actius i passius mantinguts per a la venda

(Milers d'euros)

ACTIU	31/12/2019
Actius per drets d'ús	122.743
Immobilitzat intangible	1.150.798
Immobilitzat material i Inversions immobiliàries	132.983
Participacions en entitats associades i negocis conjunts	229
Actius financers no corrents	17.981
Actius per impostos diferits	56.719
Total Actiu No Corrent	1.481.453
Existències	2.195
Deutors i altres comptes per cobrar	24.305
Actius financers corrents	2.753
Efectiu i altres equivalents d'efectiu	100.386
Total Actiu Corrent	129.639
TOTAL ACTIU D'ACTIVITATS INTERROMPUDES	1.611.092
PASSIU	31/12/2019
Ingressos diferits	13.015
Provisions no corrents	140.173
Passius financers no corrents	672.297
Passius per impostos diferits	89.243
Total Passiu No Corrent	914.728
Provisions corrents	31.652
Passius financers corrents	81.403
Creditors comercials i altres comptes a pagar	38.950
Altres passius corrents	3.139
Total Passiu Corrent	155.144
TOTAL PASSIU D'ACTIVITATS INTERROMPUDES	1.069.872

Les magnituds financeres principals relatives a les activitats interrompudes al tancament de 31 de desembre de 2019 i les xifres comparatives corresponents al mateix període de 2018 són les que es presenten a continuació:

Magnituds financeres relatives a les activitats interrompudes

(Milers d'euros)

	31/12/2019	31/12/2018 (*)
Vendes i prestació de serveis	281.559	215.752
Cost de vendes	222	35
Resultats d'entitats valorades pel mètode de la participació	8	18
Resultats d'operacions financeres, amb empreses del grup, associades i negocis conjunts	–	(15)
Altres ingressos d'explotació	17.183	8.287
Despeses de personal	(83.068)	(58.962)
Altres despeses d'explotació	(83.444)	(59.979)
Amortització de l'immobilitzat	(93.979)	(66.385)
Deteriorament i resultat per alienacions d'immobilitzat	(1.464)	(617)
Deteriorament d'actius financers	1.138	–
Altres guanys i pèrdues	38	–
RESULTAT D'EXPLOTACIÓ	38.193	38.134
Ingressos financers	5.417	866
Despeses financeres	(40.039)	(29.965)
Variació de valor raonable en instruments financers	–	56
RESULTAT FINANCER	(34.622)	(29.043)
RESULTAT ABANS D'IMPOSTOS	3.571	9.091
Impost sobre beneficis	(793)	(4.550)
RESULTAT DE LES OPERACIONS CONTINUADES	2.778	4.541
Resultat de les operacions discontinuades	–	–
RESULTAT CONSOLIDAT DE L'EXERCICI	2.778	4.541
Atribuïble a interessos minoritaris (participacions no dominants)	891	1.024
Atribuïble als propietaris de la dominant	1.887	3.517

(*) Imports reexpressats d'acord amb el que s'indica a la Nota 2.4 – Comparació de la Informació i variacions del perímetre. Es presenta únicament a efectes comparatius.

Els fluxos d'efectiu de les activitats interrompudes incloses a l'Estat de fluxos d'efectiu consolidat són els següents:

Fluxos d'efectiu de les activitats interrompudes

(Milers d'euros)

	31/12/2019
Efectiu net generat en les activitats d'explotació	85.786
Efectiu net generat en les activitats d'inversió	(31.632)
Efectiu net generat en les activitats de finançament	(54.027)
Efecte sobre els fluxos d'efectiu	127

Les variacions principals en l'exercici 2019 corresponents a l'activitat del grup Saba Infraestructuras són:

Combinació de negocis

Tal com es recull a la Nota 5 dels Comptes Anuals de l'exercici 2018, el desembre de 2018 Saba Infraestructuras va adquirir la totalitat de les accions de les societats Infra Holdings UK, Indigo Park Deutschland GmbH, Indigo Infra Slovakia s.r.o. i Indigo Park Slovakia, s.r.o. per un import total de 205.107 milers d'euros, i va passar a ser l'accionista únic d'aquestes societats.

Amb relació a les adquisicions de 2018, en data 24 de gener de 2019, Saba Infraestructuras ha adquirit la totalitat de les accions de la societat Indigo CZ a.s., després del compliment de la condició suspensiva existent al tancament de l'exercici 2018, per un import de 3.865 milers d'euros.

Els imports reconeguts a 31 de desembre de 2018 d'actius, passius i passius contingents registrats partint de *Purchase Price Allocation* (PPA) que es va fer internament en aquesta data no han tingut variacions significatives.

Aplicació de la NIIF 16 «Arrendaments»

Els impactes de l'aplicació de la NIIF 16 en el grup Saba, si bé no han estat significatius, han estat els següents:

(milers de euros)	Impacte primera aplicació 01/01/2019
Impactes en el Balanç consolidat	
Impactes en l'Actiu	
Actius per drets d'ús	115.307
Deutors i altres comptes per cobrar no corrents	(6.581)
Deutors i altres comptes per cobrar corrents	(1.158)
Impactes en el Passiu	
Passius financers per arrendaments no corrents	95.230
Passius financers per arrendaments corrents	12.338

La conciliació entre els arrendaments que s'havien classificat prèviament com arrendaments operatius sota la NIC 17 i els passius per arrendaments sota la NIIF 16 a 1 de gener de 2019 és la següent:

(milers de euros)	2019
Arrendaments operatius 2018	103.074
Carga financera	(25.164)
Diferència de criteri	28.047
Canvio de perímetre	1.611
Total	107.568

La informació sobre els contractes d'arrendaments en els que el grup Saba és arrendatari és la següent:

a) Actius per drets d'ús

Al 31 de desembre de 2019, els imports reconeguts al balanç de situació consolidat relacionats amb acords d'arrendament han estat els següents:

(milers de euros)	2019
Contractes d'aparcaments	104.120
Lloguer d'oficines	7.357
Altres lloguers, rentings	1.266
Total drets d'ús	112.743

Els contractes d'arrendaments corresponen tant a contractes d'arrendaments d'aparcaments com a contractes de concessió d'aparcaments fora de l'abast de la IFRIC 12.

b) Passius per arrendaments

El saldo dels passius per arrendaments és el següent:

(milers de euros)	2019
Passius per arrendaments no corrents	95.688
Passius per arrendaments corrents	14.080
Passius per arrendaments	109.768

El venciment de los passius per arrendaments no descomptats és el següent:

(milers de euros)	2019
Menys d'1 any	13.088
Entre 1 any i 5 anys	55.759
Més de 5 anys	67.997
Total fluxos d'efectiu pels arrendaments	136.844

c) Imports reconeguts al compte de pèrdues i guanys

L'impacte de la NIIF 16 al compte de pèrdues i guanys consolidat del Grup pel què fa referència al negoci de gestió d'aparcaments és el següent:

(milers de euros)	2019
Contractes d'aparcaments	(8.977)
Lloguer d'oficines	(1.509)
Altres lloguers, rentings	(800)
Dotació a l'amortització	(11.286)

(milers de euros)	2019
Actualització financera	(3.484)

(milers de euros)	2019
Despeses por arrendaments variables	(6.155)
Despeses por arrendaments a curt termini	(3.138)
Despeses por arrendaments de baix valor	(322)
Cànon variables	(392)
Altres despeses d'exploració	(10.007)

d) Imports reconeguts en l'estat de fluxos d'efectiu

L'import total de les sortides d'efectiu en relació tant amb els contractes d'arrendament com amb contractes de concessió d'aparcaments fora de l'abast de la IFRIC 12 ha pujat a 13.149 milers d'euros i corresponen a pagaments de quotes per arrendaments del negoci ordinari.

e) Ingressos per subarrendament

Durant l'exercici 2019, el Grup no ha reconegut en el compte de pèrdues i guanys consolidat ingressos per subarrendament d'actius per drets d'ús, ni guanys o pèrdues derivats de transaccions de venda i d'arrendament retroactiu, relatius al negoci de gestió d'aparcaments.

La totalitat dels imports reconeguts en el balanç de situació consolidat correspon a acords d'arrendament en què el grup Saba actua com a arrendatari i contractes de concessió d'aparcaments fora de l'abast de la IFRIC 12. El grup Saba gestiona i opera, en virtut de contractes d'arrendament, part dels contractes d'aparcaments. Addicionalment, el grup Saba manté contractes d'arrendament relacionats principalment amb oficines i vehicles.

Test de deteriorament de la UGE de gestió d'aparcaments

El Grup Criteria calcula anualment el valor recuperable de l'UGE del Negoci de gestió d'aparcaments incorporant-hi les inversions en immobilitzat material relatives a aquest negoci partint de valor en ús, que s'ha determinat mitjançant el descompte dels fluxos d'efectiu que espera el Grup per als períodes de concessió. Així mateix, i a aquests efectes, el Grup avalua, amb caràcter semestral, si hi ha algun indicatiu de deteriorament de valor, per a això es revisen les hipòtesis utilitzades en l'últim test de deteriorament efectuat al final de l'exercici anterior, així com les projeccions dels fluxos d'efectiu partint de la nova informació disponible en la data tant de l'entorn com de l'evolució del negoci.

A les tasques dutes a terme a 31 de desembre de 2019, s'ha constatat, en comparació amb la realitat, que les projeccions utilitzades en el test anterior no haurien afectat les conclusions de l'anàlisi anterior, partint de les quals no es van fer dotacions per deteriorament en el compte de resultats consolidat.

Les hipòtesis utilitzades en la projecció de fluxos s'han basat en dades macroeconòmiques de cada país i sector, en línia amb fonts externes de reconegut prestigi. Així mateix, s'han utilitzat les hipòtesis següents:

- taxa sense risc ajustada per la prima de risc país, ha estat del 3,4%.
- taxes de descompte individualitzades per a cada país, que han oscil·lat entre el 6,7% i el 8,5%.
- en el cas d'aparcaments en concessió, les projeccions s'han efectuat fins a la data de venciment, i s'ha considerat la renovació del 60% de l'EBITDA en condicions de mercat.
- en el cas dels aparcaments en propietat, s'ha considerat una taxa de creixement per calcular el valor residual de l'1,5%.

El Grup Criteria fa una anàlisi de sensibilitat sobre les variables més significatives. En aquest sentit, de manera complementària a l'escenari central, s'han calculat variacions possibles en les principals hipòtesis clau del model: i) taxa sense risc: +0,5%, -0,5%; ii) taxa de descompte: +0,5%, -0,5%.

Després de les anàlisis efectuades, durant l'exercici 2019 no s'ha registrat cap import en concepte de deteriorament en el compte de pèrdues i guanys consolidat.

Valor raonable

Valor raonable dels actius financers

A continuació es presenta a 31 de desembre de 2019 el valor raonable dels principals actius financers procedents del negoci d'aparcaments registrats com a activitats interrompudes, així com el seu valor en llibres:

Actius financers	31/12/2019		
	Milers d'euros	Valor en llibres	Valor raonable
Préstecs i altres crèdits		16.181	16.181
Imposicions		185	185
Instrumentos derivats		6	6

El desglossament dels actius financers procedents del negoci d'aparcaments registrats com a activitats interrompudes, a 31 de desembre de 2019, en funció del mètode de càlcul, són els següents:

Valor raonable d'actius	31/12/2019			
	Milers d'euros	Nivell 1	Nivell 2	Nivell 3
Préstecs i comptes a cobrar		-	-	16.181
Imposicions no corrents i corrents		-	-	185
Derivats – de cobertura		-	6	-
Total		-	6	16.366

Valor raonable dels passius financers

A continuació es presenta a 31 de desembre de 2019 el valor raonable dels principals passius financers procedents del negoci d'aparcaments registrats com a activitats interrompudes, així com el seu valor en llibres:

Passius financers	31/12/2019		
	Milers d'euros	Valor en llibres	Valor raonable
Deutes amb empreses associades i entitats de crèdit no corrents i corrents		549.347	549.347
Instrumentos derivats		11.422	11.422

A 31 de desembre de 2019, com que la majoria de deutes amb entitats de crèdit estan referenciats a tipus d'interès variable, el grup considera que el seu valor raonable no difereix de manera significativa del seu valor en llibres.

El desglossament dels passius financers procedents del negoci d'aparcaments registrats com a activitats interrompudes, a 31 de desembre de 2019, en funció del mètode de càlcul, són els següents:

Valor raonable de passius	31/12/2019			
	Milers d'euros	Nivell 1	Nivell 2	Nivell 3
Deutes amb empreses associades i entitats de crèdit no corrents i corrents		-	-	549.347
Instrumentos derivats		-	11.422	-
Total		-	11.422	549.347

Contingències i compromisos

Durant l'exercici 2014, el grup Saba Infraestructuras va formalitzar dos contractes de finançament sindicats amb diverses entitats financeres, que tenen en compte l'existència de garanties reals de penyora concurrents.

Les determinades garanties associades a un dels dos contractes són sobre el 99,81% de les accions de Saba Aparcamientos, S.A. en mans de Saba Infraestructuras, S.A., així com sobre determinats comptes bancaris.

Per a l'altre contracte, té en compte l'existència de determinades garanties associades a aquest, la més significativa de les quals és la de les accions de Barcelona d'Aparcaments Municipals, S.A., titularitat de Saba Car Park S.L.U. (corresponents al 60% del capital social).

A 31 de desembre de 2019 els imports comptables d'aquests deutes amb interessos són de 409.772 milers d'euros i 110.014 milers d'euros, respectivament.

22. Ingressos i despeses

Els detalls corresponents als principals epígrafs del compte de pèrdues i guanys consolidat són els que es detallen a continuació.

22.1. Vendes i prestació de serveis

El detall d'aquest epígraf dels comptes de pèrdues i guanys consolidats adjunts, corresponents als exercicis 2019 i 2018, és el que es detalla a continuació:

Import net de la xifra de negoci	Milers d'euros	
	31/12/2019	31/12/2018 (*)
Ingressos per vendes i prestació de serveis	176.764	137.057
Ingressos per lloguers (Nota 9)	42.001	40.046
Total	218.765	177.103

(*) Importats reexpressats d'acord amb el que s'indica a la Nota 2.4 – Comparació de la Informació i variacions del perímetre. Es presenta únicament a efectes comparatius.

A 31 de desembre de 2019, l'epígraf *Ingressos per vendes i prestació de serveis* inclou, principalment, 169.674 milers d'euros corresponents a la venda d'immobles procedents de l'activitat immobiliària del Grup (128.307 milers d'euros a 31 de desembre de 2018).

Al tancament dels exercicis 2019 i 2018, tots els arrendaments operatius d'habitatges que el Grup té contractats són rescindibles pels arrendataris amb un preavís, majoritàriament, d'un mes, per la qual cosa no hi ha quotes d'arrendament mínimes no cancel·lables, d'acord amb els contractes en vigor actuals.

Pel que fa als arrendaments d'oficines, locals i naus industrials, el Grup té contractat amb els arrendataris les següents quotes d'arrendament mínimes, d'acord amb els actuals contractes en vigor, sense tenir en compte la repercussió de despeses comunes, increments futurs per IPC, ni actualitzacions futures de rendes pactades contractualment (en milers d'euros):

Quotes Mínimes a cobrar	Valor Nominal	
	31/12/2019	31/12/2018
Menys d'un any	31.640	30.190
Entre un i cinc anys	60.254	48.821
Més de cinc anys	22.529	11.756
Total	114.423	90.767

Al tancament de l'exercici 2019 i 2018, el Grup té contractades amb els arrendadors les quotes d'arrendament mínimes següents, d'acord amb els contractes en vigor actuals, sense tenir en compte la repercussió de despeses comunes, increments futurs per IPC ni actualitzacions futures de rendes pactades contractualment (en milers d'euros):

Quotes Mínimes a pagar	Valor Nominal	
	31/12/2019	31/12/2018
Menys d'un any	113	15.705
Entre un i cinc anys	139	43.235
Més de cinc anys	–	49.380
Total	252	108.320

22.2. Cost de vendes

El detall d'aquest epígraf del compte de pèrdues i guanys consolidats per als exercicis 2019 i 2018 és el que es mostra a continuació:

	Milers d'euros	
	31/12/2019	31/12/2018 (*)
Variació d'existències de productes acabats i en curs	57.675	18.624
Treballs efectuats per l'empresa per al seu actiu	-	-
Aprovisionaments:		
Consum de mercaderies i primeres matèries	(212.971)	(118.557)
Treballs efectuats per empreses	(1.143)	(1.760)
(Dotació)/Reversió del deteriorament d'existències (Nota 12)	3.398	19.137
Total	(153.041)	(82.556)

(*) Importats reexpressats d'acord amb el que s'indica a la Nota 2.4 – Comparació de la Informació i variacions del perímetre. Es presenta únicament a efectes comparatius.

El consum de mercaderies i matèries primeres correspon, bàsicament, al cost net donat de baixa en la venda d'existències efectuades durant l'exercici 2019, que pugen a 154.666 milers d'euros (99.231 milers d'euros a 31 de desembre de 2018).

22.3. Rendiments d'instruments de capital

En els exercicis 2019 i 2018, el saldo d'aquest epígraf dels comptes de pèrdues i guanys consolidats adjunts es desglossa com es mostra a continuació:

Ingressos per dividendes	Milers d'euros	
	31/12/2019	31/12/2018 (*)
Telefónica, S.A.	25.105	-
Suez, S.A.	24.122	23.754
Aigües de Barcelona, Emp. Metrop. Cicle Integral de l'Aigua, S.A.	3.097	3.846
Renda variable espanyola cotitzada	17.515	593
Renda variable estrangera cotitzada	15.396	-
Altres	157	167
Total	85.392	28.360

(*) Importats reexpressats d'acord amb el que s'indica a la Nota 2.4 – Comparació de la Informació i variacions del perímetre. Es presenta únicament a efectes comparatius.

22.4. Resultats d'operacions financeres, amb empreses del grup, associades i negocis conjunts

El saldo d'aquest epígraf en l'exercici 2018 es componia, principalment, del resultat abans d'impostos de 2.544.756 milers d'euros (després de minoritaris, 2.154.496 milers d'euros) obtingut després de la liquidació de l'OPA d'Abertis i de la plusvàlua bruta consolidada de 38.689 milers d'euros derivada de la venda de 4.200.000 accions de Naturgy.

Així mateix, a 31 de desembre de 2019 i 2018, es recullen les variacions dels instruments de capital valorats a valor raonable amb canvis a resultats, així com els resultats d'alienació d'aquests instruments i de participacions en empreses associades.

22.5. Despeses de personal

La composició d'aquest epígraf dels comptes de pèrdues i guanys adjunts de l'exercici 2019 i 2018 es mostra a continuació:

Concepte	Milers d'euros	
	31/12/2019	31/12/2018 (*)
Sous i salaris i indemnitzacions	(20.898)	(18.466)
Seguretat Social a càrrec de l'empresa	(3.487)	(3.391)
Cost per pensions i altres compromisos a llarg termini	(660)	(1.142)
Altres despeses socials	(2.296)	(1.631)
Total	(27.341)	(24.630)

(*) Imports reexpressats d'acord amb el que s'indica a la Nota 2.4 – Comparació de la Informació i variacions del perímetre. Es presenta únicament a efectes comparatius.

En l'exercici 2019 i 2018, la composició de la plantilla mitjana corresponent a les entitats del Grup, per categories professionals, és la següent:

Categoria professional	Nombre mitjà d'empleats	
	2019	2018 (*)
Alta Direcció	5	6
Directius	19	18
Caps	30	29
Tècnics qualificats	139	117
Tècnics no qualificats i Administratius	144	136
Total	337	306

(*) La plantilla mitjana del grup Saba Infraestructuras, que durant el primer semestre de l'exercici 2019 s'ha classificat com a activitat interrompuda, consta de 2.138 empleats (1.419 empleats a 31/12/2018).

La distribució per categories professionals i gènere de la plantilla final a 31 de desembre de 2019 i 2018 és la següent:

Categoria professional	Nombre final d'empleats			
	2019		2018 (*)	
	Homes	Dones	Homes	Dones
Alta Direcció	4	-	6	-
Directius	13	6	11	6
Caps	18	12	16	13
Tècnics qualificats	68	70	58	62
Tècnics no qualificats i Administratius	59	67	59	63
Total	162	155	150	144

(*) La plantilla final del grup Saba Infraestructuras, que durant el primer semestre de l'exercici 2019 s'ha classificat com a activitat interrompuda, consta de 709 dones i 1.700 homes (729 dones i 1.609 homes a 31/12/2018).

El nombre mitjà d'empleats durant l'exercici 2019 i 2018 amb discapacitat superior o igual al 33%, desglossat per categories, és el següent:

Categoria professional	Nombre mitjà d'empleats	
	2019	2018 (*)
Alta Direcció	–	–
Directius	–	–
Caps	–	–
Tècnics qualificats	–	–
Tècnics no qualificats i Administratius	2	2
Total	2	2

(*) El nombre d'empleats amb una discapacitat superior o igual al 33% del grup Saba Infraestructuras, que durant el primer semestre de l'exercici 2019 s'ha classificat com a activitat interrompuda, consta de 55 empleats (24 empleats a 31/12/2018).

22.6. Altres despeses d'explotació

La composició d'aquest epígraf dels comptes de pèrdues i guanys consolidats adjunts dels exercicis 2019 i 2018 es mostra a continuació:

	Milers d'euros	
	31/12/2019	31/12/2018 (*)
Serveis exteriors	(57.770)	(59.639)
Tributs	(16.504)	(18.728)
Pèrdues, deteriorament i variació de provisions per operacions (Notes 13 i 19)	8.566	(914)
Total	(65.708)	(79.281)

(*) Importats reexpressats d'acord amb el que s'indica a la Nota 2.4 – Comparació de la Informació i variacions del perímetre. Es presenta únicament a efectes comparatius.

El desglossament del saldo de *Serveis exteriors* dels comptes de pèrdues i guanys adjunts dels exercicis 2019 i 2018 presenta la composició següent:

	Milers d'euros	
	31/12/2019	31/12/2018 (*)
Despeses relacionades amb immobles	(17.720)	(18.057)
Reparacions i conservació	(15.251)	(15.315)
Òrgans de govern i Control	(8.425)	(7.976)
Serveis de professionals independents	(7.438)	(6.176)
Altres despeses	(5.314)	(4.909)
Seguretat i vigilància	(4.438)	(4.137)
Despeses de representació i desplaçament	(3.591)	(4.601)
Publicitat	(1.107)	(1.508)
Assegurances	(668)	(627)
Arrendaments i cànons	(464)	(2.645)
Refacturacions a llogaters	6.646	6.312
Total	(57.770)	(59.639)

(*) Importats reexpressats d'acord amb el que s'indica a la Nota 2.4 – Comparació de la Informació i variacions del perímetre. Es presenta únicament a efectes comparatius.

Al capítol *Serveis de professionals independents* s'inclouen, en els exercicis 2019 i 2018, els honoraris i despeses, sense incloure-hi l'IVA corresponent, que s'han pagat a l'auditor Deloitte, S.L. i societats vinculades, segons el detall següent:

Honoraris pagats a l'auditor	Milers d'euros	
	2019	2018 (*)
Deloitte	1.387	1.294
Auditoria	1.132	1.048
Serveis relacionats amb l'auditoria	126	99
Altres serveis	129	147
Altres auditors	183	285
Auditoria	61	62
Serveis relacionats amb l'auditoria	57	5
Altres serveis	65	218
Total	1.570	1.579

(*) Del total d'honoraris que s'han pagat a l'auditor, 510 milers d'euros (503 milers d'euros pagats a Deloitte i 7 milers d'euros pagats a altres auditors) pertanyen al negoci de gestió d'aparcaments que desenvolupa el Grup Saba Infraestructuras, que, durant el segon semestre de l'exercici 2019, s'ha classificat com a activitat interrompuda.

Informació sobre el període mitjà de pagament a proveïdors. Disposició addicional tercera: deure d'informació de la Llei 15/2010, de 5 de juliol

L'entrada en vigor de la Llei 15/2010, de 5 de juliol, que va modificar la Llei 3/2004, de 29 de desembre, per la qual s'estableixen mesures de lluita contra la morositat en les operacions comercials, estableix l'obligació per a les societats de publicar de manera expressa les informacions sobre els terminis de pagament als seus proveïdors en la memòria dels seus comptes anuals. En relació amb aquesta obligació d'informació, el 4 de febrer de 2016 es va publicar al BOE la corresponent resolució emesa per l'Institut de Comptabilitat i Auditoria de Comptes (ICAC).

D'acord amb allò que s'indica en la disposició transitòria segona d'aquesta resolució, a continuació es desglossa la informació requerida en relació amb els pagaments fets i pendents de pagament en la data del tancament del balanç:

Període mitjà de pagament i ràtios de pagament a proveïdors	Dies	
	2019	2018
Període mitjà de pagament a proveïdors	29	38
Ràtio d'operacions pagades	27	36
Ràtio d'operacions pendents de pagament	30	32

Pagaments efectuats i pendents en la data de tancament de	Milers d'euros	
	2019	2018
Total pagaments fets	261.773	192.966
Total pagaments pendents	23.989	19.330
Total pagaments de l'exercici	285.762	212.296

22.7. Deteriorament i resultat per alienacions d'immobilitzat

El saldo d'aquest epígraf dels comptes de pèrdues i guanys consolidats adjunts corresponents a l'exercici 2019 i 2018 és el següent:

	Milers d'euros	
	31/12/2019	31/12/2018 (*)
Immobilitzat material (Nota 8)	(10.839)	–
Inversions immobiliàries (Nota 9)	19.505	16.822
Deteriorament o reversió del deteriorament d'immobilitzat	8.666	16.822
Immobilitzat intangible (Nota 7)	–	(25)
Immobilitzat material (Nota 8)	(118)	24
Inversions immobiliàries (Nota 9)	2.030	5.424
Resultat per alienacions d'immobilitzat	1.912	5.423
Total	10.578	22.245

(*) Imports reexpressats d'acord amb el que s'indica a la Nota 2.4 – Comparació de la Informació i variacions del perímetre. Es presenta únicament a efectes comparatius.

22.8. Resultat financer

Ingressos financers

El desglossament dels ingressos financers per concepte és el que es detalla a continuació:

	Milers d'euros	
	31/12/2019 (*)	31/12/2018 (*) (**)
Ingressos de crèdits	980	1.420
Ingressos per interessos d'entitats de crèdit (Notes 11.2 i 14)	180	362
Diferències positives de canvi	1.538	5.307
Altres ingressos financers	5.419	5.176
Total	8.117	12.265

(*) A 31 de desembre de 2019, s'hi inclouen 433 milers d'euros d'ingressos de crèdits amb l'Accionista Únic i 1.235 milers d'euros d'ingressos financers amb empreses associades (581 i 4.101 milers d'euros el 2018, respectivament) (vegeu Nota 25).

(**) Imports reexpressats d'acord amb el que s'indica a la Nota 2.4 – Comparació de la Informació. Es presenta únicament a efectes comparatius.

Despeses financeres

El desglossament de les despeses financeres per concepte és el que es detalla a continuació:

	Milers d'euros	
	31/12/2019 (*)	31/12/2018 (*) (**)
Despesa financera per obligacions emeses	(44.005)	(53.450)
Despeses financeres per préstecs amb entitats de crèdit	(32.470)	(44.614)
Diferències negatives de canvi	(1.586)	(427)
Altres despeses financeres	(16.340)	(17.441)
Total	(94.401)	(115.932)

(*) A 31 de desembre de 2019, s'hi inclouen -8.242 milers d'euros de despeses financeres amb empreses associades (-9.711 milers d'euros a 31 de desembre de 2018) (vegeu Nota 25).

(**) Imports reexpressats d'acord amb el que s'indica a la Nota 2.4 – Comparació de la Informació. Es presenta únicament a efectes comparatius.

Variació de valor raonable en instruments financers

Aquest epígraf del compte de pèrdues i guanys consolidat recull les variacions de valor dels instruments financers valorats a valor raonable amb canvis en el compte de pèrdues i guanys, entre els quals hi ha les permutes financeres de tipus d'interès no eficients que el Grup té contractats, per un import de -4.328 milers d'euros a 31 de desembre de 2019 (-10.417 milers d'euros a 31 de desembre de 2018), les opcions sobre accions cotitzades mitjançant la venda de *puts* i *calls* i els crèdits participatius que han atorgat les societats de capital risc.

Deteriorament i resultat per alienacions d'instruments financers

Aquest epígraf del compte de pèrdues i guanys consolidats per als exercicis 2019 i 2018 recull el deteriorament i el resultat d'alienacions d'instruments financers valorats a cost amortitzat, entre els quals hi ha el deteriorament de crèdits atorgats, el resultat de les recompres dels bons propis, el resultat per l'alienació de renda fixa i els resultats procedents d'instruments de cobertura. Així mateix, s'inclouen els resultats d'alienacions d'instruments financers valorats a valor raonable amb canvis en el compte de pèrdues i guanys.

23. Informació financera per segments

La informació per segments de negoci té com a objectiu fer un control, seguiment i gestió interna de l'activitat i resultats del Grup Criteria, i es construeix en funció de les diferents línies de negoci establertes segons l'estructura i l'organització del Grup. El Consell d'Administració és el màxim Òrgan en la presa de decisions operatives de cada negoci.

Per definir els segments de negoci es tenen en compte els riscos inherents i les particularitats de gestió de cada un d'ells. Així mateix, per a la segregació per negocis de l'activitat i resultats es prenen com a base les unitats de negoci bàsiques, sobre les quals es disposa de xifres comptables i de gestió. S'apliquen els mateixos principis generals que els utilitzats en la informació de gestió del Grup, i els criteris de mesurament, valoració i principis comptables aplicats són bàsicament iguals als utilitzats en l'elaboració dels comptes anuals, sense que hi hagi assignacions asimètriques.

D'aquesta manera, els segments de negoci del Grup Criteria són:

Cartera bancària: inclou la participació al Grup CaixaBank, així com les participacions en els bancs internacionals Grupo Financiero Inbursa (GFI) i The Bank of East Asia (BEA).

Cartera industrial i serveis: recull l'activitat i resultats recurrents i no recurrents de les inversions industrials i de serveis. Les més significatives són les mantingudes a Naturgy Energy Group, Abertis (venuda el mes de maig de 2018 en el marc de l'OPA sobre aquesta participació), Cellnex Telecom, Saba Infraestructuras, Suez, Telefónica, Aigües de Barcelona Empresa Metropolitana de Gestió del Cicle Integral de l'Aigua, Vithas, societats de capital de risc, entre altres societats de diversos sectors, com ara automòbils i components, consum, telecomunicacions i tecnologia, productes farmacèutics i de salut, materials i altres i béns d'equipament.

Gestió d'actius immobiliaris: correspon, bàsicament, a l'activitat immobiliària que desenvolupa Criteria a través de les societats i) Inmo Criteria Caixa (responsable de la gestió dels immobles del Grup); ii) Inmo Criteria Arrendamiento, Inmo Criteria Arrendamiento II i Inmo Criteria Patrimonio (dedicades a l'arrendament d'immobles); iii) Vivienda Asequible Arrendamiento y Servicios (societat que destina la majoria dels immobles al Programa Habitatge Asequible), i iv) Mediterránea Beach & Golf Community (que inclou terrenys per desenvolupar a la província de Tarragona i l'explotació d'un complex golfístic).

Activitats Corporatives: inclou la resta d'actius i passius i els seus resultats associats, no assignats a la resta de negocis del Grup, entre altres, el deute financer net i els resultats que són producte de decisions globals del Grup i que per la seva naturalesa no són imputables a la resta de negocis.

A continuació es presenten els resultats del Grup dels exercicis 2019 i 2018 per segments de negoci:

Informació segmentada de l'exercici 2019
Milers d'euros

Concepte	Cartera bancària	Cartera industrial i serveis	Gestió d'actius immobiliaris	Activitats corporatives	Ajustos i eliminacions	Total Grup
OPERACIONS CONTINUADES						
Vendes i prestació de serveis	–	633	218.111	395	(374)	218.765
Cost de vendes	–	–	(153.041)	–	–	(153.041)
Resultats d'entitats valorades pel mètode de la participació	748.036	347.571	–	–	–	1.095.607
Rendiments d'instruments de capital	388	85.004	–	–	–	85.392
Resultats d'operacions financeres, amb empreses del grup, associades i negocis conjunts	–	21.173	–	(2.463)	–	18.710
Altres ingressos d'explotació	–	–	2.355	–	–	2.355
Despeses de personal	–	(1.648)	(10.372)	(15.321)	–	(27.341)
Altres despeses d'explotació	–	(2.419)	(44.605)	(19.058)	374	(65.708)
Amortització de l'immobilitzat	–	(278)	(16.671)	(2.996)	–	(19.945)
Variació de provisions	–	–	1.369	–	–	1.369
Deteriorament i resultat per alienacions de l'immobilitzat	–	(63)	21.480	(10.839)	–	10.578
Deteriorament de participacions en associades i negocis conjunts	–	(2.985)	–	–	–	(2.985)
Altres guanys i pèrdues	–	109	1.070	4.148	–	5.327
RESULTAT D'EXPLOTACIÓ	748.424	447.097	19.696	(46.134)	–	1.169.083
Ingressos financers	–	605	4.167	7.141	(3.796)	8.117
Despeses financeres	–	(34)	–	(94.367)	–	(94.401)
Variació de valor raonable en instruments financers	–	(1.608)	–	(4.294)	–	(5.902)
Deteriorament i resultat per alienacions d'instruments financers	–	(204)	–	2.453	–	2.249
RESULTAT FINANCER	–	(1.241)	4.167	(89.067)	(3.796)	(89.937)
RESULTAT ABANS D'IMPOSTOS	748.424	445.856	23.863	(135.201)	(3.796)	1.079.146
Impost sobre beneficis	–	(41)	–	35.948	–	35.907
RESULTAT DE LES OPERACIONS CONTINUADES	748.424	445.815	23.863	(99.253)	(3.796)	1.115.053
Resultat de les operacions discontinuades	–	37	–	(1.055)	3.796	2.778
RESULTAT CONSOLIDAT DE L'EXERCICI	748.424	445.852	23.863	(100.308)	–	1.117.831
Atribuïble a interessos minoritaris	–	19.622	–	–	–	19.622
Atribuïble als propietaris de la dominant	748.424	426.230	23.863	(100.308)	–	1.098.209

Informació segmentada de l'exercici 2018 (*)
Milers d'euros

Concepte	Cartera bancària	Cartera industrial i serveis	Gestió d'actius immobiliaris	Activitats corporatives	Ajustos i eliminacions	Total Grup
OPERACIONS CONTINUADES						
Vendes i prestació de serveis	–	859	176.211	447	(414)	177.103
Cost de vendes	–	–	(82.556)	–	–	(82.556)
Resultats d'entitats valorades pel mètode de la participació	736.206	(626.860)	–	–	–	109.346
Rendiments d'instruments de capital	593	27.767	–	–	–	28.360
Resultats d'operacions financeres, amb empreses del grup, associades i negocis conjunts	–	1.762	–	2.571.369	–	2.573.131
Altres ingressos d'explotació	–	1	2.506	–	–	2.507
Despeses de personal	–	(1.843)	(9.456)	(13.331)	–	(24.630)
Altres despeses d'explotació	–	(2.489)	(55.889)	(21.317)	414	(79.281)
Amortització de l'immobilitzat	–	(156)	(18.434)	(1.204)	–	(19.794)
Variació de provisions	–	–	521	–	–	521
Deteriorament i resultat per alienacions de l'immobilitzat	–	–	22.279	(34)	–	22.245
Deteriorament de participacions en associades i negocis conjunts	(580.424)	(14.664)	–	–	–	(595.088)
Altres guanys i pèrdues	–	164	368	(10)	–	522
RESULTAT D'EXPLOTACIÓ	156.375	(615.459)	35.550	2.535.920	–	2.112.386
Ingressos financers	–	839	4.411	7.283	(268)	12.265
Despeses financeres	–	(1)	–	(115.931)	–	(115.932)
Variació de valor raonable en instruments financers	–	(359)	–	(10.417)	–	(10.776)
Deteriorament i resultat per alienacions d'instruments financers	–	(1.065)	–	(1.024)	–	(2.089)
RESULTAT FINANCER	–	(586)	4.411	(120.089)	(268)	(116.532)
RESULTAT ABANS D'IMPOSTOS	156.375	(616.045)	39.961	2.415.831	(268)	1.995.854
Impost sobre beneficis	–	75	–	(36.023)	–	(35.948)
RESULTAT DE LES OPERACIONS CONTINUADES	156.375	(615.970)	39.961	2.379.808	(268)	1.959.906
Resultat de les operacions discontinuades	–	4.273	–	–	268	4.541
RESULTAT CONSOLIDAT DE L'EXERCICI	156.375	(611.697)	39.961	2.379.808	–	1.964.447
Atribuïble a interessos minoritaris	–	8.980	–	378.177	–	387.157
Atribuïble als propietaris de la dominant	156.375	(620.677)	39.961	2.001.631	–	1.577.290

(*) Importats reexpressats d'acord amb el que s'indica a la Nota 2.4 – Comparació de la Informació i variacions del perímetre. Es presenta únicament a efectes comparatius.

Les principals inversions i passius financers, per segments de negoci, per als exercicis 2019 i 2018 es presenten a continuació:

Informació segmentada de l'exercici 2019

	Milers d'euros				
	Cartera bancària	Cartera industrial i serveis	Gestió d'actius immobiliaris	Activitats corporatives	Total Grup
Actiu total	12.789.010	4.836.524	2.809.265	5.246.814	25.681.613
<i>Dels quals:</i>					
Actius per drets d'ús (Nota 6)	–	116.681	2.780	4.893	124.354
Adquisicions de Fons de comerç i altres actius intangibles (Nota 7)	–	14.549	1.981	386	16.916
Adquisicions d'Immobilitzat material (Nota 8)	–	1.603	1.530	161	3.294
Adquisicions d'Inversions immobiliàries (Nota 9)	–	–	33.617	–	33.617
Adquisicions d'Existències (Nota 12)	–	–	57.675	–	57.675
Inversions en entitats associades (Nota 10)	28.970	1.039	–	–	30.009
Finançament i tresoreria:					
Efectiu i altres equivalents d'efectiu (Nota 14)	–	28.398	94.126	375.674	498.198
Imposicions bancàries a curt termini (Nota 11.2)	–	–	–	–	–
Deute brut a llarg i curt termini del qual: (Nota 18)	–	–	–	4.892.371	4.892.371
Nominal de bons simples (Nota 18.1)	–	–	–	2.337.000	2.337.000
Nominal de préstecs llarg i curt termini (Nota 18.1)	–	–	–	2.489.302	2.489.302

Informació segmentada de l'exercici 2018

	Milers d'euros				
	Cartera bancària	Cartera industrial i serveis	Gestió d'actius immobiliaris	Activitats corporatives	Total Grup
Actiu total	12.261.914	5.077.335	3.016.747	4.729.820	25.085.816
<i>Dels quals:</i>					
Adquisicions de Fons de comerç i altres actius intangibles (Nota 7)	–	198.915	1.111	504	200.530
Adquisicions d'Immobilitzat material (Nota 8)	–	93.344	611	1.330	95.285
Adquisicions d'Inversions immobiliàries (Nota 9)	–	–	3.079	–	3.079
Adquisicions d'Existències (Nota 12)	–	122	23.690	–	23.812
Inversions en entitats associades (Nota 10)	43.314	339.035	–	–	382.339
Finançament i tresoreria:					
Efectiu i altres equivalents d'efectiu (Nota 14)	–	118.466	160.111	620.750	899.327
Imposicions bancàries a curt termini (Nota 11.2)	–	185	–	600.000	600.185
Deute brut a llarg i curt termini del qual: (Nota 18)	–	664.321	–	5.306.929	5.971.250
Nominal de bons simples (Nota 18.1)	–	–	–	2.708.800	2.708.800
Nominal de préstecs llarg i curt termini (Nota 18.1)	–	581.765	–	2.526.414	3.108.179

A continuació es presenta informació sobre els ingressos del Grup Criteria per segments de negoci i àrea geogràfica dels exercicis 2019 i 2018:

Distribució ingressos per àrea geogràfica (*)	Milers d'euros	
	Grup Criteria	
	31/12/2019	31/12/2018 (**)
Espanya	1.267.848	2.674.059
Unió Europea	37.578	25.840
Països de l'OCDE	5.034	–
Resta de països	108.014	188.041
Total	1.418.474	2.887.940

(*) Correspon als epígrafs següents del Compte de Pèrdues i Guanys del Grup Criteria:

1. Vendes i prestació de serveis
2. Resultats d'entitats valorades pel mètode de la participació
3. Rendiments d'instruments de capital
4. Resultats d'operacions financeres amb empreses del grup, associades i negocis conjunts

(**) Imports reexpressats d'acord amb el que s'indica a la Nota 2.4 – Comparació de la Informació i variacions del perímetre. Es presenta únicament a efectes comparatius.

24. Contingències i compromisos

La quantificació dels riscos contingents a 31 de desembre de 2019 i 2018 es mostra a continuació:

	Milers d'euros	
	31/12/2019	31/12/2018
Avals financers rebuts	4.100	6.973
Avals financers atorgats	68.070	60.091
Altres garanties atorgades	42	–

A 31 de desembre de 2019, el Grup té avals davant de tercers prestats per entitats financeres per un import de 39.522 milers d'euros (40.692 milers d'euros el 2018), principalment contrets en garantia pel grup Saba Infraestructuras en la seva gestió com a licitadora o concessionària de serveis públics d'aparcament). Així mateix, el Grup té avals davant de tercers prestats per entitats financeres per un import de 7.780 milers d'euros (8.260 milers d'euros el 2018), bàsicament contrets en garantia de l'activitat immobiliària que desenvolupa el Grup (relacionats amb gestions urbanístiques com el desenvolupament de sòls i obres d'urbanització), així com 20.768 milers d'euros com a garantia del compliment de les obligacions vinculades als contractes de vendes sobre plànol.

Dels avals relacionats amb l'activitat immobiliària esmentats anteriorment, la Societat Dominant és titular de línies de risc multiempresa (en què és responsable solidari) per un total de 51.630 milers d'euros, de les quals Criteria i Inmo Criteria Caixa, S.A.U. (societat participada al 100% per Criteria) han disposat en avals 6.521 milers d'euros i 21.993 milers d'euros, respectivament, majoritàriament per garantir les quantitats rebudes o a compte de la venda d'immobles.

25. Informació sobre parts vinculades

El *personal clau de la direcció*, entès com aquelles persones que tenen autoritat i responsabilitat per planificar, dirigir i controlar les activitats de la Societat, directament o indirectament, està integrat per tots els membres del Consell d'Administració (siguin executius o no) i l'Alta Direcció. Pels seus càrrecs, cadascuna de les persones que integren aquest col·lectiu es considera *part vinculada*. Per aquest motiu, Criteria ha de revelar, entre altres transaccions, la informació que recull aquesta Nota.

També es consideren persones vinculades a Criteria els familiars propers al *personal clau de la direcció*, així com aquelles societats en què el personal clau o els seus familiars propers exerceixen control, control conjunt o influència significativa, o bé tenen, directament o indirectament, un poder de vot important.

Criteria manté, així mateix, contractes de prestació de serveis amb les seves parts vinculades. Aquests contractes són, en qualsevol cas, propis del trànsit ordinari i en condicions de mercat.

A continuació es detallen els saldos més significatius que mantenen, a 31 de desembre de 2019 i 2018, el Grup Criteria i l'Accionista Únic i el Grup Criteria i les empreses associades. També es detallen els imports registrats en el compte de pèrdues i guanys com a conseqüència de les operacions dutes a terme. La totalitat dels saldos i operacions efectuats entre parts vinculades formen part del tràfic ordinari i es duen a terme en condicions de mercat.

Milers d'euros	2019		2018	
	Amb l'Accionista majoritari, la Fundació Bancària "la Caixa"	Entitats associades	Amb l'Accionista majoritari, la Fundació Bancària "la Caixa"	Entitats associades
ACTIU				
Actius financers no corrents	6.000	89	26.500	1.488
<i>Actius financers a cost amortitzat (Nota 11.2)</i>	6.000	19	26.500	29
<i>Actius financers valorats a valor raonable amb canvis a resultats – Crèdits participatius (Nota 11.3)</i>	–	70	–	1.459
Existències	–	341	–	–
<i>Bestretes a proveïdors</i>	–	341	–	–
Deutors i altres comptes per cobrar (Nota 13)	615	648.525	685	608.563
Actius financers corrents	20.549	11.340	22.394	13.819
<i>Actius financers a cost amortitzat (Nota 11.2)</i>	20.549	11.340	22.394	13.725
<i>Actius financers valorats a valor raonable amb canvis a resultats – Crèdits participatius (Nota 11.3)</i>	–	–	–	94
Efectiu i equivalents d'efectiu (Nota 14)	–	98.624	–	300.011
Total	27.164	758.919	49.579	923.881
PASSIU				
Obligacions i deutes no corrents	–	29.729	–	39.217
<i>Deutes amb entitats de crèdit i obligacions i altres valors negociables (Nota 18.1)</i>	–	21.064	–	25.454
<i>Instruments financers derivats (Nota 18.3)</i>	–	8.665	–	13.763
Obligacions i deutes corrents	–	6.179	–	6.903
<i>Deutes amb entitats de crèdit i obligacions i altres valors negociables (Nota 18.1)</i>	–	4.965	–	6.903
<i>Instruments financers derivats (Nota 18.3)</i>	–	1.214	–	–
Proveïdors i altres comptes a pagar (Nota 19)	121	1.003	71	2.711
Total	121	36.911	71	48.831
PÈRDUES I GUANYS (*)				
Vendes i prestacions de serveis	105	3.635	98	1.577
Altres despeses d'exploració	(69)	(5.655)	(12)	(8.225)
Altres guanys i pèrdues	–	2	–	–
Ingressos financers (Nota 22.8)	433	1.235	581	4.101
Despeses financeres (Nota 22.8)	–	(8.242)	–	(9.711)
Total	469	(9.025)	667	(12.258)

(*) Imports corresponents a l'exercici 2018 reexpressats d'acord amb el que s'indica a la Nota 2.4 – Comparació de la Informació i variacions del perímetre. Es presenta únicament a efectes comparatius.

Operacions efectuades amb la Fundació Bancària "la Caixa", Accionista únic

- Arrendament a la Fundació Bancària "la Caixa" de les oficines de Criteria Caixa, S.A.U., ubicades a la Plaça Weyler, 3, de Palma (Mallorca).
- Dividends distribuïts a la Fundació Bancària "la Caixa", per un import de 50.000 milers d'euros amb càrrec a altres reserves i per un import de 170.000 milers d'euros amb càrrec al resultat de l'exercici 2019 (vegeu Notes 15.3 i 15.4).
- Així mateix, el 2019 s'ha distribuït un import de 200.000 milers d'euros corresponent al dividend complementari de l'exercici 2018 (vegeu Nota 15.3).
- Amortització de crèdits que va atorgar Criteria en l'exercici 2018 en el marc del conveni entre el CEB i la Fundació Bancària "la Caixa" per un import de 20.000 milers d'euros. El saldo en balanç, a 31 de desembre de 2019, és de 26.000 milers d'euros. (Vegeu notes 11.2 i 18.1).

Operacions més significatives efectuades durant l'exercici 2019 entre el Grup i les empreses associades

- Arrendament a CaixaBank de les oficines ubicades a l'Avinguda Diagonal, 621, de Barcelona, per part de Criteria Caixa, S.A.U., Caixa Capital Risc, S.G.E.C.R., S.A. i Inmo Criteria Caixa, S.A.U., i al Passeig de la Castellana, 51, de Madrid, per part de Criteria Caixa, S.A.U.
- Criteria té contracte de dipositarària de valors amb CaixaBank, The Bank of East Asia i Grupo Financiero Inbursa.
- A 31 de desembre de 2019, el Grup té contractades amb CaixaBank permutes financeres de tipus variable a fix per un nocional de 848.095 milers d'euros, amb venciments entre el 2020 i el 2022 (vegeu Nota 18.3).
- Contracte marc per a la prestació de determinats serveis per part de CaixaBank a favor de Criteria; s'han subscrit, mitjançant document d'encàrrec, serveis en matèria d'assessoria fiscal.
- Contracte de prestació de serveis per part de Serveis Informàtics la Caixa, SA (Silk), en concepte de manteniment i gestió de determinades aplicacions informàtiques.

Operacions més significatives efectuades durant l'exercici 2019 entre les empreses del Grup Criteria

Les operacions entre empreses del Grup formen part del tràfic ordinari i s'efectuen en condicions de mercat. Les operacions més significatives efectuades durant l'exercici 2019 entre les empreses del Grup, addicionals o complementàries a les esmentades a les diverses notes d'aquesta memòria es detallen a continuació:

- Contractes de prestació de serveis per part de Criteria a Caixa Capital Risc, S.G.E.I.C., S.A., en matèria d'anàlisi i seguiment de projectes d'inversió, recursos humans i serveis informàtics.
- Contracte per a la prestació de serveis subscrit per Inmo Criteria Caixa, S.A.U. a favor de Criteria, entre els quals s'inclouen la gestió integral de la cartera immobiliària i la comercialització dels immobles en venda i en lloguer propietat de Criteria.
- Durant l'exercici 2019, hi ha diversos crèdits entre Criteria i les filials immobiliàries, i el nominal pendent a 31 de desembre de 2019 és de 297.985 milers d'euros. Així mateix, Criteria ha fet una novació del préstec atorgat a Saba Infraestructuras, S.A. durant l'exercici 2018 per un import de 156.700 milers d'euros.
- En data 24 de maig de 2019, Criteria Venture Capital, S.I.C.C., S.A. va fer una ampliació de capital per un import de 17.500 milers d'euros, mitjançant l'emissió de 4.375.000 accions noves d'1 euro

de valor nominal, amb una prima d'emissió de 13.125 milers d'euros, que Criteria va subscriure i desemborsar íntegrament.

- En data 16 de desembre de 2019, s'ha dut a terme la fusió per absorció d'Energía Boreal 2018, S.A.U. i Criteria Movilidad, S.L.U. per part de Criteria (vegeu Notes 2 i 5).

D'altra banda, hi ha compromisos postocupacionals amb el Conseller Delegat i l'Alta Direcció de Criteria per un import de 7.719 i 397 milers d'euros, respectivament.

Descripció de les relacions entre la Fundació Bancària "la Caixa", Criteria i CaixaBank

Com a conseqüència de la transformació de "la Caixa" en fundació bancària i la finalització de l'exercici indirecte de l'activitat bancària a través de CaixaBank, i en compliment de la normativa vigent, el Patronat de la Fundació Bancària "la Caixa" va aprovar, el 24 de juliol de 2014, un Protocol de gestió de la participació financera a CaixaBank. El 18 de maig de 2017, el Patronat de la Fundació Bancària "la Caixa" va aprovar un nou Protocol de gestió de la participació financera per tal d'adaptar-ne el contingut als compromisos que havia d'assumir la Fundació Bancària "la Caixa", directament i a través de Criteria, per complir les condicions de desconsolidació establertes pel Banc Central Europeu. En data 25 de maig de 2017, el Consell d'Administració de Criteria va acordar l'adhesió en tots els aspectes d'aquest Protocol (d'ara endavant, el Protocol de Gestió). Es deixa constància expressa que, el 29 d'abril de 2019, el Patronat de la Fundació Bancària "la Caixa" va rectificar les dades identificatives de CaixaBank que constaven al Protocol de Gestió, i Criteria es va adherir en aquesta mateixa data al Protocol de Gestió degudament rectificat.

En el marc d'aquest Protocol de Gestió, la Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona, "la Caixa" (actualment, la Fundació Bancària "la Caixa"), i CaixaBank van subscriure el 2011 un Protocol Intern de Relacions (modificat el 2012 i el 2016) amb l'objectiu de reforçar la transparència de les relacions entre ambdues societats i de regular la relació sorgida de l'exercici indirecte de l'activitat financera per part de la Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona, "la Caixa", a través de CaixaBank. El 22 de febrer de 2018, la Fundació Bancària "la Caixa" i Criteria, d'una banda, i CaixaBank, de l'altra, van subscriure un nou Protocol Intern de Relacions per adaptar-ne el contingut a les condicions de desconsolidació esmentades al paràgraf anterior.

Retribució al Consell d'Administració

Les retribucions que han percebut els membres del Consell d'Administració de Criteria en concepte de dietes d'assistència a les reunions dels òrgans d'administració i altres remuneracions dels exercicis 2019 i 2018 són les que es detallen a continuació:

Retribucions al Consell d'Administració	Milers d'euros			
	2019		2018	
	Criteria	Grup Criteria	Criteria	Grup Criteria
Total remuneració fixa	4.806	990	3.810	485
Nombre de persones	17		15	
Homes	15		14	
Dones	2		1	

Les remuneracions que han percebut durant els exercicis 2019 i 2018 els consellers de Criteria per la seva funció de representació de l'Entitat en els Consells d'Administració de societats cotitzades i d'altres societats en les quals té una presència o representació significativa i que són societats del perímetre del Grup, excloent-ne les societats del Grup, per les quals les dietes pagades s'han informat en el quadre anterior, puguen a 789 i 821 milers d'euros, respectivament, i consten registrades en els comptes de pèrdues i guanys de les societats esmentades.

La despesa en concepte de prima de responsabilitat civil derivada dels càrrecs de consellers i directius ha pujat a 90 i 97 milers d'euros en els exercicis 2019 i 2018, respectivament.

No s'han fet aportacions a plans de pensions de consellers per part de Criteria en els exercicis 2019 i 2018, excepte en el cas del Conseller Delegat, al qual s'ha fet aportacions postocupació, des del seu nomenament al 2019, per un import de 57 milers d'euros.

Criteria Caixa, S.A.U. no té concretes obligacions respecte als membres del Consell d'Administració, antics i actuals, en matèria de pensions per la seva condició de consellers, ni d'altres condicions que no s'hagin descrit als paràgrafs anteriors.

No hi ha acords sobre indemnitzacions per cessament unilateral per part de la Societat amb els membres dels Òrgans de Govern de Criteria, excepte per al Conseller Delegat.

Els Administradors de la Societat dominant no han dut a terme, durant els exercicis 2019 i 2018, operacions alienes al trànsit ordinari o que no s'hagin efectuat en condicions normals de mercat amb Criteria Caixa, S.A.U. o les societats del seu Grup.

Remuneracions a l'Alta Direcció

A 31 de desembre de 2019, integren l'Alta Direcció de Criteria 4 persones (6 persones a 31 de desembre de 2018).

Les remuneracions a l'Alta Direcció dels exercicis 2019 i 2018 es detallen a continuació:

Retribucions a l'Alta Direcció	Milers d'euros	
	2019	2018
Retribucions salarials (*)	2.429	3.252
Prestacions postocupació	221	756
Altres prestacions a llarg termini	10	10
Altres	34	30
Total	2.694	4.048

(*) Aquest import inclou la retribució fixa, i variable total meritada per l'Alta Direcció.

Les remuneracions percebudes durant els exercicis 2019 i 2018 per l'Alta Direcció de Criteria per la seva activitat de representació de l'Entitat dominant en els Consells d'Administració de societats dependents i d'altres societats en les quals la Societat dominant tingui una presència o representació significativa, pugen a 494 i 721 milers d'euros, respectivament, i figuren registrades en els comptes de pèrdues i guanys de les societats esmentades.

Dels sis membres de l'Alta Direcció que hi havia a 31 de desembre de 2018, un ha passat a ser Conseller Delegat i d'un altre s'ha acordat la seva baixa el 2019. En aquest últim cas, s'ha registrat en els estats financers consolidats una indemnització, incloent-hi una compensació per no competència, per un import conjunt de 1.650 milers d'euros.

Hi ha pactes amb membres de l'Alta Direcció sobre indemnitzacions en cas de cessament o rescissió anticipada dels contractes.

Una altra informació referent al Consell d'Administració

Conflictes d'interès

L'article 229 de la Llei de Societats de Capital estableix, entre altres deures dels administradors, el deure de comunicar al Consell d'Administració de la Societat qualsevol situació de conflicte, directe o indirecte, que cadascun dels Consellers o les persones que hi estiguin vinculades puguin tenir amb l'interès de la societat.

Tots els Consellers han declarat que no han tingut cap supòsit de conflicte d'interès durant l'exercici 2019.

Prohibició de competència

De conformitat amb el que disposa l'article 229.1r de la Llei de Societats de Capital vigent actualment, els membres del Consell d'Administració s'han d'abstenir de desenvolupar activitats per compte propi o per compte d'altri que comportin una competència efectiva, sigui actual o potencial, amb la Societat o que, de qualsevol altra manera, els situïn en un conflicte permanent amb els interessos de la Societat. De conformitat amb l'article 230 de la Llei de Societats de Capital, la Societat pot dispensar aquesta prohibició en el cas que no s'espera un perjudici per a la Societat o que, si se n'espera algun, sigui compensat pels beneficis que preveu obtenir-se de la dispensa. La dispensa s'ha de concedir mitjançant un acord exprés i separat de la Junta General. En relació amb això, es fa constar que cap Conseller ha comunicat a la Societat cap situació que requereixi valorar i, si s'escau, aprovar la dispensa oportuna.

26. Notes a l'estat de fluxos d'efectiu consolidat

A 31 de desembre de 2019, l'efectiu i altres actius líquids equivalents s'han reduït 401.129 milers d'euros respecte a 31 de desembre de 2018 (6.583 a 31 de desembre de 2018, respecte a 31 de desembre de 2017).

Fluxos de les activitats d'explotació

Els desglossaments més significatius relatius a les activitats operatives de l'exercici 2019 i 2018 són els següents:

Ajustos al resultat	Nota	Milers d'euros	
		31/12/2019	31/12/2018
Amortitzacions d'actius intangibles, immobilitzat material i inversions immobiliàries	(6, 7, 8 i 9)	19.945	86.179
Pèrdues (+) / recuperacions (-) per deteriorament d'actius	(10, 22.2 i 22.7)	(9.079)	559.387
Resultats de vendes d'immobilitzat	(22.7)	(1.912)	(5.064)
Resultats nets de vendes de participacions		(17.420)	(2.570.719)
Resultats nets d'operacions financeres	(22.4)	(5.679)	(2.397)
Resultats d'entitats valorades pel mètode de la participació	(10)	(1.095.607)	(109.364)
Rendiments d'instruments de capital	(22.3)	(85.392)	(28.360)
Ingressos financers	(22.8)	(8.117)	(13.131)
Despeses financeres	(22.8)	94.401	145.897
Variació del valor raonable en instruments financers		8.042	10.776
Resultat abans d'impostos d'activitats interrompudes, net de plusvàlua i deterioraments		132.490	–
Altres		(9.935)	990
Total		(978.263)	(1.925.806)

Variació del capital corrent	Milers d'euros	
	31/12/2019	31/12/2018
Administracions Públiques	(11.484)	(3.592)
Altres actius corrents	(6.120)	(4.288)
Altres passius corrents	(13.460)	(10.377)
Existències	98.760	101.658
Total	67.696	83.401

Fluxos de les activitats d'inversió

Els fluxos obtinguts en les activitats d'inversió en l'exercici 2019 han pujat a 523.527 milers d'euros.

Principalment, el Grup ha efectuat inversions en instruments de capital valorats a valor raonable amb canvis en un altre resultat global per un import total d'1.006.395 milers d'euros, així com en instruments de capital valorats a valor raonable amb canvis a resultats per un import total de 20.827 milers d'euros (vegeu Nota 11.1).

Addicionalment, han arribat a venciment diversos dipòsits amb entitats financeres contractats durant l'exercici 2018, per un import total de 600.000 milers d'euros (vegeu Nota 11.2).

Totes les inversions i desinversions de l'exercici han estat pagades i cobrades en efectiu.

Fluxos de les activitats de finançament

Els fluxos aplicats a les activitats de finançament han pujat a 861.764 milers d'euros, i corresponen, principalment, a l'emissió de bons simples efectuada en l'exercici, per un import nominal de 600.000 milers d'euros, així com a l'amortització d'una emissió de bons simples sènior no garantits d'un import d'1.000.000 de milers d'euros, que va arribar a venciment en data 9 de maig de 2019, dels quals Criteria havia recomprat un import nominal de 28.200 milers d'euros en l'exercici 2018 (vegeu Nota 18).

Així mateix, durant l'exercici 2019, s'han pagat dividendes a l'Accionista Únic per un import total de 420.000 milers d'euros (vegeu Nota 15).

27. Medi ambient i responsabilitat social corporativa

Criteria està compromesa amb el respecte a l'entorn natural, un compromís que va més enllà de les seves obligacions legals i que es concreten en un sistema de gestió mediambiental integrat en la seva activitat de negoci, que engloba tots els seus projectes, seguint la norma ISO 14001.

Annex I – Societats dependents del Grup Criteria

Milers d'euros

Denominació social i activitat	Domicili	% de Participació		Capital social	Reserves i dividendes a compte	Resultats	Un altre Patrimoni Net	Total Patrimoni Net	Dividends meritats en l'exercici per la participació directa	Deteriorament per la participació directa	Valor net en llibres per la participació directa
		Directa	Total								
Caixa Assistance, S.A. Societat de cartera	Av. Diagonal, 621-629 08028, Barcelona	100,00	100,00	60	(50)	–	–	10	–	–	12
Caixa Capital Micro II, F.C.R. Fons de capital de risc	Av. Diagonal, 621-629 08028, Barcelona	34,72	56,80	7.229	(2.634)	2.925	–	7.520	–	–	2.510
Caixa Capital Risc, S.G.E.C.R., S.A. Societat de gestió de capital risc	Av. Diagonal, 621-629 08028, Barcelona	99,99	100,00	1.000	3.820	113	–	4.933	–	–	4.200
Caixa Capital TIC II, F.C.R. Fons de capital de risc	Av. Diagonal, 621-629 08028, Barcelona	0,00	54,54	22.262	(5.729)	5.952	–	22.485	–	–	–
Caixa Invierte Biomed II, F.C.R. Fons de capital de risc	Av. Diagonal, 621-629 08028, Barcelona	0,00	45,29	34.780	(9.136)	(713)	–	24.931	–	–	–
Caixa Invierte Industria, S.C.R., S.A. Societat de capital risc	Av. Diagonal, 621-629 08028, Barcelona	0,00	46,57	1.303	10.487	4.936	–	16.726	–	–	–
Caixa Invierte Start, F.C.R. Fons de capital de risc	Av. Diagonal, 621-629 08028, Barcelona	0,00	41,71	16.663	(3.935)	(4.362)	–	8.366	–	–	–
Caixa Podium I, S.A. Entitat no financera	Av. Diagonal, 621-629 08028, Barcelona	–	100,00	60	(20)	59	–	99	–	–	–
Clever Wave, S.A. Societat dedicada a la seguretat	Av. Diagonal, 621-629 08028, Barcelona	100,00	100,00	60	140	–	–	200	–	–	200
Club Caixa I, S.A. Societat de cartera	Av. Diagonal, 621-629 08028, Barcelona	100,00	100,00	60	(50)	–	–	10	–	–	12
Criteria Industrial Ventures, S.A. Inversió en empreses del sector industrial	Av. Diagonal, 621-629 08028, Barcelona	0,00	100,00	1.000	2.943	(417)	–	3.526	–	–	–
Criteria Venture Capital, S.I.C.C., S.A. Societat de cartera	Av. Diagonal, 621-629 08028, Barcelona	100,00	100,00	24.625	48.294	3.136	–	76.055	–	10.322	76.055

Milers d'euros

Denominació social i activitat	Domicili	% de Participació		Capital social	Reserves i dividendes a compte	Resultats	Un altre Patrimoni Net	Total Patrimoni Net	Dividends meritats en l'exercici per la participació directa	Deteriorament per la participació directa	Valor net en llibres per la participació directa
		Directa	Total								
Els Arbres de la Tardor, S.L. Adquisició de terrenys i desenvolupament de projectes urbanístics	c/ Constitució, Salita Parc D Parròquia d'Escaldes-Engordany Andorra	0,00	100,00	73.106	86.122	16.846	499	176.573	-	-	-
Green Smoke, S.L. Societat de cartera	Av. Diagonal, 621-629 08028, Barcelona	100,00	100,00	3	-	-	-	3	-	-	3
GrupCaixa, S.A. Administració d'inversions	Av. Diagonal, 621-629 08028, Barcelona	100,00	100,00	60	(17)	-	-	43	-	-	42
Inmo Criteria Arrendamiento I Explotació, gestió i administració, en règim d'arrendament, d'habitatges	Av. Diagonal, 621-629 08028, Barcelona	0,00	100,00	26.838	(136.573)	(1.443)	393.065	281.887	-	-	-
Inmo Criteria Arrendamiento II Explotació, gestió i administració, en règim d'arrendament, d'habitatges	Av. Diagonal, 621-629 08028, Barcelona	0,00	100,00	3	(65.034)	2.632	148.955	86.556	-	-	-
Inmo Criteria Caixa, S.A.U. Promoció d'habitatges, inclosos els de protecció oficial	Av. Diagonal, 621-629 08028, Barcelona	100,00	100,00	540.980	588.452	(5.843)	16.800	1.140.389	-	-	1.134.844
Inmo Criteria Patrimonio, S.L. Promoció, construcció, rehabilitació i manteniment de béns immobles, així com la seva explotació en règim d'arrendament	Av. Diagonal, 621-629 08028, Barcelona	0,00	100,00	40.917	80.089	2.273	-	123.279	-	-	-
Lumine Travel, S.A.U. Agència de viatges	Hipólito Lázaro, s/n 43481, La Pineda (Vila-Seca)	0,00	100,00	60	246	24	-	330	-	-	-
Mediterránea Beach & Golf Community, S.A. Explotació i gestió urbanística dels àmbits annexos al parc temàtic	Hipólito Lázaro, s/n 43481, La Pineda (Vila-Seca) Tarragona	100,00	100,00	105.824	205.879	(2.938)	-	308.765	-	-	336.931
Proyecto Luciérnaga, S.A Societat de cartera	Av. Diagonal, 621-629 08028, Barcelona	100,00	100,00	60	-	-	-	60	-	-	60

Milers d'euros

Denominació social i activitat	Domicili	% de Participació		Capital social	Reserves i dividendes a compte	Resultats	Un altre Patrimoni Net	Total Patrimoni Net	Dividends meritats en l'exercici per la participació directa	Deteriorament per la participació directa	Valor net en llibres per la participació directa
		Directa	Total								
Saba Infraestructuras, S.A. Construcció i explotació d'infraestructures de transport, mobilitat, aparcaments, logística i comunicacions	Av. del Parc Logístic, 22-26 08040, Barcelona	99,50	99,50	73.904	205.794	8.871	109.271	397.840	19.816	-	283.370
Vivienda Asequible Arrendamiento y Servicios Explotació d'habitatges de protecció oficial	Av. Diagonal, 621-629 08028, Barcelona	0,00	100,00	190.379	38.823	7.716	16.362	253.280	-	-	-

Nota: la informació de les societats que no cotitzen en borsa correspon a les últimes dades disponibles (reals o estimades) en el moment de redactar aquesta Memòria.

Annex II – Participacions en societats associades de Criteria

Excepto los componentes del Patrimonio Neto de Grupo Financiero Inbursa y The Bank of East Asia en millones de moneda local (Peso mexicano y Dólar hongkonqués, respectivamente)

Denominación social y actividad	Domicilio	% Participación		Capital social	Reservas y dividendos a cuenta	Resultados	Otro Patrimonio Neto	Total Patrimonio Neto	Dividendos devengados en el ejercicio por la participación total	Valor en libros por la participación directa	Cotización 31/12/2019	Cotización media últ trimestre 2019
		Directa	Total									
Aelix Therapeutics, S.L. Desarrollo de vacunas terapéuticas para el VIH	C/ Baldiri i Reixach, 4-8 08028 Barcelona	0,00	26,06	17	10.650	1.276	-	11.943	-	-	-	-
Aptatargets, S.L. Aplicaciones biomédicas	Avda. Cardenal Herrera Oria 298 28035 Madrid	0,00	37,36	9	3.234	(1.444)	-	1.799	-	-	-	-
Biotica Bioquímica Analtica, S.L. Desarrollo, fabricación y comercialización de detección rápida y de bajo coste de sustancias y microorganismos patógenos	Universidad Jaume I de Castellón Avda. de Vicent Sos Baynat 12071 Castellón	0,00	38,30	1.357	172	(221)	-	1.308	-	-	-	-
CaixaBank, S.A. (C) Banca	C/ Pintor Sorolla, 2-4 46002 Valencia	40,00	40,00	5.981.000	18.547.000	1.705.000	(1.082.000)	25.151.000	239.254	9.896.753	3,16	2,64
Center for Intelligent Research in Crystal Engineering, S.L. Descubrimiento, desarrollo y optimización de medicamentos	C/ Isaac Newton, s/n. ParcBit Edif. Disset, Local A-5 07121 Palma de Mallorca	0,00	39,50	10	641	(211)	-	440	-	-	-	-
Extraice, S.L. Diseño y fabricación de pistas de hielo sintéticas	Parque empresarial Los Ilanos, c/ Extremadura 2 41909 Salteras	0,00	20,83	75	5.053	(2.179)	-	2.949	-	-	-	-
Glycardial Diagnostics, S.L. Biomarcador para el diagnóstico y pronóstico de la isquemia miocárdica	C/ Baldiri i Reixach, 4-8 08028 Barcelona	0,00	34,68	6	1.522	(958)	-	570	-	-	-	-
Grupo Financiero Inbursa, SAB de CV(C)(G) Banca	Paseo de las Palmas, 736 11000 Lomas de Chapultepec	9,10	9,10	27.369	108.379	12.926	(842)	147.832	42.781	881.944	1,26	1,13
Inbiomotion, S.L. Diagnóstico de metástasis de cáncer de mama y hueso	Calle Balmes , 85 - P. 2 8008 Barcelona	0,00	26,08	171	6.991	(259)	-	6.903	-	-	-	-
Integrated Microsystems for Quality of Life, S.L. Desarrollo, producción y comercialización de kits para la detección de patógenos y toxinas	Polígon Industrial Riu Clar. C/ Ferro 6 43006 Tarragona	0,00	19,00	97	733	(624)	-	206	-	-	-	-
Iproteos, S.L. Desarrollo de fármaco para la esquizofrenia	Calle Baldiri Reixac 10 08028 Barcelona	0,00	50,00	11	1.278	(1.002)	-	287	-	-	-	-
Knowledge Development for POF, S.L. Desarrollo de un chip de 1Gbit para tecnología de fibra óptica plástica	Ronda de Poniente 14 28760 Tres Cantos Madrid	0,00	10,99	2.320	9.727	(1.545)	-	10.502	-	-	-	-
Medlumics, S.L. Producción de sistemas de tomografía	Plaza de la Encina , 10 - 11 núcleo 3 piso 2 A 28760 Tres Cantos Madrid	0,00	21,59	360	12.505	(2.597)	-	10.268	-	-	-	-

Excepto los componentes del Patrimonio Neto de Grupo Financiero Inbursa y The Bank of East Asia en millones de moneda local (Peso mexicano y Dólar hongkonés, respectivamente)

Denominación social y actividad	Domicilio	% Participación		Capital social	Reservas y dividendos a cuenta	Resultados	Otro Patrimonio Neto	Total Patrimonio Neto	Dividendos devengados en el ejercicio por la participación total	Valor en libros por la participación directa	Cotización 31/12/2019	Cotización media últ trimestre 2019
		Directa	Total									
Mobile Lean, S.L. Desarrolla de aplicaciones móviles	Calle Duque de la Victoria , 5 -Piso 5 47001 Valladolid	0,00	20,34	148	287	(150)	-	285	-	-	-	-
Naturgy Energy Group, S.A. (C) Negocio del gas y electricidad	Avda. San Luis, 77 28033 Madrid	24,42	24,42	984.122	9.419.810	1.400.589	2.171.138	13.975.659	340.126	3.478.331	22,26	23,52
ProteoDesign, S.L. Desarrollo de anticuerpos	C/ Baldiri Reixac (Parc Científico), 10-12 08025 Barcelona	0,00	45,02	128	1.130	(529)	-	729	-	-	-	-
Psico Smart APPs, S.L. Sistema para la selección y gestión de personal	Calle Sant Antoni Maria Claret (Pabellon de Sant M) , 167 8025 Barcelona	0,00	18,18	118	1.703	(1.738)	-	83	-	-	-	-
Qualityfry, S.L. Fabricación y distribución de máquinas de fritura automáticas que no producen humos, olores ni mezcla de sabores.	Avenida Arroyo del Santo, 6 - Planta -1 Izda 28042 Madrid	0,00	22,64	237	480	37	-	754	-	-	-	-
Sanifit Therapeutics Descubrimiento y desarrollo para regular los procesos calcificación	Polígono industrial Parc Bit (Ed. Europa 2) 07121 Palma de Mallorca Islas Baleares	0,00	17,00	872	32.299	(13.754)	-	19.417	-	-	-	-
Scutum Logistic, S.L. Diseño, desarrollo, fabricación y comercialización de scooters eléctricos	C/ Santiago Russinyol 18-20 08950 Esplugues de Llobregat Barcelona	0,00	30,64	282	7.032	976	-	8.290	-	-	-	-
Summus Render S.L. Servicios de animación	Calle Albasanz , 14 - Bis piso 2 H 28037 Madrid	0,00	22,75	48	4.001	(1.498)	-	2.551	-	-	-	-
Tecalum, S.L. Diseño y fabricación de productos de aluminio	Ctra. De Sales 2 17853 Tortellà	0,00	28,08	4.612	927	419	-	5.958	-	-	-	-
The Bank of East Asia, LTD (C) Banca	10, des Voeux rd. Hong-Kong China	17,50	17,50	41.379	48.124	3.260	16.875	109.638	22.825	1.550.499	2,78	2,11
Transplant Biomedicals, S.L. Desarrollo y comercialización de un sistema de refrigeración para el transporte de órganos	C/ Marie Curie 8 08029 Barcelona	0,00	29,66	70	372	(442)	-	-	-	-	-	-
Vithas Sanidad, S.L. Establecimientos sanitarios y entidades de asistencia sanitaria	Arturo Soria, 107 28043 Madrid	20,00	20,00	24.438	201.113	(1.164)	57.635	282.022	-	74.313	-	-

(C) Sociedades que cotizan en Bolsa: Últimos datos públicos disponibles en el momento de redactar esta Memoria.

(G) Datos públicos según normas Mexican GAAP

Nota: La información de las sociedades que no cotizan en Bolsa corresponde a los últimos datos disponibles (reales o estimados) en el momento de redactar esta Memoria.

Informe de Gestió del Grup Criteria
Exercici 2019

1.	INFORMACIÓ SOBRE EL GRUP CRITERIA.....	3
1.1.	Estructura del Grup	3
1.2.	Política d'inversió i política financera.....	5
1.3.	Marc normatiu	6
2.	EVOLUCIÓ I RESULTATS DELS NEGOCIS	7
2.1.	Escenari macroeconòmic de l'exercici 2019	7
2.2.	Valor Net dels Actius	11
2.3.	Resultat dels negocis	17
3.	RISCOS I INCERTESES	25
4.	INFORMACIÓ SOBRE QUALIFICACIONS CREDITÍCIES.....	25
5.	ACTIVITATS DE RECERCA I DESENVOLUPAMENT	25
6.	OPERACIONS SOBRE ACCIONS PRÒPIES	25
7.	OBRA SOCIAL "la Caixa"	26
8.	ALTRA INFORMACIÓ	28
8.1.	Informació no financera	28
8.2.	Informació sobre el període mitjà de pagament a proveïdors	28
8.3.	Canals d'informació de Criteria	28
9.	PERSPECTIVES 2020 I EVOLUCIÓ PREVISIBLE DEL GRUP CRITERIA	29
9.1.	Perspectives per a l'exercici 2020	29
9.2.	Evolució previsible del Grup Criteria el 2020	30
10.	FETS POSTERiors	31
11.	INFORME DE GOVERN CORPORATIU CORRESPONENT A L'EXERCICI 2019.....	32
12.	ANNEX – MESURES ALTERNATIVES DE RENDIMENT	32
12.1.	Valor Brut dels Actius (GAV)	33
12.2.	Deute brut (Gross Debt)	36
12.3.	Caixa i equivalents (Cash & Equivalents).....	37
12.4.	Deute net (Net Debt).....	37
12.5.	Valor net dels actius (NAV)	38
12.6.	Ràtio d'endeutament (LTV).....	38
12.7.	Ràtio de cobertura d'interessos (ICR).....	39

1. INFORMACIÓ SOBRE EL GRUP CRITERIA

1.1. Estructura del Grup

Criteria Caixa, S.A.U. (d'ara endavant, Criteria o la Societat) és una societat *holding* d'inversions, l'accionista únic de la qual és la Fundació Bancària Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona "la Caixa" (d'ara endavant, la Fundació Bancària "la Caixa" o "la Caixa"), la primera fundació privada d'Espanya i segona d'Europa (per volum d'actius).

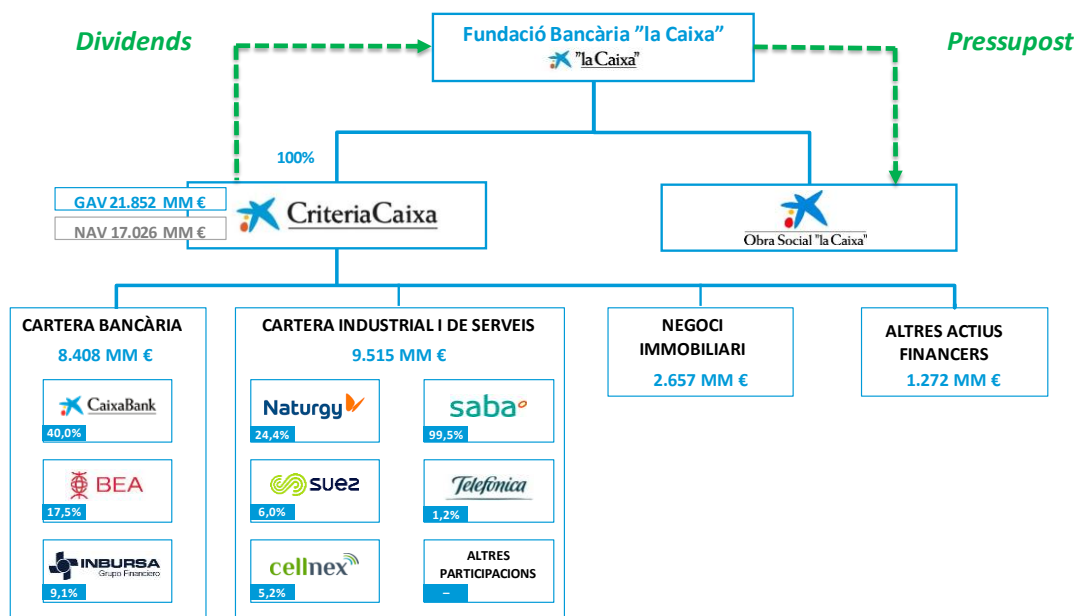
"la Caixa" té dos àmbits d'actuació:

- **Obra Social**, que desenvolupa directament la Fundació Bancària "la Caixa" i que té com a objectiu oferir oportunitats a les comunitats més desfavorables i, així, construir una societat més equitativa i compromesa amb el present i el futur de les persones.
- **Gestió patrimonial**, que es desenvolupa a través de Criteria, la Missió de la qual és gestionar el patrimoni empresarial de "la Caixa" derivat dels seus més de 100 anys d'història, amb el doble objectiu de:
 - ✓ Generar els recursos necessaris per finançar l'Obra Social.
 - ✓ Garantir la perpetuïtat de l'Obra Social i preservar i incrementar el patrimoni de la Fundació mitjançant la generació de valor.

La gestió del patrimoni es fa sota el marc d'unes polítiques d'inversió, financera i de riscos prudents. Gràcies a aquestes polítiques, Criteria gestiona una cartera d'actius en sectors estratègics com el bancari, l'energètic, els serveis i l'immobiliari, entre d'altres, que combina generació de fluxos de caixa recurrents i, en menor mesura, també creixement.

A 31 de desembre de 2019, el Valor Brut dels Actius (GAV, pel seu acrònim en anglès) que gestiona Criteria puja a 21.852 milions d'euros i, descomptant-ne el deute brut, el Valor Net dels Actius (NAV, pel seu acrònim en anglès) puja a 17.026 milions d'euros.

L'estructura del Grup en aquesta data és la següent:

L'Obra Social, la nostra raó de ser:

Durant els últims 10 anys, l'Obra Social ha gestionat un pressupost que supera els 5.000 milions d'euros. L'any 2019, el pressupost ha pujat a 545 milions d'euros, i s'han impulsat al voltant de 51.000 activitats amb prop de 16 milions de beneficiaris a tot el món, 11,1 milions dels quals a Espanya.

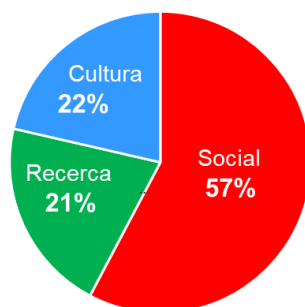
Els principals àmbits d'actuació i els seus objectius són:

Social: impulsar la transformació social a través de programes que fomenten l'accés al treball i l'habitatge, contribueixen a millorar la qualitat de vida dels més necessitats i afavoreixen la convivència ciutadana i la cohesió social.

Cultura i educació: apropar el coneixement a la societat a través de la cultura com a eina de creixement personal i cohesió social, i de l'educació com a motor de progrés i benestar social. Aquest àmbit inclou la gestió i el manteniment de centres culturals (CaixaForum i CosmoCaixa) i l'organització d'exposicions i concerts, així com el desenvolupament i l'oferta de programes educatius per a alumnes i docents.

Recerca, coneixement i beques: donar suport al talent i el progrés promovent la recerca i la innovació, impulsant la formació d'excel·lència i analitzant la realitat social amb l'objectiu d'aconseguir avenços en salut i altres ciències de la vida.

La distribució del pressupost en cadascuna de les activitats és la següent:

Totes les iniciatives prioritzen tres valors fonamentals: el compromís social, la confiança i l'excel·lència.

Per a més informació, vegeu l'apartat 7. Obra Social "la Caixa" d'aquest informe, així com la pàgina web de "la Caixa", www.obrasociallacaixa.org.

1.2. Política d'inversió i política financera

Els criteris bàsics d'inversió de Criteria són els següents:

- Horitzó a llarg termini i diversificació en noms, sectors, geografies i classes d'actius.
- Companyies líders en els seus mercats respectius, que assegurin dividendes recurrents o potencial de revaloració i que respectin una sòlida disciplina financera.
- Priorització d'actius líquids.
- Gestió activa en les participacions en què s'ostenta influència significativa.
- Incorporació d'aspectes mediambientals, socials i de govern corporatiu (ESG, pel seu acrònim en anglès).

Actualment, una part important de la cartera de Criteria es compon de participacions significatives en companyies de primer nivell (principalment, CaixaBank, Naturgy, The Bank of East Asia i el Grupo Financiero Inbursa), en què ostenta, sense tenir-ne el control, una determinada influència significativa, a través de la presència en els òrgans de govern.

Al seu torn, i amb l'objectiu d'aconseguir més diversificació de la cartera, Criteria està hi incorporant nous noms, geografies i sectors, i prioritza societats cotitzades pertanyents a països de l'OCDE (principalment europeus), amb potencial de creixement o una rendibilitat adequada per dividend, en participacions sense presència en òrgans de govern, cosa que garanteix la generació de liquiditat i permet una gestió més flexible de la cartera.

Aquests criteris d'inversió, juntament amb una política financera prudent, és la que permet i ha de continuar permetent a Criteria complir amb la seva Missió respecte a la Fundació Bancària "la Caixa". En aquest sentit, els aspectes més significatius de la política financera de Criteria són:

- Mantenir nivells de deute moderats i sostenibles a mitjà / llarg termini (ràtio d'endeutament al voltant del 20%).
- Perfil de venciments de deute principalment a llarg termini.
- Diversificació de fonts de finançament que mitiguin el risc de refinançament, i disponibilitat de línies de crèdit compromeses, per mantenir nivells sobrants de liquiditat.
- Proporció elevada del deute a tipus d'interès fix.
- Compromís de tenir en tot moment una qualificació creditícia de grau d'inversió.

1.3. Marc normatiu

Criteria, està subjecta a les disposicions del Reial Decret Legislatiu 1/2010, de 2 de juliol, pel qual s'aprova el Text Refós de la Llei de Societats de Capital i, com a emissor de valors, al Reial Decret Legislatiu 4/2015, de 23 d'octubre, pel qual s'aprova el Text Refós de la Llei del Mercat de Valors.

Adicionalment, com que Criteria és una societat participada al 100% per una fundació bancària, està subjecta indirectament al marc normatiu que regeix a les fundacions bancàries. En aquest sentit, les fundacions bancàries estan regulades per la Llei 26/2013, de Caixes d'Estalvis i Fundacions Bancàries, que s'ha desplegat amb el Reial Decret 877/2015 i les Circulars del Banc d'Espanya (BdE) 6/2015 i 7/2016.

Aquesta normativa suposa la supervisió per part del BdE i del Ministeri d'Afers Econòmics i Transformació Digital (Mineco) de les diverses tipologies de fundacions bancàries en funció del percentatge i del control que exerceixi a les respectives entitats financeres. Com més gran és el percentatge de participació o el nivell de control, directe o indirecte, sobre les entitats financeres participades, més gran és el grau de requeriments previstos a la normativa.

En aquest sentit, els requeriments normatius per a "la Caixa", tenint en compte la seva participació actual del 40% a CaixaBank, de la qual no ostenta el control, són els següents (entre parèntesis, l'ens Supervisor):

- Informe Anual de Govern Corporatiu (Mineco)
- Ratificació anual d'un Protocol de gestió de participada bancària (BdE)
- Elaboració anual d'un Pla Financer, no reforçat (BdE).

2. EVOLUCIÓ I RESULTATS DELS NEGOCIS

2.1. Escenari macroeconòmic de l'exercici 2019

Evolució global i mercats

L'expansió del PIB mundial s'ha situat en el 2,9% el 2019, una desacceleració important respecte al 3,6% registrat el 2018. Durant l'any, l'activitat econòmica ha anat de menys a més. El curs començava marcat per l'alentiment iniciat al tancament de 2018, un context que es va veure agreujat pel fort increment de la incertesa associada a la guerra comercial entre els EUA i la Xina, els diversos conflictes geopolítics i socials i els diversos desastres meteorològics. Així, l'escalada de les tensions comercials va debilitar la confiança dels agents, va endarrerir decisions d'inversió i va llastrar de manera substancial el comerç mundial i el sector manufacturer. Durant els mesos abans de l'estiu, les pors d'una recessió global van créixer de manera significativa, però els fonamentals econòmics no justificaven aquestes pors. La resistència del sector serveis, que va ser un pilar indispensable per crear llocs de treball i per al consum, generaven un suport continu i fonamental per sostenir el creixement econòmic i mitigar els riscos que l'esbiaixaven a la baixa.

Afortunadament, a mitjans d'any, els bancs centrals de les principals economies mundials van sortir al pas i van fer un gir cap a polítiques monetàries més acomodaticies, un fet que va permetre esmoreir l'impacte de la incertesa sobre la confiança, l'activitat i l'evolució dels mercats financers. A més, el canvi de rumb de les autoritats monetàries va anar acompanyat de veus (com el FMI o l'OCDE) que demanaven expandir la política fiscal per allunyar qualsevol risc de recessió. El simple fet d'anunciar que l'eina fiscal era una opció va servir per calmar l'ànim dels inversors, ja que implicava comptar amb un mecanisme extra de seguretat.

Durant els últims mesos de 2019, els vents en contra van deixar de bufar i es van començar a observar senyals d'una possible estabilització del creixement global. La moderació del nivell d'incertesa ha estat determinant, i això ha estat possible gràcies al fet que, d'una banda, l'anunci i posterior signatura d'un acord comercial per fases entre els EUA i la Xina va moderar les friccions entre ambdós països. D'altra banda, gràcies al fet que les eleccions al Regne Unit van reduir la probabilitat que es materialitzi la sortida de la UE sense un acord previ.

En l'àmbit dels països més industrialitzats, l'economia dels EUA es va expandir un 2,2% el 2019. Han aconseguit encadenar més de 10 anys de creixement consecutius, en un entorn de plena ocupació i alça moderada dels salaris. És cert que el país travessa una fase de desacceleració suau, però també ho és que es manté creixent per damunt del seu potencial del llarg termini (al voltant del 2,0%). Si bé les tensions comercials amb la Xina han passat factura, la fermesa de la demanda interna i les retallades preventives dels tipus d'interès oficials per part de la Reserva Federal es van convertir en pilars indispensables per sostenir i estendre el període expansiu.

En el continent asiàtic, les autoritats xineses continuen pilotant amb èxit l'aterratge suau de l'economia, alhora que avancen en el procés de transformació del model productiu i de la demanda. El PIB de la Xina va incrementar un 6,1% el 2019, cinc dècimes menys que el 2018 i dues dècimes per sota de l'objectiu del Govern. Durant l'any, les tensions comercials amb els EUA van anar debilitant la confiança dels agents econòmics; una situació que es va anar reflectint a través de la desacceleració suau de l'activitat industrial i el fre de les vendes detallistes. Tenint en compte aquest context, i per evitar un aterratge brusc, el Govern va anar prenent mesures d'estímul fiscal i també monetari de manera molt focalitzada. La percepció general apunta que sembla que els riscos estan ben controlats, però els dubtes pel que fa a la banca xinesa i l'elevat endeutament de les administracions locals conviden a mantenir una vigilància estreta sobre la situació financera del país.

La resta de països emergents (com l'Índia, el Brasil, Mèxic, Sud-àfrica, Turquia o Argentina) van tenir un acompliment força menys dinàmic que el que es preveia a començaments de 2019. El punt positiu és que sembla que molts han tocat fons i podrien estar en posició de registrar un repunt suau. Tanmateix, la nota negativa és que la majoria d'aquests països tenen desequilibris macroeconòmics persistents que mantenen molt elevada la seva vulnerabilitat davant d'un shock exterior.

A nivell mundial, el preu mitjà del cru es va situar en 64 dòlars per barril el 2019, i va recuperar prop d'un 20% des del nivell en què va tancar el 2018. Aquest repunt important és a causa d'una combinació de factors que inclou retallades de producció per part de l'OPEC i la disminució de la producció de shale per part dels EUA. A més, durant l'any hi va haver diversos incidents d'índole geopolítica que van pressionar a l'alça el preu del petroli (col·lapse de producció a Veneçuela, sancions a l'Iran per part dels EUA, atacs localitzats a plantes de l'Aràbia Saudita, etc.). El sostre virtual de 70 dòlars per barril el van posar l'elevat nivell d'inventaris i la debilitat de la demanda.

Respecte a la inflació, igual que va passar en anys anteriors, el 2019 es va caracteritzar per la completa absència de pressions inflacionistes a nivell global. La inflació general es va mantenir de manera persistent en nivells molt baixos. La pujada dels preus del petroli registrada la primera meitat de l'any tampoc no va aconseguir pressionar la inflació a l'alça. Per part seva, la inflació subjacent (la que no té en compte la variació dels preus dels combustibles i els aliments) ha evolucionat de manera diferent. Als EUA, la inflació subjacent va ser del 2,2% anual, en línia amb l'objectiu de la Reserva Federal. A l'Eurozona, va romandre estancada en l'1,1%, substancialment per sota de l'orientació de «quasi, però per sota del 2,0%» que el BCE comunica als mercats. En el cas de la Xina, la subjacent va baixar fins a l'1,6%, tres dècimes menys que el 2018.

Aquest context d'inflació controlada/deprimida va permetre als principals bancs centrals canviar el rumb de les seves polítiques monetàries cap a una relaxació més gran (pel que fa a mesures i comunicació) en un moment en què era crucial incrementar la confiança i revertir les expectatives negatives dels inversors per, així, apuntalar el creixement. Així, la Reserva Federal va iniciar un cicle de tres retallades preventives (juliol, setembre i octubre) del tipus d'interès oficial fins a situar-lo en el rang 1,5%-1,75% (-75 p. b.) i va canviar la seva orientació per indicar que començaria a «valorar el camí apropiat per al rang objectiu del tipus d'interès», per indicar que iniciava una pausa. A més, va posar en marxa un programa de compra de lletres del Tresor (60.000 milions mensuals de dòlars americans), amb el propòsit de tallar les tensions de liquiditat ocorregudes en el mercat de finançament majorista dels EUA. Per part seva, el Banc Central Europeu va anunciar un important paquet de mesures d'estímul al setembre, entre les quals destaquen la creació d'un sistema de remuneració de la liquiditat excedent de dos esglaons, la reactivació del programa de compra d'actius i l'orientació que els tipus romandrien en nivells baixos fins que la inflació doni senyals clars de convergir cap a l'objectiu del banc central. En paral·lel, Christine Lagarde, nova Presidenta del Banc Central Europeu, va anunciar el desembre que l'entitat començaria un procés de revisió estratègica de la política monetària de la institució.

Paradoxalment, en aquest context de riscos esbiaixats a la baixa, l'acompliment global dels actius de risc (borses i bons corporatius) va ser formidable en termes de rendibilitat; es va situar folgadamente per damunt de les previsions més optimistes a l'inici de l'exercici. En aquest sentit, les borses estatunidenca i europea van exhibir revaloracions pròximes al 30%, mentre que la borsa espanyola i els mercats d'accions emergents van mostrar avenços més moderats, lleugerament per sota del 20%. El contrapunt (i element de debilitat) darrere de la magnitud d'aquests registres de rendibilitat rau en els factors que van conduir a la seva consecució. En el cas dels EUA i l'Eurozona, l'expansió dels respectius múltiples de valoració va contribuir a explicar gairebé la totalitat del retorn que ambdós mercats van aconseguir l'any passat, ja que el creixement dels beneficis empresarials en el còmput anual va ser pràcticament nul.

L'expansió de múltiples es pot justificar per diverses circumstàncies: (i) la constatació per part de nombrosos inversors i analistes que la probabilitat de recessió mundial era realment molt més baixa que el que s'havia percebut en els mercats d'actius durant el període estival, (ii) els avenços materials en la reconducció dels principals focus de risc globals i (iii) les actuacions dels principals bancs centrals del globus, que van actuar, per enèsima vegada, com a xarxa de seguretat.

El context d'elevada incertesa i més laxitud monetària va ser propici perquè els tipus d'interès dels bons sobirans dels països avançats caiguessin significativament durant l'any. En el cas de les *yields* sobiranes europees, van arribar a mínims històrics a finals d'agost, en el punt àlgid de l'episodi d'aversion al risc en els mercats globals. Així, les rendibilitats del deute públic alemany amb venciment a dos i deu anys van arribar a situar-se en el -0,93% i el -0,71%, respectivament. Per part seva, les rendibilitats dels *treasuries* estatunidencs a dos i deu anys també van flexionar a la baixa amb intensitat, fins a situar-se a l'1,39% i l'1,46%, respectivament. En aquest sentit, el descens dels tipus d'interès lliures de risc va ser un factor de suport substancial a l'hora de propulsar les cotitzacions borsàries a tots dos costats de l'Atlàntic en el tram final de 2019.

Evolució de l'Eurozona i d'Espanya

L'agenda d'esdeveniments polítics a Europa ha estat realment intensa. Si bé és cert que, per moments, hi va haver molt de soroll, finalment l'evolució dels conflictes polítics ha dissortat dins dels límits que es podien esperar, és a dir, existència de tensions puntuals en el camí per trobar solucions pragmàtiques. A mitjans de 2019 hi va haver el relleu dels Presidents del Parlament Europeu (es va escollir David Maria Sassoli, Itàlia), el Consell Europeu (Charles Michel, Bèlgica), la Comissió Europea (Ursula von der Leyen, Alemanya) i el Banc Central Europeu (Christine Lagarde, França).

Un dels temes destacats durant el 2019 ha estat el Brexit. Aquesta història que sembla no tenir fi es pot resumir de manera molt breu: el rebuig del Parlament Britànic a l'acord al qual va arribar Theresa May amb la Unió Europea (UE); tres pròrrogues de la data límit per abandonar la UE (la darrera, el 31 de gener de 2020); la dimissió de Theresa May (juny); l'elecció de Boris Johnson (juliol) per succeir-la, i la convocatòria d'eleccions anticipades (octubre) que van tenir lloc el 12 de desembre de 2019; en què Boris Johnson va aconseguir la majoria parlamentària absoluta necessària per poder fer efectiva la sortida de la UE. L'aspecte negatiu és que la història no ha arribat a la fi. Si bé el Regne Unit va abandonar la UE de manera ordenada el 31 de gener de 2020, ara s'obre una etapa en què es negociarà el nou marc de relacions comercials, econòmiques, socials i polítiques. En principi, aquest procés s'hauria de desenvolupar de manera amistosa.

Un altre tema destacat han estat les Eleccions del Parlament Europeu, en què els partits euròfobs han obtingut un lleuger augment d'escons, tot i que, afortunadament, no podran bloquejar les polítiques proeuropees. A més, quan s'analitza la situació política general, es pot concloure que el risc associat a l'avenç del populisme a Europa ha disminuït. L'increment de vots cap a partits preocupats pel medi ambient i el canvi climàtic és molt positiu, ja que reflecteix la forta conscienciació dels europeus sobre els temes que marcaran l'agenda política europea en els pròxims anys.

Si el context polític europeu va ser intens, l'espanyol ha estat vertiginós. Pedro Sánchez, que es va convertir en President del Govern el 2 de juny de 2018, després d'aprovar-se la moció de censura contra Mariano Rajoy, va posar punt final a la seva primera presidència el febrer de 2019 en convocar noves eleccions per al 28 d'abril. L'Executiu de Sánchez es va veure forçat a la convocatòria a causa de la impossibilitat d'arribar a un acord amb els partits independentistes catalans perquè s'aprovesin els Pressupostos Generals per al 2019. El PSOE va guanyar les eleccions, però, lamentablement, es van confirmar els pitjors auguris: en un context de bloqueig polític, el PSOE i la resta de partits polítics van ser incapaços d'arribar a un acord de mínims per formar govern. Al setembre, es van dissoldre les Corts i es van convocar noves eleccions generals per al 10 de novembre. Després dels comicis, la polarització política

es va agreujar: la ultradreta va incrementar substancialment la seva representació, els partits independentistes catalans van millorar i el bloc d'esquerres va perdre força. Malgrat això, i contra qualsevol pronòstic, al cap de pocs dies, el PSOE i Unides Podem van anunciar un pacte de legislatura que, gràcies a l'abstenció d'Esquerra Republicana de Catalunya i Bildu, va permetre investir Pedro Sánchez com a President del Govern. Desafortunadament, el Govern és molt fràgil i enfrontarà una governabilitat molt complicada en què hi ha el risc que es paralitzi la presa de decisions, en especial, la de les reformes estructurals necessàries perquè el país pugui incrementar el creixement a llarg termini (model territorial, sistema de pensions, sistema educatiu, innovació i desenvolupament, impostos, etc.).

L'activitat econòmica a l'Eurozona no ha estat aliena al volàtil context polític i a la pèrdua de dinamisme de l'activitat global. Així, el PIB de l'Eurozona amb prou feines va créixer un 1,1% el 2019, 0,7 p. p. menys que el 2018 i 1,4 p. p. per sota del 2017. El ritme més moderat de creixement regional és a causa, principalment, de la debilitat de la indústria, un sector estretament relacionat amb el comerç mundial. En l'àmbit de països, Alemanya s'ha vist especialment afectada per l'elevat pes de les exportacions i dels diversos sectors dins de la seva economia i, en particular, l'impacte negatiu específic que ha experimentat el sector de l'automòbil. L'alentiment de l'activitat també va afectar Itàlia, mentre que a França i Espanya el PIB va mantenir un ritme d'avenç superior al conjunt de la regió. Considerant la difícil situació econòmica de la regió, al setembre el Banc Central Europeu va anunciar un paquet de mesures d'estímul per tal de contenir una desacceleració econòmica més acusada del que es preveia, la persistència d'importants riscos a la baixa i la reduïda inflació.

Per part seva, el PIB espanyol va créixer al voltant de l'1,9% el 2019, cinc dècimes menys que el 2018. El menor ritme d'avenç és a causa, principalment, de la moderació del consum privat i la inversió. Al contrari que el 2018, el sector exterior va contribuir de manera positiva al creixement del PIB. El mercat laboral va mostrar una bona dinàmica, encara que el ritme de creació de llocs de treball es va anar alentint durant l'any. La taxa d'atur va baixar fins al 14,4% al tancament de 2019 (15,3% el 2018). La creació de llocs de treball, juntament amb unes condicions financeres favorables, va afavorir la recuperació de la renda disponible, va donar suport al consum i va permetre avançar en el procés de desendeutament.

2.2. Valor Net dels Actius

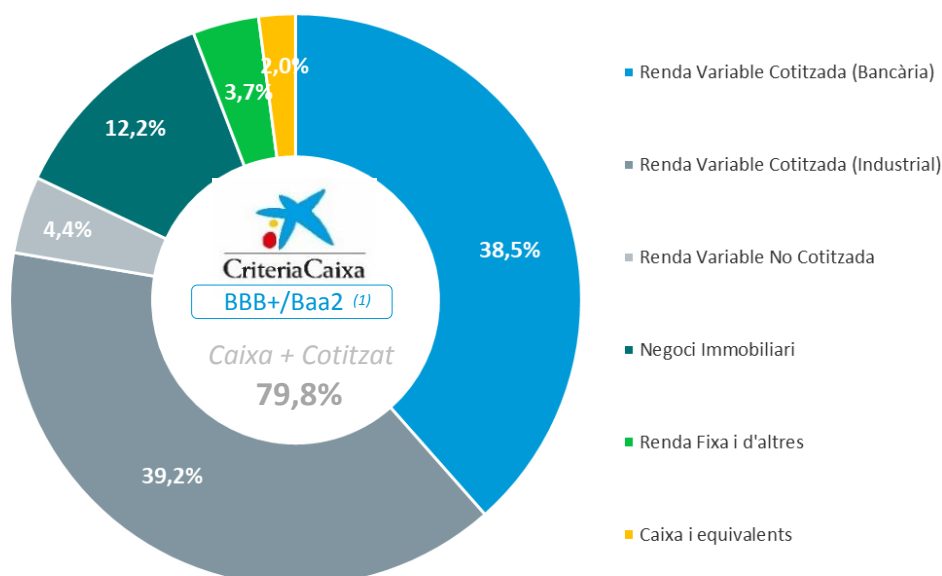
En aquest apartat es detallen les principals magnituds financeres sobre les inversions i el deute, segons es defineixen a l'Annex – Mesures Alternatives de Rendiment.

El Valor Brut dels Actius i el Deute Brut i Net, així com el Valor Net dels Actius de Criteria, a 31 de desembre de 2019 i de 2018, és el següent:

Millones de euros	31/12/2019	31/12/2018	Variació
(A) Gross Asset Value (GAV)	21.852	22.746	-3,9%
<i>del que:</i>			
(A.1) actius cotitzats (renda variable)	16.969	16.813	0,9%
(A.2) actius cotitzats (renda fixa)	25	113	-77,9%
(A.3) caixa i equivalents	454	1.381	-67,1%
(A.4) % caixa i equivalents més actius cotitzats sobre GAV $[(A.1 + A.2 + A.3) / A]$	79,8%	80,5%	-0,7 pp
(B) Deute brut	-4.826	-5.235	-7,8%
(C) Deute net $[B - A.3]$	-4.372	-3.854	13,4%
Net Asset Value (NAV) $[A + B]$	17.026	17.511	-2,8%
Ràtio endudament brut (Gross LTV) $[-B / A]$	22,1%	23,0%	-0,9 pp
Ràtio endeudament net (Net LTV) $[-C / (A - A.3)]$	20,4%	18,0%	2,4 pp

VALOR BRUT DELS ACTIUS (GAV)

A 31 de desembre de 2019, el GAV pujava a 21.852 milions d'euros i es componia d'un 77,7% en renda variable cotitzada, un 12,2% en negoci immobiliari, un 4,4% de renda variable no cotitzada, un 3,7% de renda fixa i d'altres i, finalment, un 2,0% en caixa i equivalents.

1. Qualificacions segons Fitch i Moody's

Aquesta composició del GAV mostra una liquiditat de la cartera elevada, ja que el 79,8% correspon a actius cotitzats (renda variable i renda fixa) i a caixa i equivalents. A continuació es detallen els canvis més rellevants de cadascun dels seus components durant el 2019:

Renda variable cotitzada

El valor de mercat d'aquesta cartera a 31 de desembre de 2019 puja a un total de 16.969 milions d'euros. Aquesta cartera té una qualitat creditícia còmoda (amb un *rating* mitjà de BBB+ segons les agències principals) i genera una rendibilitat per dividend superior al 4%.

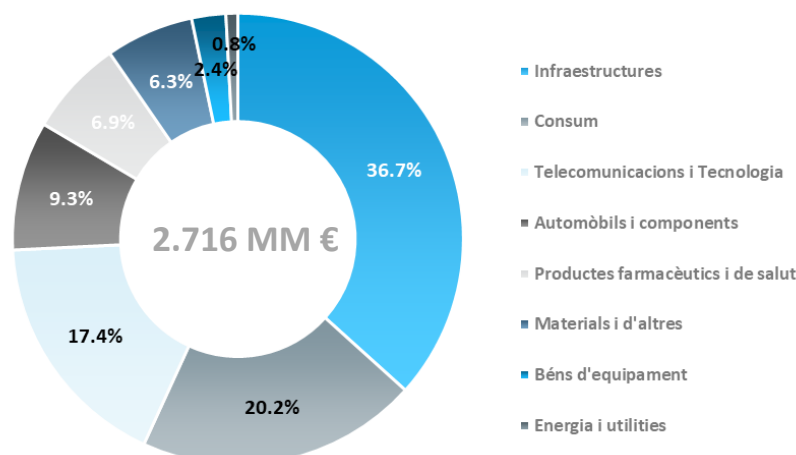
Durant el 2019 la cartera de renda variable cotitzada s'ha vist incrementada al voltant de l'1% respecte al tancament de 2018, principalment per la combinació de factors següent:

- Una inversió neta de 910 milions d'euros, com a continuació del procés de diversificació iniciat l'exercici anterior després de la venda d'Abertis. Destaca la inversió neta efectuada a Cellnex, que ha pujat a 115 milions, després de les dues ampliacions de capital que ha dut a terme la companyia durant l'any (vegeu Nota 11.1 dels Comptes Anuals Consolidats adjunts). D'altra banda, s'ha dut a terme una inversió neta de 551 milions d'euros en més de 30 noves companyies, i s'ha ampliat la inversió, per un import de 244 milions d'euros, en companyies que ja formaven part de la cartera a 31 de desembre de 2018.
- Una reducció de valor de la cartera de 754 milions d'euros, explicats, en bona part, pel comportament de les participacions del sector bancari (-1.368 milions d'euros de valor) i, en especial, CaixaBank i The Bank of East Asia, les cotitzacions dels quals han caigut el 2019 un 11,6% i un 28,4%, respectivament. En canvi, el bon comportament de la cartera industrial i de serveis (+614 milions d'euros, 336 milions d'euros dels quals corresponen a Cellnex), han permès compensar parcialment l'evolució del sector bancari.

A l'efecte de gestió, Criteria segmenta la cartera de renda variable entre:

- **Cartera Històrica**, que es compon de les participacions en què Criteria exerceix una influència significativa a través de la presència en els seus òrgans de govern, com ara CaixaBank, The Bank of East Asia, Grupo Financiero Inbursa i Naturgy, així com Suez. El valor de mercat a 31 de desembre de 2019 puja a 14.253 milions d'euros.
- **Cartera de Diversificació**, que es compon de les participacions que tenen com a objectiu la diversificació de la cartera, amb una rendibilitat adequada al risc, tant a través dels dividends com a través de revaloració dels preus de mercat. Per regla general, no s'ostenta presència en els òrgans de govern respectius, i l'import de la inversió, menor que la cartera històrica, permet monetitzar-les de manera àgil i segura. La cartera inclou més de 50 noms, entre els quals destaquen les participacions a Cellnex i Telefónica. El valor de mercat a 31 de desembre de 2019 puja a 2.716 milions d'euros.

La composició dels principals sectors de la Cartera de Diversificació es mostra a continuació:

Renda variable no cotitzada

La cartera de renda variable no cotitzada puja, a 31 de desembre de 2019, a un total de 954 milions d'euros, en què destaca la participació del 99,50% a Saba Infraestructuras, valorada en 746 milions d'euros (a preus de l'última transacció). En aquest sentit, durant el primer semestre de l'exercici, Criteria ha iniciat un procés de desinversió en aquesta participació, que s'espera que finalitzi en un termini inferior a 12 mesos (vegeu Nota 21 dels Comptes Anuals Consolidats adjunts).

Altres participacions minoritàries o negocis inclosos en aquest apartat són el 20% a Vithas Sanidad, el 15% a Aigües de Barcelona i tota l'activitat de Capital Risc que el Grup gestiona a través de la gestora Caixa Capital Risc i la societat Criteria Venture Capital, ambdues participades per Criteria al 100%. Durant l'any, no hi ha hagut variacions de valor significatives en aquesta cartera.

Negoci Immobiliari

La gestió dels immobles del Grup es fa a través d'Inmo Criteria Caixa (societat participada al 100% per Criteria), que té un experimentat equip de professionals i compta amb sistemes d'informació propis dissenyats per donar suport a tota l'operativa immobiliària.

A 31 de desembre de 2019, el Grup gestiona una cartera d'actius immobiliaris per un import de 2.657 milions d'euros, segmentada segons la tipologia d'actius i l'estratègia de gestió amb cadascun (lloguer, desenvolupament o venda). El 2019, l'import d'aquesta cartera s'ha reduït 82 milions d'euros, principalment per les vendes que s'han fet.

Renda fixa i d'altres

A 31 de desembre de 2019, aquesta cartera inclou, principalment, els conceptes següents:

- Dret de cobrament davant de l'Administració Tributària per l'Impost de Societats corresponent a l'exercici 2018, per un import de 594 milions d'euros, relatiu, bàsicament, al pagament a compte de la plusvàlua obtinguda de la venda de la participació a Abertis (plusvàlua que està exempta de l'Impost sobre Societats). Es calcula que es cobrarà aquest import durant el primer semestre de l'exercici 2020.
- Préstec a favor de Saba Infraestructuras, per un import de 157 milions d'euros, en condicions de mercat, amb venciment el juny de 2020.
- Cartera de bons corporatius cotitzats, d'àmbit europeu, per un import total de 25 milions d'euros, amb un venciment mitjà inferior a tres anys.
- Dipòsits en divises per un import de 16 milions d'euros.

El 2019, aquesta cartera s'ha reduït 41 milions d'euros, principalment pels venciments o desinversions de bons corporatius i deute públic que Criteria mantenia a 31 de desembre de 2018.

Caixa i Equivalents

Criteria gestiona els excedents de liquiditat partint de dues premisses incloses a la seva política financera: i) disponibilitat/liquiditat dels fons, i ii) qualitat creditícia de les contraparts.

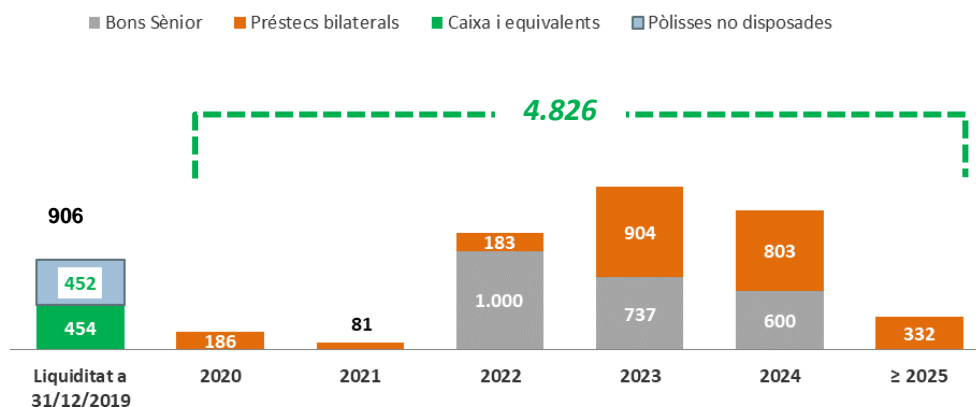
A 31 de desembre de 2019, l'import de caixa i equivalents puja a 454 milions d'euros (1.381 milions d'euros a 31 de desembre de 2018). La reducció respecte al tancament de 2018 és a causa, principalment, de les inversions en renda variable cotitzada que s'han fet, així com de la reducció del deute brut. Aquest saldo es compon de dipòsits i comptes corrents mantinguts en entitats financeres amb qualificació creditícia de grau d'inversió. La remuneració mitjana d'aquests dipòsits i comptes corrents ha estat del 0%.

DEUTE BRUT (Gross Debt)

A 31 de desembre de 2019, el Deute brut del Grup Criteria puja a 4.826 milions d'euros (5.235 milions d'euros a 31 de desembre de 2018). Els aspectes més significatius esdevinguts durant el 2019 han estat:

- **Emissió de deute:** el 10 d'abril de 2019, Criteria va fer una emissió de bons sènior amb venciment a 5 anys, per un import de 600 milions d'euros, amb l'objectiu de finançar parcialment el venciment del deute que es detalla a continuació. Les condicions finals de l'emissió inclouen un preu d'emissió del 99,44% i un cupó anual de l'1,375%. Aquesta emissió permet que Criteria estengui el seu perfil de venciments i redueixi els costos financers.
- **Venciments:** el 9 de maig de 2019 va arribar al venciment una emissió de bons sènior per un import de 1.000 milions d'euros, dels quals Criteria mantenia 28 milions d'euros en autocartera. Aquesta emissió meritava un cupó del 2,375%.
- **Millora de condicions financeres de préstecs bilaterals:** a finals del quart trimestre de l'exercici, per a un import total de 200 milions d'euros, s'ha reduït el diferencial de crèdit de l'1,09% al 0,65% i se n'ha allargat la vida mitjana 3,1 anys.

Perfil de venciments del deute brut a 31 de desembre de 2019

Imports en milions d'euros

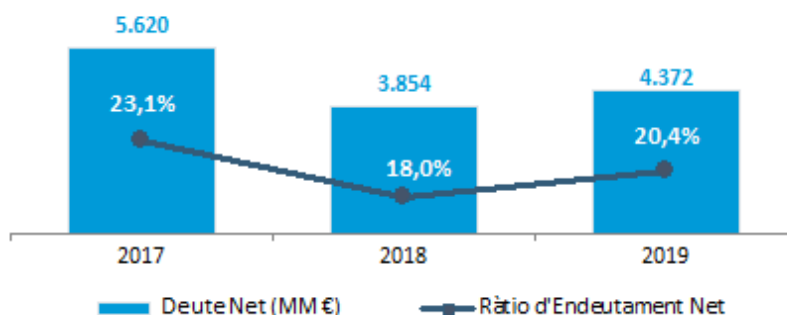
Dels 4.826 milions d'euros, 26 milions d'euros corresponen a préstecs hipotecaris amb CaixaBank.

El 94,6% dels venciments són a partir de l'exercici 2022. La vida mitjana del deute és de 3,3 anys.

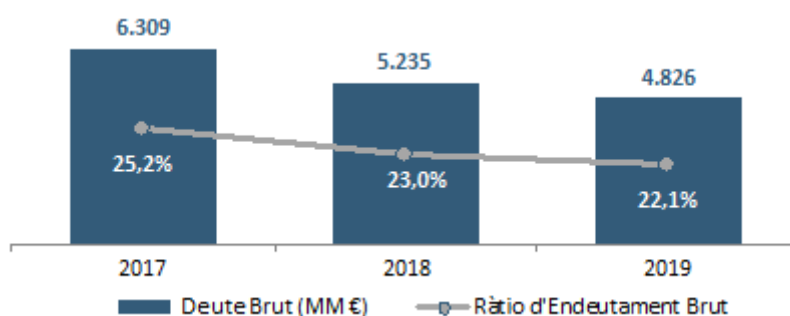
Evolució de l'LTV:

Criteria ha dut a terme un despallanquejament continuat en els últims exercicis. Això ha permès situar els nivells de palanquejament net al voltant del 20%, en línia amb els objectius definits a mitjà i llarg termini a la política financera, en què la ràtio d'endeutament és un factor central:

Ràtio d'endeutament net (Net LTV)

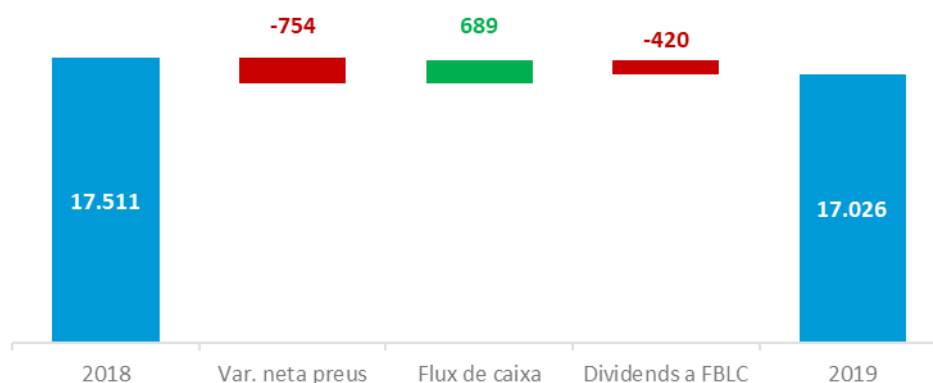

Ràtio d'endeutament brut (Gross LTV)

VALOR NET DELS ACTIUS (NAV)

Durant l'exercici 2019, el NAV de Criteria s'ha reduït un 2,8%, i s'ha situat en 17.026 milions d'euros. A continuació es mostra el desglossament dels components principals que expliquen aquesta variació:

L'import de «Flux de caixa» es compon, principalment, dels dividends cobrats de la cartera de renda variable (cotitzada i no cotitzada), el flux de caixa positiu del negoci immobiliari, menys les despeses financeres suportades i menys les despeses d'estructura del segment d'Activitats Corporatives de la nota 23 d'Informació financera per segments dels comptes anuals consolidats de l'exercici 2019.

2.3. Resultat dels negocis

Compte de resultats consolidat de gestió de Criteria:

Els aspectes més rellevants per confeccionar el compte de resultats consolidat de gestió són:

- Resultat de les carteres: es presenta aplicant el percentatge atribuït (directament o indirectament) a Criteria dels resultats de les empreses del Grup i Associades, independentment del mètode de consolidació comptable que estableixin les NIIF, així com els dividends rebuts d'actius financers valorats a valor raonable amb canvis a «Un altre resultat global – Instruments de capital».
- Gestió d'actius immobiliaris: s'hi inclouen els resultats corresponents al negoci immobiliari de Criteria i de les seves societats immobiliàries participades al 100%, abans del Resultat Financer i l'impost de societats, que es presenten als epígrafs corresponents.
- Despeses d'estructura: es corresponen amb les despeses directament atribuïdes a la Societat Dominant.
- Resultat financer, Resultats per vendes i d'altres, i Impost de Societats: s'inclouen tots aquests conceptes suportats a Criteria i a les seves societats immobiliàries participades al 100%.

<i>Milions d'euros (MM €)</i>	2019	2018	Var. (%)
Cartera Bancària	748	899	-17%
CaixaBank	640	709	-10%
The Bank of East Asia	66	123	-46%
Grupo Financiero Inbursa	42	67	-37%
Cartera Industrial i de Serveis	430	318	35%
Naturgy	339	234	45%
Abertis	-	57	-
Telefónica	25	-	-
Suez	24	24	-
Resta	42	3	-
Gestió d'actius immobiliaris	24	40	-40%
Despeses estructura Criteria	(37)	(34)	-9%
Resultat d'explotació	1.165	1.223	-5%
Resultat financer	(91)	(115)	21%
Resultats per vendes i altres	(11)	20	-
Resultat abans d'impostos	1.063	1.128	-6%
Impost de societats	35	(38)	-
Resultat net recurrent	1.098	1.090	1%
Resultats extraordinaris	-	487	-
Resultat net atribuït	1.098	1.577	-30%

Resultats de la Cartera Bancària

El resultat de la cartera bancària es compon de l'atribució del resultat de les participacions a CaixaBank, The Bank of East Asia (BEA) i el Grupo Financiero Inbursa (GFI), i ha arribat, en l'exercici 2019, a 748 milions d'euros, cosa que suposa una disminució de 151 milions d'euros (-17%) respecte al 2018.

CaixaBank

CaixaBank és una plataforma única de distribució omnicanal i amb capacitat multiproducte que evoluciona constantment per anticipar-se a les necessitats i preferències dels seus clients. Amb una base 15,6 milions de clients, té una quota de penetració de particulars del 27,8%. Ha obtingut diversos reconeixements: «Millor Banc a Espanya» (Global Finance i Euromoney) i «Millor Banc d'Europa Occidental» (Global Finance).

Continua reforçant el seu lideratge en banca digital, amb 6,5 milions de clients digitals, cosa que ha suposat l'obtenció de diversos reconeixements internacionals que el situen com a referència mundial en l'àmbit d'innovació: «Banc més innovador d'Europa Occidental 2019» (Global Finance), «Millor Entitat de Banca Privada del món per la seva innovació en la comunicació digital a clients» (PWM - Grup Financial Times) i «Millor transformació bancària a Europa Occidental 2019» (Euromoney).

En l'àmbit d'activitat, pel que fa a crèdit, CaixaBank continua compensant el despallanquejament financer de particulars i del risc promotor amb una intensa activitat comercial, centrada en consum i empresa-sector productiu, i avança en el canvi de mix cap a sectors de més rendibilitat. Respecte a recursos de clients, continua el creixement estructural en estalvi a llarg termini, fruit de la fortalesa de la franquícia i de la recuperació dels mercats.

El resultat net de l'exercici 2019 de CaixaBank puja a 1.705 milions d'euros (-14,1% respecte al 2018), amb una evolució marcada pel registre de l'acord laboral al qual s'ha arribat en aquest exercici, que va suposar una despesa de 978 milions d'euros (+20,4% sense aquest efecte). El resultat el 2019 ha suposat una millora de la rendibilitat recurrent per: la millora de la fortalesa de balanç a través de la reducció de la morositat i el reforç de la solvència, una millora de la qualitat dels ingressos amb creixement dels ingressos *core*, una forta reducció de les càrregues immobiliàries, l'anticipació d'estalvis en costos i un cost del risc estable en nivells reduïts.

El resultat net de CaixaBank atribuït a Criteria el 2019 puja a 640 milions d'euros (-10% respecte als 709 milions d'euros del 2018), considerant l'amortització dels actius intangibles identificats després del procés d'assignació del valor raonable dels actius i passius de CaixaBank (*Purchase Price Allocation – PPA*).

The Bank of East Asia (BEA)

El BEA va celebrar el seu centenari el 2019 en un entorn complex, marcat per la disputa comercial entre els Estats Units i la Xina i les prolongades protestes socials a Hong Kong. També ha estat un any de transició per al BEA, amb el nomenament dels nous CO i CEO, que donen continuïtat al projecte en un moment de gran transformació del sector financer, i amb el *profit warning* relatiu als sanejaments de la cartera de crèdit immobiliari de la Xina.

L'acompliment del Banc a Hong Kong va demostrar la seva resiliència gràcies a l'estratègia digital. En concret, la penetració digital de clients ha arribat al 50% i gairebé el 80% de les transaccions financeres es fan a través de canals automatitzats.

A la Xina, el programa de transformació *retail*, amb el suport d'aliances amb companyies líders de plataformes d'internet, va continuar oferint un acompliment sòlid el 2019, i es va aconseguir l'objectiu del 30% de la cartera de crèdit.

El resultat net de l'exercici 2019 del BEA puja a 3.260 milions de dòlars hongkonguesos (HKD) (-49,9% en comparació amb els 6.509 milions de HKD obtinguts el 2018). El resultat de 2019 s'explica principalment per uns ingressos *core* sòlids, penalitzats significativament pels sanejaments a la cartera de préstecs per a propietats comercials a la Xina.

El resultat net del BEA atribuït a Criteria el 2019 puja a 66 milions d'euros (123 milions d'euros el 2018). Aquesta disminució s'explica, principalment, pel deteriorament d'actius a la Xina i, en menor mesura, per la depreciació del 5,2% del HKD/€ durant el 2019.

Grupo Financiero Inbursa (GFI)

En un entorn d'estancament econòmic a Mèxic, el GFI ha mantingut la gestió prudent del risc, amb contenció del crèdit, s'ha focalitzat en la qualitat de la cartera i ha continuat amb l'expansió en el segment detallista (a través de l'aliança estratègica amb Walmart). Ha aconseguit un 26% de la cartera creditícia (principalment en vehicles i targetes de crèdit), cosa que li ha permès augmentar, alhora, la diversificació del *funding* i reduir la dependència institucional. El banc manté nivells de solvència elevats i una posició de liquiditat forta.

En relació amb el resultat net de l'exercici 2019 del GFI, puja a 12.926 milions de pesos mexicans (MXN), fet que suposa un -24% respecte als 17.100 milions de MXN del 2018. El resultat de 2019 s'explica principalment per una millora en el marge financer, un gran esforç en Big Data i Digitalització. Ha incrementat la seva estructura de costos (però s'ha mantingut com a referent en l'àmbit d'eficiència). Hi ha volatilitat en els resultats per les pèrdues en els *swaps* de tipus d'interès i una millora de la qualitat creditícia.

El resultat net de GFI atribuït a Criteria el 2019 puja a 42 milions d'euros (67 milions d'euros el 2018). Aquesta disminució s'explica, principalment, per les pèrdues en els *swaps* de tipus d'interès i, en menor mesura, per la depreciació del 5,1% del MXN/€ durant el 2019.

Per calcular l'atribució de resultat a Criteria, tant el 2018 com el 2017 es fan ajustos d'homogeneïtzació a les IFRS, que no són d'import significatiu.

Resultats de la Cartera Industrial i de Serveis

El resultat de la cartera industrial i de serveis, que inclou l'atribució del resultat de les participacions a Naturgy, Abertis (fins a l'abril de 2018) i Saba Infraestructuras, entre d'altres, així com els dividends, principalment, de Suez i Telefónica, ha pujat a 430 milions d'euros, cosa que suposa un augment de 112 milions d'euros (+35%) respecte al 2018.

Naturgy

El resultat net de Naturgy el 2019 ha pujat a 1.401 milions d'euros (-2.822 milions d'euros el 2018, amb l'impacte d'un deteriorament de -3.781 milions d'euros nets d'impostos). El resultat net recurrent el 2019 s'ha situat en 1.432 milions d'euros, cosa que suposa un increment d'un 15% respecte a l'exercici 2018. S'han complert els objectius que la companyia va fixar a principis d'any.

L'exercici 2019 s'ha caracteritzat pel creixement d'activitats internacionals i eficiències en tots els negocis, que han compensat un escenari energètic més exigent.

Naturgy ha fet avanços significatius per donar suport a la transició energètica, i ha destinat més del 60% de les seves inversions totals a energies renovables i xarxes de distribució elèctrica.

Naturgy també ha avançat en l'optimització de la seva cartera de negocis mitjançant la rotació d'actius per simplificar el seu posicionament de negocis i geogràfic, així com introduint mesures per millorar el perfil de risc de la companyia.

L'exercici 2019 també ha estat un any rellevant a nivell regulatori, amb l'anunci de les metodologies de retribució de les activitats regulades a Espanya per als pròxims anys. Durant l'any, Naturgy ha fet actuacions per protegir els interessos de tots els seus grups d'interès i ha advocat per unes metodologies regulatòries justes i objectives.

Naturgy ha complert amb la seva política de remuneració a l'accionista (1,37 euros per acció de dividendes contra l'exercici 2019 i programa de recompra d'accions pròpies de 400 milions d'euros). En aquest sentit, el mes d'agost passat, Naturgy va dur a terme una reducció de capital d'accions pròpies equivalents a un 1,7% del capital de la companyia.

Pel que fa al resultat net de Naturgy atribuït a Criteria el 2019, puja a 339 milions d'euros (+45% respecte als 234 milions d'euros de 2018). Aquest augment s'explica principalment per:

- L'augment del resultat net de Naturgy, per un import de 1.401 milions d'euros, davant dels 960 milions d'euros de 2018, que no inclouen el deteriorament de valor dels seus actius (principalment, en actius de generació convencional d'Espanya), per un import de -4.905 milions d'euros bruts (-3.781 milions d'euros, nets d'impostos).
- En l'exercici 2018, donada la transcendència del deteriorament de valor de determinats actius que va registrar Naturgy, Criteria va segregar aquest resultat de la manera següent:
 - L'atribució del deteriorament de valor dels actius de Naturgy es va classificar a l'epígraf «Resultats Extraordinaris». Concretament, Criteria es va atribuir 924 milions d'euros de pèrdues.
 - El resultat de Naturgy, sense considerar aquest impacte extraordinari, va ser de 960 milions d'euros, que Criteria es va atribuir per un import de 234 milions d'euros.

Dividends de la cartera industrial i d'altres

Telefónica

En els exercicis 2019 i 2018, Telefónica ha distribuït un dividend de 0,40 euros per acció, cosa que ha suposat uns ingressos per a Criteria de 25 i 20 milions d'euros el 2019 i 2018, respectivament.

No obstant això, com que el dividend de 2018 es va distribuir contra resultats de Telefónica generats en anys anteriors a l'adquisició de la participació per part de Criteria, el dividend es va registrar contra el cost comptable de la participació.

Suez

En els exercicis 2019 i 2018, Suez ha distribuït un dividend de 0,65 euros per acció. Aquesta retribució ha suposat un ingrés per a Criteria de 24 milions d'euros el 2019 i 2018.

Altres

En l'exercici 2019, aquest epígraf inclou, principalment, dividends rebuts de les noves participacions classificades com a Cartera de Diversificació, per un import de 37 milions d'euros. En canvi, en l'exercici 2018, els 4 milions d'euros restants corresponen, principalment, als dividends rebuts d'Aigües de Barcelona.

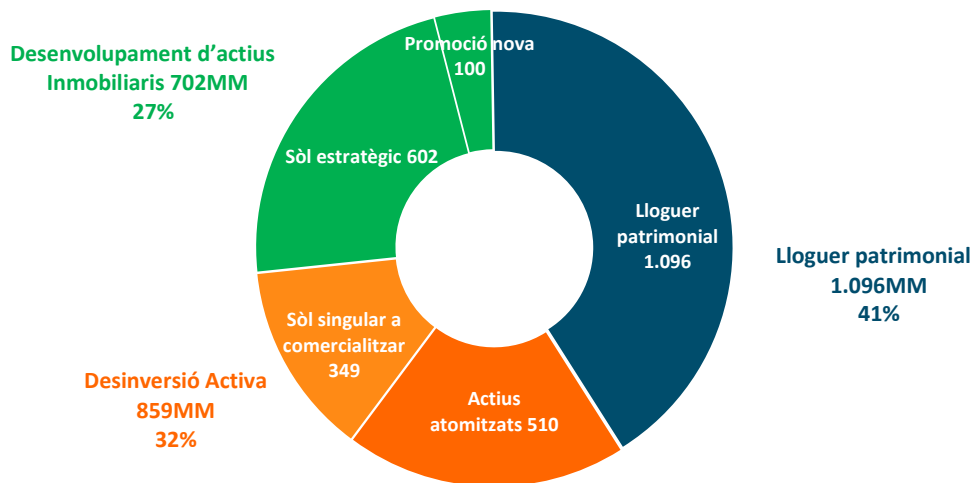
Adicionalment, sense reflex en el compte de resultats adjunt, el Grup ha rebut el 2019 dividends d'aquesta Cartera de Diversificació per un import de 17 milions d'euros (3 milions d'euros el 2018), que s'han comptabilitzat contra el cost comptable de les participacions.

En aquest epígraf també es registra el resultat atribuït de la participació a Saba Infraestructuras i de les activitats de capital de risc del Grup.

Gestió d'actius immobiliaris

La gestió dels immobles del Grup Criteria es fa a través d'Inmo Criteria Caixa (societat participada al 100%), que té un equip de professionals experimentat i compta amb sistemes de la informació propis dissenyats per donar suport a tota l'operativa immobiliària.

A 31 de desembre de 2019, el Grup gestiona una cartera d'actius immobiliaris per un import de 2.657 milions d'euros, segmentats en funció de la tipologia d'actius i estratègia:

Desenvolupament d'Actius Immobiliaris:

- **Sòl singular:** Sòl en gestió per a futura promoció, bàsicament residencial. Inclou:
 - 267 milions d'euros del projecte urbanístic Mediterrànea Beach & Golf Community, ubicat a la Costa Daurada (Tarragona), els usos actuals del qual, segons el Pla Director Urbanístic aprovat, permeten el desenvolupament d'aproximadament 2.350 habitatges, 150.000 m² d'ús comercial-hoteler, 95.000 m² d'ús hotelier i un Centre Turístic Integrat de 745.000 m², a més dels tres camps de golf i el beach club en funcionament actuals.
 - 169 milions d'euros del projecte Cabeca. Correspon al desenvolupament de sòl a Encamp (Andorra), amb una edificabilitat de 455.000 m² i amb diverses alternatives d'ús.

- **Promoció d'obra nova:** Durant l'exercici 2019, ha finalitzat correctament la comercialització i lliurament de la promoció de Sant Cugat del Vallès, cosa que ha implicat unes vendes de 7 milions d'euros. Actualment, el Grup està desenvolupant un total de 10 noves promocions residencials, amb diversos graus d'avançament i de comercialització, a les ciutats següents: Madrid, Barcelona, Santiago de Compostel·la, Platja d'Aro (Girona), Montcada i Reixac (Barcelona), Pamplona, Tres Cantos (Madrid), Saragossa i Girona.

Lloguer Patrimonial

- Del total dels actius en lloguer, un 49% correspon a habitatges i oficines comercialitzades en un mercat lliure de lloguer, mentre que la resta correspon principalment a immobles destinats als Programes Habitatge Assequible i Lloguer Solidari, que tenen com a objectiu facilitar l'accés a l'habitatge a joves, persones grans i famílies.
- Per a tota la cartera de lloguer patrimonial, l'ocupació se situa en el 93%, i la rendibilitat bruta, en el 3,8%, amb una morositat mitjana a 12 mesos de l'1,4%.

Desinversió Activa

- **Actius atomitzats:** es tracta d'actius, majoritàriament habitatges, amb poc valor unitari la destinació dels quals és la venda en funció de l'expectativa de valor immobiliari. Aquesta tipologia d'actius és la que més vendes ha generat el 2019, amb un total de 125 milions d'euros.
- **Sòl singular per comercialitzar:** sòl en gestió per facilitar-ne la comercialització futura. D'aquesta tipologia, se n'han dut a terme vendes per 52 milions d'euros el 2019.

A 31 de desembre de 2019, les principals províncies on s'ubiquen els actius immobiliaris del Grup són Barcelona (23%), Madrid (15%) i Tarragona (14%).

Pel que fa al resultat atribuït del negoci immobiliari, destaca l'increment de vendes efectuades durant l'exercici 2019, que han arribat a 184 milions d'euros (151 milions d'euros el 2018), amb un marge net sobre vendes del 5%, inferior al 18% que es va aconseguir el 2018 a causa d'un mix de vendes en què han prevalgut les vendes d'Actius atomitzats (menor marge) sobre la venda de promocions d'obra nova. Els ingressos per lloguers, subvencions, subsidis i d'altres han aportat 51 milions d'euros, igual que en l'exercici anterior.

Les despeses d'explotació han millorat prop d'un 8%, gràcies al menor nombre d'unitats sota gestió, així com a les polítiques d'eficiència que el Grup està posant en marxa.

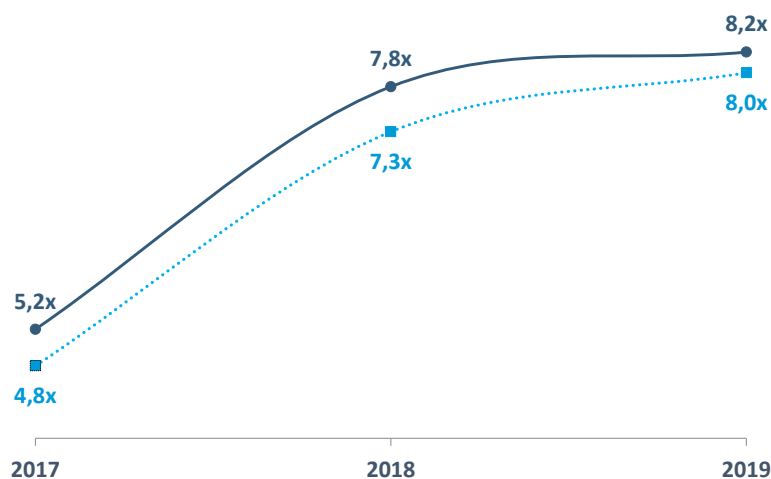
El resultat atribuït del negoci immobiliari, un cop aplicades les amortitzacions i la reversió de provisions, ha estat de 24 milions d'euros (40 milions d'euros el 2018). El menor resultat respecte a 2018 és a causa, principalment, de les variacions de les provisions de valoració de la cartera immobiliària (reversió de provisions de 23 milions d'euros el 2019 i de 36 milions d'euros el 2018).

Resultat financer

El Grup ha millorat el seu resultat financer en 24 milions d'euros, principalment per la reducció de les despeses financeres, a causa de:

- Reducció del volum de deute mitjà de 737 milions d'euros, fins als 5.032 milions d'euros el 2019, gràcies a l'amortització anticipada de préstecs bilaterals efectuada a finals del primer semestre de 2018 (1.060 milions d'euros), així com al venciment d'una emissió deute sènior el maig de 2019 (1.000 milions d'euros), parcialment refinançada per una nova emissió efectuada l'abril de 2019 (600 milions d'euros).
- Millora de -0,17 p. p. del cost mitjà del deute fins a l'1,84% el 2019, principalment per:
 - Gestió activa del passiu: renegociació de condicions financeres de préstecs bilaterals.
 - Tipus d'interès del deute sènior vençut de 1.000 milions d'euros (cupó del 2,375%) superior al de la nova emissió de deute sènior de 600 milions d'euros (cupó de l'1,375%).

La reducció de les despeses financeres s'ha traduït en una millora de la ràtio de cobertura d'interessos (ICR, pel seu acrònim anglès), que mesura la capacitat de generació de recursos recurrents interns per fer front als interessos derivats del deute. Aquesta ràtio es mostra tant en el còmput total (que considera els dividendes totals, tant en efectiu com en *scrip dividend*) com a *cash* (que només considera els dividendes percebuts en efectiu):

Resultats extraordinaris

L'epígraf «Resultats extraordinaris» inclou, el 2018:

- Resultat per la venda d'accions d'Abertis. En el marc de l'OPA que van llançar conjuntament Atlantia, ACS i Hochtief, Criteria va vendre totes les accions que tenia, tant directament com indirectament (a través de la Societat Inversiones Autopistas, S.A.). Van ser un total de 182.654.913 accions, que es van vendre al preu de 18,36 euros per acció.

El resultat total de l'OPA atribuïble al Grup, net de despeses vinculades a la transacció, va ser de 2.154 milions d'euros (vegeu Nota 22.4 dels Comptes Anuals consolidats adjunts).

- Revisió del valor dels actius de Naturgy. El juny de 2018, Naturgy va fer una revisió del valor dels seus actius (principalment, de generació convencional a Espanya) i va registrar un deteriorament de -4.905 milions d'euros bruts. (vegeu Nota 22.4 dels Comptes Anuals consolidats adjunts).

Criteria es va atribuir el 24,44% (la seva participació a Naturgy en aquell moment) del deteriorament d'aquests actius, net d'impostos, fet que suposa unes pèrdues de 924 milions d'euros, recollits en aquest epígraf de manera separada de la resta del resultat atribuït el 2018.

- Ajust del valor raonable de la cartera d'immobles en venda de CaixaBank. Registre de l'impacte en els actius intangibles resultants de l'ajust a la PPA sobre la participació a CaixaBank (efectuada durant l'exercici 2017), i relacionats a la venda del 80% del negoci immobiliari de CaixaBank, formalitzada el 2018.

L'impacte a Critería d'aquesta transacció va ser negatiu, per un import de 339 milions d'euros.

- Ajust per la venda de Repsol. Registre de l'impacte en els actius intangibles resultants de l'ajust a la PPA sobre la participació a CaixaBank (efectuada durant l'exercici 2017), relatiu a l'acord que va anunciar CaixaBank el setembre de 2018, en relació amb la venda de la seva participació a Repsol, S.A.

L'impacte a Critería d'aquesta transacció va ser positiu, per un import de 176 milions d'euros.

- Deteriorament de la participació en The Bank of East Asia. A 31 de desembre de 2018, Critería va efectuar un test de deteriorament per avaluar el valor recuperable de les seves participacions i comprovar la correcció del valor pel qual consten registrades. Com a resultat, Critería va constatar la necessitat de registrar un deteriorament de 580 milions d'euros de la participació al BEA.

3. RISCOS I INCERTESES

Els riscos de caràcter financer (liquiditat, crèdit, deteriorament de les participacions accionaries, deteriorament dels actius immobiliaris, deteriorament d'altres actius, mercat i fiabilitat de la informació financera) es desenvolupen a la Nota 4 dels Comptes Anuals Consolidats adjunts i als apartats E i F.2.1 de l'Informe Anual de Govern Corporatiu adjunt.

4. INFORMACIÓ SOBRE QUALIFICACIONS CREDITÍCIES

Les qualificacions creditícies atorgades a Criteria són:

Agència	Qualificació	Última revisió
Fitch	BBB+ (estable)	11/12/2019
Moody's	Baa2 (estable)	20/03/2019

5. ACTIVITATS DE RECERCA I DESENVOLUPAMENT

Criteria no ha dut a terme activitats en matèria de recerca i desenvolupament.

No obstant això, Criteria, a través de les seves societats 100% participades Caixa Capital Risc i Criteria Venture Capital, gestiona o participa en companyies de capital de risc, en què:

- Inverteix en les primeres etapes de companyies espanyoles innovadores i amb un elevat potencial de creixement, i les acompanya en les diferents etapes del seu desenvolupament.
- Dedica la seva atenció als sectors emergents: ciències de la vida, tecnologia i digital i tecnologies per a la indústria.
- Gestiona 9 societats i fons d'inversió amb un import de 212 milions d'euros. A 31 de desembre de 2019, tenia 123 empreses en cartera.

Adicionalment s'ha col·laborat amb l'Obra Social "la Caixa" en el programa CaixaImpulse, que desenvolupa una intensa activitat de suport als emprenedors a tota la Península Ibèrica.

6. OPERACIONS SOBRE ACCIONS PRÒPIES

A 31 de desembre de 2019, la Fundació Bancària "la Caixa" és propietària del 100% de les accions de Criteria. No s'han fet operacions amb accions pròpies.

7. OBRA SOCIAL "la Caixa"

"la Caixa" manté des de fa 115 anys la seva essència, que es caracteritza per un fort compromís social i una vocació de treball a favor de l'interès general. L'any 1904, l'advocat Francesc Moragas Barret va fundar la Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvis de Catalunya i les Balears, amb el suport de diverses entitats de la societat civil catalana. Actualment, aquesta entitat es denomina Fundació Bancària "la Caixa", que ara mateix és la primera fundació d'Espanya, la segona d'Europa i una de les més importants del món per volum d'inversió social.

"la Caixa" ha incrementat en els últims anys el pressupost, que s'ha situat, el 2019, en 545 milions d'euros. El balanç és de 51.000 iniciatives anuals, amb més de 16 milions de beneficiaris, fruit de la col·laboració d'empleats, voluntaris, entitats socials, escoles, universitats i centres de salut, entre d'altres.

Alineada amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible de les Nacions Unides

Per tal d'erradicar la pobresa, reduir la desigualtat i cuidar del planeta, "la Caixa" està alineada amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) de les Nacions Unides. Així, para especial atenció en els programes amb més impacte transformador, com ara els que combaten la pobresa infantil i l'exclusió social, els que fomenten l'ocupació i els que ajuden a millorar les condicions de vida de les persones més vulnerables. L'activitat també es concentra en altres àmbits fonamentals per promoure el progrés i la igualtat d'oportunitats, com la recerca biomèdica i la innovació, la formació d'excel·lència, la cultura i l'educació.

Compromís social, responsabilitat i confiança

Compromís social, responsabilitat i confiança són els tres valors de "la Caixa". Entre els projectes socials amb vocació transformadora destaca CaixaProinfancia. Aquest programa fa més de 10 anys que trenca el cercle de pobresa en famílies en situació de vulnerabilitat, perquè contribueix al desenvolupament social i educatiu dels menors de 18 anys. Atén cada any més de 62.000 infants de llars en risc d'exclusió. I ho fa amb ajuda de més de 400 entitats col·laboradores.

Juntament amb la lluita contra la pobresa infantil, el foment del treball és una altra de les línies d'actuació prioritàries. En aquest sentit, el programa ha aconseguit el 2019 la integració laboral de 43.757 persones, amb la col·laboració de 14.198 empreses contractants.

En l'àmbit de la salut, l'entitat ha commemorat el desè aniversari d'un programa singular al món: el d'Atenció Integral de Persones amb Malalties Avançades, que compta amb 52 equips en 143 hospitals i 133 equips domiciliaris. El programa ha atès, el 2019, 30.381 pacients i 39.617 familiars.

Facilitar l'accés a l'habitatge és una altra de les prioritats de la "la Caixa". L'entitat compta amb un parc de més de 22.000 habitatges socials, juntament amb els programes d'habitatge de CaixaBank, repartits per tot el territori a disposició de joves, persones grans i famílies que han tingut reduccions als seus ingressos.

El de la gent gran és un dels col·lectius prioritaris per a "la Caixa" des dels seus orígens. El 2019, el programa ha comptat amb 789.038 participants en les 16.838 activitats organitzades per afavorir l'envelliment actiu i saludable i per prevenir l'aïllament.

Compromís amb la societat

El Grup "la Caixa" promou el compromís de les persones amb la societat a través dels empleats en actiu, jubilats, clients, amics i familiars. Amb més de 5.800 voluntaris en actiu, constitueix una de les associacions més dinàmiques del territori espanyol.

La identificació de les pràctiques transformadores en educació és una de les principals línies d'intervenció d'EduCaixa per promoure el canvi i donar resposta a les necessitats educatives del segle XXI. Així, el programa ha arribat el 2019 a més de 2 milions d'alumnes a través de 8.060 centres educatius.

Apropar l'educació digital en entorns vulnerables de l'Àfrica, l'Amèrica Llatina i Àsia és l'objectiu de Profutur. Aquesta iniciativa, que ha inspirat el Papa Francesc i que han promogut l'Obra Social "la Caixa" i la Fundació Telefónica, s'ha ampliat el 2019 fins a comprendre 34 països en benefici de més de 10 milions d'infants en edat escolar des que va començar el programa.

També en l'àmbit internacional, fa més de 20 anys que "la Caixa" genera oportunitats i coopera amb els col·lectius més vulnerables a tot el món. El 2019, ha consolidat la col·laboració amb entitats de referència, com la Fundació Bill & Melinda Gates, ISGlobal, Unicef, Gavi i ACNUR, en la lluita contra la malària, la pneumònia i la malnutrició.

En l'àmbit local, cal destacar la tasca que duen a terme la Fundació de l'Esperança a Barcelona i l'EspaiCaixa Francesc d'Assís a Manresa. En la seva lluita contra la pobresa i l'exclusió social, aquestes dues entitats d'acció social de proximitat atenen cada any més de 3.000 persones.

79 reptes amb impacte social

La recerca biomèdica i la innovació, així com la formació d'excel·lència constitueixen un altre dels pilars de "la Caixa". 79 projectes de recerca d'Espanya i Portugal han rebut finançament el 2019 a través dels programes de beques, recerca i innovació. L'entitat compta amb la convocatòria privada de projectes de salut més important d'Espanya i Portugal.

A través de l'Observatori Social de "la Caixa" s'informa la societat dels resultats i de les tendències de les ciències socials en matèria d'inclusió social, educació, ciència i cultura. Al seu torn, el Palau Macaya se centra en el diàleg, la reflexió, l'impuls del coneixement i la transformació social.

Acostar la cultura i la ciència a totes les persones

A través de la divulgació de la cultura i la ciència, "la Caixa" afavoreix el creixement personal i la integració social. Els vuit centres CaixaForum han organitzat, el 2019, 32 exposicions i més de 10.000 activitats, a les quals han assistit 2,6 milions de visitants. Les aliances amb grans institucions com el British Museum, el Centre Pompidou o el Museu del Prado, així com la programació d'excel·lència i la proximitat en el territori, són algunes de les claus del model CaixaForum.

Paral·lelament, CosmoCaixa ha fet 15 anys, i s'ha consolidat com el primer museu de la ciència d'Espanya. El 2019, ha organitzat més de 8.000 activitats a les quals han assistit més d'1 milió de visitants.

8. ALTRA INFORMACIÓ

8.1. Informació no financera

L'Estat d'Informació no Financera està adjunt a aquest Informe de Gestió Consolidat, i en forma part integrant. La informació inclosa en aquest Estat s'ha preparat segons el que estipula l'article 49 del Codi de Comerç, i de conformitat amb els estàndards de la Global Reporting Initiative (GRI).

8.2. Informació sobre el període mitjà de pagament a proveïdors

L'entrada en vigor de la Llei 15/2010, de 5 de juliol, que va modificar la Llei 3/2004, de 29 de desembre, per la qual s'estableixen mesures de lluita contra la morositat en les operacions comercials, estableix l'obligació per a les societats de publicar de manera expressa les informacions sobre els terminis de pagament als seus proveïdors en la memòria dels seus comptes anuals. En relació amb aquesta obligació d'informació, el 4 de febrer de 2016 es va publicar al BOE la corresponent resolució emesa per l'Institut de Comptabilitat i Auditoria de Comptes (ICAC).

D'acord amb allò que s'indica en la disposició transitòria segona d'aquesta resolució, a continuació es desglossa la informació requerida en relació amb els pagaments fets i pendents de pagament en la data del tancament del balanç:

Període mitjà de pagament i ràtios de pagament a proveïdors	Dies	
	2019	2018
Període mitjà de pagament a proveïdors	29	38
Ràtio d'operacions pagades	27	36
Ràtio d'operacions pendents de pagament	30	32

Pagaments efectuats i pendents en la data de tancament de balanç	Milers d'euros	
	2019	2018
Total pagaments fets	261.773	192.966
Total pagaments pendents	23.989	19.330
Total pagaments de l'exercici	285.762	212.296

8.3. Canals d'informació de Criteria

Criteria disposa dels canals d'informació següents:

- Web corporatiu (www.criteriacaixa.com) en què s'informa principalment de la cartera d'inversions, de l'activitat emissora de la societat, dels òrgans de govern i de la informació economicofinancera periòdica. S'hi han comptabilitzat 35.439 visites el 2019.
- Dues bústies de correu electrònic: un d'atenció a inversors institucionals i analistes (investor.relations@criteria.com), un altre d'informació general (info@criteria.com) i un formulari per a temes relacionats amb la cartera d'immobles.

9. PERSPECTIVES 2020 I EVOLUCIÓ PREVISIBLE DEL GRUP CRITERIA

9.1. Perspectives per a l'exercici 2020

La dinàmica de reducció de riscos i reactivació global que s'entreveia en el tram final de 2019 i els dos primers mesos de 2020 s'ha vist desbaratada per un esdeveniment totalment inesperat: la irrupció de la crisi sanitària del coronavirus causant de la malaltia covid-19.

En molt poques setmanes, l'economia internacional s'ha vist envoltada en un escenari ple d'incògnites que fan molt difícil anticipar amb normalitat el curs dels esdeveniments i l'evolució dels paràmetres macroeconòmics i financers.

La propagació del virus fins a cotes de pandèmia global altera profundament el funcionament normal de l'economia. Hi ha bàsicament tres grups de factors en joc.

Primer, les mesures denominades de control comunitari o distanciament social: quarantenes, confinaments, restriccions i prohibicions de la mobilitat, cancel·lació d'esdeveniments presencials, etc. Això té efectes contractors directes sobre l'activitat, l'ocupació, les vendes de les empreses, i d'altres variables rellevants en l'economia i els mercats financers.

Segon, el deteriorament del sentiment de consumidors, empresaris, inversors, que també té efectes contractors per via indirecta.

Tercer, i aquesta vegada amb efectes expansius, l'ampli ventall de mesures de política econòmica que estan prenent els governs i els bancs centrals. En el front fiscal, s'han aprovat partides molt elevades de despesa pública i s'han implementat rebaixes d'impostos. S'han complementat amb canvis en la normativa laboral i d'altres àmbits per proporcionar estabilitat al treball i a les empreses. Els bancs centrals han retallat tipus d'interès oficials, i han llançat programes de compres d'actius. També la política macroprudencial ha reaccionat amb diverses mesures, com relaxar els requisits de capital dels bancs. A més, s'ha revisat la regulació financera per mantenir la funcionalitat dels mercats de capitals, assegurar la fluïdesa del crèdit bancari i evitar espirals negatives en els preus dels actius.

La confluència d'aquests tres grups de factors, del tot inusual, oferirà uns resultats econòmics que dependran, a més, de l'element crucial: si la font del xoc s'apaga aviat o no. És a dir, la clau resideix en com discorri la propagació de la malaltia, així com en els avenços que s'esperen en el desenvolupament de fàrmacs i vacunes per pal·liar-la en major o menor mesura.

La informació sobre això encara és escassa i preliminar, però apunta que la pandèmia, malgrat la sorpresa que ha estat la seva ràpida expansió durant el mes de març, podria ser controlada d'aquí a uns mesos (primavera i inici de l'estiu), per revertir abans de finalitzar l'any, i sense haver deixat un balanç de víctimes molt diferent de les estimacions inicialment efectuades.

Sota aquest escenari en l'esfera de la salut pública, l'impacte contractor sobre l'activitat econòmica seria intens però transitori. La magnitud de l'efecte contractor el 2019 és difícil d'estimar. Organismes internacionals com l'FMI o l'OCDE van donar unes primeres estimacions que ràpidament han estat sotmeses a revisió, a l'espera de disposar de més informació.

Hi ha més visibilitat respecte al que pot passar, sota aquest escenari central sanitari assenyalat, de cara a 2021: una forta recuperació que permetria tornar en poc temps al ritme de creixement previ al xoc. Fins i tot podria ser superior durant un temps, a causa de la ràpida represa de negocis i activitats suspeses. Que això sigui possible dependrà que la política econòmica eviti, durant aquests mesos en què durí el xoc, danys irreparables o de molt lenta reparació, com per exemple el tancament d'empreses o impagaments massius. Afortunadament, els governs estan actuant en aquest sentit, la qual cosa dona suport a l'escenari central esmentat.

Una vegada es vagi restituint la normalitat, hi ha alguns elements addicionals que incidiran en l'evolució empresarial i econòmica. Governos i empreses extrauran ensenyaments d'aquest episodi i probablement començaran a prendre mesures per prevenir i gestionar aquest tipus de riscos. Previsiblement aquestes mesures suposaran un augment de les inversions en rúbriques com el sistema sanitari, les infraestructures de transport, les telecomunicacions, etc. A més, és probable que les empreses decideixin operar amb estocs més elevats que en el passat recent. En certa mesura, això pot estimular l'activitat econòmica a mitjà termini.

En qualsevol cas, a mitjan març la incertesa és molt elevada respecte al que pot passar a curt termini, i els inversors han extremat el control de riscos en les seves carteres. Fruit d'això, les borses i altres actius de risc estan experimentant desvaloracions molt importants, mentre que els actius considerats més segurs reben una gran demanda. Així, el deute públic dels EUA i Alemanya ha vist com les *yields* es troben en mínims històrics

Tenint en compte el desconcert que hi ha entre la gran majoria d'agents econòmics, atès que s'han vist sorpresos per uns esdeveniments que no estaven en els seus radars, és d'esperar que els inversors siguin cauts abans de retornar als actius amb risc. És raonable que esperin a tenir proves clares que la pandèmia podrà ser controlada. Això fa pensar que el curt termini encara pot ser molt fràgil i volàtil en mercats com les borses. Però en sentit més positiu, l'actuació de bancs centrals i governs bé pot ser una força de sosteniment, i fins i tot d'impuls si arribés el cas.

En suma, l'acompliment dels mercats borsaris el 2020 s'ha allunyat sobtadament i per complet de la dinàmica dels últims anys. Si el 2019 i anys previs l'evolució de la borsa es va enquadrar dins paràmetres raonablement familiars i interpretables, ara la situació és del tot atípica. Per tant, l'evolució de curt termini és altament incerta.

No obstant això, projectant la mirada al mitjà termini, hi ha més visibilitat en la mesura que es compleixi l'escenari central. En concret, els beneficis i els dividends empresarials patiran amb seguretat retallades molt notables el 2020. Però en la mesura que el 2021 es vagi restituint la normalitat econòmica, la recuperació també hauria de ser ràpida.

9.2. Evolució previsible del Grup Criteria el 2020

L'evolució prevista de negocis on participa Criteria dependran en bona mesura de l'evolució de l'escenari d'incertesa provocat per la propagació geogràfica de la pandèmia del covid-19, tal com s'indica a l'apartat 10. Fets posteriors, d'aquest informe de gestió consolidat.

10. FETS POSTERIORS

- L'Accionista Únic, a la reunió del 6 de febrer de 2020, ha acordat distribuir un dividend amb càrrec a la prima d'emissió per un import de 75 milions d'euros, que s'ha pagat a la Fundació Bancària "la Caixa" en data 7 de febrer de 2020.
- Els forts impactes soferts en l'evolució dels mercats financers internacionals des de finals de febrer i principis de març de 2020, com a conseqüència tant de la propagació geogràfica de la pandèmia del covid-19 com de les tensions en el mercat de petroli per la guerra de preus iniciada per l'Aràbia Saudita i Rússia, han provocat que l'evolució anual d'importants índexs com l'Eurostoxx, el Dow Jones o l'IBEX 35, hagi estat molt volàtil a la vegada que negativa, sent una de les correccions més greus des de la crisi financera del 2008.

Tenint en consideració la complexa situació dels mercats a causa de la globalització d'aquests, l'absència, de moment, d'un tractament mèdic eficaç contra el virus, i la incertesa sobre les seves conseqüències, a curt, mitjà i llarg termini en l'economia, en la data de formulació d'aquests Comptes Anuals encara no és possible fer una valoració fiable dels possibles impactes sobre la Societat i el seu Grup.

En aquest sentit, tenint en compte els fets descrits amb anterioritat, els Administradors de la Societat han fet una avaluació preliminar i consideren, basant-se en la millor informació disponible en la data de formulació d'aquests Comptes Anuals, que la Societat té palanques per gestionar el risc de liquiditat que es pugui produir, per bé que, pel que fa al risc de mercat dels instruments de capital cotitzats, aquest podria tenir un impacte negatiu en el valor recuperable d'aquests, el qual dependrà en gran mesura de l'evolució i expansió de la pandèmia del covid-19 en els propers mesos així com de les mesures adoptades pels agents del mercat. En aquest sentit, les Notes 10 i 11 dels comptes anuals consolidats adjunts inclouen la informació més rellevant de les principals inversions financeres del Grup en la data de tancament dels Estats Financers Consolidats.

11. INFORME DE GOVERN CORPORATIU CORRESPONENT A L'EXERCICI 2019

La Llei 16/2007, de 4 de juliol, de reforma i adaptació de la legislació mercantil en matèria comptable per a la seva harmonització internacional amb base en la normativa de la Unió Europea, va donar una nova redacció a l'article 49 del Codi de Comerç, que regula el contingut mínim de l'informe de gestió. Sobre la base d'aquesta regulació, Criteria inclou en una secció separada de l'Informe de gestió l'Informe anual de govern corporatiu.

Adjunt a aquest informe de gestió es presenta una edició maquetada del text íntegre de l'Informe Anual de Govern Corporatiu de Criteria Caixa, S.A.U. corresponent a l'exercici 2019, que ha formulat el Consell d'Administració de la Societat a la sessió del 30 de març de 2020. L'informe original, elaborat d'acord amb el format i la normativa vigent, està disponible a la pàgina web www.criteriacaixa.com i a la de la Comissió Nacional del Mercat de Valors.

12. ANNEX – MESURES ALTERNATIVES DE RENDIMENT

El Grup elabora els seus Estats financers consolidats d'acord amb les Normes Internacionals d'Informació Financera (NIIF), i la matriu, Criteria Caixa, S.A.U., d'acord amb el Pla General de Comptabilitat (PGC). A més de la informació financera extreta dels Estats financers individuals i consolidats, el Grup utilitza certes Mesures Alternatives del Rendiment (MAR), segons la definició de les Directrius sobre Mesures Alternatives del Rendiment que va publicar l'European Securities and Markets Authority (ESMA) el 5 d'octubre de 2015 (Directrius ESMA). El Grup considera que les MAR proporcionen informació addicional per explicar i avaluar el seu rendiment al llarg del temps.

Aquestes mesures no estan definides a les NIIF ni al PGC; per tant, s'han de considerar com a informació addicional, i no substitueixen, en cap cas, la informació financera que s'elabora segons aquestes normes comptables. Els auditors externs no han revisat ni auditat les MAR. Així mateix, la forma en què el Grup defineix i calcula aquestes mesures pot diferir d'altres mesures similars calculades per altres companyies i, per tant, podrien no ser comparables.

El Grup utilitza les següents MAR per descriure les seves activitats i rendiment: «Valor brut dels actius» (GAV), «Deute brut» (*Gross debt*), «Caixa i equivalents», «Deute net» (*Net Debt*), «Valor net dels actius» (NAV), «Ràtio d'endeutament» (LTV) i «Ràtio de cobertura d'interessos» (ICR). El Grup utilitza aquestes mesures per planificar, pressupostar, reportar (internament i externament) i revisar el seu rendiment.

La Direcció del Grup considera que aquestes mesures són d'ús comú entre els seus comparables en el sector i són mètriques rellevants que utilitzen els analistes de crèdit, les agències de *rating* i la comunitat inversora per analitzar societats *holding* com Criteria.

El Grup intenta utilitzar aquestes MAR de manera consistent al llarg del temps. A continuació es detallen les definicions i els càlculs de les MAR, així com les seves conciliacions amb els Estats financers individuals i consolidats:

12.1. Valor Brut dels Actius (GAV)

Definició: el Grup defineix el GAV com la suma de: i) el valor de mercat atribuït de la cartera cotitzada de renda variable i renda fixa; ii) el valor net comptable de la cartera no cotitzada, que es compon del valor net comptable en els Estats financers individuals de les inversions en societats del Grup, associades i instruments de patrimoni no cotitzats, així com altres actius assimilables a renda fixa, no cotitzats, excepte Saba, que, per la seva materialitat, s'ha valorat a valor de mercat segons els termes de la compra efectuada el juliol de 2018, i deduït-ne els dividends repartits posteriorment contra prima d'emissió; iii) el valor net comptable en els Estats financers consolidats dels actius immobiliaris propietat de Criteria i de les societats immobiliàries participades al 100%, i iv) caixa i equivalents, la definició dels quals és a l'apartat c) a continuació.

Explicació d'ús: el GAV és una mètrica adequada per determinar el valor total dels actius de Criteria. Es tracta d'una mètrica de *reporting* estàndard entre les societats *holding* d'inversions i s'utilitza per comparar les valoracions de les seves respectives carteres (anàlisi de comparables).

Els càlculs i desglossament del GAV a 31 de desembre de 2019 són els següents:

	€/acció	Nre. Accions	Participació econòmica	GAV (MM €)	% GAV
CaixaBank	2,80	2.392.535.425	40,00%	6.694	30,64%
The Bank of East Asia	1,99	508.519.684	17,50%	1.012	4,63%
Grupo Financiero Inbursa	1,09	607.000.574	9,10%	663	3,03%
Altres inversions	–	–	–	39	0,18%
RENDA VARIABLE (BANCÀRIA)				8.408	38,48%
Naturgy	22,40	240.357.521	24,42%	5.384	24,64%
Suez	13,49	37.110.685	5,97%	500	2,29%
Cellnex	38,37	19.903.446	5,17%	764	3,49%
Telefónica	6,23	63.711.383	1,23%	397	1,82%
Altres inversions	–	–	–	1.516	6,94%
RENDA VARIABLE (INDUSTRIAL)				8.561	39,18%
RENDA VARIABLE COTIZADA				16.969	77,65%
Saba Infraestructuras ¹			99,50%	746	3,41%
Vithas Sanidad ²			20,00%	74	0,34%
Caixa Capital Risc ³			100,00%	83	0,38%
Aigües de Barcelona ⁴			15,00%	51	0,23%
RENDA VARIABLE NO COTIZADA				954	4,36%
ACTIUS IMMOBILIARIS⁵				2.657	12,16%
RENDA FIXA I ALTRES⁶				818	3,74%
CAIXA I EQUIVALENTS⁷				454	2,08%
GAV TOTAL				21.852	100%

¹ Valor de mercat de Saba segons transacció efectuada el juliol 2018, un cop deduïts els dividends repartits posteriorment a la transacció contra prima d'emissió (extret de la nota 5 dels comptes anuals consolidats adjunts).

² Extret de l'Annex 2 dels comptes anuals consolidats adjunts.

³ Inclou el valor net comptable de la participació directa de Criteria en les societats següents: Caixa Capital Risc, S.G.E.C.R., S.A., Caixa Capital Mirco II, F.C.R. i Criteria Venture Capital, S.I.C.C., S.A. (Extret de l'Annex 1 dels comptes anuals consolidats adjunts).

⁴ Valor net comptable inclòs en el detall dels actius disponibles per a la venda valorats a cost (inclòs a la nota 11.3 «Valor Raonable d'actius financers Nivell 3» dels Comptes Anuals Consolidats adjunts).

⁵ S'adjunta la conciliació següent amb les Notes 7, 8, 9 i 12 dels Comptes anuals consolidats adjunts:

(MM €)	31/12/19	Ajust bestreta a proveïdors	GAV - Actius immobiliaris
Inversions immobiliàries (Nota 9)	1.138	–	1.138
Existències (Nota 12)	1.469	(2)	1.467
Immobilitzat material, terrenys i construccions (Nota 8)	51	–	51
Concessions administratives (Nota 7)	1	–	1
Actius Immobiliaris	2.659	(2)	2.657

⁶ S'adjunta la conciliació següent amb les Notes 14, 20 i 25 dels Comptes anuals consolidats adjunts:

	Import a 31/12/2019
a) Saldo per cobrar pel pagament a compte de l'impost de societats, afectat per la plusvàlua generada després de venda Abertis, que queda exempta en la liquidació de l'impost (vegeu nota 20 dels Comptes Anuals consolidats adjunts)	594
b) Préstec a favor de Saba Infraestructuras amb venciment el 2020 (vegeu nota 25 dels Comptes Anuals consolidats adjunts)	157
c) Cartera de renda fixa composta per bons sobirans i corporates	25
Préstec a favor de la Fundació Bancària "la Caixa" (préstec mirall del préstec que Criteria manté amb el Council of Europe Development Bank; vegeu nota 25 dels Comptes anuals consolidats adjunts)	26
e) Dipòsits en divises (vegeu nota 14 dels Comptes Anuals consolidats adjunts)	16
Renda Fixa i Altres (a+b+c+d+e)	818

Els càlculs i desglossament del GAV a 31 de desembre de 2018 són els següents:

	€/acció	Nre. Accions	Participació econòmica	GAV (MM €)	% GAV
CaixaBank	3,16	2.392.536.811	40,00%	7.570	33,28%
The Bank of East Asia	2,78	500.584.162	17,59%	1.390	6,11%
Grupo Financiero Inbursa	1,26	607.000.574	9,10%	763	3,36%
Altres inversions	–	–	–	32	0,14%
RENDA VARIABLE (BANCÀRIA)				9.755	42,89%
Naturgy	22,26	240.357.521	24,02%	5.350	23,52%
Suez	11,53	37.110.685	5,97%	428	1,88%
Cellnex	22,39	13.962.095	6,03%	313	1,37%
Telefónica	7,34	59.588.665	1,15%	437	1,92%
Altres inversions	–	–	–	530	2,33%
RENDA VARIABLE (INDUSTRIAL)				7.058	31,03%
RENDA VARIABLE COTITZADA				16.813	73,92%
Saba Infraestructuras ¹			99,50%	766	3,37%
Vithas Sanidad ²			20,00%	74	0,33%
Caixa Capital Risc ³			100,00%	62	0,27%
Aigües de Barcelona ⁴			15,00%	51	0,22%
RENDA VARIABLE NO COTITZADA				953	4,19%
ACTIUS IMMOBILIARIS⁵				2.739	12,04%
RENDA FIXA I ALTRES⁶				859	3,78%
CAIXA I EQUIVALENTS⁷				1.381	6,07%
GAV TOTAL				22.746	100%

¹ Valor de mercat de Saba segons transacció efectuada el juliol 2018, un cop deduïts els dividendes repartits posteriorment a la transacció contra prima d'emissió (extret de la nota 5 dels comptes anuals consolidats adjunts).

² Extret de l'Annex 2 dels comptes anuals consolidats adjunts.

³ Inclou el valor net comptable de la participació directa de Criteria en les societats següents: Caixa Capital Risc, SGEGR, S.A., Caixa Capital Mirco II, F.C.R. i Criteria Venture Capital, S.I.C.C., S.A. (Extret de l'Annex 1 dels comptes anuals consolidats adjunts).

⁴ Valor net comptable inclòs en el detall dels actius disponibles per a la venda valorats a cost (vegeu nota 11.3 dels Comptes Anuals Consolidats adjunts).

⁵ S'adjunta la conciliació següent amb les Notes 9 i 12 dels Comptes anuals consolidats adjunts:

(MM €)	31/12/2018	Ajust Saba	Ajust bestreta a proveïdors	GAV - Gestió d'Actius immobiliaris
Inversions immobiliàries (Nota 9)	1.152	–	–	1.152
Existències (Nota 12)	1.591	(-)	(4)	1.587
Gestió d'Actius Immobiliaris	2.743	(-)	(4)	2.739

⁶ S'adjunta la conciliació següent amb les Notes 20 i 25 dels Comptes anuals consolidats adjunts:

	Import a 31/12/2018 (MM €)
a) Saldo per cobrar pel pagament a compte de l'impost de societats, afectat per la plusvàlua generada després de la venda d'Abertis, que queda exempta a la liquidació de l'impost (vegeu nota 20 dels Comptes anuals consolidats adjunts, import inclòs dins dels 590 milions d'euros d'actius per impost corrent)	544
b) Préstec a favor de Saba Infraestructuras amb venciment el 2019 (vegeu nota 25 dels Comptes anuals consolidats adjunts)	157
c) Préstec a favor de la Fundació Bancària "la Caixa" (préstec mirall del préstec que Criteria manté amb el Council of Europe Development Bank; vegeu nota 23 dels Comptes anuals consolidats de 2018)	46
d) Cartera de renda fixa composta per bons sobirans i corporates	112
Renda Fixa i Altres (a + b + c + e)	859

⁷ Vegeu l'apartat 12.3 d'aquest annex.

12.2. Deute brut (Gross Debt)

Definició: el Grup defineix el Deute brut com la suma del valor nominal de préstecs bancaris, bons i altres instruments de deute amb tercers, excloent-ne primes, comissions i interessos meritats de Criteria i societats 100% participades.

Explicació d'ús: el Deute brut és una bona mètrica per determinar l'endeutament total d'una societat *holding* i proporciona un enfocament de gestió dels recursos financers i els compromisos directament atribuïbles i gestionats per Criteria. Aquesta mètrica és invariable davant d'entrades significatives d'efectiu, per exemple, en cas de desinversions.

Els càlculs i conciliacions d'aquesta MAR són els següents:

Suma dels nominals dels segments de gestió d'actius immobiliaris i activitats corporatives segons la Nota 23 d'Informació financera per segments dels comptes anuals consolidats adjunts.

(MM €)	Activitats corporatives
Total Deute Brut 2019	4.826
<i>Nominal bons simples</i>	2.337
<i>Nominal préstecs llarg i curt termini</i>	2.489
Total deute brut 2018:	5.235
<i>Nominal bons simples</i>	2.709
<i>Nominal préstecs llarg i curt termini</i>	2.526

12.3. Caixa i equivalents (Cash & Equivalents)

Definició: el Grup defineix «Caixa i equivalents» com la suma de la tresoreria entesa com a efectiu i altres actius líquids equivalents i imposicions a llarg termini de Criteria i societats 100% participades, deduïnt-ne els dividends anunciats i pendents de repartir a la Fundació Bancària "la Caixa" i afegint-hi els dividends anunciats per les participades un cop entren al període *ex-dividend*.

Explicació d'ús: Caixa i equivalents és una mètrica estàndard per determinar la liquiditat disponible a curt termini.

Els càlculs i conciliacions d'aquesta MAR amb els Estats financers consolidats del Grup són els següents:

Suma de caixa i equivalents, imposicions i dividends pendents de cobrament un cop entrat el període *ex-dividend*, dels segments de gestió d'actius immobiliaris i activitats corporatives segons la Nota 23 d'Informació financera per segments dels comptes anuals consolidats adjunts, deduïnt-ne els dividends anunciats i pendents de distribuir a la Fundació Bancària "la Caixa":

(MM €)	Gestió d'actius immobiliaris	Activitats corporatives	Total
Efectiu i equivalents 2019:	94	360	454
<i>Efectiu i altres equivalents d'efectiu</i>	94	350	444
<i>Imposicions bancàries a curt termini</i>	–	10	10
<i>Dividends pendents de cobrament ex-dividend</i>	–	–	–
<i>Dividends anunciats i pendents de pagament a la Fundació Bancària "la Caixa"</i>	–	–	–
Efectiu i equivalents 2018:	160	1.221	1.381
<i>Efectiu i altres equivalents d'efectiu</i>	160	621	781
<i>Imposicions bancàries a curt termini</i>	–	600	600
<i>Dividends pendents de cobrament ex-dividend</i>	–	–	–
<i>Dividends anunciats i pendents de pagament a la Fundació Bancària "la Caixa"</i>	–	–	–

12.4. Deute net (Net Debt)

Definició: el Grup defineix el «Deute net» com la diferència entre «Deute brut» i «Caixa i equivalents». Ambdues MAR es defineixen i concilien prèviament.

Explicació d'ús: el Deute net és una bona mètrica per determinar l'endeutament total d'una societat *holding* i proporciona un enfocament de gestió dels recursos financers i els compromisos directament atribuïbles i gestionats per Criteria.

El càlcul del «Deute net» a 31 de desembre de 2019 i 31 de desembre de 2018, és el següent:

(MM €)	31/12/2019	31/12/2018
A) Deute brut	4.826	5.235
B) Caixa i equivalents	454	1.381
Total Deute net [A - B]	4.372	3.854

12.5. Valor net dels actius (NAV)

Definició: el Grup defineix el «NAV» com la diferència entre el «GAV» i el «Deute brut». Ambdues MAR es defineixen i concilien prèviament.

Explicació d'ús: el NAV és una bona mètrica del valor de mercat del patrimoni total dels Estats financers. Es tracta d'una mètrica de *reporting* estàndard entre les societats *holding* d'inversions i s'utilitza per comparar les valoracions de les seves respectives carteres (anàlisi de comparables). També s'utilitza per determinar si la gestió ha creat valor.

El càlcul del NAV a 31 de desembre de 2019 i 2018 és el següent:

(MM €)	31/12/2019	31/12/2018
A) Valor brut dels actius (GAV)	21.852	22.746
B) Deute brut	4.826	5.235
Total valor net dels actius (NAV) [A - B]	17.026	17.511

12.6. Ràtio d'endeutament (LTV)

Definició: el Grup distingeix dues ràtios d'endeutament, el net i el brut. La «Ràtio d'endeutament net» (Net LTV) es defineix com el quocient entre el «Deute net» i [«GAV» menys «caixa i equivalents»] (en percentatge). Així mateix, també defineix la «Ràtio d'endeutament brut» (Gross LTV) com el quocient entre «Deute Brut» i «GAV» (en %). Tant GAV, Deute Brut com Caixa i equivalents són MAR definides i conciliades prèviament.

Explicació d'ús: tant la «Ràtio d'endeutament net» com la «Ràtio d'endeutament brut» són mètriques estàndard per determinar l'endeutament relatiu d'una societat *holding* d'inversions, i per tant, d'utilitat per a analistes de crèdit, agències de ràting i analistes de comparables, entre d'altres. La «Ràtio d'endeutament brut» és invariable davant d'entrades significatives d'efectiu, per exemple, en cas de desinversions.

El càlcul de la Ràtio d'endeutament brut a 31 de desembre de 2019 i 2018 és el següent:

(MM €)	31/12/2019	31/12/2018
A) Deute Brut	4.826	5.235
B) Valor brut dels actius (GAV)	21.852	22.746
Total Ràtio d'endeutament brut (Gross LTV) [A/B]	22,1%	23,0%

El càlcul de la Ràtio d'endeutament net a 31 de desembre de 2019 i 2018 és el següent:

(MM €)	31/12/2019	31/12/2018
A) Deute Net	4.372	3.854
B) [Valor brut dels actius (GAV) - Caixa i equivalents]	21.398	21.365
Total Ràtio d'endeutament net (Net LTV) [A/B]	20,4%	18,0%

12.7. Ràtio de cobertura d'interessos (ICR)

Definició: el Grup distingeix dues ràtios de cobertura d'interessos. La ràtio de cobertura d'interessos total o Total ICR i la ràtio de cobertura d'interessos en efectiu o Cash ICR.

El Total ICR resulta del quocient entre la suma dels dividendes registrats en el compte de pèrdues i guanys individual de gestió i de la resta de dividendes que ha percebut la societat i que, en aplicació de la normativa comptable, no s'han registrat en el compte de pèrdues i guanys individual, incloent dividendes en “format script” (dividendes totals), i la despesa financera corresponent als interessos de les obligacions financeres i bons comptabilitzats a les societats incloses en els segments de gestió d'actius immobiliaris i activitats corporatives segons la Nota 23 d'Informació financera per segments dels comptes anuals consolidats adjunts.

El Cash ICR resulta del quocient entre la suma dels dividendes rebuts en efectiu registrats en el compte de pèrdues i guanys individual de gestió (dividendes *cash*) i la despesa financera corresponent als interessos de les obligacions financeres i bons comptabilitzats a les societats incloses en els segments de gestió d'actius immobiliaris i activitats corporatives segons la Nota 23 d'Informació financera per segments dels comptes anuals consolidats adjunts.

El càlcul de la Ràtio de cobertura d'interessos a 31 de desembre de 2019 i 2018 és el següent:

(MM€)	31/12/2019	31/12/2018
A) Dividendes Totals	764	909
B) Despeses financeres de gestió	(93)	(116)
Ràtio de cobertura d'interessos total (Total ICR) [A/-B]	8,2x	7,8x

El càlcul de la Ràtio de cobertura d'interessos efectiu a 31 de desembre de 2019 i 2018 és el següent:

(MM€)	31/12/2019	31/12/2018
A) Dividendes en efectiu	743	852
B) Despeses financeres de gestió	(93)	(116)
Ràtio de cobertura d'interessos efectiu (Cash ICR) [A/-B]	8,0x	7,3x

A continuació es mostra una reconciliació dels dividendes:

	<i>Milions d'euros</i>	
	2019	2018
Dividends s/compte de pèrdues i guanys (vegeu nota 17 dels comptes anuals individuals)	711	1317
Reclassificació dividends d'Inversiones Autopistas resultants de la venda d'Abertis (venda parcial el 2017 i venda total el 2018 després de l'OPA) a l'epígraf «Resultats per vendes i d'altres» del compte de pèrdues i guanys de gestió	-	-495
Reclassificació de dividends d'Inversiones Autopistas resultants de la distribució de reserves d'anys anteriors en el procés de liquidació de la societat, a l'epígraf «Resultats extraordinaris» del compte de pèrdues i guanys de gestió	-	-15
Dividends s/ compte de pèrdues i guanys de gestió individual	711	807
Dividends rebuts en efectiu i no registrats com a ingrés en el compte de pèrdues i guanys individual	37	45
<i>Dividend de Saba Infraestructuras contra reserves¹</i>	20	10
<i>Dividends de Telefónica repartits contra reserves</i>	-	20
<i>Dividends del GFI repartits contra reserves</i>	-	12
<i>Dividends d'altres participades²</i>	17	3
Dividends bruts rebuts	748	852
<i>Dividends pendents de cobrament (nota 11.2 dels comptes anuals consolidats adjunts)</i>	-2	-
<i>Retencions per impostos no recuperables</i>	-3	-
Dividends nets rebuts en efectiu	743	852
Dividend del BEA rebut en scrip i no comptabilitzat en el compte de pèrdues i guanys de gestió individual ³	21	57
Dividends totals	764	909

¹ Vegeu nota 7.1 dels comptes anuals individuals de l'exercici 2019. Per a l'exercici 2018, només es té en compte el dividend repartit el juny abans de l'operació corporativa, que correspon al dividend que reparteix la societat de manera recurrent.

² Vegeu nota 8.1 dels comptes anuals individuals de l'exercici 2019.

³ El resultat s'obté de dividir el total de 160.186.932 dividends en scrip anunciats el febrer pel tipus de canvi de HKG Dollar aplicat de 8,8738 més l'scrip del 50% dels 55.775.726 dividends anunciats el setembre pel tipus de canvi de HKG Dollar de 8,6559.

L'epígraf de Resultat Financer del compte de pèrdues i guanys de gestió consta d'i) ingressos financers de crèdits, interessos d'entitats de crèdit i altres ingressos financers i ii) despeses financeres corresponents als interessos de les obligacions financeres i bons comptabilitzats, despeses de préstecs amb entitats de crèdit i altres despeses financeres de les societats incloses en el segment d'activitats corporatives segons Nota 23 d'Informació financera per segments dels comptes anuals consolidats adjunts. No s'inclouen les diferències positives i negatives de canvi, que, a l'efecte de gestió, estan incloses a l'epígraf de Resultats per vendes i d'altres del compte de pèrdues i guanys de gestió.

El desglossament del Resultat Financer de gestió consolidat a 31 de desembre de 2019 i 2018 és el següent:

(MM€)	31/12/2019	31/12/2018
Ingressos financers	7	7
Diferències positives de canvi (Nota 22.8 dels Comptes Anuals Consolidats del exercici 2019)	1	5
Ajustos i eliminacions	(4)	-
Ingresos financers de gestió	2	2
Despeses financeres	(94)	(116)
Diferències negatives de canvi (Nota 22.8 dels Comptes Anuals Consolidats del exercici 2019)	(1)	-
Despeses financeres de gestió	(93)	(116)
Resultat Financer de gestió consolidat	(91)	(114)

INFORME ANUAL DE GOVERN CORPORATIU – 2019

CRITERIA CAIXA, S.A., SOCIEDAD UNIPERSONAL

DADES IDENTIFICATIVES DE L'EMISSOR

DATA FINAL DE L'EXERCICI DE REFERÈNCIA: 31/12/2019

CIF: A63379135

Denominació social: CRITERIA CAIXA, S.A., SOCIEDAD UNIPERSONAL

Domicili social: PLAÇA WEYLER, NÚM. 3, PALMA (ILLES BALEARS)

A ESTRUCTURA DE LA PROPIETAT

A.1 Detall dels accionistes o partícips més significatius de la seva entitat en la data de tancament de l'exercici:

Nom o denominació social de l'accionista o partícp	% sobre capital social
FUNDACIÓ BANCÀRIA CAIXA D'ESTALVIS I PENSIONS DE BARCELONA, "LA CAIXA"	100

A.2 Indiqui, si escau, les relacions de caràcter familiar, comercial, contractual o societari que hi ha entre els accionistes o partícips significatius, en la mesura que siguin conegudes per l'entitat, llevat que siguin escassament rellevants o derivin del gir o tràfic comercial ordinari:

NIF o CIF	Noms o denominacions socials relacionats	Tipus de relació	Breu descripció
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.

A.3 Indiqui, si escau, les relacions de caràcter comercial, contractual o societari que hi ha entre els accionistes o partícips significatius i l'entitat, llevat que siguin escassament rellevants o derivin del gir o tràfic comercial ordinari:

Noms o denominacions socials relacionats
FUNDACIÓ BANCÀRIA CAIXA D'ESTALVIS I PENSIONS DE BARCELONA, "LA CAIXA"

Tipus de relació: SOCIETÀRIA.

Breu descripció: Fundació Bancària Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona, "la Caixa" és l'Accionista Únic de la Societat.

A.4 Indiqui si hi ha qualsevol restricció (estatutària, legislativa o de qualsevol índole) a la transmissibilitat de valors o qualsevol restricció al dret de vot. En particular, es comunicarà l'existència de qualsevol tipus de restriccions que puguin dificultar la presa de control de la societat mitjançant l'adquisició de les seves accions en el mercat, així com els règims d'autorització o comunicació prèvia que, sobre les adquisicions o transmissions d'instruments financers de la companyia, li siguin aplicables per normativa sectorial:

Sí ✓

No

Descripció de les restriccions
TRANSMISSIÓ DE PARTICIPACIONS EN EL CAPITAL: Les limitacions a la transmissibilitat de les accions es recullen a l'article 9 dels Estatuts Socials. Són lliures les transmissions que s'efectuïn a favor de: (i) altres accionistes; (ii) el cònjuge, els ascendents o els descendents de l'accionista transmissor; i (iii) societats que pertanyin al mateix grup de societats que l'accionista transmissor. Excepte en aquests casos, l'accionista que es proposi transmetre les seves accions de la Societat haurà de comunicar-ho per escrit a l'òrgan d'administració indicant el nombre, classe i sèrie de les accions que vol

transmetre, el nom, el domicili i la nacionalitat de la persona a qui vol transmetre-les, el preu o contraprestació de cada acció i les condicions de l'operació. En els terminis i de conformitat amb el procediment previst als Estatuts Socials, els accionistes restants tindran dret d'adquisició preferent.

EXERCICI DE DRETS DE VOT: No hi ha restriccions a l'exercici dels drets de vot de les accions de Criteriacaixa.

B JUNTA GENERAL O ÒRGAN EQUIVALENT

- B.1 Enumeri el quòrum de constitució de la junta general o òrgan equivalent establerts als estatuts. Descrigui en què es diferencia del règim de mínims previst a la Llei de Societats de Capital (LSC) o la normativa que hi sigui aplicable.

De conformitat amb l'article 16 dels Estatuts Socials, la junta general quedarà vàlidament constituïda, en primera convocatòria, quan els accionistes presents o representats tinguin, almenys, el 25% del capital subscrit amb dret a vot. En segona convocatòria és vàlida la constitució, sigui quin sigui el capital que hi concorri. Per tal que la junta general, ordinària o extraordinària, pugui acordar vàlidament l'augment o la reducció de capital i qualsevol altra modificació dels Estatuts Socials, així com qualsevol dels assumptes pels quals la normativa vigent requereix un quòrum reforçat, caldrà, en primera convocatòria, la concurrència d'accionistes, presents o representats, que posseeixin, almenys, el 50% del capital subscrit amb dret a vot. En segona convocatòria, serà suficient la concurrència del 25% d'aquest capital.

- B.2 Expliqui el règim d'adopció d'acords socials. Descrigui en què es diferencia del règim previst a la LSC o a la normativa que hi sigui aplicable.

De conformitat amb l'article 18 dels Estatuts Socials, els acords de la Junta s'adoptaran per majoria simple dels vots dels accionistes, presents o representats a la Junta General. Un acord s'entendrà adoptat quan obtingui més vots a favor que en contra del capital present o representat a la Junta.

El règim d'adopció d'acords de la junta general, previst a l'article 18 dels Estatuts Socials, és el mateix que el previst a la Llei de Societats de Capital.

- B.3 Indiqui breument els acords adoptats a les juntes generals o òrgans equivalents celebrats durant l'exercici a què es refereix aquest informe i el percentatge de vots amb què s'han adoptat els acords.

Les decisions de l'accionista únic de la Societat durant el 2018 han estat:

14/02/2019: Distribució de reserves (altres reserves) per un import de 50 milions d'euros; (ii) Delegació al Consell d'Administració de la facultat d'emetre valors de renda fixa o instruments de deute de naturalesa anàloga, per un import conjunt de fins a dos mil milions (2.000.000.000) d'euros; (iii) Nomenament de nous membres del Consell d'Administració; i (iv) Nomenament de l'auditor extern pels exercicis socials 2020, 2021 i 2022.

14/03/2019: (i) Modificació dels articles 23º i 26º dels Estatuts Socials; i (ii) Ampliació de la retribució del Consell d'Administració.

30/05/2019: Aprovació dels comptes anuals individuals i consolidats corresponents a l'exercici tancat a 31 de desembre de 2018 i els seus respectius informes de gestió; (ii) Aprovació de la gestió dels administradors durant l'exercici 2018; (iii) Aplicació del resultat de l'exercici 2018; (iv) Aprovació de l'Estat d'Informació no Financera consolidat de l'exercici 2018.

08/11/2019: (i) Aprovació dels balanços de fusió de la Societat, d'Energia Boreal 2018, S.A.U. i de Critería Movilidad, S.L.U.; (ii) Aprovació dels projectes comuns de fusió de la Societat, d'Energia Boreal 2018, S.A.U. i de Critería Movilidad, S.L.U.; (iii) Aprovació de la fusió per absorció d'Energia Boreal 2018, S.A.U. i de Critería Movilidad, S.L.U. per part de la Societat; i (iv) Aprovació de l'acolliment al règim fiscal especial de la fusió d'Energia Boreal 2018, S.A.U. per part de la Societat.

B.4 Indiqui si a les juntes generals o òrgans equivalents celebrats en l'exercici hi ha hagut algun punt de l'ordre del dia que els accionistes no hagin aprovat.

No hi ha hagut cap punt de l'ordre del dia que l'Accionista únic de la Societat no hagi aprovat.

B.5 Indiqui l'adreça i forma d'accés al web de l'entitat i a la informació sobre govern corporatiu.

La informació sobre govern corporatiu de CriteríaCaixa està disponible al web corporatiu de la Societat (www.criteriacaixa.com).

La ruta per accedir a la informació sobre Govern Corporatiu és: Informació per a inversors → Govern Corporatiu.

B.6 Assenyali si s'han celebrat reunions dels diversos sindicats, que, si escau, hi hagi, dels tenidors de valors emesos per l'entitat, l'objecte de les reunions celebrades durant l'exercici a què es refereix aquest informe i els principals acords adoptats.

Durant l'exercici 2019, no hi ha hagut reunions de sindicats d'obligacionistes.

C ESTRUCTURA DE L'ADMINISTRACIÓ DE L'ENTITAT

C.1 Consell o òrgan d'administració

C.1.1 Detalli el nombre màxim i mínim de consellers o membres de l'òrgan d'administració previstos als estatuts:

Nombre màxim de consellers/membres de l'òrgan	20
Nombre mínim de consellers/membres de l'òrgan	8
Nombre de consellers/membres de l'òrgan fixat per la junta o assemblea	17

OBSERVACIONS: A la data d'emissió del present Informe, el número de Consellers ha quedat fixat per l'Accionista Únic en 16.

C.1.2 Completi el quadre següent sobre els membres del consell o òrgan d'administració, i la seva diferent condició:

CONSELLERS/MEMBRES DE L'ÒRGAN D'ADMINISTRACIÓ

Nom o denominació social del conseller/membre de l'òrgan d'administració	Representant	Última data de nomenament
Isidre Fainé Casas	-	18/12/2013
Alejandro García-Bragado Dalmau	-	26/06/2014
Javier Godó Muntañola	-	26/06/2014
Marcelino Armenter Vidal	-	14/02/2019
José Antonio Asiáin Ayala	-	18/12/2013
Marcos Contreras Manrique	-	18/12/2013
Jean-Louis Chaussade	-	18/12/2013
Isabel Estapé Tous	-	18/12/2013
Francisco Javier García Sanz	-	18/12/2013
Eugenio Gay Montalvo	-	16/03/2017
Víctor Grífols Roura	-	26/06/2014
Josep-Delfí Guàrdia Canela	-	18/12/2013
Heinrich Haasis	-	18/12/2013
Francesc Homs Ferret	-	18/12/2013
Juan José López Burniol	-	26/06/2014
M ^a Asunción Ortega Enciso	-	14/02/2019
Josep Joan Simón Carreras	-	18/12/2013

OBSERVACIONS: A la data d'emissió del present Informe els Srs. García, Haasis i Simón han deixat d'ostentar el càrrec de membres del Consell d'Administració de CriteriaCaixa, per venciment dels seus càrrecs. L'accionista Únic ha nomenat al Sr. Enrique Alcántara-García i a la Sra. Montserrat Trapé com a nous membres del Consell d'Administració. L'acceptació d'aquests càrrecs està pendent a la data d'emissió del present Informe.

C.1.3 Identifiqui, si escau, els membres del consell o òrgan d'administració que assumeixen càrrecs d'administradors, representants d'administradors o directius en altres entitats que formen part del grup de l'entitat:

Nom o denominació social del conseller / membre de l'òrgan d'administració	Denominació social de l'entitat del grup	Càrrec
Isidre Fainé Casas	Fundació Bancària Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona, "la Caixa"	President del Patronat
	Inmo Criteria Caixa, S.A.U.	Vicepresident I
	Caixa Capital Risc, S.G.E.I.C., S.A.	President
Javier Godó Muntañola	Fundació Bancària Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona, "la Caixa"	Patró
Francesc Homs Ferret	Fundació Bancària Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona, "la Caixa"	Patró
	Inmo Criteria Caixa, S.A.U.	Vicepresident II
Juan José López Burniol	Fundació Bancària Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona, "la Caixa"	Vicepresident del Patronat
	Inmo Criteria Caixa, S.A.U.	Vicepresident III
	Saba Infraestructuras, S.A.	Conseller
Eugenio Gay Montalvo	Fundació Bancària Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona, "la Caixa"	Patró
Isabel Estapé Tous	Fundació Bancària Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona, "la Caixa"	Patrona
Alejandro García-Bragado Dalmau	Saba Infraestructuras, S.A.	Conseller
Marcelino Armenter Vidal	Saba Infraestructuras, S.A.	Conseller
	Inmo Criteria Caixa, S.A.U.	Conseller
	Mediterranea Beach & Golf Community, S.A.U.	President i Conseller Delegat
	Caixa Capital Risc, SGEIC, S.A.	Vicepresident i Conseller Delegat

	Caixa Innvierte Industria, S.C.R, S.A.	Administrador únic (R)
	Criteria Venture Capital S.I.C.C., S.A.	Administrador únic (R)
	Criteria Industrial Ventures, S.A.	Administrador únic (R)
M ^a Asunción Ortega Enciso	Fundación Bancaria Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona, "la Caixa"	Patrona

C.1.4 Completi el quadre següent amb la informació relativa al nombre de conselleres que integren el consell d'administració i les seves comissions, així com la seva evolució al llarg dels últims quatre exercicis:

Nombre de Conselleres				
	Exercici 2019 Nombre / %	Exercici 2018 Nombre / %	Exercici 2017 Nombre / %	Exercici 2016 Nombre / %
Consell d'Administració	2 11,76%	1 6,66%	1 6,66%	1 5,88%
Comissió executiva	1 14,28%	N.A.	N.A.	N.A.
Comissió d'Auditoria i Control	1 20%	1 33,33%	1 33,33%	1 33,33%
Comissió de Nomenaments i Retribucions	1 20%	1 33,33%	1 33,33%	1 33,33%

OBSERVACIONS: A la data d'emissió del present Informe, el percentatge que representen les Conselleres en el Consell d'Administració és del 14,28% i del 25% en la Comissió de Nomenaments i Retribucions. Després de la dimissió presentada per la Sra. Estapé als seus càrrecs de membre de la Comissió Executiva i de la Comissió d'Auditoria i Control, no hi ha representació de Conselleres en aquestes Comissions.

C.1.5 Indiqui si la societat té polítiques de diversitat en relació amb els òrgans d'administració, direcció i supervisió de l'empresa en relació amb qüestions com, per exemple, l'edat, el gènere, la discapacitat o la formació i experiència professionals. Les entitats petites i mitjanes, d'acord amb la definició que conté la Llei d'Auditoria de Comptes, hauran d'informar, com a mínim, de la política que tinguin establerta en relació amb la diversitat de gènere.

Sí ✓

No

Polítiques parcials

En cas afirmatiu, descriu aquesta política de diversitat, els seus objectius, les mesures i la manera com s'ha aplicat i els seus resultats en l'exercici. També s'han d'indicar les mesures concretes que hagin adoptat l'òrgan d'administració i la comissió de nomenaments i retribucions per aconseguir una presència equilibrada i diversa de consellers o administradors.

En data 13 de desembre de 2018, el Consell d'Administració de la Societat va aprovar la Política de Diversitat i Inclusió del Grup Criteria, que té com a objectiu establir les directrius per promoure: (i) una cultura de respecte a la diversitat; (ii) la igualtat laboral; i (iii) la no discriminació i la inclusió laboral a la Societat.

A aquest efecte, la Societat ha adoptat mesures tendents a garantir la diversitat i la inclusió laboral com ara: (i) la implementació de polítiques i pràctiques de selecció, contractació, remuneració, promoció, formació, classificació professional i altres condicions laborals, tenint en compte criteris de mèrit i capacitat en relació amb els requisits del lloc de treball, fomentant que tot el personal pugui assolir el màxim de les seves potencialitats d'acord amb els principis de mèrit, capacitat i comportament professional; (ii) el foment d'un entorn de treball inclusiu i basat en la col·laboració i el respecte per evitar qualsevol tipus de discriminació deliberada o no intencionada; (iii) el foment d'un ambient de treball sense assetjament, en què es prohibeix terminantment utilitzar comentaris o referències sexistes o discriminatoris en qualsevol tipus de comunicació; (iv) el respecte de la conciliació necessària entre les exigències de la vida personal i laboral de les persones que integren la Societat; i (v) la implementació d'un canal de consultes i denúncies, regit pel principi de confidencialitat, a través del qual els empleats de la Societat poden consultar o denunciar, en qualsevol moment, qualsevol conducta contrària al que disposa el Codi Ètic de la Societat o la comissió d'un possible il·lícit penal.

Pel que fa al Consell d'Administració, la Societat està compromesa que, amb la selecció de candidats, s'aconsegueixi una composició diversa i equilibrada en el seu conjunt que enriqueixi la presa de decisions i aporti punts de vista plurals al debat dels assumptes de la seva competència. Per fer-ho, el Consell d'Administració ha assumit el compromís de promoure la diversitat a la seva composició i, amb aquest objectiu, es valoren candidats el nomenament dels quals afavoreixi que els consellers tinguin capacitats, coneixements, orígens, edat i gènere diferents. Els criteris de diversitat s'escullen tenint en compte la naturalesa i complexitat dels negocis que desenvolupa el Grup, així com el context social i ambiental en què la Societat és present. En el procés de selecció de candidats, s'evita qualsevol tipus de biaix que pugui implicar cap mena de discriminació, entre d'altres, per raons de sexe, origen, edat o discapacitat.

En cas que la societat no apliqui una política de diversitat, expliqui les raons per les quals no ho fa.

N.A.

- C.1.6 Completi el quadre següent respecte a la remuneració agregada dels consellers o membres de l'òrgan d'administració, meritada durant l'exercici:

Concepte retributiu	Milers d'euros	
	Individual	Grup
Retribució fixa	4.806	990
Retribució variable		0
Dietes		0
Altres remuneracions		0
TOTAL:	4.806	990

- C.1.7 Identifiqui els membres de l'alta direcció que no siguin al seu torn consellers o membres de l'òrgan d'administració executius, i indiqui la remuneració total meritada a favor seu durant l'exercici:

Nom o denominació social	Càrrec
Javier José Paso Luna	Sotsdirector General
Óscar Valentín Carpio Garijo	Sotsdirector General Adjunt
Xavier Moragas Freixa	Sotsdirector General Adjunt
Enrique Goñi Beltrán de Garizurieta	Adjunt a Presidència

Remuneració total alta direcció (milers d'euros)	3.188
--	-------

OBSERVACIONS: A l'exercici 2019 s'ha acordat la baixa del Sr. Giró de Criteriacaixa. En aquest sentit, s'ha registrat en els estats financers una indemnització, que inclou una compensació per no competència, per import conjunt de 1.650 milers d'euros.

- C.1.8 Indiqui si els estatuts o el reglament del consell estableixen un mandat limitat per als consellers o membres de l'òrgan d'administració:

Sí

No ✓

Nombre màxim d'exercicis de mandat	4
------------------------------------	---

OBSERVACIONS: El mandat dels Consellers és de 4 anys i poden ser reelegits indefinidament per períodes d'igual duració.

- C.1.9 Indiqui si els comptes anuals individuals i consolidats que es presenten per a la seva formulació al consell o òrgan d'administració estan certificats prèviament:

Sí

No ✓

Identifiqui, si escau, la persona o persones que han certificat els comptes anuals individuals i consolidats de l'entitat, per a la seva formulació pel consell o òrgan d'administració:

NIF	Nom	Càrrec

C.1.10 Expliqui, si n'hi ha, els mecanismes establerts pel consell o òrgan d'administració per evitar que els comptes individuals i consolidats que formuli es presentin a la junta general o òrgan equivalent amb excepcions a l'informe d'auditoria.

La Comissió d'Auditoria i Control és l'encarregada de vetllar per l'elaboració correcta de la informació financera i entre les seves funcions hi ha les següents, que porten implícit evitar l'existència d'informes d'auditoria amb excepcions:

- (i) Servir de canal de comunicació entre el Consell d'Administració i els auditors, avaluar els resultats de cada auditoria i les respostes de l'equip de gestió a les seves recomanacions i mitjançar en els casos de discrepàncies entre aquells i aquest en relació amb els principis i criteris aplicables a la preparació dels estats financers, així com examinar les circumstàncies que, si escau, hagin motivat la renúncia de l'auditor.
- (ii) Establir les oportunes relacions amb els auditors de comptes per rebre informació sobre aquelles qüestions que puguin posar en risc la independència d'aquests, perquè siguin examinades per la Comissió d'Auditoria i Control, i qualssevol altres relacionades amb el procés de desenvolupament de l'auditoria de comptes, així com aquelles altres comunicacions previstes a la legislació d'auditoria de comptes i a les normes tècniques d'auditoria.
- (iii) Supervisar el compliment del contracte d'auditoria, procurant que l'opinió sobre els Comptes Anuals i els continguts principals de l'informe d'auditoria estiguin redactats de manera clara i precisa.
- (iv) Revisar els comptes de la Societat i la informació financera periòdica que hagi de subministrar el Consell als mercats i als seus òrgans de supervisió i, en general, vigilar el compliment dels requisits legals en aquesta matèria i l'aplicació correcta dels principis de comptabilitat generalment acceptats, així com informar amb caràcter previ el Consell d'Administració sobre la informació financera periòdica i les propostes de modificació de principis i criteris comptables suggerits per la direcció.

C.1.11 El secretari del consell o de l'òrgan d'administració té la condició de conseller?

Sí

No ✓

OBSERVACIONS: La posició de Secretari del Consell d'Administració està vacant des del 18 d'octubre de 2016. El Sr. Adolfo Feijóo Rey, Vicesecretari del Consell d'Administració, no té la condició de Conseller.

C.1.12 Indiqui, si escau, els mecanismes establerts per preservar la independència de l'auditor extern, els analistes financers, els bancs d'inversió i e les agències de qualificació, incloent-hi com s'han implementat a la pràctica les previsions legals.

La Comissió d'Auditoria i Control és l'encarregada d'elevat al Consell d'Administració, per sotmetre a l'Accionista Únic, les propostes de selecció, nomenament, reelecció i substitució dels auditors externs de comptes d'acord amb la normativa aplicable a la Societat, així com les seves condicions de contractació, i recollir-ne regularment informació sobre el pla d'auditoria i la seva execució, a més de preservar la seva independència en l'exercici de les seves funcions.

La Comissió d'Auditoria i Control rep anualment dels auditors externs la declaració de la seva independència en relació amb l'entitat o entitats vinculades directament o indirectament, així com la informació dels serveis addicionals de qualsevol classe prestats i els honoraris corresponents que hagin percebut d'aquestes entitats l'auditor extern o les persones o entitats vinculades d'acord amb el que disposa la legislació sobre auditoria de comptes. Així mateix, la Comissió d'Auditoria i Control emet anualment, amb caràcter previ a l'emissió de l'informe d'auditoria de comptes, un informe en què s'expressa una opinió sobre la independència dels auditors de comptes. Aquest informe conté, en qualsevol cas, la valoració de la prestació dels serveis addicionals a què fa referència aquest apartat, individualment considerats i en el seu conjunt, diferents de l'auditoria legal i en relació amb el règim d'independència o amb la normativa reguladora d'auditoria.

Amb l'objectiu de garantir el compliment de la normativa aplicable i la independència dels treballs d'auditoria, la Comissió d'Auditoria i Control i el Consell d'Administració de la Societat van aprovar la Política de Relació amb l'Auditor Extern, en què s'estableix, entre altres qüestions, el procediment detallat de selecció, contractació i proposta de nomenament dels auditors de comptes, una relació dels serveis prohibits i dels serveis aliens a l'auditoria legal, l'obligació de l'auditor de comptes d'emetre un informe addicional per a la Comissió d'Auditoria i Control en què s'estableixin els casos que consten detallats a la Política, la durada mínima de l'encàrrec d'auditoria i la regulació de les relacions entre l'auditor de comptes i la Comissió d'Auditoria i Control de la Societat. .

C.2 Comissions del consell o òrgan d'administració

C.2.1 Enumeri les comissions del consell o òrgan d'administració:

Nom de la Comissió	Nº de membres
Comissió Executiva	7
Comissió d'auditoria i control	5
Comissió de nomenaments i retribucions	5

OBSERVACIONS: A la data d'emissió del present Informe la Comissió Executiva està formada per 6 membres, Comissió d'Auditoria y Control està formada per 3 membres i la Comissió de Nomenaments i Retribucions està formada per 4 membres.

C.2.2 Detalli totes les comissions del consell o òrgan d'administració, els seus membres i la proporció de consellers executius, dominicals, independents i altres d'externs que les integren (les entitats que no tinguin la forma jurídica de societat de capital no han d'emplenar la categoria del conseller al quadre corresponent i a l'apartat amb el seu règim jurídic i la manera com aquests compleixen les condicions de composició de la comissió d'auditoria i de la de nomenaments i retribucions):

COMISSIÓ EXECUTIVA

Nom	Càrrec	Categoria
Isidro Fainé Casas	President	Dominical
Alejandro García-Bragado Dalmau	Vocal	Dominical
Marcelino Armenter Vidal	Vocal	Executiu
José Antonio Asiáin Ayala	Vocal	Independent
Marcos Contreras Manrique	Vocal	Independent
Isabel Estapé Tous	Vocal	Dominical
Juan José López Burniol	Vocal	Dominical

% de consellers dominicals	57,14%
% de consellers executius	14,29%
% de consellers independents	28,57%
% d'altres externs	0%
Número de reunions	1

Expliqui les funcions, incloent-hi, si escau, les addicionals a les previstes legalment, que té atribuïdes aquesta comissió, i descriu'n els procediments i regles d'organització i funcionament. Per a cadascuna d'aquestes funcions, indiqui les seves actuacions més importants durant l'exercici i com ha exercit a la pràctica cadascuna de les funcions que té atribuïdes, ja sigui a la llei o als estatuts o altres acords socials.

La Comissió Executiva té delegades totes les facultats atribuïdes al Consell d'Administració de forma permanent tret de les legal i estatutàriament indelegables. Està formada, a 31 de desembre de 2019, per set membres i es regula per les normes de funcionament establertes als Estatuts en relació amb el Consell d'Administració, sempre i quan siguin compatibles amb la naturalesa i funció de la Comissió Executiva.

Com a conseqüència de les facultats atribuïdes, la Comissió Executiva es va reunir el 29 de juliol de 2019 a fi de tractar el procés de venda de Saba Infraestructuras, S.A.

OBSERVACIONS: A la data d'emissió del present Informe, la Comissió Executiva està formada pels Srs. Isidro Fainé, Alejandro García-Bragado, Marcelino Armenter, José Antonio Asiáin, Marcos Contreras i Juan José López.

COMISSIÓ D'AUDITORIA I CONTROL

Nom	Càrrec	Categoria
Marcos Contreras Manrique	President	Independent
Isabel Estapé Tous	Vocal	Dominical
Josep-Delfí Guàrdia Canela	Vocal	Independent
Francesc Homs Ferret	Vocal	Dominical
Josep Joan Simón Carreras	Vocal	Dominical

% de consellers dominicals	40%
% de consellers independents	60%
% d'altres d'externs	0%
Nombre de reunions	7

Expliqui les funcions, incloent-hi, si escau, les addicionals a les previstes legalment, que té atribuïdes aquesta comissió, i descriu'n els procediments i regles d'organització i funcionament. Per a cadascuna d'aquestes funcions, indiqui les seves actuacions més importants durant l'exercici i com ha exercit a la pràctica cadascuna de les funcions que té atribuïdes, ja sigui a la llei o als estatuts o altres acords socials.

Sens perjudici de qualssevol altres comeses que li pugui assignar en cada moment el Consell d'Administració, la Comissió d'Auditoria i Control exercirà les funcions següents:

- a) Informar la Junta General d'Accionistes sobre les qüestions que hi plantegin els accionistes en matèria de la seva competència.
- b) Elevar al Consell d'Administració, perquè les sotmeti a la Junta General o a l'Accionista Únic, les propostes de selecció, nomenament, reelecció i substitució dels auditors externs de comptes d'acord amb la normativa aplicable a la Societat, així com les seves condicions de contractació, i reclamar-li regularment informació sobre el pla d'auditoria i la seva execució, a més de preservar la seva independència en l'exercici de les seves funcions.
- c) Supervisar els serveis d'auditoria interna, comprovant-ne l'adequació i integritat, i proposar la selecció, designació i substitució dels seus responsables; proposar el pressupost d'aquests serveis i verificar que l'alta direcció té en compte les conclusions i recomanacions dels seus informes.
- d) Servir de canal de comunicació entre el Consell d'Administració i els auditors, avaluar els resultats de cada auditoria i les respostes de l'equip de gestió a les seves recomanacions i mitjançar en els casos de discrepàncies entre aquells i aquest en relació amb els principis i criteris aplicables a la preparació dels estats financers, així com examinar les circumstàncies que, si escau, hagin motivat la renúncia de l'auditor.

- e) Supervisar el procés d'elaboració i presentació de la informació financera preceptiva i l'eficàcia dels sistemes de control interns i de gestió de riscos de la Societat, incloent-hi els fiscals; així com discutir amb els auditors de comptes les debilitats significatives del sistema de control intern que, si escau, es detectin en el desenvolupament de l'auditoria.
- f) Establir les oportunes relacions amb els auditors de comptes per rebre informació sobre aquelles qüestions que puguin posar en risc la independència d'aquests, perquè siguin examinades per la Comissió d'Auditoria i Control, i qualssevol altres relacionades amb el procés de desenvolupament de l'auditoria de comptes, així com aquelles altres comunicacions previstes a la legislació d'auditoria de comptes i a les normes tècniques d'auditoria. En tot cas, hauran de rebre anualment dels auditors externs la declaració de la seva independència en relació amb l'entitat o entitats que hi estiguin vinculades directament o indirectament, així com la informació dels serveis addicionals de qualsevol mena prestats i els corresponents honoraris percebuts d'aquestes entitats per l'auditor extern o per les persones o entitats que hi estiguin vinculades d'acord amb el que disposa la legislació sobre auditoria de comptes. Així mateix, la Comissió d'Auditoria i Control ha d'emetre anualment, amb caràcter previ a l'informe d'auditoria de comptes, un informe en què s'expressarà una opinió sobre la independència dels auditors de comptes. Aquest informe haurà de contenir, en tot cas, la valoració de la prestació dels serveis addicionals a què fa referència aquest apartat, individualment considerats i en el seu conjunt, diferents de l'auditoria legal i en relació amb el règim d'independència o amb la normativa reguladora d'auditoria.
- g) Supervisar el compliment del contracte d'auditoria, procurant que l'opinió sobre els Comptes Anuals i els continguts principals de l'informe d'auditoria estiguin redactats de manera clara i precisa.
- h) Revisar els comptes de la Societat i la informació financera periòdica que hagi de subministrar el Consell als mercats i als seus òrgans de supervisió i, en general, vigilar el compliment dels requisits legals en aquesta matèria i la correcta aplicació dels principis de comptabilitat generalment acceptats, així com informar, amb caràcter previ el Consell d'Administració, sobre la informació financera periòdica i les propostes de modificació de principis i criteris comptables suggerits per la direcció.
- i) Supervisar el compliment de la normativa respecte a les operacions amb parts vinculades i informar, amb caràcter previ, el Consell d'Administració sobre aquestes operacions. En particular vetllarà perquè es comuniqui al mercat la informació sobre aquestes operacions, en compliment del que estableix la normativa, i informarà sobre les transaccions que impliquin o puguin implicar conflictes d'interès.
- j) Supervisar el compliment del Reglament Intern de Conducta en l'àmbit del Mercat de Valors i, en general, de les regles de govern corporatiu que li siguin aplicables.
- k) Informar, amb caràcter previ, el Consell sobre la creació o adquisició de participacions en entitats de propòsit especial o domiciliades en països o territoris que tinguin la consideració de paradisos fiscals, així com qualssevol altres transaccions o operacions de naturalesa anàloga que, per la seva complexitat, puguin menyscar la transparència de la Societat o

del grup al qual pertany.

- l) Considerar els suggeriments que li facin arribar el President del Consell d'Administració, els membres del Consell, els directius i els accionistes de la Societat i establir i supervisar un mecanisme que permeti que els empleats de la Societat, o del grup al qual pertany, de manera confidencial i, si es considera apropiat, anònima, comuniquin les irregularitats de potencial transcendència, especialment financeres i comptables, que adverteixin al si de la Societat.
- m) Rebre informació i, si escau, emetre un informe sobre les mesures disciplinàries que es pretenguin imposar a membres de l'equip d'alta direcció de la Societat.
- n) Qualsevol altres que li siguin atribuïdes en virtut de la Llei i altra normativa aplicable a la Societat.

OBSERVACIONS: La Comissió d'Auditoria i Control té les competències i regles de funcionament previstes en la normativa vigent. El Consell d'Administració va designar els membres de la Comissió d'Auditoria i Control tenint en compte els coneixements, les aptituds i l'experiència dels Consellers i les comeses de la Comissió. La Comissió d'Auditoria i Control va designar d'entre els membres independents un President. També va designar un Secretari i un Vicesecretari no membres d'aquesta. En cas de no fer aquestes designacions actuaran com a Secretari i Vicesecretari els del Consell. Els membres de l'equip directiu o del personal de la Societat estaran obligats a assistir a les sessions de la Comissió d'Auditoria i Control i a prestar-li la seva col·laboració i accés a la informació de què disposin quan la Comissió així ho sol·liciti. La Comissió podrà igualment requerir l'assistència a les seves sessions dels auditors de comptes de la Societat.

En tot el que no està previst expressament per a la Comissió d'Auditoria i Control, s'aplicaran les normes de funcionament establertes per al Consell d'Administració als Estatuts Socials, sempre que siguin compatibles amb la naturalesa i funció de la Comissió corresponent.

A la data d'emissió del present Informe, la Comissió d'Auditoria i Control està formada pels Srs. Marcos Contreras (nomenat per la seva experiència en matèria de comptabilitat), Francesc Homs i Josep-Delfí Guàrdia.

Identifiqui els consellers membres de la comissió d'auditoria que s'hagin designat tenint en compte els seus coneixements i experiència en matèria de comptabilitat, auditoria o en ambdues i informi sobre la data de nomenament del President d'aquesta comissió en el càrrec.

Noms dels Consellers amb experiència	Isabel Estapé Tous
Data de nomenament del president al càrrec	13/12/2018

COMISSIÓ DE NOMENAMENTS I RETRIBUCIONS

Nom	Càrrec	Categoria
José Antonio Asiáin Ayala	President	Independent
Jean Louis Chaussade	Vocal	Extern
Isabel Estapé Tous	Vocal	Dominical
Heinrich Haasis	Vocal	Independent
Juan José López Burniol	Vocal	Dominical

% de consellers dominicals	40%
% de consellers independents	40%
% d'altres d'externs	20%
Nombre de reunions	2

Expliqui les funcions, incloent-hi, si escau, les addicionals a les previstes legalment, que té atribuïdes aquesta comissió, i descriu'n els procediments i regles d'organització i funcionament. Per a cadascuna d'aquestes funcions, indiqui les seves actuacions més importants durant l'exercici i com ha exercit a la pràctica cadascuna de les funcions que té atribuïdes, ja sigui a la llei o als estatuts o altres acords socials.

De conformitat amb el que estableixen els Estatuts Socials, el Consell d'Administració va designar al seu si una Comissió de Nomenaments i Retribucions, que té les competències i es regirà per les regles de funcionament previstes a la normativa vigent. La Comissió de Nomenaments i Retribucions està formada exclusivament per Consellers no executius i, a 31 de desembre de 2019, composta per cinc membres, dos dels quals són independents. La Comissió de Nomenaments i Retribucions va designar un President d'entre els Consellers independents que en forma part. Així mateix, va designar un Secretari i un Vicesecretari no consellers.

En qualsevol cas, sens perjudici de qualssevol altres comeses que li pugui assignar en cada moment el Consell d'Administració, la Comissió de Nomenaments i Retribucions exercirà les funcions bàsiques següents:

- Avaluar les competències, els coneixements i l'experiència necessaris al Consell d'Administració. A aquests efectes, definirà les funcions i aptituds necessàries en els candidats que hagin de cobrir cada vacant i avaluarà el temps i dedicació necessaris perquè puguin exercir eficaçment la seva comesa.
- Establir un objectiu de representació per al sexe menys representat al Consell d'Administració i elaborar orientacions sobre com assolir aquest objectiu.
- Eleva al Consell d'Administració les propostes de nomenament de Consellers independents per a la designació per cooptació o perquè siguin sotmeses a la decisió de la Junta General d'Accionistes, així com les propostes per a la reelecció o separació d'aquests Consellers per la Junta General d'Accionistes.

- d) Informar de les propostes de nomenament de la resta de Consellers per a la designació per cooptació o perquè siguin sotmeses a la decisió de la Junta General d'Accionistes, així com les propostes per a la reelecció o separació per la Junta General d'Accionistes.
- e) Informar de les propostes de nomenament i separació dels alts directius i les condicions bàsiques dels seus contractes.
- f) Examinar i organitzar la successió del President del Consell d'Administració i del primer executiu de la Societat i, si escau, formular propostes al Consell d'Administració perquè aquesta successió es produeixi de manera ordenada i planificada.
- g) Proposar al Consell d'Administració la política de retribucions dels Consellers i dels directors generals o dels qui duguin a terme les seves funcions d'alta direcció sota la dependència directa del Consell, de Comissions Executives o de Consellers Delegats, així com la retribució individual i les altres condicions contractuals dels Consellers executius, vetllant per la seva observança.

En tot el que no està previst expressament per a la Comissió de Nomenaments i Retribucions, s'aplicaran les normes de funcionament establertes per al Consell d'Administració als Estatuts Socials, sempre que siguin compatibles amb la naturalesa i funció de la Comissió corresponent.

Com a conseqüència de les facultats atribuïdes, les actuacions més importants de la Comissió de Nomenaments i Retribucions durant l'exercici 2019 han estat:

- A la reunió de data **13/03/2019**: 1) Examen i elevació al Consell d'Administració de l'Informe Anual de Govern Corporatiu de l'exercici 2018. 2) Resolució del contracte d'alta direcció i proposta d'aprovació de contracte mercantil del Sr. Armenter; 3) Proposta de creació de la Comissió Executiva del Consell d'Administració o proposta de nomenament dels seus membres; 4) Proposta de nomenament del Conseller Delegat; 5) Proposta de distribució de la retribució anual del Consell d'Administració entre els seus membres; i 6) Revisió de la remuneració de l'equip directiu.
- A la reunió de data **30/05/2019**: 1) Proposta de designació de nous membres de la Comissió de Nomenaments i Retribucions i de la Comissió d'Auditoria i Control; 2) Proposta de requalificació de les categories de Consellers; 3) Proposta de la modificació de la Política de Diversitat i Inclusió; i 4) Substitució del President de la Comissió de Nomenaments i Retribucions.

OBSERVACIONS: A la data d'emissió del present Informe, la Comissió de Nomenaments i Retribucions està formada pel Sr. José Antonio Asiáin, el Sr. Jean Louis Chaussade (qui ha estat requalificat como a Conseller Independent, la Sra. Isabel Estapé y el Sr. Juan José López.

D OPERACIONS VINCULADES I OPERACIONS INTRAGRUP

D.1 Detalli les operacions efectuades entre l'entitat o entitats del seu grup i els accionistes, partícips cooperativistes, titulars de drets dominicals o qualsevol altre de naturalesa equivalent de l'entitat.

Les operacions més significatives entre Criteriacaixa o les seves filials i l'Accionista Únic, la Fundació Bancària Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona, "la Caixa", han estat les següents:

Nom o denominació social de l'accionista significatiu	Nom o denominació social de la societat o entitat del seu grup	Naturalesa de la relació	Tipus de l'operació	Import (milers d'euros)
Fundació Bancària "la Caixa"	Criteriacaixa	Societària	Dividends i altres beneficis distribuïts	420.000
Fundació Bancària "la Caixa"	Criteriacaixa	Contractual	Acords de finançament: préstecs	26.000

OBSERVACIONS: A la Nota 25 dels comptes anuals consolidats de Criteriacaixa apareixen de forma agregada tots els saldos de l'Accionista Únic amb societats del Grup Criteriacaixa.

Pel que fa a la distribució de 420.000 milers d'euros de "Dividends i altres beneficis distribuïts", el detall és el següent:

Distribució de reserves: 50.000 milers d'euros.

Distribució de dividends a compte: 170.000 milers d'euros.

Distribució de dividends complementaris exercici 2018: 200.000 milers d'euros.

D.2 Detall les operacions efectuades entre l'entitat o entitats del seu grup i els administradors o membres de l'òrgan d'administració o directius de l'entitat.

N.A.

OBSERVACIONS: No s'han realitzat operacions fora del tràfic ordinari ni condicions que no siguin de mercat.

D.3 Detall de les operacions intragrup.

Denominació social de l'entitat del grup	Breu descripció de l'operació	Import (milers d'euros)
Vivienda Asequible Arrendamiento y Servicios, S.L.U.	- Crèdit atorgat: 27.985 milers d'euros - Crèdit atorgat (novació): 125.000 milers d'euros - Crèdit atorgat: 50.000 milers d'euros	202.985
Inmo Critería Caixa, S.A.U.	Crèdit atorgat (novació)	65.000
Inmo Critería Arrendamiento II, S.L.U.	Crèdit atorgat (novació)	30.000
Saba Infraestructuras, S.A.	Crèdit atorgat (novació)	156.700
Critería Venture Capital SICC, S.A	Ampliació de capital mitjançant aportació dinerària (capital i prima)	17.500
Energía Boreal 2018, S.A.	Fusió per absorció d'Energía Boreal 2018, S.A.U. per part de CriteríaCaixa amb data 16 de desembre de 2019.	0
Critería Movilidad, S.L.U.	Fusió per absorció d'Energía Boreal 2018, S.A.U. per part de CriteríaCaixa amb data 16 de desembre de 2019.	0

OBSERVACIONS: Vegeu Notes 1 i 2 dels comptes anuals individuals de CriteríaCaixa en referència a les operacions de fusió realitzades durant l'exercici 2019. Vegeu Nota 25 dels comptes anuals consolidats del Grup Critería i Nota 18 dels comptes anuals individuals de CriteríaCaixa.

D.4 Detalli els mecanismes establerts per detectar, determinar i resoldre els possibles conflictes d'interessos entre l'entitat o el seu grup i els seus consellers o membres de l'òrgan d'administració o directius.

La Societat manté informats els Consellers de les seves obligacions i, en particular, del deure d'evitar conflictes d'interessos previstos a la Llei de Societats de Capital. Amb caràcter anual, el Vicesecretari del Consell d'Administració remet a cadascun dels Consellers un formulari en què aquests poden posar de manifest l'existència de qualsevol conflicte d'interessos, per així fer-ho constar a la memòria dels comptes anuals i, si escau, poder valorar si és procedent atorgar la dispensa que permetria, en casos singulars, autoritzar la realització de determinades actuacions al conseller que així l'hagi sol·licitat.

Amb caràcter addicional, la Societat disposa d'un Reglament Intern de Conducta en l'Àmbit del Mercat de Valors, en què s'estableixen diverses obligacions, com ara la d'abstenció de fer determinades operacions en certs períodes, el deure de comunicar a la Societat sobre determinades operacions i d'informar-la d'aquestes, i el deure de salvaguarda i d'actuació en relació amb informació que es pugui qualificar d'informació privilegiada.

E SISTEMES DE CONTROL I GESTIÓ DE RISCOS

E.1 Expliqui l'abast del Sistema de Gestió de Riscos de l'entitat.

El control dels riscos està plenament integrat a la gestió i el Grup Criteria està implicat a posar-lo en pràctica. El Consell d'Administració delega en la Comissió d'Auditoria i Control la supervisió de l'eficàcia dels sistemes de control intern i de gestió de riscos. El Comitè de Direcció assegura que els controls estan degudament implementats, pren decisions sobre les millores d'aquests controls i reporta el seu estat als Òrgans de Govern.

La Política de Gestió de Riscos Corporatius (d'ara endavant, **GRC**) proporciona un marc d'actuació per establir un model de gestió de riscos al Grup Criteria, incloent-hi CriteriaCaixa i les societats sota gestió directa i la participació en les quals és del 100% (d'ara endavant, el **Model de GRC**). Els principals elements del Model de GRC són:

- **Entorn de control / Formació i Comunicació:** promoció d'una cultura de gestió i control de riscos comunicant a tots els empleats les actualitzacions de les polítiques i els procediments de GRC i oferint-los formació periòdica.
- **Fixació d'objectius corporatius:** fonamentats en la missió i visió del Grup Criteria, són la base i el punt de partida per a la identificació i valoració dels riscos i les activitats de control.
- **Identificació i valoració de riscos:** detectar els riscos que podrien impedir la consecució dels objectius corporatius, i valorar-los tenint en compte la seva probabilitat d'ocurrència i el seu impacte (econòmic, reputacional i de continuïtat de negoci).
- **Activitats de control:** garantir l'èxit de les directrius fixades per la Direcció en un marc de risc controlat, associant controls als riscos per tal de reduir la probabilitat que es materialitzin o el seu impacte.
- **Monitoratge i reporting:** controlar l'evolució dels riscos de cada àrea o negoci, fer un seguiment de les avaluacions dels controls i analitzar-ne l'efectivitat per tal de reportar als Òrgans de Govern.
- **Supervisió:** vetllar per l'eficàcia del Model de GRC mitjançant la verificació de l'existència de controls per mitigar els riscos i comprovar que funcionen eficaçment.

Per al seu desenvolupament correcte, el Model de GRC adopta un enfocament metodològic basat en el Model de les tres Línies de Defensa, en el qual es defineixen diferents nivells d'activitat per assegurar que els riscos es gestionin i supervisin de manera eficaç:

Primera línia de defensa: formada per les àrees/negocis del Grup Criteria que s'encarreguen de:

- Identificar, avaluar, mitigar i controlar els riscos seguint la política i els procediments interns aprovats.
- Reportar a la funció de Control Intern l'estat dels riscos dels quals són responsables.
- Mantenir un control intern efectiu i executar procediments de control sobre els riscos de manera constant.

Segona línia de defensa: formada per la funció de Control Intern que s'encarrega de:

- Definir el Model de GRC.
- Participar activament en l'elaboració de l'estratègia de riscos i en les decisions importants sobre la seva gestió.
- Fer un monitoratge continu de l'efectivitat i l'evolució dels controls i els riscos per poder informar-ne el Comitè de Direcció.
- Monitorar i assegurar l'homogeneïtat i l'actualització del Model de GRC.
- Implementar les millores corresponents en el Model de GRC.

Tercera línia de defensa: formada per la funció d'Auditoria Interna, que s'encarrega de:

- Supervisar l'eficàcia i la suficiència del Model de GRC.
- Avaluar des d'un punt de vista independent l'efectivitat del govern corporatiu, la gestió de riscos i el control intern.
- Verificar i revisar l'execució dels procediments de control i gestió de riscos corporatius de la primera i segona línies de defensa.

E.2 [Identifiqui els òrgans de l'entitat responsables de l'elaboració i execució del Sistema de Control i Gestió de Riscos.](#)

Consell d'Administració: Mitjançant la Comissió d'Auditoria i Control, supervisa l'eficàcia dels sistemes de control intern i de gestió de riscos corporatius, inclosos els fiscals. És l'òrgan competent per aprovar la Política de GRC.

Comissió d'Auditoria i Control: Addicionalment al que s'ha descrit al paràgraf anterior, és l'òrgan responsable de supervisar els serveis d'auditoria interna del Grup Criteria. La Comissió d'Auditoria i Control es basa en la funció d'Auditoria Interna per supervisar l'eficàcia del Model de GRC.

Comitè de Direcció: És el responsable d'assegurar que els controls estan degudament implementats, de prendre decisions necessàries sobre les millores de les activitats de control implementades o plans d'acció requerits i de reportar a la Comissió d'Auditoria i Control i al Consell d'Administració.

E.3 [Assenyali els principals riscos que poden afectar la consecució dels objectius de negoci.](#)

Partint de la metodologia establerta als estàndards internacionals del Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO), el Model GRC estableix quatre categories de riscos que, si es materialitzessin, podrien afectar la consecució dels objectius del Grup:

- **Estratègics:** riscos relatius a la consecució dels objectius corporatius.
- **Financers:** riscos derivats de les principals variables financeres. Es divideixen en set subcategories diferents:
 - **Liquiditat:** Possibilitat que es produeixi un dèficit d'actius líquids per satisfer els venciments contractuals dels passius i les necessitats de negoci.

- Crèdit: Possibilitat que alguna de les contraparts no compleixi les obligacions de pagament i les possibles pèrdues que se'n puguin derivar.
 - Deteriorament de les participacions accionaries: Possibilitat d'incórrer en pèrdues o empitjorar la rendibilitat econòmica de les activitats del Grup.
 - Deteriorament dels actius immobiliaris: Possibilitat de depreciació dels actius immobiliaris.
 - Deteriorament d'altres actius: Possibilitat de depreciació d'aquells actius del Grup Criteria que no són participacions ni actius immobiliaris.
 - Mercat: Possibilitat que el valor d'un instrument financer pugui variar a causa dels canvis en el preu de les accions, els tipus d'interès o els tipus de canvi.
 - Fiabilitat de la Informació Financera: Possibilitat d'afectació de la integritat, fiabilitat i qualitat de la informació financera.
- **Operacionals:** riscos relatius a pèrdues per errors o per gestió inadequada de processos interns, persones, sistemes, utilització dels actius o de la infraestructura operativa.
 - **Legals / de compliment:** riscos relatius al compliment de lleis, regulacions o estàndards del mercat en què el Grup Criteria opera, així com compliment de polítiques internes.

E.4 Identifiqui si l'entitat té nivells de tolerància al risc.

El Model de GRC estableix que les àrees o negocis del Grup Criteria que formen la primera línia de defensa identifiquin, avaluin, controlin i mitiguin els riscos en un entorn de control adequat, tal com estableixen la política i els procediments interns aprovats. L'efectivitat i evolució d'aquests riscos i controls les monitora la funció de Control Intern, mentre que Auditoria Interna s'encarrega de supervisar l'eficàcia de tot el model.

A més, CriteriaCaixa disposa d'uns indicadors de gestió (aquells més representatius per a la gestió dels riscos de la Societat) que permeten monitorar els nivells de risc acceptables pels òrgans de govern i de direcció. La Subdirecció General Adjunta de Finances, Mitjans i Recursos Humans monitora aquests indicadors i els reporta al Comitè de Direcció i a la Comissió d'Auditoria i Control amb caràcter semestral.

E.5 Indiqui quins riscos s'han materialitzat durant l'exercici.

Actualment, el Model de GRC comprèn l'avaluació contínua de 116 riscos, 67 del negoci *holding* i 49 del negoci immobiliari, i el seu estat es reporta semestralment als òrgans de direcció i govern del Grup. En el primer semestre de 2019, d'aquests 116 riscos, se n'ha reportat la materialització d'1 d'ells, mentre que en el segon semestre s'han reportat 3.

Com a conseqüència, CriteriaCaixa ha reforçat diversos controls: la comunicació als organismes reguladors i a les companyies participades; la monitorització de l'evolució dels tipus d'interès i el seu impacte en els instruments financers de cobertura; el circuit de revisió de la valoració interna de productes financers davant de possibles

operacions corporatives de participades i la formació per a les noves incorporacions en matèria del Reglament Intern de Conducta en el Mercat de Valors.

Durant l'exercici 2019, no hi ha hagut cap incompliment dels indicadors de gestió, que s'han mantingut tots en les zones de compliment.

E.6 **Expliqui els plans de resposta i supervisió per als riscos principals de l'entitat, així com els procediments que ha seguit la companyia per assegurar que el consell d'administració dona resposta als nous desafiaments que es presenten.**

Tal com s'ha comentat als apartats anteriors d'aquest epígraf, el Model de GRC implantat estableix el Model de les tres Línies de Defensa, a partir del qual es defineixen diferents nivells d'activitat per assegurar que els riscos es gestionin i supervisin de forma eficaç.

El Consell d'Administració de Criteriacaixa fa el seguiment periòdic dels sistemes de control intern i gestió de riscos implantats a Criteriacaixa a aquest efecte.

Així mateix, la Comissió d'Auditoria i Control és l'encarregada de supervisar el procés d'elaboració i presentació de la informació financera i l'eficàcia dels sistemes de control intern i de gestió de riscos de la Societat.

Els plans de resposta i supervisió dels principals riscos del Grup Criteriacaixa es detallen a l'**Apartat G** del present Informe.

F SISTEMES INTERNS DE CONTROL I GESTIÓ DE RISCOS EN RELACIÓ AMB EL PROCÉS D'EMISSIÓ DE LA INFORMACIÓ FINANCERA (SCIIF)

Descrigui els mecanismes que componen els sistemes de control i gestió de riscos en relació amb el procés d'emissió d'informació financera (SCIIF) de la seva Entitat.

F.1. Entorn de control de l'entitat.

Informi, assenyalant-ne les principals característiques, d'almenys:

F.1.1. Quins òrgans o funcions són els responsables de: (i) l'existència i el manteniment d'un SCIIF adequat i efectiu; (ii) la implantació d'aquest sistema, i (iii) la seva supervisió.

Les entitats haurien d'incloure, en la contestació, informació sobre si el consell d'administració ha assumit formalment, per exemple a través del seu reglament, la responsabilitat última de l'existència i el manteniment d'un SCIIF adequat i efectiu, si aquest reglament i els estatuts del comitè d'auditoria incorporen la responsabilitat de supervisar-lo, i si altres codis interns atribueixen a l'alta direcció la responsabilitat de dissenyar-lo i implantar-lo.

La Política del SCIIF estableix específicament, entre altres aspectes, els rols, les responsabilitats i el model de control intern aplicable al SCIIF, que s'expliquen en aquest apartat.

En aquest sentit, el Consell d'Administració de CriteriaCaixa és qui formalment assumeix la responsabilitat de l'existència d'un SCIIF adequat i eficaç i ha delegat en la Subdirecció General Adjunta de Finances, Mitjans i Recursos Humans el disseny, la implantació i el funcionament d'aquest.

Així mateix, és l'òrgan competent per a l'aprovació de la Política del SCIIF, així com de les modificacions que s'hi facin.

Als Estatuts Socials de CriteriaCaixa s'estableix que la Comissió d'Auditoria i Control es responsabilitzarà, entre altres funcions, de:

- Supervisar el procés d'elaboració i presentació de la informació financera preceptiva i l'eficàcia dels sistemes de control interns i de gestió de riscos de la Societat, incloent-hi els fiscals; així com discutir amb els auditors de comptes les debilitats significatives del sistema de control intern que, si escau, es detectin en el desenvolupament de l'auditoria.
- Revisar els comptes de la Societat i la informació financera periòdica que hagi de subministrar el Consell als mercats i als seus òrgans de supervisió i, en general, vigilar el compliment dels requisits legals en aquesta matèria i l'aplicació correcta dels principis de comptabilitat generalment acceptats, així com informar, amb caràcter previ al Consell d'Administració, sobre la informació financera periòdica i les propostes de modificació de principis i criteris comptables suggerits per la Direcció.

En conseqüència, la Comissió d'Auditoria i Control és l'òrgan encarregat de l'activitat de supervisió del SCIIF, i per a això es basarà en: (i) l'Àrea funcional del Control Intern de la Informació Financera (CIIF); (ii) l'Àrea d'Auditoria Interna; (iii) els auditors externs (ja que anualment fan una revisió de procediments acordats amb relació amb l'apartat de SCIIF de l'Informe Anual de Govern Corporatiu (IAGC) de CriteriaCaixa); i (iv) altres experts que consideri oportuns.

El Comitè de Direcció és el responsable de revisar i aprovar el Procés SCIIF.

A la Política es descriu el model de control intern, al qual s'ha donat un enfocament metodològic i organitzatiu basat en el model de les 3 línies de defensa aplicable al SCIIF:

Primera línia de defensa: Àrees/Negocis del Grup Criteria

Són les Àrees/Negocis que tenen alguna de les responsabilitats següents:

- Fer transaccions que comporten un registre comptable.
- Participar en el procés d'elaboració o revisió de la informació financera.

Segona línia de defensa: Control Intern sobre la Informació Financera

La funció del CIIF supervisa que les pràctiques i els processos que desenvolupa la Societat per elaborar la seva informació financera en garanteixin la fiabilitat i conformitat amb la normativa aplicable.

En conseqüència, té la responsabilitat d'avaluar que la informació financera compleix amb els següents principis:

- Existència i ocurrència: les transaccions, els fets i altres esdeveniments recollits per la informació financera efectivament hi són i s'han registrat en el moment adequat.
- Integritat: la informació reflecteix la totalitat de les transaccions, fets i altres actes en què el Grup és part afectada.
- Valoració: les transaccions, els fets i altres esdeveniments es registren i valoren de conformitat amb la normativa aplicable.
- Presentació, desglossament, i comparabilitat: les transaccions, els fets i altres esdeveniments es classifiquen, presenten i revelen en la informació financera d'acord amb la normativa aplicable.
- Drets i obligacions: la informació financera reflecteix, en la data corresponent, els drets i obligacions a través dels corresponents actius i passius, de conformitat amb la normativa aplicable.

Tercera línia de defensa: Auditoria Interna

Auditoria Interna és la responsable de fer una revisió contínua del disseny, la implantació i el funcionament del SCIIF del Grup Criteria, i elabora i emet els

informes que consideri per, d'aquesta manera, donar suport a la Comissió d'Auditoria i Control de CriterisCaixa en la supervisió del SCIIF.

F.1.2. Si hi ha, especialment en el que fa referència al procés d'elaboració de la informació financera, els elements següents:

Departaments o mecanismes encarregats: (i) del disseny i revisió de l'estructura organitzativa; (ii) de definir clarament les línies de responsabilitat i autoritat, amb una distribució adequada de tasques i funcions, i (iii) del fet que hi hagi procediments suficients per difondre-ho correctament a l'Entitat, en especial, en el que fa referència al procés d'elaboració de la informació financera.

L'entitat hauria d'informar de les característiques principals dels procediments de disseny, revisió i actualització de l'estructura organitzativa, de les línies de responsabilitat i autoritat i de si s'han documentat i distribuït entre tots els que intervenen en el procés d'elaboració de la informació financera a l'entitat i el seu grup consolidable.

La revisió i aprovació de l'estructura organitzativa i de les línies de responsabilitat i autoritat són a càrrec del Consell d'Administració de CriterisCaixa, el Comitè de Nomenaments i Retribucions, el Comitè de Direcció i el Conseller Delegat.

En l'elaboració de la informació financera hi ha definides les línies d'autoritat i responsabilitat. Així mateix, es duu a terme una planificació exhaustiva, que preveu, entre altres qüestions, l'assignació de tasques, les dates clau i les diferents revisions que ha de fer cada un dels nivells jeràrquics. Tant les línies d'autoritat i responsabilitat com la planificació abans esmentada estan documentades i s'han distribuït entre tots els participants en el procés d'elaboració de la informació financera.

La funció del CIIF revisa, amb una periodicitat mínima anual, i sempre que es formulen comptes, tant anuals com intermedis, tots els riscos definits de l'abast del SCIIF, així com les activitats de control dissenyades per mitigar-los. Aquest procés es fa en col·laboració amb les diferents Àrees involucrades. No obstant això, si en el transcurs de l'exercici es posen de manifest circumstàncies que afectin l'elaboració de la informació financera, la funció de CIIF avalua l'existència de riscos que s'hagin d'afegir a aquells ja identificats.

Codi de conducta, òrgan d'aprovació, grau de difusió i instrucció, principis i valors inclosos (indicant-hi si hi ha mencions específiques al registre d'operacions i elaboració d'informació financera), òrgan encarregat d'analitzar incompliments i de proposar accions correctores i sancions.

En relació amb el codi de conducta, l'Entitat hauria d'incloure informació sobre la manera com el distribueix, si ha de ser subscript formalment pels empleats i en què consisteix la formació sobre aquest codi.

CriterisCaixa té un **Codi Ètic** que va aprovar el Consell d'Administració i que estableix específicament els valors que es pretenen preservar i la manera en

què els empleats han de desenvolupar la seva activitat professional, establint estàndards reforçats d'actuació als quals s'han d'ajustar totes les persones que presten els seus serveis professionals a Criteriacaixa, siguin administradors, directius o empleats. El grau de difusió és general, a través de la intranet i de la web corporativa. A més, tant el text inicial com les modificacions successives aprovades pel Consell d'Administració de Criteriacaixa es remeten a les persones subjectes al Codi Ètic, i se'n recull el comprovant de la recepció, coneixement i compromís de compliment. Les noves incorporacions a la plantilla de Criteriacaixa signen el comprovant.

Els estàndards reforçats de conducta de Criteriacaixa són: el compliment normatiu, la prevenció de conflictes d'interessos, la protecció dels béns i actius de la Societat, la preservació de la reputació corporativa, la promoció de la competència entre els proveïdors, l'excel·lència en l'exercici professional de les activitats encomanades, el treball en equip, la integritat mitjançant rigor en el control intern, la prevenció de pràctiques fraudulentas i la prohibició d'acceptar regals i obsequis, el compliment del Protocol intern de relacions entre la Fundació Bancària "la Caixa" i Criteriacaixa i les seves empreses dependents, d'una banda, i CaixaBank i les seves empreses dependents, de l'altra, i, finalment, la preservació de la confidencialitat. Així mateix, són valors de Criteriacaixa el respecte per les persones, la seva dignitat i la seva diversitat, el respecte per les cultures i la contribució al progrés i el compromís amb la responsabilitat social i mediambiental.

Els empleats tenen a la seva disposició un canal de consultes i denúncies d'incompliments del Codi Ètic, que es gestiona internament, en què Criteriacaixa garanteix la confidencialitat de les comunicacions, la salvaguarda de la identitat del comunicant i la seva indemnitat.

A més, Criteriacaixa té un **Reglament Intern de Conducta en l'Àmbit del Mercat de Valors (RICMV)** que regula la conducta dels empleats, directius, membres del Consell d'Administració i determinats tercers que presten serveis a la Societat de manera que tots ajustin les seves actuacions a les normes de conducta que la normativa vigent en aquesta matèria preveu per als emissors de valors, cosa que fomenta la transparència en els mercats i preserva, en qualsevol moment, l'interès legítim dels inversors.

El grau de difusió és general, a través de la intranet corporativa. A més, tant el text inicial com les successives modificacions aprovades pel Consell d'Administració de Criteriacaixa es remeten a les Persones Subjectes (tal com aquest terme es defineix al Reglament Intern de Conducta esmentat), les quals han de signar el justificant corresponent de recepció i coneixement.

Criteriacaixa també té una **Política d'Ús dels Sistemes d'Informació**, que va aprovar el Consell d'Administració i que també és aplicable a tots els seus administradors, directius i empleats.

Els objectius principals d'aquesta Política d'Ús dels Sistemes d'Informació són conscienciar i garantir el bon ús i la seguretat dels mitjans tecnològics propietat de la Societat i de la informació que contenen tant dins com fora de

les instal·lacions de la Societat Aquesta Política està així mateix a disposició de tots els empleats de CriteriaCaixa de manera permanent a través de la intranet corporativa.

Les denúncies sobre possibles incompliments de la Política d'Ús dels Sistemes d'Informació es remeten, a través del canal confidencial implantat a la intranet, al Subdirector General responsable de l'Àrea Jurídica i Fiscal, i els dubtes que pugui suscitar la seva interpretació o aplicació es remeten a l'Àrea de Mitjans.

La Política conté regles clares per a un ús adequat i eficient de les comunicacions i de les eines informàtiques per garantir la qualitat, integritat, confidencialitat i inviolabilitat de la informació, respectant així també els compromisos assumits amb contraparts, clients, proveïdors i empleats.

Canal de denúncies, que permeti la comunicació al comitè d'auditoria d'irregularitats de caràcter financer i comptable, a més d'eventuals incompliments del codi de conducta i activitats irregulars a l'organització. Si és de caràcter confidencial, se n'ha d'informar.

Pel que fa a les característiques principals del canal de denúncies, l'entitat hauria d'informar de les vies de comunicació en què es basa (telefònica, correu electrònic, correspondència escrita...) i de com garanteix, si escau, la confidencialitat de les denúncies abans que siguin examinades pels membres del comitè d'auditoria.

Les denúncies sobre possibles incompliments del Codi Ètic, la Política de Prevenció de Delictes, el Sistema de Control Intern de la Informació Financera i la Política d'Ús de Sistemes d'Informació es remeten a través d'un canal confidencial de denúncies disponible per a tots els empleats a la intranet de la Societat. Un cop rebuda la denúncia, el Subdirector General responsable de l'Àrea Jurídica i Fiscal (a excepció de les denúncies en què el denunciat és el mateix Subdirector General responsable de l'Àrea Jurídica i Fiscal, que es dirigiran al Conseller Delegat perquè les gestioni) investiga la denúncia, salvaguardant en tot cas la identitat del remitent. Un cop finalitzada la investigació dels fets denunciats, el Subdirector General responsable de l'Àrea Jurídica i Fiscal o, en el seu cas, el Conseller Delegat, la tancarà i notificarà la resolució al denunciant.

Les denúncies són personals i confidencials i se salvaguarda la identitat del denunciant, que només es revelarà a aquelles persones que duguin a terme la investigació si és imprescindible i sempre amb l'autorització prèvia del denunciant.

Així mateix, totes les filials participades al 100% estan adherides, per acord dels seus respectius Consells d'Administració, al Codi Ètic de CriteriaCaixa i a la Política de Prevenció de Delictes del Grup Criteria i disposen dels seus propis canals confidencials de denúncies per a la comunicació d'eventuals incompliments del codi de conducta i activitats irregulars en l'organització.

Auditoria Interna té accés a les opcions de consulta d'estadístiques de l'ús del canal confidencial de denúncies, però no al contingut d'aquestes.

Les comunicacions sobre possibles incompliments del Reglament Intern de Conducta en l'àmbit del Mercat de Valors s'adreçaran a l'Òrgan de Seguiment del Reglament Intern de Conducta, compost per un mínim de tres membres designats pel Consell d'Administració. L'Òrgan de Seguiment és l'encarregat de fer complir les normes de conducta dels mercats de valors i les regles del mateix Reglament Intern de Conducta, resoldre qualsevol consulta i dubtes sobre el seu contingut i instruir els expedients disciplinaris en cas d'incompliment.

L'Òrgan de Seguiment del Reglament Intern de Conducta reporta al Consell d'Administració les denúncies que, en el seu cas, rebí.

Programes de formació i actualització periòdica per al personal involucrat en la preparació i la revisió de la informació financera, així com en l'avaluació del SCIIF, que cobreixin, almenys, normes comptables, auditoria, control intern i gestió de riscos.

En relació amb els programes de formació i actualització, les entitats haurien de facilitar informació resumida sobre quines Àrees de coneixement s'han cobert, així com altres dades rellevants de caràcter quantitatiu (com ara el nombre d'empleats que han rebut la formació, etcètera) o qualitatiu.

En el marc de la formació del Grup Critería, durant l'exercici 2019, a CriteríaCaixa s'han dut a terme programes de formació tècnica per als empleats, amb 1.970 hores principalment en temàtiques sectorials de participades, de sistemes d'informació i de gestió comptable.

Cal destacar que, durant l'exercici 2019, han fet el curs de formació en matèria de SCIIF 6 empleats de CriteríaCaixa de l'Àrea d'Inversions, l'Àrea de Finances, l'Àrea de Comunicació i l'Àrea d'Assessoria Jurídica, que se sumen als 46 empleats que es van convocar en anys anteriors. Així mateix, per a determinats empleats del Grup Critería, bàsicament empleats de filials relacionades amb el negoci immobiliari, també s'ha llançat, en l'exercici 2019, el curs de formació sobre SCIIF, que han fet i superat 4 empleats, que se sumen als 32 empleats convocats l'any passat.

La Subdirecció General Adjunta de Finances, Mitjans i Recursos Humans de CriteríaCaixa també està subscripta a diverses publicacions, revistes i webs d'àmbit comptable/financer, tant nacional com internacional, els continguts i comunicats dels quals es revisen periòdicament, per assegurar que en l'elaboració de la informació financera es tenen en compte les novetats en aquesta matèria.

F.2. Avaluació de riscos de la informació financera: L'objectiu és fer conèixer al mercat el grau de desenvolupament i sistematització del procés pel qual l'entitat identifica les fonts i els riscos d'error o irregularitats en la informació financera. Les activitats associades a aquest component haurien de tenir en compte tant les transaccions rutinàries com les operacions menys freqüents i potencialment complexes.

F.2.1. Quines són les principals característiques del procés d'identificació de riscos, incloent-hi els d'error o frau.

En relació amb el procés d'identificació de riscos d'error o frau, les entitats haurien d'incloure en la resposta la informació que se sol·licita sobre el procés establert, sense que sigui necessari enumerar els riscos d'error o frau identificats.

Quines són les principals característiques del procés d'identificació de riscos, incloent-hi els d'error o frau, pel que fa a:

- Si el procés existeix i està documentat.
- Si el procés cobreix la totalitat d'objectius de la informació financera (existència i ocurrència; integritat; valoració; presentació, desglossament i comparabilitat, i drets i obligacions), si s'actualitza i amb quina freqüència.
- L'existència d'un procés d'identificació del perímetre de consolidació, tenint en compte, entre altres aspectes, la possible existència d'estructures societàries complexes, entitats instrumentals o de propòsit especial.
- Si el procés té en compte els efectes d'altres tipologies de riscos (operatius, tecnològics, financers, legals, reputacionals, mediambientals, etc.) en la mesura que afectin els estats financers.
- Quin òrgan de govern de l'entitat supervisa el procés.

La Política del SCIIF, comentada a l'apartat F.1.1., es complementa amb el Procés del SCIIF de CriteriaCaixa, aprovat pel Comitè de Direcció de CriteriaCaixa, en el qual es descriuen més exhaustivament els procediments associats al SCIIF.

En el Procés del SCIIF s'estableix que, al començament de cada exercici econòmic, el responsable del CIIF del Grup Criteria haurà de revisar l'abast del model SCIIF i planificar les activitats que es faran durant el proper exercici mitjançant:

- La identificació dels epígrafs, comptes i desglossaments que tenen un risc significatiu associat, l'impacte potencial dels quals en la informació financera és material i requereix, per tant, una atenció especial a partir dels criteris de materialitat definits.
- La vinculació d'aquests epígrafs/comptes comptables als processos de negoci i de suport.
- La identificació de les societats objecte de supervisió.

Cal destacar que:

- La responsabilitat de supervisar la implantació del model del SCIIF a les societats dependents de CriteriaCaixa, així com la revisió de l'adequació de la metodologia implantada a cada societat i l'homogeneïtzació entre els diferents SCIIF del Grup Criteria, recau en la funció de CIIF de CriteriaCaixa.
- Si alguna filial disposa d'un model del SCIIF propi, la responsabilitat sobre aquest recaurà en el Consell d'Administració d'aquesta filial, sota la supervisió prèvia de la funció de CIIF de CriteriaCaixa.

Tal com s'indica al Procés sobre el SCIIF, el Grup Criteria disposa d'una metodologia per a la identificació, revisió i actualització dels riscos i els controls que afecten la generació de la informació financera, inclosos els d'error o frau.

El procés d'identificació de riscos i de determinació de controls de les activitats i les transaccions que puguin afectar de manera material els estats financers de CriteriaCaixa i del Grup Criteria és responsabilitat de la funció de CIIF, juntament amb l'ajuda de les Àrees responsables dels processos objecte de revisió seleccionats.

Aquest procés es fa mitjançant l'elaboració de les matrius de riscos i controls. Els components que integren aquestes matrius són els següents:

Processos:

- S'identifiquen els riscos i les activitats de control relatius als processos identificats anteriorment.

Riscos:

- La identificació de riscos es farà exclusivament, per als riscos d'error material i de frau, sobre la informació financera que es reporta als mercats. En la identificació de riscos d'error, es tindran en compte aquells que afecten la informació financera individual i consolidada del Grup Criteria.
- Així mateix, es prendrà en consideració l'efecte d'altres tipologies de riscos (operatius, financers, tecnològics, legals i de compliment) en la identificació de riscos d'error material en la informació financera.
- En la identificació de riscos es tindran en compte les possibles denúncies rebudes a través del canal confidencial i de consultes en relació amb la manca de fiabilitat de la informació financera.

La funció del CIIF revisa, amb una periodicitat mínima anual, i sempre que es formulen comptes, tant anuals com intermedis, tots els riscos definits de l'abast del SCIIF, així com les activitats de control dissenyades per mitigar-los. Aquest procés es fa en col·laboració amb les diferents Àrees involucrades. No obstant això, si en el transcurs de l'exercici es posen de manifest circumstàncies que afectin l'elaboració de la informació financera, la funció de CIIF avalua l'existència de riscos que s'hagin d'afegir a aquells ja identificats. Els riscos es refereixen a possibles errors amb impacte potencial material,

intencionats o no, en el marc dels objectius de la informació financera: existència i ocurrència; integritat; valoració; presentació, desglossament i comparabilitat, i drets i obligacions.

L'eina informàtica GRC Suite, amb l'objectiu de garantir la integritat del SCIIF, reflecteix de manera uniforme la totalitat d'activitats dels processos i les associa als riscos i controls existents.

Així mateix, els Òrgans de Govern i la Direcció reben informació periòdica en matèria d'informació financera i la Comissió d'Auditoria i Control supervisa els processos de generació, elaboració i revisió de la informació financera basant-se a la feina d'Auditoria Interna i en les opinions de l'Auditoria Externa.

F.3. Activitats de control: L'objectiu és facilitar al mercat un coneixement fonamentat de l'extensió de les activitats de control específiques que l'entitat té implementades per mitigar els riscos d'error o irregularitats en la informació financera. L'experiència pràctica ha permès identificar com a Àrees crítiques comunes: (i) els procediments de confirmació d'estimacions i judicis crítics; (ii) les funcions externalitzades en tercers, i (iii) la sistematització i la documentació dels procediments de tancament.

F.3.1. Procediments de revisió i autorització de la informació financera i la descripció del SCIIF, que es publicaran en els mercats de valors, indicant-ne els responsables, així com de documentació descriptiva dels fluxos d'activitats i controls (incloent-hi els relatius a risc de frau) dels diferents tipus de transaccions que puguin afectar de manera material els estats financers, incloent-hi el procediment de tancament comptable i la revisió específica dels judicis, estimacions, valoracions i projeccions rellevants.

L'elaboració i la revisió de la informació financera es duu a terme des de la Subdirecció General Adjunta de Finances, Mitjans i Recursos Humans, que sol·licita a la resta d'Àrees i a les empreses del Grup Criteria la col·laboració necessària per obtenir el grau de detall d'aquesta informació que es considera adequat.

La informació financera constitueix un element essencial en el procés de seguiment i presa de decisions dels màxims Òrgans de Govern i de Direcció de la Societat.

L'elaboració i la revisió de la informació financera es fonamenten en uns mitjans humans i tècnics adequats, que permeten que el Grup Criteria faciliti informació precisa, veraç i comprensible de les seves operacions, de conformitat amb la normativa vigent.

En particular, el perfil professional de les persones que intervenen en el procediment de revisió i autorització de la informació financera és l'adequat, amb amplis coneixements i experiència en matèria de comptabilitat, auditoria o gestió de riscos. D'altra banda, els mitjans tècnics i els sistemes d'informació garanteixen, mitjançant l'establiment de mecanismes de control, la fiabilitat i integritat de la informació financera. Així mateix, la informació financera és objecte de supervisió per part dels diferents nivells jeràrquics de la Subdirecció General Adjunta de Finances, Mitjans i Recursos Humans, i de contrast, si

escau, amb altres Àrees del Grup Criteria. Finalment, la informació financera rellevant publicada al mercat és examinada i, si escau, aprovada per part dels màxims Òrgans de Govern del Grup Criteria.

Pel que fa a les activitats i els controls relacionats directament amb transaccions que puguin afectar de manera material els estats financers, el Grup Criteria té establert un procés continu de revisió de la documentació i formalització de les activitats, dels riscos en què es pot incórrer en l'elaboració de la informació financera i dels controls necessaris que mitiguin els riscos crítics, que permet assegurar que és completa i està actualitzada.

En aquest sentit, a la documentació dels processos crítics i les activitats de control es detallen els atributs següents:

- Descripció de l'activitat de control.
- Prova que avalarà l'execució d'aquesta activitat de control.
- Estat del control: Implementat, inexistent, no formalitzat.
- Finalitat de l'activitat de control:
 - *Preventiva*: mitiguen el risc que es produeixin errors o fraus a la informació financera.
 - *Detectiva*: localitza els errors i els fraus quan es produeixen.
- Si el control mitiga o no un risc que pot incórrer en frau.
- Importància del control: control clau o estàndard.
- Naturalesa del control: anàlisi, revisió i monitoratge, polítiques i procediments, assessorament específic extern, controls de sistemes, informes d'excepció o límits d'autoritat/responsabilitat.
- Grau d'automatització de l'activitat de control: manual, semiautomàtic i automàtic.
- Executor i supervisor del control: a fi de garantir el doble *check*, les figures de l'executor i el supervisor de l'activitat de control seran diferents, sempre que sigui possible en funció de l'estructura organitzativa.
- Freqüència del control: anual, semestral, trimestral, mensual, setmanal, diari o constant, segons calgui.
- Sistema de suport del control.
- Assercions financeres: existència i ocurrència, integritat, valoració, drets i obligacions, presentació, desglossament i comparabilitat.
- Plans d'acció identificats associats a l'activitat de control.

La funció de CIIF realitza l'anàlisi del disseny i del grau de funcionament de les activitats de control que es dissenyen per garantir el registre, la valoració, la presentació i el desglossament adequats de les transaccions esdevingudes.

Posteriorment, la funció de CIIF avalua l'efectivitat de les activitats de control mitjançant les respostes de les avaluacions rebudes a través de l'eina informàtica, les reunions d'entesa i verificació amb els responsables de procés o responsables de les activitats de control, així com amb la informació que ha obtingut d'Auditoria Interna.

Basant-se en la informació proporcionada, la funció de CIIF conclou sobre l'adequació i suficiència dels controls implementats i proposa, si escau, l'establiment de mesures correctores per als controls que no es considerin adequats o suficients, valorant si les debilitats detectades poden determinar l'existència d'errors materials a la informació financera.

Les activitats d'avaluació i les evidències relacionades es fan a través de l'eina informàtica GRC Suite.

Amb relació al procés de tancament comptable, addicionalment, i de manera complementària a les activitats de control descrites anteriorment, hi ha procediments de revisió i aprovació aplicables als saldos i transaccions considerats significatius i que continguin alt grau d'estimació o judici, sempre que les estimacions o judicis utilitzats a la hipòtesi tinguin un impacte significatiu a la informació financera, que es documenten a l'Informe de Judicis i Estimacions que es presenta a la Direcció i a la Comissió d'Auditoria i Control perquè el revisin.

El Grup Criteria disposa d'un procés de certificació interna ascendent de controls clau identificats, que té com a objectiu garantir la fiabilitat de la informació financera. Per fer-ho, cadascun dels responsables dels controls clau identificats ha de certificar, per al període establert, l'execució eficaç dels controls. El procés es fa amb una periodicitat mínima anual, i sempre que es formulen comptes, per bé que es fan certificacions ad hoc en aquells casos en què les activitats de control sobre la informació financera en duen a terme en un període diferent.

El Subdirector General Adjunt de Finances, Mitjans i Recursos Humans presenta a la Comissió d'Auditoria i Control el resultat obtingut en el procés de certificació. Així mateix, el President de la Comissió d'Auditoria i Control exposa un resum del procés de certificació al Consell d'Administració, perquè en tingui coneixement.

F.3.2. Polítiques i procediments de control intern sobre els sistemes d'informació (entre altres, sobre seguretat d'accés, control i operació de canvis, continuïtat operativa i segregació de funcions) en què es basin els processos rellevants de l'entitat en relació amb l'elaboració i la publicació de la informació financera.

Els sistemes d'informació a què es refereix aquesta qüestió són aquells en què es basa la informació financera, i que s'utilitzen de manera directa quan es prepara, o que són rellevants en el procés o control de les transaccions que es reflecteixen en aquesta informació.

D'altra banda, les polítiques i els procediments a què es refereix la qüestió són aquells que estableixen com s'operen els sistemes i les aplicacions per tal de: (a) mantenir un control adequat sobre els accessos a les aplicacions i els sistemes; (b) establir els passos que cal seguir per assegurar que les noves aplicacions, o les actuals quan són modificades, processen les transaccions de manera adequada i faciliten informació fiable, i (c) establir mecanismes que

permetin la recuperació de dades en cas que es perdin, així com donar continuïtat al procés i el registre de les transaccions quan es produeixi una interrupció dels sistemes operats habitualment.

Des de l'Àrea de Mitjans de Criteriacaixa es gestionen els sistemes d'informació. A més, té un cos normatiu propi per al seu bon govern. Per fer-ho, els sistemes d'informació que suporten els processos en què es basa la informació financera estan subjectes a polítiques i procediments de control intern per garantir la integritat de l'elaboració i publicació de la informació financera, i es relacionen a continuació:

- I. La Política d'Ús dels Sistemes d'Informació, que té per objectiu garantir el bon ús dels mitjans tècnics i informàtics titularitat de Criteriacaixa.
- II. La Política de Seguretat Informàtica en Relació a la Informació, que té per objectiu garantir que s'apliquen les mesures d'índole tècnica i organitzativa necessàries per evitar l'alteració, pèrdua, indisponibilitat i tractament o accés no autoritzat als recursos i dades de la Societat.
- III. La Política de Protecció de Dades de Caràcter Personal, que té com a objectiu establir les directrius que totes les àrees de la Societat han de seguir en matèria de protecció de dades de caràcter personal. Tal com especifica el Reglament General de Protecció de Dades de la Unió Europea, es consideren dades de caràcter personal aquella informació de qualsevol tipus relativa a persones físiques identificades o que permetin identificar-les.
- IV. La Política de Continuïtat de Negoci, que té per objectiu detallar i establir el pla de continuïtat de negoci per a qualsevol persona o empresa que treballi per a la Societat de manera universal, i que estableix les directrius de l'organització en matèria de continuïtat de negoci i el compromís de qualsevol persona o entitat relacionada amb Criteriacaixa respecte a la continuïtat de negoci.

La gestió operativa dels sistemes d'informació de Criteriacaixa està subcontractada a empreses del Grup CaixaBank, que tenen polítiques i procediments de control intern sobre els sistemes d'informació que són aplicables a Criteriacaixa.

En concret, s'apliquen les següents polítiques amb relació a:

- I. Sistema de Gestió de Seguretat de la Informació: Hi ha un Sistema de gestió de la seguretat de la informació (SGSI) basat en les millors pràctiques internacionals. Aquest SGSI ha obtingut i renovat anualment la certificació ISO 27001:2013 de The British Standards Institution (BSI). Aquest sistema defineix, entre altres polítiques, les d'accés als sistemes d'informació i els controls (interns i externs) que permeten garantir l'aplicació correcta de totes i cadascuna de les polítiques definides.
- II. Continuïtat operativa i de negoci: Es té un Pla de Contingència Tecnològica complet, capaç d'afrontar les situacions més difícils per garantir la continuïtat dels serveis informàtics. S'han desenvolupat estratègies que permeten la recuperació de la informació en el mínim

temps possible. Aquest Pla de Contingència Tecnològica s'ha dissenyat i opera de conformitat amb la Norma ISO 27031:2011. Ernst&Young ha certificat que el cos normatiu del Govern de la Contingència Tecnològica de CaixaBank ha estat dissenyat, desenvolupat i s'està operant d'acord amb aquesta Norma.

Adicionalment, la BSI ha certificat el compliment del Sistema de Gestió de la Continuitat de Negoci de CaixaBank de conformitat amb la Norma ISO 22301:2012. Els dos certificats acrediten:

- El compromís de l'Alta Direcció de CaixaBank amb la continuïtat de negoci i la contingència tecnològica.
- La realització de les millors pràctiques respecte a la gestió de la continuïtat de negoci i la contingència tecnològica.
- L'existència d'un procés cíclic basat en la millora contínua.
- Que CaixaBank té implantats, i operatius, sistemes de gestió en continuïtat de negoci i contingència tecnològica, d'acord amb normes internacionals de prestigi reconegut.

- III. Govern de tecnologies de la informació (TI): El model de Govern de les TI garanteix que els serveis informàtics estan alineats amb l'estratègia de negoci de l'Organització i que donen resposta als requisits regulatoris, operatius o del negoci. El Govern de TI constitueix una part essencial del govern en el seu conjunt i aglutina l'estructura organitzativa i directiva necessària per assegurar que TI suporta i facilita el desenvolupament dels objectius estratègics definits. El model de Govern s'ha dissenyat i desenvolupat seguint la norma ISO 38500:2008, tal com va certificar Deloitte Advisory, S.L. el juliol del 2014.

Aquest disseny dels serveis informàtics de CaixaBank dona resposta a les necessitats del negoci, i garanteix, entre altres temes:

- Segregació de funcions.
- Gestió de canvis.
- Gestió d'incidents.
- Gestió de la Qualitat TI.
- Gestió dels riscos: operacionals, fiabilitat de la informació financera, etc.
- Identificació, definició i seguiment d'indicadors (Quadre de Comandament).
- Existència de Comitès de Govern, Gestió i Seguiment.
- Controls interns que inclouen auditories internes i externes amb caràcter anual.

Es fa constar que tota la informació sobre CaixaBank referida a l'apartat F.3.2 del present Informe s'ha elaborat a partir d'informació proporcionada per aquesta entitat.

F.3.3. Polítiques i procediments de control intern destinats a supervisar la gestió de les activitats subcontractades a tercers, així com d'aquells aspectes d'avaluació, càlcul o valoració encomanats a experts independents, que puguin afectar de manera material els estats financers.

En relació amb les activitats subcontractades a tercers, la informació s'hauria de referir a les encaminades a executar o processar transaccions que es reflecteixen als estats financers, a supervisar-ne l'adequada execució o procés i altres activitats que siguin rellevants en el context del SCIIF de l'entitat.

Respecte a les valoracions, judicis o càlculs efectuats per tercers, l'entitat hauria d'indicar si hi ha procediments establerts per comprovar la capacitat i independència del tercer i altres aspectes rellevants (mètodes utilitzats, principals hipòtesis, etcètera).

L'activitat de Criteriacaixa que, a part de la gestió dels sistemes d'informació subcontractats al Grup CaixaBank, té més intervenció de proveïdors externs correspon a l'activitat immobiliària.

Pel que fa a aquesta activitat, d'una banda, certes funcions de registre que fan de suport als processos d'elaboració de la informació financera estan subcontractats, es documenten i en bona part estan semiautomatitzats als sistemes d'informació. Així mateix, hi ha procediments de control i revisió amb l'objectiu de supervisar l'execució adequada d'aquestes activitats subcontractades.

D'altra banda, amb relació a la valoració de la cartera de l'activitat immobiliària, periòdicament es compara el valor net comptable dels immobles amb el seu valor recuperable. En la determinació d'aquest valor recuperable, els administradors consideren fonamentalment les valoracions efectuades per tercers experts independents. Per fer-ho, el Grup Criteriacaixa té una política corporativa que garanteix la competència professional, la independència i l'objectivitat de les agències de valoració externes, d'acord amb el que estableix la normativa, que exigeix que les agències de valoració compleixin els requisits de neutralitat, transparència i rigor tècnic.

F.4. Informació i comunicació: La informació per desglossar ha de permetre al mercat saber si l'entitat disposa de procediments i mecanismes per transmetre, al personal involucrat en el procés d'elaboració de la informació financera, els criteris d'actuació aplicables, així com els sistemes d'informació emprats en aquests processos.

F.4.1. Una funció específica encarregada de definir, mantenir actualitzades les polítiques comptables (Àrea o departament de polítiques comptables) i resoldre dubtes o conflictes derivats de la seva interpretació, mantenint una comunicació fluida amb els responsables de les operacions a l'organització, així com un manual de polítiques comptables actualitzat i comunicat a les unitats a través de les quals opera l'entitat.

Les entitats haurien d'indicar quin departament o Àrea assumeix aquesta responsabilitat, quina posició ocupa en l'organització i si aquesta funció és

exclusiva. Pel que fa al manual de polítiques comptables, l'Entitat hauria de completar la qüestió informant d'aspectes com ara: (i) amb quina freqüència s'actualitza; (ii) les característiques principals del procés, i (iii) quan s'ha produït la darrera actualització.

La responsabilitat de la definició dels criteris comptables de CriteriaCaixa recau en l'Àrea d'Administració Financera, sota la dependència de la Subdirecció General Adjunta de Finances, Mitjans i Recursos Humans. L'Àrea d'Administració Financera té com a objectiu establir els principis que regeixen el Grup Criteria pel que fa al reconeixement, mesurament i comptabilitat de les seves transaccions, operacions i fets per a l'elaboració i presentació de la informació financera individual i consolidada de la Societat.

Concretament, pel que fa a polítiques comptables, l'Àrea d'Administració Financera és l'encarregada de resoldre qualsevol qüestió comptable que presenti dubtes sobre la seva interpretació, ja sigui perquè es tracta d'una nova tipologia d'operació o per qualsevol canvi normatiu. Així mateix, en el cas d'operacions singulars, l'Àrea d'Administració Financera prepara documentació relativa a la seva anàlisi i l'estudi de l'impacte comptable d'aquestes operacions.

D'altra banda, també fa el seguiment del desenvolupament normatiu, associat a aspectes comptables, i té entre les seves responsabilitats la formació i actualització tècnica del personal afectat.

Addicionalment, hi ha una Política de Comptabilitat i Control de Gestió, un Manual de polítiques comptables del Grup i altres manuals de procediments comptables més específics aplicables al Grup. Es pot accedir a tots aquests documents des de la intranet de CriteriaCaixa.

F.4.2. Mecanismes de captura i preparació de la informació financera amb formats homogenis, d'aplicació i utilització per totes les unitats de l'entitat o del Grup, que facin de suport dels estats financers principals i les notes, així com la informació que es detalla sobre el SCIIF.

En relació amb aquesta qüestió, les entitats haurien d'informar de les característiques essencials de les aplicacions informàtiques emprades per les unitats que componen l'entitat i el seu grup, per tal de facilitar la informació que sustenta els estats financers, incloent-hi els utilitzats en el procés d'agregació i consolidació de la informació reportada per les diferents unitats.

El Grup Criteria disposa d'eines informàtiques que assegurin la integritat i homogeneïtat en els processos de captura i elaboració de la informació financera. Així mateix, totes les aplicacions disposen de mecanismes de contingència tecnològica, de manera que s'assegura la conservació i l'accessibilitat de les dades davant qualsevol circumstància.

A fi d'elaborar la informació consolidada, tant CriteriaCaixa com les societats que formen el perímetre del Grup Criteria fan servir, mitjançant eines especialitzades, mecanismes de captura, anàlisi i preparació de les dades amb

formats homogenis. Així mateix, el pla de comptes comptables, integrat en l'aplicació de consolidació, s'ha definit per complir els requeriments dels diferents reguladors.

L'eina informàtica GRC Suite garanteix la integritat del SCIIF i reflecteix de manera uniforme la totalitat d'activitats dels processos i les associa als riscos i controls existents.

F.5. Supervisió del funcionament del sistema: La informació per desglossar hauria de permetre entendre com se supervisa el SCIIF, per tal de prevenir i resoldre deficiències en el disseny i el funcionament, així com per corregir les incidències o debilitats detectades. La informació per desglossar està relacionada amb la supervisió del SCIIF, que té com a responsable el comitè d'auditoria, i hauria de ser un reflex de les actuacions que s'hagin dut a terme durant l'exercici.

F.5.1. Les activitats de supervisió del SCIIF dutes a terme pel comitè d'auditoria, així com si l'entitat té una funció d'auditoria interna que tingui entre les seves competències la de suport al comitè en la seva tasca de supervisió del sistema de control intern, incloent-hi el SCIIF. Així mateix, cal informar de l'abast de l'avaluació del SCIIF duta a terme en l'exercici i del procediment pel qual l'encarregat d'executar l'avaluació comunica els seus resultats, si l'entitat disposa d'un pla d'acció que detalli les eventuais mesures correctores, i si s'ha considerat el seu impacte en la informació financera.

Les activitats de supervisió del SCIIF es refereixen a les fetes pel comitè d'auditoria. L'entitat hauria d'incloure, en la resposta, informació sobre si aquestes activitats inclouen (i) l'aprovació dels plans d'auditoria; (ii) la determinació de qui els ha d'executar; (iii) l'avaluació de la suficiència dels treballs efectuats; (iv) la revisió i l'avaluació dels resultats i la consideració del seu efecte en la informació financera, i (v) la prioritització i el seguiment de les accions correctores.

En relació amb la funció d'auditoria interna, s'hauria d'informar de la seva posició en l'organigrama, de les seves relacions de dependència, de les principals activitats que duu a terme i d'altres aspectes rellevants (recursos disponibles, exclusivitat en el desenvolupament de la funció, etcètera).

Les revelacions sobre l'abast de l'avaluació del SCIIF haurien de permetre saber fins a quin punt els diferents components de la informació financera publicada han estat supervisats en l'exercici i amb quina extensió (per exemple, si s'ha avaluat el procés d'identificació i avaluació de riscos d'error en la informació financera; si s'han avaluat les pràctiques sobre l'entorn de control i els controls sobre els sistemes d'informació; si s'han revisat tant l'eficàcia del disseny com el funcionament efectiu del sistema, etcètera).

Sens perjudici de les funcions del Consell d'Administració en matèria de gestió i control de riscos, correspon a la Comissió d'Auditoria i Control supervisar el procés d'elaboració i presentació de la informació financera i l'eficàcia dels sistemes de control interns i de gestió de riscos de la Societat, així com discutir

amb els auditors de comptes les debilitats significatives del sistema de control intern que, si escau, es detectin en el desenvolupament de l'auditoria.

Les funcions i activitats de la Comissió d'Auditoria i Control relacionades amb la supervisió del procés d'elaboració i presentació de la informació financera s'expliquen amb detall a l'epígraf F.1.1.

A més, la Comissió d'Auditoria i Control duu a terme, entre altres, les activitats següents:

- Revisió i, si escau, elevació al Consell d'Administració perquè l'aprovi, del Pla Anual d'Auditoria Interna. S'avalua que el seu abast sigui suficient per donar una cobertura adequada als principals riscos als quals està exposada Criteriacaixa i les seves filials participades al 100%.
- La revisió i avaluació de les conclusions de les auditories efectuades, tant internes com externes, i el seu possible impacte a la informació financera, si escau.
- El seguiment de les accions correctores, tenint en compte la prioritització atorgada a cadascuna.

Criteriacaixa té una funció d'Auditoria Interna la missió de la qual consisteix a assegurar la gestió i supervisió adequades del sistema de control intern i la gestió de riscos de Criteriacaixa i les seves filials participades al 100%. Aquesta funció, que depèn de la Direcció de l'Àrea d'Auditoria i Control Intern, reporta funcionalment a la Comissió d'Auditoria i Control i depèn administrativament del Conseller Delegat. Desenvolupa la seva activitat sota els principis d'independència, objectivitat i confidencialitat, tal com recull la Norma Reguladora de la funció d'Auditoria Interna, que va aprovar el Consell d'Administració després que la Comissió d'Auditoria i Control la revisés.

La seva missió consisteix, d'una banda, a afegir valor i millorar l'efectivitat del sistema de control intern a les diverses Àrees de Criteriacaixa i les seves filials participades al 100% i contribuir a la consecució dels seus objectius i, d'altra banda, a aportar un enfocament sistemàtic i disciplinat en l'avaluació i millora dels processos de gestió de riscos i controls establerts a Criteriacaixa i les seves filials participades al 100%.

Auditoria Interna es responsabilitza de:

- Desenvolupar la seva actuació professional de conformitat amb les normes i procediments d'auditoria interna generalment acceptats.
- Elaborar una planificació anual de les activitats d'Auditoria Interna, centrada en els riscos principals identificats dins de Criteriacaixa i les seves filials participades al 100%.
- Presentar la planificació anual a la Comissió d'Auditoria i Control perquè la revisi i, si escau, l'elevi al Consell d'Administració perquè l'aprovi.

- Atendre els requeriments dels organismes reguladors o supervisors, i donar resposta a les sol·licituds ad hoc que formulin els Òrgans de Govern o la Direcció.
- Fer el seguiment de la implantació de les recomanacions formulades als informes d'Auditoria Interna.

En la realització dels seus treballs, Auditoria Interna:

- Identifica els objectius i analitza l'efectivitat dels controls establerts.
- Verifica el compliment adequat dels controls establerts.
- Identifica oportunitats de millora d'aquests controls.
- Comunica les seves conclusions a l'Àrea auditada, de la qual recull una resposta sobre la conclusió.
- Emet un informe, en què es formula una opinió i, si escau, s'exposen les recomanacions sobre el procés auditat.

En concret, Auditoria Interna emet anualment un informe global, en què s'inclou una avaluació del funcionament del SCIIF durant l'exercici, que, juntament amb la revisió dels controls existents en auditories d'altres processos, permet concloure sobre l'estat del SCIIF en l'àmbit del Grup Criteria.

L'avaluació anual del SCIIF a 31 de desembre de 2019 s'ha centrat, entre d'altres, en les activitats següents:

- Revisió de l'aplicació del marc de referència definit al document «Control Intern sobre la informació financera a les entitats cotitzades» que promou la CNMV com un estàndard de bones pràctiques en la matèria.
- Verificació de l'aplicació de la Política i del Procés del SCIIF a fi de poder assegurar que el SCIIF en l'àmbit del Grup Criteria és adequat i eficaç.
- Verificació del funcionament de l'eina GRC Suite, que té com a objectiu monitorar el funcionament del SCIIF mitjançant activitats de control i avaluacions dirigides als empleats de les Àrees que intervenen en l'elaboració de la informació financera.
- La valoració del funcionament del procés de certificació interna ascendent dels controls clau.
- L'avaluació de la documentació descriptiva dels processos, riscos i controls rellevants en l'elaboració de la informació financera.

El resultat de l'avaluació del SCIIF es comunica a la Comissió d'Auditoria i Control i a la Direcció. Els informes contenen recomanacions, la seva criticitat i un termini de resolució d'aquestes, juntament amb un pla d'acció que detalla les mesures correctores per a la mitigació dels riscos a la informació financera.

A efectes aclamatoris, Saba Infraestructuras, S.A., participada per CriteriaCaixa en un 99,50%, i el seu grup de societats, tenen el seu propi departament d'Auditoria Interna i periòdicament informa a l'Àrea d'Auditoria Interna de CriteriaCaixa de l'actualització dels principals riscos als que s'enfronta la societat, del pla anual d'auditoria així com de les conclusions dels treballs d'auditoria.

F.5.2. Si disposa d'un procediment de discussió mitjançant el qual l'auditor de comptes (d'acord amb el que estableixen les NTA), la funció d'auditoria interna i altres experts puguin comunicar a l'alta direcció i al comitè d'auditoria o als administradors de l'entitat les debilitats significatives de control intern identificades durant els processos de revisió dels comptes anuals o aquells altres que els hagin estat encomanats. Així mateix, cal informar de si disposa d'un pla d'acció que intenti corregir o mitigar les debilitats observades.

L'entitat hauria d'informar de si el comitè d'auditoria ha establert un procediment formal que asseguri la comunicació sobre les debilitats significatives de control intern als òrgans esmentats en la qüestió, així com si aquest procediment inclou l'avaluació i la correcció dels seus efectes en la informació financera.

CriteriaCaixa manté una comunicació fluida amb l'auditor de comptes, i aquest amb els membres de la Comissió d'Auditoria i Control. La Direcció està permanentment informada de les conclusions a les quals s'arriba en els processos de revisió dels comptes anuals. L'auditor de comptes assisteix la Comissió d'Auditoria i Control, en què informa del pla d'auditoria, la feina de revisió de la informació financera, tant anual com intermèdia, i les seves conclusions abans de formular els comptes, incloent-hi, si escau, les debilitats significatives de control intern.

D'altra banda, les revisions d'Auditoria Interna, en els diferents àmbits d'actuació, conclouen amb l'emissió d'un informe que avalua els riscos rellevants i l'efectivitat del control intern dels processos i les operacions que són objecte d'anàlisi; que identifica i valora les possibles debilitats i carències de control, i que formula recomanacions per a la seva esmena. Els informes d'Auditoria Interna es remeten a la Direcció i s'informa la Comissió d'Auditoria i Control de les principals conclusions de tots els informes. A més, existeix un *reporting* recurrent a la Comissió d'Auditoria i Control en cadascuna de les seves sessions ordinàries sobre les activitats desenvolupades per Auditoria Interna, amb informació específica sobre aquelles debilitats significatives que s'han detectat en les revisions efectuades durant el període de *reporting*.

Auditoria Interna efectua un seguiment continuat del compliment de totes les recomanacions emeses. Aquesta informació de seguiment, així com les incidències rellevants identificades a les revisions d'Auditoria Interna, es comuniquen a la Comissió d'Auditoria i Control i a la Direcció.

F.6. Altra informació rellevant: Les entitats, segons les seves circumstàncies particulars, han de desglossar en aquest apartat totes les informacions addicionals que considerin necessari facilitar per interpretar millor els mecanismes que componen el SCIIF, sempre que no estiguin ja recollides en la resposta a les qüestions anteriors.

N.A.

F.7. Informe de l'auditor extern

F.7.1. Si la informació del SCIIF remesa als mercats ha estat sotmesa a revisió per part de l'auditor extern, cas en el qual l'entitat hauria d'incloure l'informe corresponent com a annex. En cas contrari, hauria d'informar-ne dels motius.

Si l'apartat F de l'IAGC, relatiu a la descripció de les principals característiques dels sistemes interns de control i gestió de riscos en relació amb el procés d'emissió de la informació financera, ha estat revisat per l'auditor extern, d'acord amb la guia d'actuació professional establerta per les corporacions, l'informe es publicarà íntegrament com a annex a l'IAGC. En cas contrari, l'IAGC haurà de contenir una explicació de les raons que justifiquen que la informació relativa al SCIIF no hagi estat revisada per l'auditor.

Alternativament, en cas que l'auditor hagi fet una revisió de més abast sobre la base d'estàndards d'auditoria generalment i internacionalment reconeguts i utilitzant com a referència un marc de control intern generalment reconegut, que ofereixin un cert nivell de seguretat sobre el disseny o funcionament o eficàcia, del SCIIF (com, per exemple, l'informe a l'efecte del compliment de la llei SOX als EUA), l'informe s'haurà de publicar, així mateix, com a annex a l'IAGC.

En aplicació de la recomanació inclosa a la Guia d'Actuació sobre l'Informe de l'Auditor referida a la Informació relativa al Sistema de Control Intern sobre la Informació Financera de les entitats cotitzades, publicada per la Comissió Nacional del Mercat de Valors al seu web, Criteriacaixa ha sotmès a revisió per part de l'auditor de comptes el contingut de la informació relativa al Sistema de Control Intern de la Informació Financera. A l'informe resultant es conclou que, com a resultat dels procediments aplicats sobre la informació relativa al SCIIF, no s'han posat de manifest inconsistències o incidències que la puguin afectar. Aquest informe s'inclou com a Annex a aquest Informe Anual de Govern Corporatiu.

G ALTRES INFORMACIONS D'INTERÈS

Informació addicional sobre l'apartat C.2.2.

Com a conseqüència de les facultats atribuïdes, les actuacions més importants de la Comissió d'Auditoria i Control durant l'exercici 2019 han estat:

- A la reunió de data **23/01/2019**: 1) Revisió del projecte SCIF a Inmo Criteria Caixa (Sistema de Control Intern sobre la Informació Financera); 2) Contractació de serveis que ha de prestar l'auditor extern diferents dels d'auditoria; 3) Seguiment dels riscos corporatius del negoci immobiliari de CriteriaCaixa; 4) Revisió dels informes d'auditoria interna des de l'última reunió; 5) Revisió de la Memòria anual de les activitats d'Auditoria Interna; 6) Aprovació i elevació al Consell d'Administració de l'Informe anual de l'Òrgan de Seguiment del RICMV corresponent a l'exercici 2018; i 7) Aprovació i elevació al Consell d'Administració de la Memòria Anual consolidada de Prevenció de Delictes del Grup Criteria.
- A la reunió de data **23/01/2019** celebrada de forma conjunta amb la Comissió d'Auditoria de la Fundació Bancaria "la Caixa": Seguiment del concurs del nou auditor extern del Grup encapçalat per la Fundació Bancaria "la Caixa".
- A la reunió de data **13/03/2019**: 1) Examen dels comptes anuals individuals i consolidats i dels informes de gestió individual i consolidat corresponents a l'exercici 2018; 2) Examen de l'Informe Anual de Govern Corporatiu i de l'Estat d'Informació no Financera; 3) Proposta d'aplicació del resultat de l'exercici 2018; 4) Informació sobre el sistema de Control Intern sobre Informació Financera (SCIF); 5) Revisió de l'Informe d'Auditoria Interna del SCIF corresponent a l'exercici 2018; 6) Revisió dels esborranys d'Informes d'auditoria externa corresponents a l'exercici 2018; 7) Revisió de la carta d'independència de l'auditor; 8) Aprovació de l'informe sobre la independència de l'auditor i de l'informe sobre la valoració del treball de l'auditor; 9) Revisió dels informes d'auditoria interna des de l'última reunió; i 10) Presa de coneixement d'operacions vinculades amb CaixaBank i el seu Grup el 2018.
- A la reunió de data **24/05/2019**: 1) Seguiment dels riscos corporatius del negoci holding i del negoci immobiliari de CriteriaCaixa; 2) Examen de la proposta de modificació de polítiques corporatives; 3) Revisió de l'abast sobre el SCIF; 4) Contractació de serveis que ha de prestar l'auditor extern diferents dels d'auditoria; 5) Presa de coneixement de la venda d'un local comercial a CaixaBank; i 6) Revisió dels informes d'auditoria interna des de l'última reunió.
- A la reunió de data **24/07/2019**: 1) Informació sobre el sistema de Control Intern sobre Informació Financera (SCIF); 2) Examen i elevació al Consell d'Administració dels estats financers intermedis resumits consolidats i de l'Informe de Gestió intermedi corresponent al primer semestre del 2019; 3) Avançament del projecte de reestructuració societària; 4) Estat de la Revisió Limitada dels Estats Financers semestrals resumits consolidats; 5) Revisió dels informes d'auditoria interna des de l'última reunió; i 6) Presa de coneixement de l'actualització de la renda d'un immoble arrendat i de la venda de dos locals comercials a CaixaBank.

- A la reunió de data **19/09/2019**: 1) Revisió dels projectes comuns de fusió d'Energia Boreal 2018, S.A. i de Critería Movilidad, S.L.U. per part de CriteríaCaxa; 2) Formulació del balanç tancat a 31 de juliol de 2019 com a balanç de fusió; 3) Distribució del primer dividend a compte de l'exercici 2019; i 4) Revisió de l'informe d'auditoria del balanç de fusió.
- A la reunió de data **11/12/2019**: 1) Revisió del test de deteriorament; 2) Distribució del segon dividend a compte de l'exercici 2019; 3) Actualització de l'estat d'informació no financera; 4) Contractació de serveis que ha de prestar l'auditor extern diferents dels d'auditoria; 5) Planificació de l'auditoria externa; 6) Revisió dels informes d'auditoria interna des de l'última reunió; 7) Aprovació i elevació al Consell d'Administració del Pla d'Auditoria 2020; 8) Seguiment dels riscos corporatius del negoci holding i del negoci immobiliari; 9) Examen i elevació al Consell d'Administració de l'actualització del Codi Ètic de CriteríaCaixa; i 10) Examen i elevació al Consell d'Administració de la modificació de la Política de Prevenció de Delictes del Grup Critería.

Informació addicional sobre l'apartat E.6

Els plans de resposta i supervisió dels principals riscos del Grup Critería són:

1) Riscos estratègics

A través del Model GRC, la funció de Control Intern de CriteríaCaixa monitora i reporta als òrgans de direcció i/o govern l'estat dels riscos estratègics i els controls associats per mitigar-los.

2) Riscos financers

- **Risc de liquiditat**

La Subdirecció General Adjunta de Finances, Medis i Recursos Humans de CriteríaCaixa monitora el risc de liquiditat mitjançant el seguiment constant d'indicadors de gestió: ràtio d'endeutament (deute net sobre el valor de mercat dels actius), liquiditat disponible a determinats terminis i ràtio de cobertura d'interessos.

Gairebé la totalitat del finançament del Grup Critería té venciment a llarg termini. En aquest sentit, el Grup segueix treballant en la diversificació de les fonts de finançament, en la gestió del termini del deute i en el seu cost.

- **Risc de crèdit**

El Grup Critería té una política de col·locació d'excedents de tresoreria en productes financers molt líquids, oferts o dipositats en entitats solvents i majoritàriament amb contraparts que disposin de qualificacions de *rating* de *Investment Grade*.

- **Risc de deteriorament (de les participacions accionaries, dels actius immobiliaris i d'altres)**

L'Àrea d'Inversions de CriteríaCaixa duu a terme un seguiment continuat de les participacions de manera individualitzada per tal de poder adoptar en cada moment les decisions més

oportunes en funció de l'evolució observada i prevista dels mercats i de l'estratègia del Grup. Així mateix, fa un monitoratge constant dels valors, per avaluar si es donen proves objectives de deteriorament.

També es fa un seguiment de les principals participades per part d'analistes dedicats en exclusiva a monitorar l'evolució de les dades econòmiques i financeres, així com a entendre i alertar de canvis normatius, de negoci i dinàmiques competitives als països i sectors en què operen aquestes participades.

D'altra banda, pel que fa a la cartera d'actius immobiliaris, per tal d'assegurar que aquesta estigui registrada al balanç d'acord amb el seu valor raonable, el Grup Criteria utilitza models interns per determinar els ajustos sobre la valoració de referència atorgada en taxacions individuals completes o sobre valoracions efectuades per experts independents que es fan de forma periòdica. Concretament, el model intern de valoració té en consideració, entre altres aspectes, l'experiència en vendes del Grup Criteria en funció de la tipologia de l'actiu o els costos de comercialització estimats per a l'alienació de l'actiu.

Els actius immobiliaris es gestionen amb l'objectiu de recuperar la inversió efectuada, bé sigui mitjançant el lloguer (inversions immobiliàries), el desenvolupament immobiliari o bé mitjançant l'existència d'un pla generalitzat de venda (existències).

Pel que fa al deteriorament d'altres actius, l'Àrea Jurídica i Fiscal verifica amb periodicitat semestral l'existència d'una previsió de guanys fiscals futurs que permetin la compensació dels actius fiscals diferits reconeguts comptablement.

- **Risc de mercat**

Risc de preu: La Societat té equips especialitzats que fan un seguiment continuat de la cotització de les entitats participades.

Risc de tipus d'interès: El Grup monitora l'impacte de les variacions de tipus d'interès de forma periòdica. Així mateix, amb l'objecte de mitigar el risc a variacions de tipus d'interès sobre l'endeutament a tipus variable, la Direcció de CriteriaCaixa avalua l'oportunitat d'entrar en contractes de permuta financera, tenint en compte els tipus d'interès presents i les expectatives d'interès futures.

Risc de tipus de canvi: La Direcció avalua regularment la conveniència de prendre o no prendre posicions de cobertura davant dels seus riscos de canvi per aquells fluxos d'efectiu esperats quantitativament significatius.

A més, el Grup Criteria pot estar exposat al risc de divisa de forma indirecta a través de les inversions en moneda estrangera que hagin fet les societats participades a causa, en alguns casos, de la seva forta presència internacional. La participada mateixa avalua aquests riscos i, si escau, els cobreix.

- **Risc de fiabilitat de la informació financera**

El Grup Criteria té un Sistema de Control Intern de la Informació Financera adequat i eficaç, que es descriu més detalladament a l'epígraf F d'aquest document.

3) Riscos operacionals

A través del Model GRC, CriteriaCaixa monitora i reporta als òrgans de direcció i/o govern l'estat dels riscos operacionals i els controls associats per mitigar-los.

4) Riscos legals / de compliment

A fi de gestionar el risc de compliment, el Consell d'Administració i la Direcció impulsen la difusió i promoció dels valors i principis d'actuació inclosos al Codi Ètic i altres normes de conducta, i tant els seus membres com la resta de treballadors, han d'assumir el seu compliment com a criteri principal i orientador de la seva activitat professional. Així mateix, CriteriaCaixa té a la seva intranet corporativa un canal confidencial de consultes i denúncies per consultar els dubtes que puguin suscitar la interpretació o l'aplicació del Codi Ètic, de la Política d'Ús dels Sistemes d'Informació, de la Política de Prevenció de Delictes i de la Política del Sistema de Control Intern sobre la Informació Financera (SCIIF), així com per a la denúncia dels incompliments que es puguin produir de les normes internes esmentades.

En virtut d'això, les àrees l'activitat de les quals generen riscos de compliment implanten i gestionen controls de primer nivell que permeten detectar possibles riscos d'incompliment i actuar eficaçment per a la seva mitigació. A més, han de mantenir en qualsevol moment els seus procediments adaptats a la legislació, normes reguladores, codis i estàndards de conducta vigents, establint els mecanismes necessaris per preveure, detectar tendències i conèixer les novetats que es produeixin. En aquest sentit, és fonamental la col·laboració de les funcions d'assessorament.

Aquest informe anual de govern corporatiu s'ha aprovat al consell o òrgan d'administració de l'entitat, a la sessió de data 30 de març de 2020.

Indiqui els consellers o membres de l'òrgan d'administració que hagin votat en contra o s'hagin abstingut en relació amb l'aprovació d'aquest informe.

Aquest informe anual de govern corporatiu s'ha aprovat per unanimitat.

Traducció d'un informe originàriament formulat en castellà. En cas de discrepància, preval la versió en llengua castellana.

INFORME D'AUDITOR REFERIT A LA "INFORMACIÓ RELATIVA AL SISTEMA DE CONTROL INTERN SOBRE LA INFORMACIÓ FINANCERA (SCIIF)" DE CRITERIA CAIXA, S.A.U. CORRESPONENT A L'EXERCICI 2019

Als Administradors de Critería Caixa, S.A.U.,

D'acord amb la sol·licitud del Consell d'Administració de Critería Caixa, S.A.U. (d'ara endavant, l'Entitat) i amb la nostra carta proposta de data 17 de febrer de 2020, hem aplicat determinats procediments sobre la "Informació relativa al SCIIF" adjunta de Critería Caixa, S.A.U. corresponent a l'exercici 2019, en el qual es resumeixen els procediments de control intern de l'Entitat en relació amb la informació financera anual.

Els Administradors de Critería Caixa són responsables d'adoptar les mesures oportunes per garantir raonablement la implantació, manteniment i supervisió d'un sistema de control intern adequat, com també del desenvolupament de millores de l'esmentat sistema i de la preparació i establiment del contingut de la informació relativa al SCIIF adjunta.

En aquest sentit, cal tenir en compte que, amb independència de la qualitat del disseny i operativitat del sistema de control intern adoptat per l'Entitat, en relació amb la informació financera anual, aquest només pot permetre una seguretat raonable, però no absoluta, en relació amb els objectius que persegueix, degut a les limitacions inherents a tot sistema de control intern.

En el curs del nostre treball d'auditoria dels comptes anuals, i d'acord amb les Normes Tècniques d'Auditoria, la nostra avaluació del control intern de l'Entitat ha tingut com a únic propòsit el fet de permetre'ns establir l'abast, la naturalesa i el moment de realització dels procediments d'auditoria dels comptes anuals de l'Entitat. En conseqüència, la nostra avaluació del control intern, realitzada a l'efecte d'aquesta auditoria de comptes, no ha tingut l'extensió suficient per permetre'ns emetre una opinió específica sobre l'eficàcia d'aquest control intern sobre la informació financera anual regulada.

A l'efecte de l'emissió d'aquest informe, hem aplicat exclusivament els procediments específics descrits tot seguit i indicats a la *Guia d'Actuació sobre l'Informe de l'auditor referit a la Informació relativa al Sistema de Control Intern sobre la Informació Financera de les entitats cotitzades*, publicada per la Comissió Nacional del Mercat de Valors en la seva pàgina web, que estableix el treball a realitzar, l'abast mínim del mateix, així com el contingut d'aquest informe. Com que el treball resultant dels esmentats procediments té, en qualsevol cas, un abast reduït i substancialment menor que el d'una auditoria o una revisió sobre el sistema de control intern sobre la informació financera, no expressem una opinió sobre la seva efectivitat, ni sobre el seu disseny i la seva eficàcia operativa, en relació amb la informació financera anual de l'Entitat corresponent a l'exercici anual que es descriu a la Informació relativa al SCIIF adjunta. En conseqüència, si haguéssim aplicat procediments addicionals als determinats per la citada Guia, o haguéssim realitzat una auditoria o una revisió sobre el sistema de control intern en relació amb la informació financera anual regulada, es podrien haver posat de manifest altres fets o aspectes sobre els quals els hauríem informat.

Així mateix, com que aquest treball especial no constitueix una auditoria de comptes ni es troba sotmès a la normativa reguladora de l'activitat d'auditoria de comptes vigent a Espanya, no expressem una opinió d'auditoria en els termes que preveu l'esmentada normativa.

Traducció d'un informe originàriament formulat en castellà. En cas de discrepància, preval la versió en llengua castellana.

Tot seguit s'esmenten els procediments aplicats:

1. Lectura i comprensió de la informació preparada per l'Entitat en relació amb el SCIIF – informació de desglossament inclosa a l'Informe de Gestió – i avaluació de si l'esmentada informació tracta la totalitat de la informació requerida que seguirà el contingut mínim descrit a l'apartat F, relatiu a la descripció del SCIIF, del model d'IAGC segons s'estableix a la Circular núm. 5/2013 de 12 de juny de 2013 de la Comissió Nacional del Mercat de Valors (CNMV), posteriorment modificada per la Circular núm. 7/2015 de 22 de desembre de 2015 de la CNMV i la Circular 2/2018 de 12 de juny de la CNMV (d'ara endavant, les Circulars de la CNMV).

2. Preguntes al personal encarregat de l'elaboració de la informació detallada en el punt 1 anterior, per tal de: (i) obtenir una comprensió del procés seguit en la seva elaboració; (ii) obtenir informació que permeti avaluar si la terminologia utilitzada s'ajusta a les definicions del marc de referència; (iii) obtenir informació sobre si els procediments de control descrits estan implantats i en funcionament a l'Entitat.

3. Revisió de la documentació explicativa suport de la informació detallada en el punt 1 anterior, i que comprendrà, principalment, aquella directament posada a disposició dels responsables de formular la informació descriptiva del SCIIF. En aquest sentit, l'esmentada documentació inclou informes preparats per la funció d'auditoria interna, alta direcció i altres especialistes interns o externs en les seves funcions de suport a la Comissió d'Auditoria i Control.

4. Comparació de la informació detallada en el punt 1 anterior amb el coneixement del SCIIF de l'Entitat, obtingut com a resultat de l'aplicació dels procediments realitzats en el marc dels treballs de l'auditoria de comptes anuals.

5. Lectura d'actes de reunions del Consell d'Administració, Comissió d'Auditoria i Control i altres comissions de l'Entitat, a l'efecte d'avaluar la consistència entre els assumptes que s'hi emprenen en relació amb el SCIIF i la informació detallada en el punt 1 anterior.

6. Obtenció de la carta de manifestacions relativa al treball realitzat adequadament signada pels responsables de la preparació i formulació de la informació detallada en el punt 1 anterior.

Com a resultat dels procediments aplicats sobre la informació relativa al SCIIF no s'han posat de manifest inconsistències o incidències que puguin afectar a la mateixa.

Aquest informe ha estat preparat exclusivament en el marc dels requeriments establerts per l'article 540 del text refós de la Llei de Societats de Capital i per les Circulars de la CNMV a l'efecte de la descripció del SCIIF als Informes Anuals de Govern Corporatiu.

DELOITTE, S.L.

Jordi Montalbo

30 de març de 2020

INFORME DE VERIFICACIÓ INDEPENDENT DE L'ESTAT D'INFORMACIÓ NO FINANCERA

A l'Accionista Únic de Critería Caixa, S.A.U.:

D'acord a l'article 49 del Codi de Comerç hem realitzat la verificació, amb l'abast de seguretat limitada, de l'Estat d'Informació No Financera Consolidat (en endavant EINF) adjunt corresponent a l'exercici anual acabat el 31 de desembre de 2019, de Critería Caixa, S.A.U. i societats dependents (en endavant Critería o el Grup), que forma part de l'Informe de Gestió Consolidat del Grup.

Responsabilitat dels Administradors

La formulació de l'EINF inclòs en l'Informe de Gestió Consolidat de Critería, així com el contingut del mateix, és responsabilitat del Consell d'Administració. L'EINF s'ha preparat d'acord amb els continguts recollits en la normativa mercantil vigent i seguint els criteris dels Sustainability Reporting Standards de Global Reporting Initiative (estàndards GRI) seleccionats.

Aquesta responsabilitat inclou tanmateix el disseny, la implantació i el manteniment del control intern que es consideri necessari per a permetre que l'EINF estigui lliure d'incorrecció material, deguda a frau o error.

El Consell d'Administració de Critería és també responsable de definir, implantar, adaptar i mantenir els sistemes de gestió dels que s'obté la informació necessària per la preparació de l'EINF.

La nostra independència i control de qualitat

Hem complert amb els requeriments d'independència i la resta de requeriments d'ètica del Codi d'Ètica per a Professionals de la Comptabilitat emès pel Consell de Normes Internacionals d'Ètica per a Professionals de la Comptabilitat (IESBA, per les seves sigles en anglès) que està basat en els principis fonamentals d'integritat, objectivitat, competència i diligència professionals, confidencialitat i comportament professional.

La nostra firma aplica la Norma Internacional de Control de Qualitat 1 (NICC 1) i manté, en conseqüència, un sistema global de control de qualitat que inclou polítiques i procediments documentats relatius al compliment de requeriments d'ètica, normes professionals i disposicions legals i reglamentàries aplicables.

L'equip de treball ha estat format per professionals experts en revisions d'Informació no Financera i, específicament, en informació d'acompliment econòmic, social i mediambiental.

La nostra responsabilitat

La nostra responsabilitat és expressar les nostres conclusions en un informe de verificació independent de seguretat limitada basant-nos en el treball realitzat.

Hem dut a terme el nostre treball de revisió d'acord amb els requeriments establerts en la Norma Internacional d'Encàrrecs d'Assegurament 3000 Revisada en vigor, "Encàrrecs d'Assegurament diferents de l'Auditoria o de la Revisió d'Informació Financera Històrica" (NIEA 3000 Revisada) emesa pel Consell de Normes Internacionals d'Auditoria i Assegurament (IAASB) de la Federació Internacional de Comptadors (IFAC) i amb la Guia d'Actuació sobre encàrrecs de verificació de l'Estat d'Informació No Financera emesa per l'Institut de Censors Jurats de Comptes d'Espanya.

En un treball de seguretat limitada els procediments duts a terme varien en la seva naturalesa i moment de realització, i tenen una menor extensió, que els realitzats en un treball de seguretat raonable i, per tant, la seguretat que s'obté és substancialment menor.

El nostre treball ha consistit en la formulació de preguntes a la Direcció, així com a les diverses unitats de Criteria que han participat en l'elaboració de l'EINF, en la revisió dels processos per recopilar i validar la informació presentada en l'EINF i en l'aplicació de determinats procediments analítics i proves de revisió per mostreig que es descriuen a continuació:

- Reunions amb el personal de Criteria per conèixer el model de negoci, les polítiques i els enfocaments de gestió aplicats, els principals riscos relacionats amb aquestes qüestions i obtenir la informació necessària per la revisió externa.
- Anàlisi de l'abast, rellevància i integritat dels continguts inclosos en l'EINF de l'exercici 2019 en funció de l'anàlisi de materialitat realitzada per Criteria i descrita en l'apartat Sobre aquest Informe, considerant continguts requerits en la normativa mercantil en vigor.
- Anàlisi dels processos per recopilar i validar les dades presentades en l'EINF de l'exercici 2019.
- Revisió de la informació relativa als riscos, les polítiques i els enfocaments de gestió aplicats en relació als aspectes materials presentats en l'EINF de l'exercici 2019.
- Comprovació, mitjançant proves, en base a la selecció d'una mostra, de la informació relativa als continguts inclosos en l'EINF de l'exercici 2019 i la seva adequada compilació a partir de les dades subministrades per les fonts d'informació de Criteria.
- Obtenció d'una carta de manifestacions dels Administradors i la Direcció.

Conclusió

Basant-nos en els procediments realitzats en la nostra verificació i en les evidències que hem obtingut no s'ha posat de manifest cap aspecte que ens faci creure que l'Estat d'Informació No Financera Consolidat de Criteria Caixa, S.A.U. i societats dependents corresponent a l'exercici anual acabat el 31 de desembre de 2019 no ha estat preparat, en tots els seus aspectes significatius, d'acord amb els continguts recollits en la normativa mercantil vigent i seguint els criteris dels estàndards GRI.

Ús i distribució

Aquest informe ha estat preparat en resposta al requeriment establert en la normativa mercantil vigent a Espanya, pel que podria no ser adequat per a d'altres propòsits i jurisdiccions.

DELOITTE, S.L.

Xavier Angrill

30 de març de 2020

Estat d'informació no financera del Grup CriteriaCaixa

Exercici 2019

Índex

0	Sobre aquest informe	4
1	Model de Negoci	7
2	Informació sobre qüestions mediambientals.....	8
2.1	Política de la companyia	8
2.2	Principals riscos mediambientals.....	9
2.3	Gestió i acompliment ambiental.....	10
2.3.1	Consum i mesures per a l'eficiència energètica.....	10
2.3.2	Consum d'aigua	14
2.3.3	Economia circular, prevenció i gestió de residus	15
2.3.4	Canvi climàtic	17
2.3.5	Protecció de la biodiversitat.....	19
3	Informació sobre qüestions socials i relatives al personal.....	20
3.1	Polítiques i procediments de les companyies del Grup.....	20
3.2	Riscos identificats.....	21
3.3	Gestió i acompliment social	22
3.3.1	Ocupació.....	22
3.3.2	Remuneracions mitjanes.....	26
3.3.3	Bretxa salarial	27
3.3.4	Remuneració de llocs de treball iguals o de mitjana de la societat	27
3.3.5	Treballadors amb discapacitat:	28
3.4	Organització del treball.....	28
3.4.1	Temps de treball i conciliació:	28
3.4.2	Nombre d'hores d'absentisme.....	30
3.4.3	Mesures destinades a facilitar el gaudi de la conciliació i fomentar-ne l'exercici corresponsable per part d'ambdós progenitors	30
3.5	Salut i seguretat	31
3.5.1	Condicions de salut i seguretat en el treball	31
3.5.2	Accidents de treball, freqüència i gravetat.	33

3.5.3	Relacions socials.....	33
3.5.4	Formació.....	33
3.5.5	Accessibilitat.....	34
3.5.6	Igualtat	34
4	Informació sobre el respecte dels drets humans.....	37
4.1	Política de la companyia	37
4.2	Riscos identificats.....	38
5	Informació relativa a la lluita contra la corrupció, el blanqueig i el suborn.....	39
5.1	Política de la companyia	39
5.2	Riscos identificats.....	40
6	Informació sobre la societat	41
6.1	Compromisos de l'empresa amb el desenvolupament sostenible	41
6.2	Subcontractació i proveïdors	42
6.3	Consumidors	42
6.3.1	Mesures per a la salut i seguretat dels clients	42
6.3.2	Sistemes de reclamació, queixes rebudes i resolució	43
6.4	Informació Fiscal	44
7	Índex de continguts de la Llei 11/2018 i estàndards GRI	45
8	Annex: Estat d'Informació No Financera del Grup Saba per a l'exercici corresponent al 2019	56

0 Sobre aquest informe

Aquest informe recull la informació no financera de CriteriaCaixa, S.A.U. (d'ara endavant, Criteria) i entitats dependents, les més rellevants de les quals són Inmo Criteria Caixa, S.A.U. (d'ara endavant, Grup InmoCaixa), Mediterránea Beach & Golf Community, S.A.U. (d'ara endavant, Mediterránea), Caixa Capital Risc, S.G.E.I.C., S.A. i Criteria Venture Capital (societat que gestiona Caixa Capital Risc, per la qual cosa ens referirem les dues com a Caixa Capital Risc) i el Grup Saba (d'ara endavant, en conjunt, el Grup o el Grup Criteria), durant el 2019.

Tal com s'indica a la Nota 21 de la Memòria dels Comptes Anuals Consolidats corresponents a l'exercici 2019, el negoci d'aparcaments del Grup, mantingut a través de la participació de Saba Infraestructuras, S.A, està en procés de desinversió des del primer semestre de 2019. Com que la voluntat que aquest procés de venda finalitzi en un termini no superior a 12 mesos, Criteria ha passat a classificar comptablement aquest negoci com a Actiu No Corrent per a la Venda, ja que compleix amb els requeriments que estableix la NIIF 5 per poder classificar aquest negoci com a discontinuat. Conseqüentment, s'ha considerat oportú reportar-ne la informació per separat. Se n'adjunta l'estat d'Informació No financera a l'Apartat 7 d'aquest informe.

Donada la diversitat d'activitats del Grup, s'ha considerat oportú reportar certa informació segmentada per cadascuna de les activitats següents:

- 1. Activitat de gestió de participacions:** Es tracta de l'activitat principal del Grup, i la desenvolupen Criteria i Caixa Capital Risc.
- 2. Activitat immobiliària:** Desenvolupada principalment per Grup InmoCaixa, que inclou, principalment, la promoció, venda i lloguer d'actius immobiliaris.
- 3. Activitat d'oci:** Desenvolupada principalment per Mediterránea i Lumine Travel.

L'objectiu d'aquesta segmentació és facilitar la comprensió de l'acompliment en els diversos àmbits reportats en aquest Informe d'Informació No Financera.

Amb aquest document es dona resposta als requeriments d'informació no financera i diversitat que estableix la Llei 11/2018, de 28 de desembre.

A les pàgines següents es recull informació relativa a l'àmbit ambiental, social, personal, de drets humans i de lluita contra la corrupció i el suborn de l'organització. Per a cada qüestió, es descriuen les polítiques i accions que s'han desenvolupat, així com els riscos derivats del desenvolupament de l'activitat.

L'informe s'ha elaborat partint de la Iniciativa Mundial de Presentació d'Informes de Sostenibilitat del **GRI** (*Global Reporting Initiative*), en la seva versió «Estàndards». També s'han aplicat els principis de comparabilitat, fiabilitat, materialitat i rellevància que recull la Llei d'Informació No Financera:

- **CRITERI DE COMPARABILITAT:** «L'organització informant ha de seleccionar, recopilar i comunicar la informació de manera coherent. La informació comunicada s'ha de presentar d'una manera que permeti als grups d'interès analitzar els canvis en l'acompliment de l'organització i que confirmi l'anàlisi relativa a altres organitzacions».
- **CRITERI DE FIABILITAT:** «L'organització informant ha de reunir, registrar, recopilar, analitzar i comunicar la informació i els processos utilitzats per preparar l'informe, de

manera que puguin ser objecte de revisió i que estableixin la qualitat i la materialitat de la informació».

- CRITERI DE MATERIALITAT I RELLEVÀNCIA: «L'informant ha de tractar temes que: reflecteixin els impactes significatius econòmics, ambientals i socials de l'organització informant; influeixin substancialment en les valoracions i decisions dels grups d'interès».

D'acord amb el criteri de **materialitat i rellevància**, s'han analitzat les activitats del Grup Criteria amb l'objectiu de conèixer la notorietat dels aspectes relacionats amb l'estratègia de negoci.

En línia amb l'anàlisi efectuada, s'han identificat aspectes materials per al Grup per poder, així, retre comptes als seus grups d'interès sobre Informació No Financera.

Els aspectes materials identificats s'han estructurat partint de sis àmbits: Govern Corporatiu, Ambiental, Laboral, Social, Econòmic i Prestació de Serveis. A continuació es descriuen cadascun dels punts identificats en cadascun dels àmbits:

ASPECTE MATERIAL	DESCRIPCIÓ
GOVERN CORPORATIU	
Transparència, Ètica i Integritat	Polítiques per garantir que s'opera d'una manera transparent, ètica i íntegra.
Gestió del Risc	Procediments de diligència deguda, polítiques i procediments comunicats al personal per garantir que es gestiona el risc correctament.
Corrupció, Blanqueig i Suborn	Mesures adoptades per sumar-se a la lluita contra la corrupció, el blanqueig i el suborn.
Compliment regulatori	Polítiques i procediments per garantir el compliment estricte amb la regulació aplicable, monitorant contínuament qualsevol canvi que s'hi pugui esdevenir.
AMBIENTAL	
Gestió Eficient dels Recursos	Gestió apropiada del consum i subministrament d'aigua, materials i energia pel que fa al desenvolupament d'activitats per part del Grup Criteria.
Contaminació	Mesures per prevenir, reduir o reparar les emissions de carboni que afecten greument el medi ambient, tenint en compte qualsevol forma de contaminació atmosfèrica específica d'una activitat, incloent-hi el soroll i la contaminació lumínica.
Economia Circular	Aposta de l'organització per la prevenció, el reciclatge, la reutilització i altres maneres de recuperació i eliminació de deixalles.
Protecció de la biodiversitat	Mesures preses per preservar o restaurar la biodiversitat.
LABORAL	
Conciliació	Impuls de mesures per garantir la conciliació de la vida laboral, personal i familiar.
Igualtat i Diversitat	Mesures implementades a l'organització per fomentar la diversitat, assegurar la igualtat d'oportunitats i la inclusió i garantir la proporció d'una retribució justa a totes les persones treballadores.
Formació i Retenció del Talent	Programes per millorar el desenvolupament d'aptituds de les persones treballadores mitjançant la formació contínua, adaptada a necessitats individuals.
Seguretat i Salut dels Empleats	Assegurar que les condicions dels llocs de treball garanteixen la seguretat i salut de les nostres persones treballadores.
Drets Humans	Mesures definides i posades en marxa per garantir els Drets Humans de totes les persones que treballen a l'organització o que hi tenen una relació laboral.
SOCIAL	
Compromís Social	Contribució al desenvolupament sostenible de la comunitat en què opera a través dels programes d'Obra Social que impulsa la Fundació Bancària "la Caixa".
ECONÒMIC	
Sostenibilitat del negoci a llarg termini	Mesures per assegurar la rendibilitat i la continuïtat del negoci a llarg termini.

PRESTACIÓ DE SERVEI	
Relació amb Clients	Canals de comunicació establerts per garantir una comunicació transparent i fluida amb els clients pel que fa al desenvolupament de les activitats del Grup InmoCaixa i Mediterránea.
Seguretat i Salut dels Clients	Compromís de vetllar per la màxima protecció de la privacitat i la salut dels clients.

Amb l'informe, es recullen tots els aspectes identificats com a materials, alineats amb els requeriments que estableix la Llei 11/2018, d'Informació No Financera.

1 Model de Negoci

El model de negoci de Criteria queda àmpliament descrit a l'apartat **1. Informació sobre el Grup CriteriaCaixa**, de l'informe de gestió adjunt als comptes anuals consolidats corresponents a l'exercici 2019.

Com a resum, cal indicar que la missió de Criteria se centra en la gestió del patrimoni empresarial del seu soci únic, la Fundació Bancària Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona, "la Caixa" (en endavant, la Fundació Bancària "la Caixa" o "la Caixa"), derivat dels seus més de 100 anys d'història, amb el doble objectiu de:

- ✓ **Generar els recursos necessaris per finançar l'Obra Social** (que es desenvolupa exclusivament des de "la Caixa"), que ha tingut un pressupost de 545 MM € el 2019.
- ✓ **Garantir la perpetuïtat de l'Obra Social** preservant i incrementant el patrimoni de la Fundació mitjançant la generació de valor.

La gestió del patrimoni es fa sota el marc d'unes polítiques d'inversió, financera i de riscos prudents. Gràcies a aquestes polítiques, s'ha construït una cartera d'actius en sectors estratègics com el bancari, l'energètic, els serveis i l'immobiliari, entre d'altres, que combina generació de fluxos de caixa recurrents i, encara que en menor mesura, també el creixement.

En l'exercici 2019, el Grup Criteria va obtenir un benefici consolidat net atribuït de 1.098 milions d'euros i va distribuir un total de 420 milions d'euros a la Fundació Bancària "la Caixa".

2 Informació sobre qüestions mediambientals

2.1 Política de la companyia

El Grup Criteria està compromès amb el respecte cap a l'entorn natural, un compromís que va més enllà de les seves obligacions legals. En aquest sentit, tant **l'activitat de gestió de participacions**, que desenvolupa principalment Criteria (la societat dominant), com **l'activitat d'oci**, que desenvolupa principalment Mediterránea, tenen un sistema de gestió mediambiental integrat que compta amb la certificació ISO 14001:2015.

Adicionalment, Mediterránea ha obtingut la certificació internacional Audubon International Gold Signature Sanctuary, que posa especial atenció en el disseny ecològic, la restauració de l'hàbitat i el desenvolupament sostenible. Aquesta certificació reconeix el compromís de la Societat amb una gestió responsable de l'aigua, un sistema de gestió de residus d'avantguarda i la protecció d'elements d'interès geològic, hidrològic i de la fauna relacionats amb l'explotació dels camps de golf que gestiona. Així mateix, derivat d'un enfocament únic per integrar l'acció humana i els paisatges naturals, ha obtingut el prestigiós Certificat GEO de sostenibilitat als camps de golf de LUMINE Golf Club.

Principalment, **l'activitat immobiliària** que desenvolupa el grup InmoCaixa fa promocions d'obra nova que compleixen amb els estàndards d'eficiència energètica més exigents (que superen els estàndards legals). Així mateix, contínuament es fan estudis i comparatives exhaustius amb l'objectiu d'assegurar l'ús de materials i instal·lacions amb criteris de sostenibilitat, aspectes que es traslladen durant tota la cadena de valor i, en particular, a proveïdors de construcció.

Respecte a l'activitat de gestió de participacions, i tal com es descriu a l'apartat **1.2. Política d'inversió i política financera** de l'informe de gestió adjunt als comptes anuals consolidats corresponents a l'exercici 2019. Els principis d'inversió tenen en compte l'anàlisi d'aspectes mediambientals, socials i de bon govern corporatiu (ESG, per les seves sigles en anglès) tant per a la presa de decisions de noves inversions com per al seguiment de les inversions existents. Així mateix, a les participades en què es té presència en els òrgans de govern, es fomenta el desenvolupament de polítiques d'avaluació i control de risc social i ambiental.

De fet, al tancament de l'exercici 2019, el 79% del valor brut dels actius (GAV, per les seves sigles en anglès) cotitzats de Criteria es compon de companyies de diversos sectors amb estratègies ben definides en matèria de responsabilitat social corporativa i que informen periòdicament d'acord amb les millors pràctiques en relació amb el desenvolupament de les seves estratègies de sostenibilitat.

A continuació es detallen algunes de les fites més significatives que han obtingut les participades principals del Grup Criteria:

- **CaixaBank (39% del GAV cotitzat):** Primer banc de l'IBEX-35 a eliminar la petjada de carboni, signant del Pacte Mundial de Nacions Unides, així com dels Principis de l'Equador. La seva implicació tant amb el medi ambient com amb la societat li ha permès estar inclosa en els principals índexs de sostenibilitat (MSCI, Sostenibilitat Global, DJSI, FTSE4Good, Índex Ethibel (ESI), STOXX Global ESG Leaders).
- **Naturgy (32% del GAV cotitzat):** Té un model de gestió del canvi climàtic, i les seves pràctiques en matèria de sostenibilitat la situen com a líder global en el sector del gas segons els índexs de sostenibilitat Dow Jones, MSCI, FTSE4Good i Sustainalytics.

- **Cellnex (5% del GAV cotitzat):** Adherida al Pacte Mundial de les Nacions Unides, també participa en el Carbon Disclosure Project (CDP), una de les organitzacions més reconegudes en matèria de canvi climàtic. Forma part de l'índex de sostenibilitat FTSE4Good i participa anualment en el Dow Jones Sustainability Index com a empresa convidada. Se situa per damunt de la mitjana del sector en les tres dimensions que s'hi avaluen: dimensió econòmica, dimensió ambiental i dimensió social.
- **Suez (3% del GAV cotitzat):** Compromesa amb el desenvolupament de l'economia circular i la lluita contra el canvi climàtic, les Nacions Unides l'ha reconegut diverses vegades pel seu paper en la transició cap a una economia circular que preservi el clima i els recursos naturals. Forma part dels índexs FTSE4good (1r en el sector d'*utilities*), el Dow Jones Sustainability Index i l'MSCI, entre d'altres.

Amb tot això, el Grup Criteria és una empresa sensibilitzada amb el medi ambient que desenvolupa la seva activitat tenint en compte la protecció de l'entorn, i procura aconseguir la màxima eficiència en l'ús dels recursos que necessita.

2.2 Principals riscos mediambientals

A continuació es detallen els principals impactes mediambientals identificats:

- **Emissions de gasos amb efecte d'hivernacle per consums energètics a causa de desplaçaments** (cotxe, tren i avió), que és aplicable a totes les activitats.
- **Emissions de gasos amb efecte d'hivernacle per consums elèctrics dels centres de treball** de les activitats Immobiliària i oci. Cal destacar que l'activitat de gestió de participacions no presenta aquest risc, ja que el 100% de l'electricitat que es consumeix prové de fonts renovables. Així mateix, l'activitat immobiliària ha reduït significativament aquest risc, ja que el 67% de la plantilla, al tancament de l'exercici de 2019, s'ubica a les oficines situades a l'avinguda Diagonal, 621, on el 100% de l'electricitat que es consumeix prové de fonts d'energia renovable. Així mateix, a l'octubre de 2019, la resta de la plantilla de l'activitat immobiliària es va traslladar a un edifici amb certificat BREEAM, avaluat com a bo a la categoria d'edifici i com a excel·lent en la categoria de gestió de l'edifici. L'electricitat consumida a les zones comunes de l'edifici té l'origen en fonts d'energia renovable.
- **Generació de residus**, principalment sòlid urbà, residus derivats de la construcció (runa, maons i fusta), cartró, paper i residus orgànics.
- **Desenvolupament d'activitats en àrees que inclouen un espai natural protegit.** Concretament, l'activitat d'oci es desenvolupa en una àrea que inclou un espai d'interès natural de 16,9 hectàrees (vegeu l'apartat 2.3.5 de protecció de la biodiversitat).

Taula 1: 1Principals riscos mediambientals per activitats

<i>Principals riscos mediambientals</i>	Activitats		
	Gestió de participacions	Immobil·lària	Oci
Emissions de gasos amb efecte d'hivernacle per consums energètics a causa de desplaçaments	X	X	—
Emissions de gasos amb efecte d'hivernacle per consums elèctrics dels centres de treball	Energia 100% renovable	X Només per al (33% plantilla al tancament de l'exercici)	X
Generació de residus	—	X	X
Desenvolupament d'activitats en àrees que inclouen un espai natural protegit	—	—	X

Al tancament de l'exercici 2019, el Grup no té despeses, denúncies, multes, actius, provisions ni contingències de caràcter mediambiental que puguin ser significatius en relació amb el seu patrimoni, situació financera i resultats.

2.3 Gestió i compliment ambiental

2.3.1 Consum i mesures per a l'eficiència energètica

En el marc del compromís per aconseguir més eficiència energètica i, com a conseqüència, prevenir, reduir o reparar les emissions de carboni que afecten el medi ambient, el Grup Criteria promou accions enfocades a l'estalvi energètic que varien segons l'activitat econòmica de cada empresa.

L'energia que consumeixen les companyies del Grup depèn del tipus d'activitat que fan, però, principalment, és d'origen elèctric i gas natural.

Activitat de gestió de participades

Amb l'objectiu de reduir les emissions de carboni, tot el consum elèctric directe de l'activitat de gestió de participacions és d'origen 100% renovable. A més, aquest consum s'intenta fer de manera eficient. Algunes de les mesures adoptades per fomentar un consum eficient són:

- Il·luminació LED de totes les dependències.
- Promoció de pautes de treball com el desenvolupament d'activitats amb llum natural sempre que sigui possible i el manteniment de la climatització en valors raonables.

- Compra selectiva d'equips informàtics que compleixen amb estàndards elevats en l'àmbit d'eficiència energètica. Per exemple, durant el 2019 s'han substituït el 60% dels discs durs físics per sòlids, que consumeixen aproximadament un 50% menys d'energia.
- Accions de formació mediambiental per sensibilitzar els empleats en aquests temes tant en l'àmbit professional com en el domèstic.
- Adhesió a la iniciativa mundial Earth Hour, que promou la World Wildlife Foundation, en què les organitzacions adherides mantenen els llums apagats durant una hora de manera simultània a tot el món.
- Apagada automàtica dels llums de l'oficina a les 21 hores i apagada durant tot el cap de setmana.

Així, doncs, les emissions de carboni de l'activitat de gestió de participades es deriven, principalment, pels desplaçaments en tren, cotxe i avió i, en menor mesura, dels residus que es generen durant l'any. Les mesures implantades per minimitzar-ne l'impacte són:

- Foment de la utilització del transport col·lectiu per part dels empleats en possibilitar-los la contractació de Tiquets de Transport.
- Sales equipades amb sistemes d'àudio i videoconferència, per facilitar reunions a distància i minimitzar desplaçaments.
- Priorització de l'ús del tren respecte a l'avió, en la mesura del possible.
- Substitució de les torres de refrigeració per aerorefrigeradors adiabàtics per mitigar els possibles riscos contaminants i reduir el possible impacte climàtic de gasos amb efecte d'hivernacle.
- Sistema de gestió de residus madur, tal com indica la certificació ISO 14001:2015 (obtinguda des de 2011).

Concretament, el 2019 s'han implantat les noves mesures per reduir la utilització del plàstic següents:

Iniciativa	Estalvi
Eliminació de l'ús d'ampolles d'aigua amb envàs de plàstic per fonts amb filtres osmòtics i gerres de vidre.	100% de les ampolles d'aigua de plàstic
Substitució de gots de plàstic per gots biodegradables	100% dels gots de plàstic
Substitució de culleres de plàstic per paletines de fusta	100% de reducció en culleres de plàstic

Activitat Immobiliària

Amb l'objectiu de reduir les emissions de carboni, tant directes com indirectes, el Grup InmoCaixa implementa una sèrie de mesures, entre les quals destaquen:

- Promoció d'edificis d'obra nova amb qualificacions d'eficiència energètica elevades, amb utilització de materials d'avantguarda.
- Foment de la utilització del transport col·lectiu per part dels empleats en possibilitar-los la contractació de tiquets de transport, que generen avantatges fiscals.
- Sales equipades amb sistemes d'àudio i videoconferència, per facilitar reunions a distància i minimitzar desplaçaments.
- Priorització de l'ús del tren respecte a l'avió.
- Sistema d'apagada automàtica dels llums a les 21 hores i el cap de setmana a l'oficina de Diagonal, 621.

Concretament, el 2019, el Grup InmoCaixa ha aplicat les mesures següents:

Iniciativa	Estalvi
Substitució de gots de plàstic per gots biodegradables	67% de reducció de gots plàstic el 2019 i 100% esperat per al 2020
Entrega a tots els empleats de tasses de ceràmica amb la finalitat de reduir l'ús de gots de cartró	25% de reducció dels gots de cartró
Substitució de culleres de plàstic per paletines de fusta	100% de reducció en culleres de plàstic
Substitució de les publicacions diàries en suport físic (<i>Expansión, La Vanguardia, etc.</i>) per subscripcions electròniques	55% en subscripcions electròniques el 2019
Implantació d'un sistema d'impressió amb targeta per reduir el consum de paper.	Reducció del 23% en còpies
Substitució del paper blanc per paper reciclat.	95% de paper blanc

Activitat Oci

Amb l'objectiu de reduir les emissions de carboni, tant directes com indirectes, Mediterránea implementa una sèrie de mesures, entre les quals destaquen:

- Revisió periòdica de la xarxa elèctrica i actuacions concretes, entre les quals hi ha la renovació d'equips, per millorar l'eficiència energètica.
- Regulació de les temperatures màximes i mínimes dels edificis.
- Reducció de les hectàrees de gespa per mantenir (de 120 ha el 2008 a 84 ha el 2019) i revegetació amb plantes autòctones (4 ha el 2019) per minimitzar la necessitat de recursos i manteniment i millorar l'eficiència.

Concretament, el 2019 Mediterrànea ha aplicat les mesures següents:

Iniciativa	Estalvi
Modificació i adequació d'instal·lacions de Casa Club Lakes. Canvi de la il·luminació a alt rendiment	Reducció del 3% del consum elèctric
Modificació i adequació d'instal·lacions Solemare a Beach Club. Millora en les instal·lacions elèctriques	Reducció del 3% del consum elèctric
Instal·lació de comptadors telemàtics de gas	Reducció del 15% del consum de gas
Renovació d'equips de cuina del restaurant Solemare a Beach Club	Reducció del 15% del consum de gas

A continuació es presenten els recursos energètics principals que ha utilitzat l'organització durant el 2019 per dur a terme les diverses activitats que fa.

Taula 2: 2Consum directe per origen d'energia i per activitat de l'exercici 2019

kWh	Activitats			TOTAL
	Gestió de participacions	Immobiliària	Oci	
Electricitat (origen 100% renovable)	719.007	270.760	–	989.767
Resta electricitat	–	75.288	2.876.196	2.951.484
Gas Natural	–	–	590.771	590.771
Benzina ¹	–	–	204.454	204.454
Gasoil ²	0	0	432.321	432.321
Total	719.007	346.048	4.103.742	5.168.797
% del total	14%	7%	79%	100%
m ² explotació	3.859	1.852	1.090.600	1.096.311
Factor d'intensitat (kWh/m²)	186,3	186,8	3,8	4,7

¹ El consum de benzina ha estat de 19.004 litres, que s'han convertit a kWh amb el factor de conversió 10,76.

² El consum de gasoil ha estat de 38.000 litres, que s'han convertit a kWh amb el factor de conversió 11,38.

2.3.2 Consum d'aigua

Dins del Grup Criteria, la major part de consum directe d'aigua (el 99,6%) es fa en l'activitat d'oci, per la qual cosa aquest apartat se centra principalment en aquesta activitat.

El 0,4% restant correspon al consum d'aigua a les oficines i els centres de treball de l'activitat de gestió de participades i l'activitat immobiliària, que inclou la gestió de la promoció de nous actius immobiliaris i els lloguers.

L'ús d'aigua de l'activitat d'oci es destina principalment a aigua regenerada, aigua per a bany i consum humà. Les aigües de consum humà són per a la zona de dutxes, cases club, restaurants i bars.

L'aigua de bany prové de la xarxa de distribució d'aigua, però només es fa servir per a ús recreatiu a les piscines. L'aigua regenerada prové de depuradores i s'utilitza únicament per regar els jardins de les instal·lacions del Beach Club i els vials d'accés a les Cases club. Per regar els camps de golf, s'utilitza la mateixa aigua regenerada procedent de la depuradora, que després d'un procés d'osmotització i barreja, adquireix les condicions de qualitat necessàries.

L'any 2019, s'han consumit un total d'1.563.893 m³, un 98,8% dels quals corresponen a aigua regenerada per a reg. Aquest càlcul s'ha obtingut a partir de les factures corresponents de la companyia de subministrament i sistemes de mesuraments avançats instal·lats.

Taula 3: 3Consum d'aigua per activitat de l'exercici 2019

m ³	Activitats			TOTAL
	Gestió de participacions	Immobiliària	Oci	
Aigua no regenerada	3.191	1.483	14.498	19.171
Aigua regenerada	0	0	1.544.722	1.544.722
Total	3.191	1.483	1.559.220	1.563.893
% del total	0,2%	0,1%	99,7%	100%
m ² explotació	3.859	1.852	1.090.600	1.096.311
Factor d'intensitat m³/m²	0,8	0,8	1,4	1,4

Durant el 2019, Mediterrànea ha implementat la iniciativa següent, que cerca un ús més eficient de l'aigua:

Iniciativa	Estalvi
Sensibilització de clients i personal de l'ús responsable de l'aigua potable a Casa Club Lakes – Casa Club Hills i a Beach Club	Reducció del 5% del consum d'aigua potable

2.3.3 Economia circular, prevenció i gestió de residus

Les societats del Grup intenten fer un ús responsable dels recursos intentant minimitzar la generació dels residus i, en la mesura del possible, optar per un tractament que prioritzi el reciclatge o la reutilització.

Els residus generats són de tipologia diversa i depenen de l'activitat.

Activitat de Gestió de Participades

El residu principal d'aquesta activitat és el cartró, amb 11.169 quilos, que es reciclen. Seguidament, trobem el consum de paper blanquejat, amb 2.857 quilos.

El consum de residus de plàstic per gestionar les participades ha estat de 377 quilos. S'espera que disminueixi el 2020, després de les mesures implantades per eliminar la utilització d'ampolles d'aigua amb envàs de plàstic i la substitució de gots de plàstic per gots biodegradables.

Activitat Immobiliària

El principal residu d'aquesta activitat és el **material de construcció**, com ara fusta i barreges de formigó, maons, teules i materials ceràmics i terres (**39.703 m³**), derivat de l'activitat de desenvolupament immobiliari finalitzada durant l'exercici.

Taula 4: 4Tipologia de residus de material de construcció de l'exercici 2019 (m³)

Residus (m ³)	Promoció Meneses	Promoció Rubens	Total
Terra	28.072	6.718	34.790
Barreges de formigó i maons	2.926	628	3.554
Runa i Residus barrejats Const.	1.026	333	1.359
Total	32.024	7.679	39.703
<i>m² construïts</i>	<i>19.769</i>	<i>3.141</i>	<i>22.910</i>
Residus m³ per m² construït	1,6	2,4	1,7

Els residus de cartró se situen en 6.929 quilos, que es reciclen en la seva totalitat. D'altra banda, el consum de paper ha sigut de 2.550 quilos el 2019.

Pel que fa als residus perillosos, el més significatiu el 2019 ha estat el que han generat aparells electrònics, amb 389 quilos. El tractament d'aquests residus és el reciclatge. En part, han sigut a causa del trasllat d'oficines que hi ha hagut durant l'exercici.

Activitat oci

El principal residu d'aquesta activitat és el sòlid urbà, amb 56.445 quilos. Es tracta en un abocador en què, en la mesura del possible, s'intenta extreure metalls i plàstics. Tot seguit hi ha els residus orgànics, que puguen a 15.540 quilos, i el cartró, que puja a 14.244 quilos (44% del total de cartró del Grup). Ambdós residus es reciclen.

Respecte al consum de paper, l'activitat d'oci, per la seva naturalesa, és la que en fa menys consum, amb 723 quilos.

Pel que fa a les restes d'aliments, actualment no es desenvolupa cap iniciativa, per bé que se n'està analitzant el marc legal i administratiu i els costos associats per poder implementar mesures que permetin minimitzar les restes.

Taula 5: 5Consum de paper per tipus i activitat

Residus (kg)	Gestió de participacions	Immobil·lària	Oci	TOTAL
Consum de paper blanquejat	2.857	1.150	723	4.730
Consum de paper reciclat marró	10	1.400	0	1.410

Taula 6: 6Residus no peril·losos per activitat

Residus (kg)	Tipologia de tractament	Gestió de participacions	Immobil·lària	Oci	TOTAL
Residu Sòlid urbà	Abocador			56.445	56.445
Residu Cartró	Reciclatge	11.169	6.929	14.244	32.342
Residu Orgànic	Reciclatge			15.540	15.540
Vidre	Reciclatge			8.260	8.260
Residus Plàstic	Reciclatge	377	106	3.981	4.464

Pel que fa a residus peril·losos, el seu detall, així com el tractament aplicat i l'activitat que els genera s'indiquen a continuació.

Taula 7: 7Residus peril·losos i tractament per activitat

Residus (kg, excepte si s'especifica el contrari)	Tipologia de tractament	Gestió de participacions	Immobil·lària	Oci	TOTAL
Residus Tòner (unitats)	Reciclatge	85	65	No rellevant	150
Residus Fluorescents/LED	Reciclatge	32	0	No rellevant	32
Residus d'aparells electrònics	Reciclatge	0	389	No rellevant	389
Residus Resta (altres que no estiguin detallats)	NA	8.321	3.477	8.940	20.738

Reptes marcats per al 2020:

Activitat de gestió de participades

Durant el 2019, s'ha aconseguit eliminar la utilització d'ampolles i gots de plàstic. A més, s'ha continuat mantenint una utilització eficient i responsable dels recursos.

El sistema de gestió de l'energia i de residus de l'activitat de gestió de participades ha arribat a un estadi molt madur, per la qual cosa no hi ha metes específiques per al 2020, si bé, i en la mesura del possible, es continuarà millorant en l'eficiència i utilització dels recursos.

Activitat Immobiliària

En línia amb les mesures implantades durant el 2019, per al 2020, el Grup InmoCaixa ha marcat els objectius següents:

- Reduir les subscripcions diàries en paper fins al 85% incrementant el percentatge de subscripcions digitals.
- Substituir l'ús de fonts d'aigua embotellada per fonts amb filtres osmòtics i substituir el 100% dels gots de plàstic per gots biodegradables.
- Substituir el consum de gots biodegradables i ampolles d'aigua de plàstic donant a la plantilla ampolles individuals de vidre i proporcionant gerres de vidre per a les reunions.

Activitat Oci

En línia amb les mesures implantades durant el 2019, per al 2020, Mediterrània ha marcat els objectius següents:

- Reduir l'ús d'ampolles de plàstic mitjançant la instal·lació de fonts d'aigua en els camps de golf i eliminar l'ampolla de plàstic que es lliurava als clients com a *amenitie*.
- Establir un control de les restes d'aliments per unitat d'explotació.
- Augmentar la utilització de fitosanitaris orgànics fins al 50% (el 2019 ha estat del 10%).
- Instal·lar plaques fotovoltaïques per produir aproximadament 264.347 kWh anuals.
- Reduir els consums d'electricitat i d'aigua un 2%.

2.3.4 Canvi climàtic

El canvi climàtic és un dels grans desafiaments als quals s'afronta la societat. Així ho han reconegut una gran majoria de nacions després de signar l'Acord de París, i s'han compromès a reduir les emissions a nivells que permetin limitar l'increment de la temperatura mitjana mundial a 1,5 °C respecte als nivells preindustrials.

Per aconseguir aquest objectiu, cal un canvi accelerat del model de desenvolupament en les properes dècades. Per això, el Grup Criteria, des de les diverses activitats que fa, i partint de les polítiques i procediments mediambientals implantats a les diverses societats, cerca reduir les emissions de CO₂, tant directes com indirectes.

En el punt 2.3.1, «Consum i mesures per a l'eficiència energètica», s'han presentat de manera detallada les diverses iniciatives que es fan des de les diverses activitats que promou

l'organització per fer un consum més eficient de l'energia i, alhora, per afavorir el consum d'energies provinents de fonts renovables.

Al seu torn, Criteria fomenta, a les societats en què té representació en els Òrgans de Govern, el disseny i implementació de polítiques en pro del medi ambient i d'un desenvolupament sostenible. De fet, i tal com s'ha esmentat a l'apartat 2.1, les principals participades de Criteria tenen les seves pròpies polítiques i objectius mediambientals.

La petjada de carboni del Grup Criteria¹ prové, principalment, de l'activitat d'oci, que és l'activitat més intensiva pel que fa a necessitats energètiques. Les emissions d'abast 1 (emissions directes per consum de gas natural, gasolina, gasoil o gasos refrigerants) són les més rellevants (1.423 tones de CO₂), principalment a causa del consum de gas natural (1.273 tones de CO₂). Les emissions d'abast 2 (emissions indirectes per la compra d'energia per a ús propi) es deriven al 100% de la utilització d'energia no renovable de les activitats immobiliària i d'oci. Finalment, les emissions d'abast 3 es deriven, principalment, dels residus generats i els desplaçaments de la xarxa de professionals en tren i avió.

Taula 8: 8Càlcul de la petjada de carboni*

En tones de CO₂

Activitat	Emissions d'abast 1 (tCO ₂ eq)	Emissions d'abast 2 (tCO ₂ eq)	Emissions d'abast 3 (tCO ₂ eq)	TOTAL
Gestió de participades	–	–	109,3	109,3
Immobil·liària	–	29,0	45,3	74,2
Oci	1.423,4	442,2	274,1	2.139,7
Total	1.423,4	471,1	428,7	2.323,2

* Nota Metodològica:

Per la naturalesa de les activitats de gestió de participacions i immobiliària, les emissions d'abast 1 no són rellevants. Per a les emissions d'abast 2, s'ha considerat el consum elèctric que no provingui d'origen 100% renovable i, per a les emissions d'abast 3, s'ha establert el consum de paper blanc i reciclat i els viatges en tren i avió. Per a la conversió a tones de CO₂ s'ha utilitzat la calculadora del Govern d'Aragó <http://calcarbono.servicios4.aragon.es/>.

Un expert independent ha calculat la petjada de carboni de l'activitat d'Oci, i té en compte: per a les emissions d'abast 1, el consum directe de combustibles fòssils (gasoil, gasolina i gas natural); per a les emissions d'abast 2, el consum elèctric que no provingui d'origen 100% renovable, i, per a les d'abast 3, les emissions indirectes dels residus generats.

¹ La petjada de carboni del Grup no té en compte les emissions derivades de les construccions que sorgeixen de l'activitat promotora del Grup, ja que se subcontracta la construcció de les promocions. Així mateix, tampoc no s'ha inclòs la petjada dels cotxes que l'activitat de gestió de participacions té en rènting (10 cotxes, un dels quals no s'ha utilitzat durant el 2019).

2.3.5 Protecció de la biodiversitat

El Grup Criteria desenvolupa part de la seva activitat relativa al negoci d'oci en una zona que inclou un espai d'interès natural de 16,9 hectàrees. Amb l'objectiu d'assegurar que la intervenció humana hi és mínima i permetre arribar uns nivells d'autogestió i autoregulació suficients, s'ha redactat un pla de gestió amb els objectius següents:

- Establir les directrius necessàries per garantir els objectius de protecció definits per a aquest espai, les espècies vegetals i els animals que hi viuen, els diversos ecosistemes, els recursos naturals i el paisatge.
- Definir una regulació d'usos que permeti preservar l'espai de qualsevol activitat susceptible de perjudicar-ne els principals valors naturals i, alhora, fer-ne un ús públic compatible.
- Descriure i valorar les actuacions necessàries per garantir el funcionament correcte de l'espai, així com els seus sistemes de control de l'evolució.
- Concretar un Pla d'inversió i finançament per aconseguir els objectius del Pla de Gestió, a més d'un calendari d'execució de les diverses accions.
- Establir les competències i responsabilitats de cadascuna de les parts implicades.

3 Informació sobre qüestions socials i relatives al personal

3.1 Polítiques i procediments de les companyies del Grup

Les diverses societats integrants del Grup Criteria tenen definit i desplegat un model de gestió de les persones integrador que fomenta el desenvolupament de les capacitats professionals i promou la satisfacció dels empleats.

Tal com està recollit a la **Política de Recursos Humans** de Criteria Caixa, S.A.U., i de les principals societats dependents del Grup, els principis de gestió i de lideratge del Grup descriuen l'estil de direcció i la seva cultura, en particular, pel que fa a les relacions humanes. En aquest sentit, el Grup Criteria considera les persones que hi treballen com el seu actiu més valuós, i per això proporciona els mitjans adequats per al desenvolupament de les competències i coneixements professionals, així com les aptituds necessàries per respondre a les necessitats dels negocis de la Societat, gestionar eficaçment els reptes que demani cada lloc de treball i proporcionar a cada empleat més satisfacció a l'hora de desenvolupar la seva feina.

Aquesta política estableix com a principis la promoció del respecte i la confiança en les relacions laborals, la igualtat d'oportunitats, l'establiment d'una comunicació oberta, la promoció de la proactivitat i l'excel·lència en el lloc de treball.

De manera complementària, la **política de relacions laborals, igualtat i conciliació**, juntament amb la **política de diversitat i inclusió** i la **política de prevenció d'assetjament**, amplien i detallen els compromisos i procediments de l'organització, entre els quals destaquen:

- **Desenvolupament professional:** fomentar el manteniment de llocs de treball estables i de qualitat, amb continguts ocupacionals que garanteixin una millora contínua de les aptituds i competències dels professionals.
- **Igualtat d'oportunitats:** promoure la igualtat efectiva entre dones i homes dins del Grup pel que fa a l'accés al treball, la formació, la promoció professional i les condicions salarials i de treball, i fomentar la diversitat de gènere com a manifestació de la realitat social i cultural.
- **Diversitat i inclusió laboral:** rebuig i prohibició de qualsevol tipus de discriminació, assetjament o tracte inapropiat per raó de gènere, raça, color, nacionalitat, credo, religió, opinió política, filiació, edat, orientació sexual, estat, incapacitat, minusvalidesa i altres situacions protegides pel dret, tant respecte als empleats, directius i administradors com als clients i proveïdors, així com als clients i proveïdors potencials. A més, les societats del Grup tenen un protocol per a la prevenció de l'assetjament sexual, així com altres conductes discriminatòries.
- **Conciliació:** aconseguir un entorn favorable que faciliti la conciliació de la vida personal i laboral dels professionals. Per a això s'han implantat mesures de conciliació que afavoreixen el respecte de la vida personal i familiar, com ara:
 - **Horaris flexibles:** segons les funcions de l'empleat, un pla que permet als empleats establir una jornada laboral, dins d'un horari coincident, flexibilitzant tant l'hora de l'entrada com la de sortida.
 - **Teletreball:** l'empleat podrà, en funció de la naturalesa de les seves funcions i amb acord previ amb el seu superior directe, optar per dur a terme les seves funcions a distància com a mesura de conciliació i per motius personals.

- Permisos retribuïts i no retribuïts: s'amplien alguns dels permisos per atendre les necessitats personals que es presentin durant la jornada laboral.

Pel que fa a la prevenció de riscos laborals, tal com queda reflectit a la Política de Prevenció de Riscos Laborals de Criteria i el Grup InmoCaixa, un dels objectius principals és la millora contínua de les condicions laborals, per tal d'eleva a màxims els nivells de seguretat, salut i benestar de tot el personal que treballa a l'Organització. En aquest sentit i per garantir l'objectiu establert, Criteria està certificada segons la norma OHSAS 18001:2007.

3.2 Riscos identificats

Els principals riscos identificats amb relació a les persones treballadores se centren en la protecció de la seguretat i la salut. Amb l'objectiu de gestionar i implantar mesures de control relatives a la prevenció de riscos laborals, Grup Criteria té un servei propi i aliè de prevenció.

Els riscos principals per activitat, així com les accions que es fan per mitigar-los, es detallen a continuació:

	Activitats			Mitigació
	Gestió de participacions	Inmobiliària	Oci	
Risc Ergonòmic	✓	✓	✓	<ul style="list-style-type: none"> Formació en ergonomia Cadires ergonòmiques Classes setmanals d'estiraments⁽¹⁾
Risc d'absència de competències professionals i coneixements	✓	✓	✓	<ul style="list-style-type: none"> Implementació de programes de formació específics segons necessitats detectades
Risc de prestació de serveis			✓	<ul style="list-style-type: none"> Aplicació de protocols Formació específica Inversió en maquinària amb alts estàndards de seguretat

(1) Només Criteria Caixa SAU

El Grup monitora els indicadors de seguretat i salut regularment. Per a més detall, reviseu l'apartat 3.3.

3.3 Gestió i acompliment social

En els apartats següents s'informa del conjunt d'indicadors clau monitorats en l'àmbit d'informació sobre qüestions socials i de personal.

3.3.1 Ocupació

En aquest apartat, el Grup Criteria aporta informació sobre indicadors relacionats amb la composició del seu equip de persones i les tipologies de contracte que hi ha, així com indicadors d'igualtat i no discriminació.

Preferència per la contractació indefinida de dones i homes a temps complet

Per al Grup Criteria, és primordial mantenir una plantilla diversa i oferir estabilitat i seguretat laborals. En aquest sentit, al tancament de l'exercici 2019, el 87% de la plantilla del Grup té un contracte indefinit, i no hi ha diferències significatives entre homes i dones.

Tots els empleats tenen el lloc de treball a l'Estat espanyol, llevat de 2, amb contractes indefinits, que desenvolupen la seva tasca a Mèxic i Hong Kong.

Taula 9: 9Empleats per modalitats de contracte de treball, tipus de jornada i sexe

a) Tancament de l'exercici 2019

Tipus de contracte	Homes	Dones	Total
Indefinit	136	135	271
<i>Completa</i>	133	124	257
<i>Parcial</i>	3	11	14
Temporal	22	20	42
<i>Completa</i>	20	20	40
<i>Parcial</i>	2	0	2
TOTAL	158	155	313
% sobre el total	50%	50%	100%

b) Mitjana de l'exercici 2019

Tipus de contracte	Homes	Dones	Total
Indefinit	144	140	284
<i>Completa</i>	140	127	267
<i>Parcial</i>	4	13	17
Temporal	26	22	48
<i>Completa</i>	22	20	42
<i>Parcial</i>	4	2	6
TOTAL	170	162	332
% sobre el total	51%	49%	100%

En termes absoluts, la temporalitat es concentra en els empleats amb una edat d'entre 30 i menys de 45 anys (18 empleats al tancament de l'exercici; un 10% dels empleats en aquesta franja d'edat). Tanmateix, en termes relatius, la temporalitat està concentrada en els empleats menors de 30 anys, que representen un 42% de les feines en aquesta franja d'edat al

tancament de l'exercici 2019. No s'observen canvis significatius quan s'analitza la plantilla mitjana.

Taula 10: 10 Empleats per modalitats de contracte de treball, tipus de jornada i edat

a) Tancament de l'exercici 2019

Tipus de contracte	Menor de 30 anys	De 30 a < 45	De 45 a < 55	55 o més	Total
Indefinit	15	162	78	16	271
<i>Completa</i>	15	153	73	16	257
<i>Parcial</i>	0	9	5	0	14
Temporal	11	18	11	2	42
<i>Completa</i>	9	18	11	2	40
<i>Parcial</i>	2	0	0	0	2
TOTAL	26	180	89	18	313

b) Mitjana de l'exercici 2019

Tipus de contracte	Menor de 30 anys	De 30 a < 45	De 45 a < 55	55 o més	Total
Indefinit	17	172	79	16	284
<i>Completa</i>	16	161	74	16	267
<i>Parcial</i>	1	11	5	0	17
Temporal	20	18	8	2	48
<i>Completa</i>	16	17	7	2	42
<i>Parcial</i>	4	1	1	0	6
TOTAL	37	190	87	18	332

Si observem els tipus de contracte per categoria professional, podem concloure que la categoria de tècnic qualificat és la que té més contractació indefinida, amb 127 empleats al tancament de l'exercici 2019 (41% del total d'empleats).

Per contra, la categoria d'administratiu concentra la temporalitat, amb 30 empleats al tancament de l'exercici 2019 (un 10% del total d'empleats). Cal remarcar que 28 d'aquests empleats provenen de l'activitat d'oci i, 2, de l'activitat immobiliària. En aquest sentit, ambdues activitats són les que tenen més estacionalitat i necessiten contractes temporals puntualment. Es demostra perquè concentren el 95% del total de treballs temporals al tancament de l'exercici 2019 (12 treballs temporals el Grup InmoCaixa i, 28, Mediterrànea).

Taula 11: 11Empleats per modalitats de contracte de treball, tipus de jornada i classificació professional

a) Tancament de l'exercici 2019

Tipus de contracte	Directiu	Cap	Tècnic Qualificat	Tècnic No Qualificat	Administratiu	Total
Indefinit	18	30	127	22	74	271
<i>Completa</i>	18	30	121	21	67	257
<i>Parcial</i>	0	0	6	1	7	14
Temporal	1	0	11	0	30	42
<i>Completa</i>	1	0	11	0	28	40
<i>Parcial</i>	0	0	0	0	2	2
TOTAL	19	30	138	22	104	313

b) Mitjana de l'exercici 2019

Tipus de contracte	Directiu	Cap	Tècnic Qualificat	Tècnic No Qualificat	Administratiu	Total
Indefinit	18	30	132	23	81	284
<i>Completa</i>	18	30	126	22	71	267
<i>Parcial</i>	0	0	6	1	10	17
Temporal	1	0	7	0	40	48
<i>Completa</i>	1	0	7	0	34	42
<i>Parcial</i>	0	0	0	0	6	6
TOTAL	19	30	139	23	121	332

Respecte a la distribució per edat i sexe de la plantilla al tancament de l'exercici 2019, no s'observen diferències significatives.

Taula 12: 12Distribució dels empleats al tancament de l'exercici 2019 per edat i sexe

Sexe	Menor de 30 anys	De 30 a < 45	De 45 a < 55	55 o més	Total
Home	4%	31%	12%	3%	50%
Dona	4%	26%	17%	3%	50%
Total	8%	58%	28%	6%	100%

Tanmateix, hi ha certes diferències a la distribució per categoria professional i sexe; en les categories de directiu i cap als homes tenen més pes.

Taula 13: 13Distribució dels empleats al tancament de l'exercici 2019 per sexe i categoria professional

Sexe	Directiu	Cap	Tècnic Qualificat	Tècnic No Qualificat	Administratiu	Total
Home	4%	6%	22%	3%	16%	50%
Dona	2%	4%	22%	4%	18%	50%
Total	6%	10%	44%	7%	33%	100%

Finalment, i per concloure l'apartat de treball, cal destacar que durant el 2019 hi ha hagut 8 acomiadaments a l'organització, cosa que, amb un total de 3 baixes voluntàries i sobre uns empleats mitjans de 332, suposa una taxa de rotació del 4,7%. A continuació es mostra un detall per sexe, edat i categoria professional dels acomiadaments.

Taula 14: 14Acomiadaments a l'organització per sexe, edat i categoria professional de l'exercici 2019

Tipus de contracte	Menor de 30 anys	De 30 a < 45	De 45 a < 55	55 o més	Total
Tècnic qualificat	0	2	0	0	2
<i>Home</i>	0	2	0	0	2
<i>Dona</i>	0	0	0	0	0
Tècnic no qualificat	0	0	2	0	2
<i>Home</i>	0	0	1	0	1
<i>Dona</i>	0	0	1	0	1
Administratiu	2	2	0	0	4
<i>Home</i>	1	1	0	0	2
<i>Dona</i>	1	1	0	0	2
TOTAL	2	4	2	0	8

3.3.2 Remuneracions mitjanes

Els aspectes que l'organització té en consideració per fixar la retribució són:

- Valoració del lloc de treball.
- El nivell de responsabilitat de la posició.
- La pràctica del mercat que, en part, està condicionada per l'activitat que desenvolupa la societat del Grup a la qual s'incorpora l'empleat.
- Experiència professional.
- L'acompliment professional.

El salari brut anual s'abona prorratejat en 12 pagues². Per a determinats llocs, el Grup Criteria abona una retribució anual variable, lligada a la consecució d'uns objectius individuals i en funció dels resultats obtinguts, tant a nivell individual com d'equip.

Adicionalment, dins de la política retributiva, s'ofereix un pla de compensació flexible³. Es tracta d'un sistema de retribució flexible que permet als empleats, de forma voluntària, percebre part de la retribució bruta a través de la contractació i lliurament d'una sèrie de productes o serveis determinats i aconseguir un increment de la seva disponibilitat retributiva neta gràcies al tractament fiscal favorable previst a l'IRPF.

A les taules següents es mostra la remuneració mitjana de l'organització d'homes i dones equiparats a temps complet. S'hi desagrega la informació per franja d'edat i categoria professional.

Taula 15: 15 Remuneració mitjana anual per sexe i edat al tancament de l'exercici 2019 (en euros)

Sexe	Menor de 30 anys	De 30 a < 45	De 45 a < 55	55 o més	Total
Home	17.829	51.728	80.800	168.577	63.143
Dona	22.952	46.441	56.879	120.410	51.791
Total	20.391	49.320	66.824	147.169	57.521

Taula 16: 16 Remuneració mitjana anual per sexe i categoria professional al tancament de l'exercici 2019 (en euros)

Sexe	Directiu	Cap	Tècnic Qualificat	Tècnic No Qualificat	Administratiu	Total
Home	199.299	106.055	64.234	25.871	17.347	63.143
Dona	184.293	99.616	50.866	36.539	31.405	51.791
Total	194.560	103.479	57.453	31.690	24.781	57.521

² Se n'exclou Mediterrànea, en què, en funció del tipus de contracte, es pot abonar amb 12, 14 i 15 pagues.

³ Se n'exclou Mediterrànea.

Taula 17: 17Remuneració mitjana per hora per sexe i categoria professional al tancament de l'exercici 2019 (en euros per hora)

Sexe	Directiu	Cap	Tècnic Qualificat	Tècnic No Qualificat	Administratiu	Total
Home	117,87	62,27	37,87	14,60	9,82	37,06
Dona	105,40	58,06	29,69	20,62	18,29	30,07
Total	113,93	60,58	33,72	17,88	14,30	33,60

Pel que fa a la retribució dels membres del consell, cal destacar que és idèntica per a la totalitat dels consellers, en la seva condició de consellers, sense perjudici de la retribució addicional que percebin (i) per la seva pertinença a les diverses comissions del Consell d'Administració i (ii) per la dedicació que ofereixen a la societat i per si són executius o no.

Per part seva, la remuneració de l'Alta Direcció, que componen 4 homes, té en compte una part fixa i una altra de variable. Per a més detalls, vegeu l'apartat **25. Informació sobre parts vinculades**, a l'epígraf «Remuneracions a l'Alta Direcció», dels comptes anuals consolidats del Grup CriteriaCaixa corresponents a l'exercici 2019.

3.3.3 Bretxa salarial

En aquest apartat es mostra la bretxa salarial que hi ha a l'organització. El càlcul s'ha obtingut com: la diferència entre la remuneració mitjana per hora entre homes i dones sobre la remuneració mitjana per hora d'homes. Es reflecteix quant menys (si la bretxa és positiva) o quant més (si la bretxa és negativa) guanyen les dones respecte als homes.

Els resultats mostren que, a les categories de Tècnic no qualificat i Administratiu, les dones guanyen un 41,2% més i un 86,2% més que els homes, respectivament, mentre que en la categoria de Tècnic qualificat, les dones guanyen un 21,6% menys.

Taula 18: 18Bretxa salarial per categoria professional

Directiu	Cap	Tècnic qualificat	Tècnic no qualificat	Administratiu	Total
10,6%	6,8%	21,6%	-41,2%	-86,2%	18,9%

3.3.4 Remuneració de llocs de treball iguals o de mitjana de la societat

En aquest apartat es mostra la ràtio entre el salari més baix de l'organització (salari inicial), que s'emmarca dins de l'activitat d'oci, i el salari mínim interprofessional (SMI) vigent a Espanya durant el 2019.

Taula 19: 19Ràtio del salari inicial a l'organització sobre l'SMI de 2019

País	Salari inicial	Salari mínim local	Ràtio (inicial/SMI)
Espanya	13.500	12.600	1,07

3.3.5 Treballadors amb discapacitat

El Grup compleix amb els requisits de la Llei General de la Discapacitat, ja sigui a través de la contractació directa de persones discapacitades o a través de Centres Especials de Treball (CET), així com a través de donacions a fundacions relacionades amb el desenvolupament d'activitats d'inserció laboral i de creació d'ocupació de persones amb discapacitat. A continuació es proporciona un detall de les mesures que s'han adoptat per activitat i societat.

Taula 20: 20Treballadors amb discapacitat o equivalent al tancament de l'exercici 2019, per activitat

Activitat	Societat	Total d'Empleats a 31/12/2019	Nombre de persones discapacitades requerides per Llei	Tipus de mesura aplicada	Treballadors amb discapacitat o equivalent a 31/12/2019
Gestió de participades	Criteria	87	2	Contractació externa	2
	Caixa Capital Risc	18	–	–	–
Immobilària	InmoCaixa	68	1	Donacions	1
	Resta de filials	48	–	–	–
Oci	Mediterrànea	92	2	Contractació directa	2
Total del Grup		313	5		5

Malgrat que la Fundació Bancària, accionista únic del Grup Criteria, queda fora del perímetre que del qual s'informa en aquest Estat d'Informació No Financera, s'ha de destacar la tasca i els esforços que fa any rere any en la integració a la societat de persones amb discapacitat, tant de manera directa com indirecta. Aquest esforç no seria possible sense el compliment de la missió de Criteria, que és proporcionar a la Fundació els dividendes necessaris perquè pugui dur a terme l'Obra Social. En aquest sentit, durant l'exercici 2019, la Fundació Bancària ha contribuït un total de 5 MM € en projectes i iniciatives socials de l'àmbit de la discapacitat.

3.4 Organització del treball

3.4.1 Temps de treball i conciliació

La finalitat de l'organització és aconseguir un entorn favorable que faciliti la conciliació de la vida personal i laboral dels professionals del Grup Criteria, en el sentit que estableix la Llei 39/1999, de 5 de novembre, de conciliació de la vida familiar i laboral de les persones treballadores. En particular, la igualtat efectiva entre dones i homes, tot respectant la legislació vigent i seguint les millors pràctiques per aconseguir un equilibri personal i professional.

Els horaris de treball dels professionals del Grup depenen del tipus d'activitat que fan i compleixen amb els criteris que es defineixen en els convenis col·lectius de referència respectius. Els empleats fan els descansos que estableix la llei.

Adicionalment, a fi que la conciliació entre la vida professional i la privada sigui una realitat per als empleats, les societats del Grup dissenyen, proposen i implanten diverses accions, partint de l'activitat que desenvolupen, que permeten la compatibilització de forma equilibrada. Algunes d'aquestes accions són:

1. **Programes de benestar social i beneficis** per facilitar i millorar la vida de les persones treballadores a través de les retribucions flexibles següents:

Iniciatives	Activitats		
	Gestió de participacions	Immobil·liària	Oci
Tiquets guarderia	X	X	—
Tiquets restaurant	X	X	—
Tiquets de transport	X	X	—
Millora del complement per Incapacitat temporal	X	X	X
Préstecs i bestretes amb condicions avantatjoses	X	X	—
Assegurances mèdiques	X	X	X
Assegurances de vida i accidents	X	X	X

2. **Programes de Benestar emocional i conciliació** per fomentar més equilibri entre la vida laboral, personal o familiar:
 - **Horaris flexibles:** un pla que permet als empleats establir una jornada laboral, dins d'un horari coincident, flexibilitzant tant l'hora de l'entrada com la de sortida.
 - **Horaris intensius:** jornades de 7 hores per als mesos d'agost i juliol i de 5 hores les vigílies de festius.
 - **Connexió remota:** es posa a disposició del personal que ho sol·liciti per motius professionals un ordinador portàtil i un telèfon mòbil amb connectivitat. En funció de la naturalesa de les funcions de cada empleat i amb acord previ amb el seu superior directe, es pot optar per dur a terme les funcions a distància com a mesura de conciliació i per motius personals.
 - **Permisos retribuïts i no retribuïts:** el Grup amplia alguns dels permisos per atendre les necessitats personals que es presentin durant la jornada laboral. En aquests permisos s'inclou el permís per malaltia de familiars, maternitat o paternitat, matrimoni, lactància i conciliació.
 - **Excedències:** Hi ha la possibilitat de sol·licitar excedències voluntàries per atenció de fills, atenció de familiars i per raons de violència de gènere.

Iniciatives	Activitats		
	Gestió de participacions	Immobil·lària	Oci
Horaris Flexibles	X	X (només agost)	—
Horaris Intensius	X	X	
Teletreball	X	X	X
Ampliació de permisos retribuïts i no retribuïts	X	X	X
Excedències	X	X	X

3.4.2 Nombre d'hores d'absentisme

Els nivells alts d'absentisme poden ser un indicador de problemes significatius en la gestió de les persones a les organitzacions. Per al Grup Criteria, l'absentisme laboral fa referència a les absències justificades documentalment. Gràcies a les mesures de flexibilitat laboral i conciliació implementades, el nivell d'absentisme actual és baix: arriba a una **taxa del 2,9%**, que ha suposat un total de 16.566 hores d'absentisme durant l'any 2019.

3.4.3 Mesures destinades a facilitar el gaudi de la conciliació i fomentar-ne l'exercici corresponsable per part d'ambdós progenitors

Durant l'any 2019, un total de 16 empleats han tingut dret al permís paternal/maternal; s'hi han acollit el 100% i n'han retornat el 100%.

Taula 21: 21Dret a permís parental i percentatge que s'hi ha acollit per sexe

Concepte	Homes	Dones	Total
Dret a permís parental	8	8	16
Acollida al permís parental	8	8	16
Retorn del permís parental	8	8	16

Així mateix, dins de l'organització, diverses societats amplien permisos en el cas de paternitat/maternitat durant els primers anys de vida del menor.

3.5 Salut i seguretat

3.5.1 Condicions de salut i seguretat en el treball

Criteria és conscient de la importància que les condicions de treball tenen sobre la seguretat i salut dels empleats. Per això, fa un important esforç, en el marc de les seves responsabilitats, per promoure i dur a terme iniciatives orientades a millorar-les. Per tal d'elevat els nivells de seguretat, la salut i el benestar dels empleats i del personal que treballa per a la Societat.

Les societats del Grup tenen un sistema de gestió de la seguretat i la salut laborals adaptat a les activitats que desenvolupen.

En el marc d'aquest sistema de gestió, les societats del Grup han elaborat una Política de Prevenció de Riscos Laborals, que estableix:

- Les pautes per garantir la seguretat i la salut dels treballadors en tots els aspectes relacionats amb el treball.
- Les accions i criteris d'actuació per a la integració de l'activitat preventiva a l'empresa i l'adopció de totes les mesures necessàries assegurant el compliment del que s'estableix a l'article 16 de la Llei 31/95, de Prevenció de Riscos Laborals.
- Les accions encaminades a prevenir, eliminar o minimitzar els riscos als quals estan exposats el personal de l'empresa i les altres parts interessades.
- La implantació, manteniment i millora contínua del Sistema de gestió de la seguretat i salut en el treball (d'ara endavant, SST).
- La conformitat amb la Política de SST establerta.
- La certificació de la SST per part d'una organització externa. Addicionalment, pel que fa a les activitats d'implementació dels principis i compromisos anteriors, el Grup Criteria du a terme les accions següents:
- Integrar l'acció preventiva en el conjunt de les actuacions i decisions de tots els nivells jeràrquics, a partir d'una correcta planificació i posada en pràctica del Pla de Prevenció de Riscos Laborals.
- Assegurar el correcte control i la qualitat de la vigilància de la salut dels empleats i del personal que treballa per a la Societat.
- Formar, informar i facilitar la participació dels empleats i del personal que treballa per a la Societat.
- Fomentar la consulta i participació dels empleats en la gestió de la prevenció de riscos laborals promovent actuacions que no es limitin a corregir situacions de risc detectades.
- Vetllar pel compliment efectiu, per part dels empleats i del personal que treballa per a la Societat, de les normes i mesures que s'estableixin.
- Assegurar la disponibilitat de mitjans adequats per assolir les finalitats de la SST complint amb la legislació i la normativa vigent en matèria de prevenció de riscos laborals.

Les diverses societats del Grup també han dissenyat i posat en marxa un Pla de Prevenció de Riscos Laborals que està integrat en aquest Sistema de Gestió de Seguretat i Salut Laboral i recull l'estructura organitzativa, les responsabilitats, les funcions, les pràctiques, els procediments, els processos i els recursos necessaris per gestionar la prevenció de riscos

laborals a les societats del Grup Criteria. Les revisions i auditories externes del sistema es fan de forma periòdica.

En el marc de la vigilància de la salut, les societats del Grup tenen un Servei de Prevenció Mancomunat propi que assumeix les disciplines preventives d'higiene industrial, de seguretat i d'ergonomia i psicociologia aplicada. Al seu torn, el Grup té un Servei de Prevenció Aliè per desenvolupar les activitats sanitàries que l'empresa no pot assumir pels seus propis mitjans i entre les quals hi ha l'elaboració del Pla anual d'actuació preventiva, l'elaboració de la memòria anual de prevenció, la realització dels exàmens mèdics específics, l'emissió dels certificats d'aptitud procedents dels exàmens mèdics practicats i la valoració mèdica de la plantilla especialment sensible (PES), entre d'altres.

Adicionalment, per facilitar la comunicació i informació entre les parts, té un interlocutor amb els serveis de prevenció, les funcions principals del qual són:

- Actuar com a contacte permanent de l'empresa amb els serveis de prevenció, tant per rebre la informació que generi com per transmetre les indicacions al representant de la Direcció.
- Organitzar la vigilància de la salut dels treballadors d'acord amb els riscos existents i establir un sistema eficaç d'actuació davant d'emergències.
- Fer un seguiment periòdic de les mesures correctores i de les accions preventives.
- Portar el registre d'accidents i incidents del Grup Criteria i elaborar les estadístiques de sinistralitat en col·laboració amb la Mútua d'Accidents.
- Participar en l'elaboració dels programes preventius que es dissenyin, així com en la planificació de les mesures que s'hi incloquin.

Pel que fa a formació, tot el personal que pugui influir en la prevenció de riscos laborals, ha de tenir la competència professional adequada, partint d'una formació o experiència apropiada, tant en el moment de la contractació com quan hi hagi canvis a les funcions que desenvolupen o s'introdueixin noves tecnologies o canvis en els equips de treball. Els responsables de les diverses activitats detecten les necessitats de formació del personal a càrrec seu i, en funció d'aquestes necessitats, proposen a l'instructor designat que es dugui a terme l'activitat formativa necessària específica.

Finalment, cal destacar que durant el 2019 Criteria ha dut a terme un diagnòstic dels riscos psicosocials de l'activitat de gestió de participades, en el qual s'han obtingut uns resultats favorables. Així mateix, s'han impulsat iniciatives dirigides a promocionar hàbits de vida saludables amb especial atenció en la nutrició i el foment d'activitats esportives entre els empleats.

3.5.2 Accidents de treball, freqüència i gravetat

A la taula següent es mostra l'índex de freqüència i l'índex de gravetat dels accidents a l'organització durant l'any 2019, separats per gènere. També inclou el nombre total de malalties professionals i de defuncions.

Taula 22: 22 Accidents de treball i malalties professionals de l'exercici 2019

	Homes	Dones	Total
Nombre d'accidents de treball	6	2	8
<i>Índex de freqüència (*)</i>	<i>23,50</i>	<i>8,05</i>	<i>15,89</i>
Nombre de dies perduts amb baixa	73	224	297
<i>Índex de gravetat (**)</i>	<i>0,29</i>	<i>0,90</i>	<i>0,59</i>
<i>Morts per accident de treball</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Malalties professionals	0	0	0

(*) Càlcul utilitzat = (nombre d'accidents de treball amb baixa x 1.000.000) / nombre d'hores reals treballades.

(**) Càlcul utilitzat = (nombre de dies perduts amb baixa x 1.000) / nombre d'hores reals que han treballat els empleats.

3.5.3 Relacions socials

Les estructures establertes per garantir les relacions socials dins de l'organització són un punt de gestió clau, ja que garanteixen que es rebin i es gestionin totes les incidències de les persones treballadores. El 100% dels llocs de treball de les persones empleades, excepte l'Alta Direcció, estan coberts per conveni col·lectiu.

Les activitats de gestió de participacions i immobiliària no tenen representants de les persones treballadores i, en conseqüència, no tampoc no tenen Delegats o Delegades de Prevenció ni Comitè de Seguretat i Salut. Totes les incidències del personal es recullen i es gestionen a través de l'**interlocutor de seguretat i salut**.

L'activitat d'oci té un Comitè d'Empresa i, per tant, delegats de prevenció. Així mateix, té un Comitè de Seguretat i Salut, que es reuneix de manera periòdica durant l'any. El constitueixen treballadors de diverses àrees (2 que nomena l'empresa, 2 que nomena el Comitè i 1 representant d'empresa). En aquestes reunions, hi assisteix el servei de prevenció extern com a convidat.

Els terminis d'avís mínims en el cas de canvis operacionals són els que estableix la llei o els acordats per conveni en cadascun dels països en què el Grup opera. En el cas específic d'Espanya, el termini d'avís en canvis operacionals substancials és de 15 dies.

3.5.4 Formació

L'organització aposta per les persones i cerca potenciar el desenvolupament del talent durant la seva carrera professional. Les àrees de Recursos Humans de cada filial tenen encomanada la responsabilitat de coordinar les activitats de formació.

Anualment es duen a terme les accions formatives necessàries partint de les prioritats detectades; tot plegat, en consonància amb els objectius de negoci que defineix la societat.

El Pla de Formació Anual inclou prou informació amb relació al pressupost necessari per dur-lo a terme satisfactòriament.

Adicionalment, hi ha plataformes electròniques a través de les quals s'instrumenten alguns dels cursos de formació.

A continuació s'exposa el detall del total d'hores de formació que s'han impartit durant l'exercici als empleats del Grup Criteria.

Taula 23: 23Hores de formació per categoria professional, exercici 2019

Sexe	Directiu	Cap	Tècnic Qualificat	Tècnic No Qualificat	Administratiu	Total
Home	152	571	3.381	113	150	4.366
Dona	361	496	2.180	259	871	4.166
Total	513	1.067	5.560	372	1.021	8.532

Així mateix, s'ofereix un detall de les hores de formació per tipus de formació, en què s'observa que el 90% es concentra en les categories de formació tècnica i en habilitats i idiomes.

Taula 24: 24Hores de formació per tipus de formació, exercici 2019

	Tècnica i habilitats	Idiomes	Resta Formació	Total
Hores	4.197	3.474	862	8.533
% sobre el total	49%	41%	10%	100%

Per tipus de formació, la formació tècnica, juntament amb la formació en idiomes, aglutinen el 84% de l'activitat formativa.

Així mateix, cal destacar que quan un empleat s'incorpora a l'organització, hi ha un itinerari d'integració amb l'objectiu que es pugui formar i integrar-se a l'organització d'una manera progressiva. S'instrumenta en un **Manual d'Acollida** que recull totes les mesures que es duen a terme per acompanyar les noves incorporacions. Entre aquestes mesures hi ha la realització de cursos en línia i jornades d'acompanyament personalitzat.

3.5.5 Accessibilitat

El Grup Criteria garanteix que les persones amb discapacitat puguin accedir a les oficines centrals i als diversos centres de treball. Adicionalment, compleix amb la legalitat pel que fa a accessibilitat a edificis i centres de prestació de serveis en els actius que gestionen el Grup InmoCaixa i Mediterrànea. Per fer-ho, sempre que cal, es fan obres i reformes per adaptar els espais.

3.5.6 Igualtat

El Grup Criteria aposta per garantir la diversitat, la igualtat d'oportunitats i la inclusió de totes les persones treballadores, en línia amb els principis del Codi Ètic. Per aconseguir la consecució d'aquests objectius, el Grup assumeix i promou els principis bàsics d'actuació següents:

- Respectar la diversitat promovent la no discriminació per raó de raça, origen, color, edat, sexe, estat civil, ideologia, opinions polítiques, nacionalitat, religió, orientació sexual o qualsevol altra condició personal, física o social entre els professionals.
- Desenvolupar el principi d'igualtat d'oportunitats. Aquest principi, el compliment del qual constitueix un dels pilars essencials del desenvolupament professional, comporta el compromís de practicar i demostrar un tracte equitatiu que impulsi la progressió personal i professional de l'equip humà del Grup Criteria. En aquesta línia, el Grup posa especial èmfasi en els àmbits següents:
 - a) Valorar els coneixements i habilitats necessaris per fer la feina, a través de l'avaluació d'objectius i acompliment.
 - b) No establir diferències salarials ni contractuals per raó de condicions personals, físiques o socials com el sexe, la raça, l'estat civil o la ideologia.
 - c) Reclutament i selecció dels millors professionals per mitjà d'una selecció basada en el mèrit i les capacitats dels candidats.
 - d) Assegurar la formació i l'entrenament de cada professional en els coneixements i habilitats necessaris per desenvolupar la seva feina adequadament.
 - e) Suport als treballadors amb capacitats diferents per promoure'n l'ocupació efectiva.
 - f) Impuls d'una comunicació transparent, en què s'encoratja la innovació i es concedeix l'autonomia necessària i merescuda al professional en l'exercici de les seves funcions.
 - g) Establiment de mesures que assegurin que, en els processos de contractació i promoció interna, no s'afavoreixi ni es discrimini empleats amb vincles familiars o personals evitant que ocupin llocs que depenguin directament — jeràrquicament o funcionalment— dels professionals amb els quals estan vinculats.
- Participar en fòrums empresarials, concretament, la Patronal Catalana del Foment del Treball (Foment del Treball). Se'n presideix una comissió assessora d'igualtat.
- Promoure la igualtat efectiva entre dones i homes dins del Grup pel que fa a l'accés al treball, la formació, la promoció professional i les condicions salarials i de treball, i fomentar la diversitat de gènere com a manifestació de la realitat social i cultural i, en particular:
 - a) Reforçar el compromís del Grup Criteria amb la igualtat efectiva d'oportunitats entre dones i homes tant a l'organització com a la societat i fomentar la sensibilització sobre aquest tema en els dos àmbits.
 - b) Garantir el desenvolupament professional de les dones dins del Grup Criteria i eliminar els obstacles que puguin impedir-ne o limitar-ne la carrera.
 - c) Analitzar mesures d'acció positiva per corregir les desigualtats que es presentin i per fomentar l'accés de dones a càrrecs de responsabilitat en què tinguin poca o nul·la representació.
 - d) Potenciar mecanismes i procediments de selecció i desenvolupament professional que facilitin la presència de dones amb la qualificació necessària

en tots els àmbits de l'organització en què la seva representació sigui insuficient, incloent-hi la posada en marxa de programes de formació i seguiment del desenvolupament professional específics per a les dones.

- e) Fomentar l'existència de condicions de treball amb perspectiva de gènere i que permetin la conciliació de la vida personal, laboral i familiar de les dones i els homes que treballen al Grup Criteria, i que vetlli per l'eliminació de totes les discriminacions per motiu de gènere.
- Col·laborar en la lluita contra la violència de gènere mitjançant l'establiment de programes específics que incloguin mesures de protecció, suport i informació, acompanyar i protegir les víctimes de violència de gènere i acabar amb la utilització de llenguatge discriminatori en qualsevol tipus de comunicació corporativa, interna o externa. L'organització té una Política de prevenció de l'assetjament, que té com a objectiu establir les mesures necessàries que previnguin, evitin i erradiquin l'assetjament laboral. Amb això s'aconsegueixen determinar les actuacions necessàries per a la investigació, verificació i sanció d'aquestes conductes en cas que es donin, i es proporciona als empleats i empleades el procediment adequat per presentar les seves queixes, mitjançant la implantació i divulgació d'aquestes queixes i publicant-ne el contingut als mitjans de comunicació interns.

Per fer-ho, el Grup Criteria es compromet a donar suport i assistència a les persones de l'organització que puguin estar sent víctimes d'alguna de les situacions d'assetjament. Per fer-ho, té un canal confidencial de denúncies i una Comissió d'Investigació, les funcions principals dels quals són donar suport a la persona que formula una queixa i coordinar-ne la investigació i la resolució pertinent.

4 Informació sobre el respecte dels drets humans

4.1 Política de la companyia

El Grup Criteria està fermament compromès amb la defensa dels drets humans. Per això, ha desenvolupat diverses polítiques i documents de referència que guien la conducta de les persones i les activitats de l'organització per protegir, solucionar i respectar els Drets Humans.

Per a l'elaboració d'aquests documents, l'organització s'ha basat en normes i principis internacionals com la Declaració Universal de Drets Humans adoptada per les Nacions Unides el 1948 i els instruments que se'n deriven, especialment el Conveni Internacional sobre Drets Civils i Polítics de 1966 i el Conveni Internacional sobre Drets Econòmics, Socials i Culturals de 1966, així com el Conveni per a la Protecció dels Drets Humans i Llibertats Fonamentals de 1950, la Declaració Tripartida de Principis d'Empreses Multinacionals, la Política Social de l'OIT i el principi de representació sindical dels empleats.

A continuació, es recullen alguns d'aquests documents que han elaborat les societats pertanyents al Grup Criteria:

- Codi Ètic.
- Política Mediambiental.
- Política de Prevenció de Delictes.
- Política de Diversitat i Inclusió.
- Política de Prevenció de l'Assetjament.
- Política de Relacions Laborals, Igualtat i Conciliació.
- Política de Recursos Humans.
- Política de Prevenció de Riscos Laborals.

Per tot això, el Grup Criteria fomenta un clima de respecte absolut per la dignitat de tots els que es relacionen dins o en el perímetre de l'empresa, siguin accionistes, administradors, empleats, proveïdors, clients o competidors, entre d'altres. Per aconseguir-ho, al Grup es promou el manteniment de:

- Un ambient de treball sense assetjament, intimidació i conductes ofensives o impròpies, incloent-hi propostes o suggeriments sexuals, bromes i converses ofensives, material gràfic i altres accions que puguin ofendre la dignitat de la persona.
- Una especial atenció perquè es valorin les diferències i perquè es fomenti que tothom pugui arribar al màxim de les seves potencialitats, d'acord amb els principis de mèrit, capacitat i comportament professional.
- Un respecte a la diversitat en tots els camps, ja sigui en el treball, la formació o la promoció.
- Un esperit d'atracció i retenció de les persones amb els millors talents per continuar competint amb èxit en el sector d'activitat en què s'incardina, independentment de la seva procedència o condició.

- Un rebuig i prohibició permanents a qualsevol tipus de discriminació, assetjament o tracte inapropiat per raó de gènere, raça, color, nacionalitat, credo, religió, opinió política, filiació, edat, orientació sexual, estat, incapacitat, minusvalidesa i altres situacions protegides pel dret, tant respecte als empleats, directius i administradors com als clients, clients potencials i proveïdors.
- Un respecte a la conciliació necessària entre les exigències de la vida personal i la laboral de les persones que integren el Grup Criteria.
- Un respecte a la igualtat d'oportunitats entre els empleats de gènere diferent, de conformitat amb les lleis i els acords subscrits amb la representació laboral.

El Grup Criteria duu a terme accions periòdiques de comunicació i activitats de formació relacionades amb els principis i les pautes de conducta del codi ètic, així com cursos de prevenció de riscos laborals, entre d'altres.

4.2 Riscos identificats

El Grup Criteria no ha identificat riscos significatius de possible incompliment dels Drets Humans en les activitats directes de l'organització. Així mateix, no s'ha rebut cap denúncia respecte a aquest tema.

5 Informació relativa a la lluita contra la corrupció, el blanqueig i el suborn

5.1 Política de la companyia

Amb l'objectiu de prevenir la corrupció i el suborn a l'organització, el Grup Criteria té un sistema de control de compliment normatiu i prevenció penal l'objectiu principal del qual consisteix a definir els procediments de prevenció, detecció i resposta davant de possibles conductes delictives aplicables a les persones jurídiques a Espanya, tot plegat a través d'actuacions i controls al si del Grup, de manera que es redueixi el risc d'eventual comissió.

Els elements principals que componen aquest sistema són:

- El Codi Ètic, que estableix la manera en què s'ha d'exercir l'activitat societària professional del Grup Criteria i els valors que es volen preservar específicament, i que constitueixen la millor expectativa d'aquesta societat en relació amb el comportament ètic de tots els que la integren, per aconseguir la seva missió.
- El Comitè de Prevenció de Delictes del Grup, òrgan amb poders autònoms d'iniciativa i control per supervisar el funcionament i el compliment del Model de Prevenció de Delictes implantat.
- El Catàleg prioritzat de delictes i comportaments de risc, que inclou la identificació de les activitats de l'empresa en l'àmbit de les quals es puguin cometre els delictes que s'han de preveure.
- Canals de control de compliment de la normativa contra la corrupció, el blanqueig i el suborn que permeten comprovar periòdicament el funcionament correcte i l'eficàcia del model de prevenció.
- Els Canals de comunicació, que permeten informar de possibles riscos i incompliments a l'organisme encarregat de vigilar el funcionament i observança del model de prevenció.
- El Règim disciplinari que defineix els criteris per sancionar administradors, directius, empleats i persones associades del Grup Criteria davant de qualsevol incompliment del Model de Prevenció de Delictes.

Adicionalment, i pel que fa a la prevenció del blanqueig de capitals, es compta amb una Política General de Prevenció del Blanqueig de Capitals i del Finançament del Terrorisme (d'ara endavant, PBC/FT) establerta en l'àmbit del Grup de la Fundació Bancària "la Caixa", que és aplicable a tots els subjectes obligats dins del Grup Criteria i que té com a objectiu:

- Establir un marc general que reculli els estàndards necessaris per establir correctament normes i procediments en cada subjecte obligat del Grup Criteria. Els òrgans de control i procediments s'hauran d'ajustar en tot moment a les regulacions espanyoles i internacionals aplicables en matèria de PBC/FT i respondre als principis de rapidesa, seguretat, eficàcia i coordinació, tant en la transmissió interna com en l'anàlisi i comunicació.
- Inculcar i promoure una cultura de compliment a l'organització per garantir que tots els empleats, agents, directius i membres dels òrgans d'administració coneixen i

compleixen les polítiques i procediments en aquest àmbit, centrant els recursos en la prevenció a través del correcte coneixement del client, l'abstenció d'execució d'operacions que en presentin indicis i la detecció i comunicació d'operatives sospitoses a través del seguiment continuat de la relació de negoci.

- Establir una política expressa d'admissió de clients encaminada a impedir la utilització dels serveis que ofereix el Grup a persones o entitats no autoritzades i a l'aplicació correcta de procediments d'identificació i coneixement del client.
- Garantir la confidencialitat de les actuacions en matèria de PBC/FT, tant respecte a clients com a la identitat d'empleats i directius a les comunicacions.
- Establir per escrit i aplicar polítiques i procediments adequats per assegurar alts estàndards ètics en la contractació d'empleats, directius i agents.
- Garantir la plena cooperació amb les autoritats.
- Aportar valor a la societat en què el Grup Criteria duu a terme la seva activitat i col·laborar activament en l'àmbit de la seguretat ciutadana mitjançant la prevenció, detecció i comunicació d'operacions sospitoses.

5.2 Riscos identificats

Arran del procés de definició i implementació del model de prevenció de delictes, el Grup Criteria ha identificat els riscos rellevants següents partint de l'activitat que desenvolupa el Grup:

- Delictes relatius al mercat i als clients.
- Delictes relatius al descobriment i revelació de secrets.
- Delicte d'insolvències punibles.
- Delicte de finançament del terrorisme.
- Delicte de suborn.
- Delicte de blanqueig de capitals.
- Delictes comesos amb motiu de l'exercici dels drets fonamentals i de les llibertats públiques que garanteix la Constitució.
- Delicte d'estafa.
- Delicte contra la Hisenda Pública i la Seguretat Social.
- Delicte de tràfic d'influències.

Periòdicament, el Grup Criteria en fa una anàlisi per assegurar-ne un monitoratge adequat mitjançant treballs específics que fa la funció d'Auditoria Interna del Grup. Així mateix, no s'ha rebut cap denúncia respecte a aquest tema ni s'ha informat cap operació sospitosa a les autoritats supervidores en matèria de PBC/FT.

6 Informació sobre la societat

6.1 Compromisos de l'empresa amb el desenvolupament sostenible

El Grup Criteria articula el seu compromís amb el desenvolupament sostenible principalment a través del seu accionista únic, la Fundació Bancària "la Caixa", la missió de la qual és construir una societat millor i més justa i donar més oportunitats a les persones que més ho necessiten.

Any rere any, el Grup Criteria distribueix els recursos econòmics necessaris, en forma de dividend, perquè la Fundació pugui executar el pressupost de l'Obra Social i, així, pugui complir la seva missió.

Concretament, el 2019 el Grup Criteria ha repartit un total de 420 milions d'euros a la Fundació Bancària "la Caixa", finançant així més d'un 77% del pressupost de l'Obra Social, de 545 milions, que es va aprovar per a l'exercici 2019.

Els programes de l'Obra Social se centren en 3 àmbits: l'àmbit social, el cultural i de la recerca. Per a més informació sobre les activitats que desenvolupa la Fundació, vegeu l'apartat **7. Obra Social "la Caixa"** de l'informe de gestió adjunt als comptes anuals consolidats de 2019.

Així mateix, el Grup Criteria, a través del Grup InmoCaixa (del qual ostenta el 100%), facilita l'accés a l'habitatge a joves, persones grans i famílies a través de programes d'habitatge assequible i lloguer social. En aquest sentit, durant l'exercici 2019, els programes d'habitatge assequible i lloguer social han comptat amb més de 5.000 habitatges i una taxa d'ocupació de prop del 97%. Tots els habitatges estan ubicats en territori espanyol i, en conjunt, amb un valor comptable net superior a 500 milions d'euros. Representaven el 21% del valor comptable net de la cartera immobiliària del Grup Criteria.

Respecte al foment del desenvolupament econòmic local, i addicionalment a tots els programes que duu a terme la Fundació Bancària "la Caixa", el Grup Criteria aposta per la compra a proveïdors locals, és a dir, situats en territori espanyol.

En l'exercici 2019, el volum de compres del Grup a proveïdors va pujar a més de 130 milions d'euros i el 95% es van fer a proveïdors espanyols.

Taula 25: 25Volum total de compres de l'exercici 2019 i pes dels proveïdors espanyols

	Activitats			TOTAL
	Gestió de participacions	Immobiliària	Oci	
Volum total de compres 2019 (MM €)	18	101	12	130
% destinat a proveïdors espanyols	82%	97%	97%	95%

6.2 Subcontractació i proveïdors

Amb l'objectiu de fomentar una cadena de valor responsable, la política de contractacions o, si escau, els procediments de compres de les societats del Grup Criteria estableixen que, en el procés de selecció de proveïdors, se n'ha de tenir en compte l'acompliment ambiental i social.

L'activitat immobiliària exigeix que tots els seus proveïdors signin el compliment dels criteris que estableix el Pacte Mundial, al qual Grup InmoCriteria Caixa està adherit.

6.3 Consumidors

Abans d'entrar en aquest epígraf cal de destacar que la principal activitat del Grup Criteria, la gestió de participacions, no té consumidors, ja que tota la gestió es fa per a l'accionista únic, la Fundació Bancària "la Caixa".

6.3.1 Mesures per a la salut i seguretat dels clients

Pel que fa a la seguretat física dels clients, les societats del Grup Criteria tenen mecanismes de rescat en piscines, i extintors i mesures de detecció d'incendis en centres de prestació de serveis i immobles, entre d'altres, i, tot plegat, en compliment amb la legalitat vigent.

Així mateix, el Grup Criteria considera un objectiu prioritari la protecció de dades, el compliment del Reglament General de Protecció de Dades de la Unió Europea (d'ara endavant, el RGPD) i la normativa relativa a la protecció de dades de caràcter personal vigent als països en què el Grup actua. En aquesta línia, el Grup vetlla pel compliment de la normativa de Protecció de Dades vigent a totes les companyies sobre les quals exerceix el control. Per fer-ho, cadascuna de les societats del Grup té una **Política de Protecció de Dades de Caràcter Personal** que estableix les directrius que cal seguir en matèria de protecció de dades de caràcter personal i una descripció dels elements clau, tant humans com organitzatius, tecnològics i documentals que aquestes societats, així com les empreses externes que fan una prestació de serveis al Grup, independentment de la seva ubicació geogràfica i de les funcions encomanades, han d'aplicar per protegir-los i evitar que hi hagi vulneracions dels drets i llibertats dels interessats. Per fer-ho, té les estructures següents:

- Delegat de protecció de dades: funcions assignades al RGPD.
- Comitè de Protecció de Dades i Seguretat de la Informació: Acompanyar i mantenir actualitzat el model de prevenció de protecció de dades i seguretat de la informació, així com coordinar-ne l'aplicació amb iniciativa i control.
- Responsable de Protecció de Dades: funcions assignades al RGPD.
- Responsable de Seguretat: Coordina tots els esforços del Grup en matèria de seguretat de la informació.

6.3.2 Sistemes de reclamació, queixes rebudes i resolució

Les empreses del Grup Criteria tenen els canals d'informació següents:

Activitat de gestió de participades

- Web corporatiu (www.criteriacaixa.com) en què s'informa principalment de la cartera d'inversions, de l'activitat emissora de la societat, dels òrgans de govern i de la informació economicofinancera periòdica.
- Dues bústies de correu electrònic: un d'atenció a inversors institucionals i analistes (investor.relations@criteria.com), un altre d'informació general (info@criteria.com) i un formulari per a temes relacionats amb la cartera d'immobles.
- Així mateix, hi ha canals de comunicació amb els clients, que de manera específica, persegueixen recopilar-ne les expectatives i satisfacció.

Donada la naturalesa de l'activitat de gestió de participades, i en no haver-hi clients, no s'ha rebut cap queixa relacionada.

Activitat immobiliària

- Formulari de contacte, a través del web, per a qüestions generals.
- Formulari d'incidències, a través del web, per informar sobre incidències en els actius que es mantenen en arrendament.
- Formulari, a través del web, per sol·licitar informació addicional sobre promocions en construcció.

Actualment, hi ha un projecte en marxa que s'espera que finalitzi durant el 2020 en què s'implantarà un CRM que inclourà un circuit de control i seguiment de les reclamacions obertes.

Activitat oci

- Enquestes anònimes de satisfacció regulars per a clients del Golf, els resultats de les quals s'analitzen i es comuniquen al Consell d'Administració de Mediterrània. El 2019 es van fer un total de 739 enquestes, que van resultar en 227 comentaris, 119 dels quals van ser negatius i es van utilitzar per millorar l'oferta i la qualitat dels serveis.
- Utilització de xarxes socials mitjançant perfils a Google i TripAdvisor en què els consumidors van deixar un total de 338 comentaris. Tots es van contestar i es van fer servir per millorar.
- Bústia genèrica: info@lumine.com.

Adicionalment, amb l'objecte de vetllar pel compliment del codi ètic i de les polítiques establertes, totes les societats del Grup tenen un canal confidencial de denúncies que permet comunicar els eventuais incompliments o consultar els possibles dubtes que pugui suscitar la interpretació o aplicació del codi ètic, així com la resta de polítiques i procediments que se'n deriven. Així mateix, no s'ha rebut cap denúncia ni reclamació sobre això.

6.4 Informació Fiscal

Les empreses del Grup Criteria contribueixen al progrés i desenvolupament socioeconòmic amb diverses aportacions. En l'aspecte tributari, es manifesta en el compromís amb el pagament de tributs a les Administracions públiques.

A continuació es recullen els beneficis obtinguts, els impostos sobre beneficis pagats i les subvencions públiques que ha rebut el Grup Criteria.

	Import en milions d'euros
Resultat Consolidat net atribuït a la Societat Dominant	1.098
Impostos sobre beneficis pagats	36,5
ASSISTÈNCIA FINANCERA REBUDA	
Subvencions	4,3

7 Índex de continguts de la Llei 11/2018 i estàndards GRI

Continguts de la Llei 11/2018, en matèria d'informació no financera i diversitat		Estàndard	Capítol de Referència	Observacions
MODEL DE NEGOCI				
Descripció del model de negoci del grup	Breu descripció del model de negoci del grup, que inclourà el seu entorn empresarial, la seva organització i estructura, els mercats en què opera, els seus objectius i estratègies i els principals factors i tendències que poden afectar la seva futura evolució.	GRI 102-2	1. Model de negoci	
		GRI 102-3	1. Model de negoci	
		GRI 102-4	1. Model de negoci	
		GRI 102-6	1. Model de negoci	
		GRI 102-7	1. Model de negoci	
		GRI 102-15	1. Model de negoci	S'ha dut a terme una anàlisi de riscos general per elaborar l'Estat d'Informació no Financera.
INFORMACIÓ SOBRE QÜESTIONS MEDIAMBIENTALS				
Polítiques	Polítiques que aplica el grup, que incloguin els procediments de diligència deguda aplicats d'identificació, avaluació, prevenció i atenuació de riscos i impactes significatius i de verificació i control, així com les mesures que s'han adoptat.	GRI 103-2	2.1. Política de la companyia 6.3.2 Sistemes de reclamació, queixes rebudes i resolució de les mateixes	
		GRI 103-3 ⁴	2.1. Política de la companyia	
Riscos principals	Riscos principals relacionats amb aquestes qüestions vinculades a les activitats del grup, entre les quals, quan sigui pertinent i proporcionat, les seves relacions comercials, productes o serveis que puguin tenir efectes negatius en aquests àmbits, i com el grup gestiona aquests riscos, explicant els procediments utilitzats per detectar-los i avaluar-los d'acord amb els marcs nacionals, europeus o internacionals de referència per a cada matèria. S'hi ha d'incloure informació sobre els impactes que s'hagin detectat i oferir-ne un desglossament, en particular, sobre els principals riscos a curt, mitjà i llarg termini.	GRI 102-11		No s'ha aplicat el principi o enfocament de precaució.
		GRI 102-15	2.2. Principals riscos mediambientals	S'ha dut a terme una anàlisi de riscos general per elaborar l'Estat d'Informació no Financera.
		GRI 102-30	2.2. Principals riscos mediambientals	El màxim òrgan de govern s'ha involucrat en l'avaluació de l'eficàcia dels processos de gestió del risc de l'organització durant el procés d'elaboració de l'EINF.
		GRI 201-2		No s'han identificat ni riscos ni oportunitats significatius relacionats amb el canvi climàtic.
General	Efectes actuals i previsibles de les activitats de l'empresa en el medi ambient i, si escau, en la salut i la seguretat.	GRI 102-15	2.2. Principals riscos mediambientals	S'ha dut a terme una anàlisi de riscos general per elaborar l'Estat d'Informació no Financera.
		GRI 102-29		S'ha dut a terme una anàlisi de materialitat general per elaborar l'Estat d'Informació no Financera.
		GRI 102-31		S'ha dut a terme una anàlisi de materialitat general per elaborar l'Estat d'Informació no Financera.
	Procediments d'avaluació o	GRI 102-11		No s'ha aplicat el principi o

⁴ Compliment parcial.

	certificació ambiental			enfocament de precaució.
		GRI 102-29		S'ha dut a terme una anàlisi de materialitat general per elaborar l'Estat d'Informació no Financera.
		GRI 102-30	2.2. Principals riscos mediambientals	El màxim òrgan de govern s'ha involucrat en l'avaluació de l'eficàcia dels processos de gestió del risc de l'organització durant el procés d'elaboració de l'EINF.
	Recursos dedicats a la prevenció de riscos ambientals	GRI 102-29		S'ha dut a terme una anàlisi de materialitat general per elaborar l'Estat d'Informació no Financera.
	Provisions i garanties per a riscos ambientals	GRI 307-1		No hi ha hagut cap incompliment de la normativa mediambiental.
Contaminació	Mesures per prevenir, reduir o reparar les emissions de carboni que afecten greument el medi ambient, tenint en compte qualsevol forma de contaminació atmosfèrica específica d'una activitat, incloent-hi el soroll i la contaminació lumínica.	GRI 103-2	2.3. Gestió i compliment mediambiental	
		GRI 302-4	2.3.1 Consum i mesures per a l'eficiència energètica	
		GRI 302-5		A causa dels requisits i característiques del producte, aquest aspecte no és material per al Grup Criteria.
		GRI 305-5 ⁵	2.3.1 Consum i mesures per a l'eficiència energètica	
Economia Circular i prevenció i gestió de residus	Mesures de prevenció, reciclatge, reutilització, altres maneres de recuperació i eliminació de deixalles. Accions per combatre el malbaratament d'aliments.	GRI 103-2	2.3.3 Economia circular, prevenció i gestió de residus	Criteria no ha monitorat la totalitat de residus generats derivats de l'activitat de desenvolupament immobiliari.
Usos sostenibles dels recursos	El consum d'aigua i el subministrament d'aigua d'acord amb les limitacions locals	GRI 303-3		No aplicable.
		GRI 303-5	2.3.2 Consum d'aigua (Taula 3)	
	Consum de primeres matèries i les mesures adoptades per millorar l'eficiència en fer-les servir.	GRI 103-2	2.3.3 Economia circular, prevenció i gestió de residus (Taulas 4, 5 i 6)	
		GRI 301-1	2.3.3 Economia circular, prevenció i gestió de residus (Taulas 4, 5, 6 i 7)	
		GRI 301-2	2.3.3 Economia circular, prevenció i gestió de residus	Criteria no ha monitorat la totalitat de quantitat de materials reciclats consumits.
		GRI 301-3 ⁵	2.3.3 Economia circular, prevenció i gestió de residus	Criteria no ha monitorat la totalitat de quantitat de productes i embalatges recuperats.
	Energia: Consum, directe i indirecte, Mesures que s'han pres per millorar l'eficiència energètica, Ús d'energies renovables.	GRI 102-2	2.3.1 Consum i mesures per a l'eficiència energètica	
		GRI 302-1	2.3.1 Consum i mesures per a	

⁵ Compliment parcial.

			l'eficiència energètica (Taula 2)	
		GRI 302-3	2.3.1 Consum i mesures per a l'eficiència energètica (Taula 2)	
		GRI 302-4	2.3.1 Consum i mesures per a l'eficiència energètica	
		GRI 302-5		A causa dels requisits i característiques del producte, aquest aspecte no és material per al Grup Criteria.
Canvi climàtic	Emissions de Gasos amb Efecte d'Hivernacle.	GRI 305-1 ⁶	2.3.4 Canvi climàtic (Taula 8)	
		GRI 305-2 ⁶	2.3.4 Canvi climàtic (Taula 8)	
		GRI 305-3 ⁶	2.3.4 Canvi climàtic (Taula 8)	
		GRI 305-4	2,1 x	Calculat com: $\frac{\text{Total emissions CO2 (tones)}}{\text{Benefici Net Consolidat (en milions)}}$
	Les mesures adoptades per adaptar-se a les conseqüències del Canvi Climàtic.	GRI 102-15		S'ha dut a terme una anàlisi de riscos general per elaborar l'Estat d'Informació no Financera.
		GRI 103-2	2.3.4 Canvi climàtic	
		GRI 201-2		No s'han identificat ni riscos ni oportunitats significatius relacionats amb el canvi climàtic.
	Metes de reducció establertes voluntàriament a mitjà i llarg termini per reduir les emissions de GEH i mitjans implementats a aquest efecte	GRI 103-2	2.3.4 Canvi climàtic	
Protecció de la biodiversitat	Mesures que s'han pres per preservar o restaurar la biodiversitat.	GRI 103-2	2.3.5 Protecció de la biodiversitat	
		GRI 304-3	2.3.5 Protecció de la biodiversitat	
	Impactes que han causat les activitats o operacions en àrees protegides.	GRI 304-1	2.3.5 Protecció de la biodiversitat	
		GRI 304-2 ⁶	2.3.5 Protecció de la biodiversitat	
		GRI 304-4		No aplicable.
INFORMACIÓ SOBRE QÜESTIONS SOCIALS RELATIVES AL PERSONAL				
Polítiques	Polítiques que aplica el grup, que incloguin els procediments de diligència deguda aplicats d'identificació, avaluació, prevenció i atenuació de riscos i impactes significatius i de verificació i control, així com les mesures que s'han adoptat.	GRI 103-2	3.1 Política i procediments de les companyies 6.3.2 Sistemes de reclamació, queixes rebudes i resolució de les mateixes	
		GRI 103-3 ⁶	3.1 Política de les companyies del Grup	

⁶ Compliment parcial.

		GRI 102-35 ⁷	3.3.2 Remuneracions mitjanes	
Riscos principals	Riscos principals relacionats amb aquestes qüestions vinculades a les activitats del grup, entre les quals, quan sigui pertinent i proporcionat, les seves relacions comercials, productes o serveis que puguin tenir efectes negatius en aquests àmbits, i com el grup gestiona aquests riscos, explicant els procediments utilitzats per detectar-los i avaluar-los d'acord amb els marcs nacionals, europeus o internacionals de referència per a cada matèria. S'hi ha d'incloure informació sobre els impactes que s'hagin detectat i oferir-ne un desglossament, en particular, sobre els principals riscos a curt, mitjà i llarg termini.	GRI 102-15	3.2 Riscos identificats	
		GRI 102-30	3.2 Riscos identificats	El màxim òrgan de govern s'ha involucrat en l'avaluació de l'eficàcia dels processos de gestió del risc de l'organització durant el procés d'elaboració de l'EINF.
Ocupació	Nombre total i distribució d'empleats per sexe, edat, país i classificació professional	GRI 102-7	3.3.1. Ocupació 1. Model de Negoci	
		GRI 102-8	3.3.1. Ocupació (Taules 9, 10 i 11)	Al Grup no treballen treballadors indirectes.
		GRI 405-1b)	3.3.1. Ocupació (Taules 13 i 14)	
	Nombre total i distribució de modalitats de contracte de treball	GRI 102-8	3.3.1. Ocupació (Taules 9, 10 i 11)	Al Grup no treballen treballadors indirectes.
	Mitjana anual de contractes indefinits, temporals i a temps parcial per sexe, edat i classificació professional	GRI 102-8	3.3.1. Ocupació (Taules 9, 10 i 11)	Al Grup no treballen treballadors indirectes.
	Nombre d'acomiadaments per sexe, edat i classificació professional	GRI 401-1b)	3.3.1. Ocupació (Taula 15)	
	Remuneracions mitjanes i evolució desagregades per sexe, edat i classificació professional o igual valor	GRI 405-2	3.3.2 Remuneracions mitjanes (Taules 16, 17 i 18)	
	Bretxa Salarial	GRI 405-2	3.3.3 Bretxa salarial (Taula 19)	Càlcul de la bretxa salarial = (Diferència entre el salari brut per hora dels homes i el salari brut per hora de les dones) / Salari brut per hora dels homes.
	Remuneració de llocs de treball iguals o de mitjana de la societat	GRI 202-1	3.3.4 Remuneració de llocs de treball iguals o de mitjana de la societat	
	La remuneració mitjana dels consellers i directius, incloent-hi la retribució variable, dietes, indemnitzacions, el pagament als	GRI 102-35 ⁷	3.3.2 Remuneracions mitjanes	
GRI 102-36 ⁷		3.3.2		

⁷ Compliment parcial.

	sistemes de previsió d'estalvi a llarg termini i qualsevol altra percepció desagregada per sexe	GRI 201-3	Remuneracions mitjanes	Aquest aspecte no és aplicable a l'organització.
	Implantació de mesures de desconexió laboral	Qualitatiu	3.4 Organització del treball	
	Treballadors amb discapacitat	GRI 405-1. b)	3.3.5 Treballadors amb discapacitat (Taula 21)	
Organització del treball	Organització del temps de treball	GRI 102-8 c)	3.3.1. Ocupació (Taula 9, 10 i 11)	
		Qualitatiu	3.3.2.1. Organització del temps de treball	
	Nombre d'hores d'absentisme	GRI 403-9	3.4.2 Nombre d'hores d'absentisme	
	Mesures destinades a facilitar el gaudi de la conciliació i fomentar-ne l'exercici corresponsable per part d'ambdós progenitors.	GRI 401-3	3.4.3 Mesures destinades a facilitar el gaudi de la conciliació (...) (Taula 22)	
		GRI 103-2 ⁸	3.4.1 Temps de treball i conciliació	
Salut i Seguretat	Condicions de salut i seguretat en el treball	GRI 103-2	3.5 Salut i Seguretat	
	Accidents de treball (freqüència i gravetat) desagregats per sexe	GRI 403-9 ⁸	3.5.2 Accidents de treball, freqüència i gravetat (Taula 23)	
	Malalties professionals (freqüència i gravetat) desagregades per sexe	GRI 403-10 ⁸	3.5.2 Accidents de treball, freqüència i gravetat (Taula 23)	
Relacions Socials	Organització del diàleg social, inclosos els procediments per informar i consultar al personal i negociar-hi	GRI 102-43	3.3.4. Relacions Socials	
		GRI 402-1		L'organització no ha definit un termini global d'avís sobre canvis operacionals.
		GRI 403-4		L'organització no té Delegats/as de Prevenció ni Comitè de Seguretat i Salut. Totes les incidències del personal es recullen i es gestionen a través de l'interlocutor de seguretat i salut
	Percentatge d'empleats coberts per conveni col·lectiu per país	GRI 102-41	3.3.4. Relacions Socials	
	Balanz dels convenis col·lectius, particularment en el camp de la salut i seguretat en el treball	403-1		No aplicable a l'organització.
403-4			L'organització no té Delegats/as de Prevenció ni Comitè de Seguretat i Salut. Totes les incidències del personal es recullen i es gestionen a través de l'interlocutor de seguretat i salut	
Formació	Polítiques implementades en el camp de la formació	GRI 103-2	3.5.4 Formació	
		GRI 404-2 ⁸	3.5.4 Formació	

⁸ Compliment parcial.

	Quantitat total d'hores de formació per categories professionals	GRI 404-1	3.5.4 Formació (Taula 24)	
Accessibilitat	Accessibilitat universal de les persones amb discapacitat	GRI 103-2	3.3.5 Accessibilitat	
Igualtat	Mesures adoptades per promoure la igualtat de tracte i d'oportunitats entre homes i dones	GRI 103-2	3.5.6 Igualtat	
	Plans d'igualtat	GRI 103-2	3.5.6 Igualtat	
	Mesures adoptades per promoure l'ocupació	GRI 103-2	3.5.6 Igualtat	
		GRI 404-2	3.5.4 Formació (Taula 24)	
	Protocols contra l'assetjament sexual i per raó de sexe	GRI 103-2	3.5.6 Igualtat	
	La integració i accessibilitat universal de les persones amb discapacitat	GRI 103-2	3.5.6 Igualtat	
Política contra tota mena de discriminació i, si escau, de gestió de la diversitat	GRI 103-2	3.5.6 Igualtat		
	GRI 406-1		Durant l'any 2019 no s'han identificat casos de discriminació al Grup Criteria.	
INFORMACIÓ SOBRE EL RESPECTE DELS DRETS HUMANS				
Polítiques	Polítiques que aplica el grup, que incloguin els procediments de diligència deguda aplicats d'identificació, avaluació, prevenció i atenuació de riscos i impactes significatius i de verificació i control, així com les mesures que s'han adoptat.	GRI 103-2	4.1. Política de la companyia 6.3.2 Sistemes de reclamació, queixes rebudes i resolució de les mateixes	
		GRI 103-3 ⁹	4.1. Política de la companyia	
		GRI 412-2 ⁹	4.1. Política de la companyia	
Riscos principals	Riscos principals relacionats amb aquestes qüestions vinculades a les activitats del grup, entre les quals, quan sigui pertinent i proporcionat, les seves relacions comercials, productes o serveis que puguin tenir efectes negatius en aquests àmbits, i com el grup gestiona aquests riscos, explicant els procediments utilitzats per detectar-los i avaluar-los d'acord amb els marcs nacionals, europeus o internacionals de referència per a cada matèria. S'hi ha d'incloure informació sobre els impactes que s'hagin detectat i oferir-ne un desglossament, en particular, sobre els principals riscos a curt, mitjà i llarg termini.	GRI 102-15	4.2. Riscos identificats	El Grup Criteria no ha identificat riscos significatius de possible incompliment dels Drets Humans en les activitats directes de l'organització. Així mateix, no s'ha rebut cap denúncia respecte a aquest tema.
		GRI 102-30	6.1.2.1. Consideració en les relacions amb proveïdors i subcontractistes de la seva responsabilitat social i ambiental	El màxim òrgan de govern s'ha involucrat en l'avaluació de l'eficàcia dels processos de gestió del risc de l'organització durant el procés d'elaboració de l'EINF.
Drets Humans	Aplicació de procediments de diligència deguda en drets humans	GRI 103-2	4.1. Política de la companyia 6.3.2 Sistemes de reclamació, queixes rebudes i resolució de les mateixes	
		GRI 414-2		No s'han dut a terme estudis sobre els impactes socials negatius a la cadena de valor.
	Prevenció dels riscos de vulneració dels drets humans i, si	GRI 103-2	4.1. Política de la companyia	

⁹ Compliment parcial.

	escau, mesures per mitigar, gestionar i reparar possibles abusos comesos	GRI 412-1		No s'han dut a terme revisions ni avaluacions d'impacte sobre Drets Humans.
	Denúncies per casos de vulneracions dels drets humans	GRI 102-17 ¹⁰	4.1. Política de la companyia 6.3.2 Sistemes de reclamació, queixes rebudes i resolució de les mateixes	
		GRI 103-2	4.1. Política de la companyia 6.3.2 Sistemes de reclamació, queixes rebudes i resolució de les mateixes	
		GRI 411-1		Aquest aspecte no és material per a l'organització
		GRI 419-1		No hi ha hagut incompliments d'aquest tipus.
	Promoció i compliment de les disposicions dels convenis fonamentals de l'OIT relacionades amb el respecte per la llibertat d'associació i el dret a la negociació col·lectiva, l'eliminació de la discriminació en el treball i l'ocupació, l'eliminació del treball forçós o obligatori i l'abolició efectiva del treball infantil	GRI 103-2	4.1. Política de la companyia 6.3.2 Sistemes de reclamació, queixes rebudes i resolució de les mateixes	
INFORMACIÓ RELATIVA A LA LLUITA CONTRA LA CORRUPCIÓ I EL SUBORN				
Polítiques	Polítiques que aplica el grup, que incloguin els procediments de diligència deguda aplicats d'identificació, avaluació, prevenció i atenuació de riscos i impactes significatius i de verificació i control, així com les mesures que s'han adoptat.	GRI 103-2	5.1. Política de la companyia 6.3.2 Sistemes de reclamació, queixes rebudes i resolució de les mateixes	
		GRI 103-3 ¹⁰	5.1. Política de la companyia	
		GRI 205-2 ¹⁰	5.1. Política de la companyia	
Riscos principals	Riscos principals relacionats amb aquestes qüestions vinculades a les activitats del grup, entre les quals, quan sigui pertinent i proporcionat, les seves relacions comercials, productes o serveis que puguin tenir efectes negatius en aquests àmbits, i com el grup gestiona aquests riscos, explicant els procediments utilitzats per detectar-los i avaluar-los d'acord amb els marcs nacionals, europeus o internacionals de referència per a cada matèria. S'hi ha d'incloure informació sobre els impactes que s'hagin detectat i oferir-ne un desglossament, en particular, sobre els principals riscos a curt, mitjà i llarg termini.	GRI 102-15	5.2. Riscos identificats	
		GRI 102-30	5.2. Riscos identificats	El màxim òrgan de govern s'ha involucrat en l'avaluació de l'eficàcia dels processos de gestió del risc de l'organització durant el procés d'elaboració de l'EINF.
		GRI 205-1		No s'han avaluat les operacions de la companyia en relació amb els riscos relacionats amb corrupció.
Corrupció i suborn	Mesures adoptades per prevenir la corrupció i el suborn	GRI 103-2	5.2. Riscos identificats 6.3.2 Sistemes de reclamació,	

¹⁰ Compliment parcial.

			queixes rebudes i resolució de les mateixes	
	Mesures per lluitar contra el blanqueig de capitals	GRI 103-2	5.1. Política de la companyia 6.3.2 Sistemes de reclamació, queixes rebudes i resolució de les mateixes	
	Aportacions a fundacions i entitats sense ànim de lucre	GRI 103-2	5.1. Política de la companyia 6.3.2 Sistemes de reclamació, queixes rebudes i resolució de les mateixes	
		GRI 201-1 ¹¹	6.1. Compromisos de l'empresa amb el desenvolupament sostenible	
		GRI 203-2 ¹¹	6.1. Compromisos de l'empresa amb el desenvolupament sostenible	
		GRI 415-1		L'organització no fa cap contribució a partits o representants polítics.
INFORMACIÓ SOBRE LA SOCIETAT				
Polítiques	Polítiques que aplica el grup, que incloguin els procediments de diligència deguda aplicats d'identificació, avaluació, prevenció i atenuació de riscos i impactes significatius i de verificació i control, així com les mesures que s'han adoptat.	GRI 103-2	6.3.1. Mesures per a la salut i seguretat dels clients 6.3.2 Sistemes de reclamació, queixes rebudes i resolució de les mateixes	
		GRI 103-3 ¹¹	6.3.1. Mesures per a la salut i seguretat dels clients	
Riscos principals	Riscos principals relacionats amb aquestes qüestions vinculades a les activitats del grup, entre les quals, quan sigui pertinent i proporcionat, les seves relacions comercials, productes o serveis que puguin tenir efectes negatius en aquests àmbits, i com el grup gestiona aquests riscos, explicant els procediments utilitzats per detectar-los i avaluar-los d'acord amb els marcs nacionals, europeus o internacionals de referència per a cada matèria. S'hi ha d'incloure informació sobre els impactes que s'hagin detectat i oferir-ne un desglossament, en particular, sobre els principals riscos a curt, mitjà i llarg termini.	GRI 102-15	6.3.1. Mesures per a la salut i seguretat dels clients	S'ha dut a terme una anàlisi de riscos general per elaborar l'Estat d'Informació no Financera.
		GRI 102-30	6.3.1. Mesures per a la salut i seguretat dels clients	El màxim òrgan de govern s'ha involucrat en l'avaluació de l'eficàcia dels processos de gestió del risc de l'organització durant el procés d'elaboració de l'EINF.

¹¹ Compliment parcial.

Compromisos de l'empresa amb el desenvolupament sostenible	Impacte de l'activitat de la societat en l'ocupació i el desenvolupament locals	GRI 203-1 ¹²	6.1. Compromisos de l'empresa amb el desenvolupament sostenible	
		GRI 203-2 ¹²	6.1. Compromisos de l'empresa amb el desenvolupament sostenible	
		GRI 204-1 ¹²	6.2. Subcontractació i proveïdors	
		GRI 413-1 ¹²	6.1. Compromisos de l'empresa amb el desenvolupament sostenible	
		GRI 413-2		L'organització no fa operacions amb impactes negatius significatius a les comunitats locals
	Impacte de l'activitat de la societat a les poblacions locals i el territori	GRI 203-1 ¹²	6.1. Compromisos de l'empresa amb el desenvolupament sostenible	
		GRI 203-2 ¹²	6.1. Compromisos de l'empresa amb el desenvolupament sostenible	
		GRI 413-1	6.1. Compromisos de l'empresa amb el desenvolupament sostenible	
		GRI 413-2		L'organització no fa operacions amb impactes negatius significatius a les comunitats locals
	Relacions mantingudes amb els actors de les comunitats locals i les modalitats de diàleg	GRI 102-43 ¹²	6. Informació sobre la societat	
		GRI 413-1 ¹²	6.1. Compromisos de l'empresa amb el desenvolupament sostenible 6.3.2 Sistemes de reclamació, queixes rebudes i resolució de les mateixes	
	Accions d'associació o patrocini	GRI 102-13 ¹²	6. Informació sobre la societat	
		GRI 203-1 ¹²	6.1. Compromisos de l'empresa amb el desenvolupament sostenible	
		GRI 201-1 ¹²	6.1. Compromisos de l'empresa amb el desenvolupament sostenible	
	Subcontractació i proveïdors	Inclusió a la política de compres de qüestions socials, d'igualtat de	GRI 103-2	6.2. Subcontractació i

¹² Compliment parcial.

	gènere i ambientals		proveïdors 6.3.2 Sistemes de reclamació, queixes rebudes i resolució de les mateixes	
	Consideració en les relacions amb proveïdors i subcontractistes de la seva responsabilitat social i ambiental	GRI 102-9 ¹³	6.2. Subcontractació i proveïdors	
		GRI 103-2	6.2. Subcontractació i proveïdors 6.3.2 Sistemes de reclamació, queixes rebudes i resolució de les mateixes	
		GRI 308-1 ¹³	6.2. Subcontractació i proveïdors (Parcial)	
		GRI 308-2		No es duen a terme estudis sobre els impactes ambientals negatius a la cadena de subministrament.
		GRI 407-1		No s'han identificat.
		GRI 409-1		No s'han identificat.
		GRI 414-1		No es duen a terme avaluacions en la selecció d'empreses proveïdores seguint criteris socials.
		GRI 414-2	6.2. Subcontractació i proveïdors	No es duen a terme estudis sobre els impactes socials negatius a la cadena de valor.
	Sistemes de supervisió i auditories i resultats d'aquestes auditories	GRI 308-1 ¹³	6.2. Subcontractació i proveïdors	El Grup Criteria no mesura el percentatge de nous proveïdors avaluats i seleccionats d'acord amb els criteris ambientals.
		GRI 308-2		No es duen a terme estudis sobre els impactes ambientals negatius a la cadena de subministrament.
		GRI 414-2		No es duen a terme estudis sobre els impactes socials negatius a la cadena de valor.
Clients	Mesures per a la salut i seguretat dels clients	GRI 103-2	6.3.1. Mesures per a la salut i seguretat dels clients 6.3.2 Sistemes de reclamació, queixes rebudes i resolució de les mateixes	
		GRI 416-1 ¹³	6.3.1. Mesures per a la salut i seguretat dels clients	
		GRI 416-2		L'organització no ha rebut cap requeriment ni incidència per part de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades.
		GRI 417-1	6.3.1. Mesures per a la salut i seguretat dels clients	Aquest aspecte no és material per a l'organització

¹³ Compliment parcial.

	Sistemes de reclamació, queixes rebudes i resolució	GRI 102-17 ¹⁴	6.3.1. Mesures per a la salut i seguretat dels clients	
		GRI 103-2	6.3.1. Mesures per a la salut i seguretat dels clients 6.3.2 Sistemes de reclamació, queixes rebudes i resolució de les mateixes	
		GRI 418-1		L'organització no ha rebut cap reclamació relativa a la privacitat del client.
Informació fiscal	Beneficis obtinguts per país	GRI 201-1	6.4. Informació fiscal	
	Subvencions públiques rebudes	GRI 201-4	6.4. Informació fiscal	

¹⁴ Compliment parcial.

8 Annex: Estat d'Informació No Financera del Grup Saba per a l'exercici corresponent al 2019

ESTAT
D'INFORMACIÓ NO
FINANCERA

2019

SABA

1.	Estat d'informació no financera	4
2.	Model de Negoci	4
2.1.	Principals riscos	7
3.	Informació sobre qüestions mediambientals.....	9
3.1.	Política de Saba	9
3.2.	Riscos identificats	14
3.3.	Gestió i tasca mediambiental.....	15
3.3.1.	Economia Circular i prevenció i gestió de residus.....	16
3.3.2.	Ús sostenible dels recursos	17
3.3.3.	Canvi climàtic	17
4.	Informació sobre qüestions socials i relatives al personal.....	18
4.1.	Política de Saba	18
4.2.	Riscos identificats	19
4.3.	Gestió i tasca social	20
4.3.1.	Ocupació.....	20
4.3.1.1.	Treballadors per tipus de contracte.....	21
4.3.1.2.	Nombre d'acomiadaments	22
4.3.1.3.	Remuneracions mitjanes.....	23
4.3.1.4.	Bretxa salarial	23
4.3.1.5.	Remuneració de llocs de treball iguals o de mitjana de la societat	24
4.3.1.6.	Remuneració mitjana dels consellers	25
4.3.1.7.	Implantació de mesures de desconexió laboral.....	25
4.3.1.8.	Treballadors amb discapacitat	25
4.3.2.	Organització de la feina.....	25
4.3.2.1.	Organització del temps de feina	25
4.3.2.2.	Nombre d'hores d'absentisme.....	26
4.3.2.3.	Mesures destinades a facilitar el gaudi de la conciliació	26
4.3.3.	Salut i seguretat.....	27
4.3.4.	Relacions Socials.....	28

4.3.5.	Formació.....	30
4.3.6.	Accessibilitat.....	31
4.3.7.	Igualtat	31
5.	Informació sobre el respecte dels drets humans.....	34
6.	Informació relativa a la lluita contra la corrupció i el suborn	36
6.1.	Principals polítiques	36
6.2.	Principals riscos	38
6.3.	Aportacions a fundacions i entitats sense ànim de lucre.....	41
7.	Informació sobre la societat.....	41
7.1.	Política de Saba	41
7.2.	Principals riscos	43
7.3.	Gestió i compliment de la societat.....	43
7.3.1.	Compromisos de l'empresa amb el desenvolupament sostenible	43
7.3.2.	Informació fiscal	48
	Metodologia d'aquest informe	49

1. Estat d'informació no financera

Aquest Estat d'Informació No Financera (EINF) s'ha elaborat seguint els requisits establerts en la Llei 11/2018, de 28 de desembre de 2018, d'informació no financera i diversitat, per la qual es modifiquen el Codi de Comerç, el text refós de la Llei de Societats aprovat pel Reial Decret Legislatiu 1/2010, de 2 de juliol, i la Llei 22/2015, de 20 de juliol, d'Auditoria de Comptes, en matèria d'informació no financera i diversitat (procedent del Reial Decret-Llei 18/2017, de 24 de novembre).

En l'elaboració d'aquest EINF s'ha tingut en compte allò establert a la Guia per a l'elaboració de memòries de sostenibilitat del *Global Reporting Initiative* (Estàndards GRI). En aquest context, a través de l'estat d'informació no financera, Saba té l'objectiu d'informar sobre qüestions mediambientals i socials, el respecte dels drets humans, la lluita contra la corrupció i el suborn, així com relatives al personal.

Als efectes d'aquest EINF, el perímetre de report coincideix amb el dels Comptes Anuals i l'Informe de Gestió consolidat per a l'exercici finalitzat el 31 de desembre de 2019. Amb relació al 2018, al desembre Saba va comprar a Indigo la totalitat de les accions de diferents societats que gestionen aparcaments al Regne Unit, Alemanya, Eslovàquia, i va completar l'operació al gener de 2019 amb aparcaments a la República Txeca. Atesa la data de la seva incorporació i la no inclusió d'aquest perímetre en el compte de resultats de Saba als Comptes Anuals de l'exercici, les dades de 2018 corresponen majoritàriament a informació no financera dels països en què Saba operava plenament durant tot l'exercici 2018 (Espanya, Itàlia, Xile, Portugal i Andorra), que van representar el 100% de l'activitat de l'exercici. En els casos en què la informació es troba fora d'aquest abast, això s'indica explícitament.

2. Model de Negoci

Saba és un operador industrial de referència en el desenvolupament de solucions en l'àmbit de la mobilitat urbana especialitzat en la gestió d'aparcaments. Saba desenvolupa amb visió industrial la seva activitat en tots els àmbits del sector de l'aparcament i disposa d'excel·lents ubicacions, fruit d'una política de creixement selectiu per garantir els màxims estàndards de qualitat, innovació i experiència. Tot això, sota l'eix conductor del servei al client com a pilar central, el factor diferenciador de Saba.

Després de l'operació de creixement culminada el desembre de 2018, Saba compta amb una plantilla de 2.409 persones (2.338 el 2018) i està present a 188 ciutats (170 ciutats el 2018) de nou països a Europa i Amèrica Llatina, i gestiona 1.231 aparcaments (1.175 aparcaments el 2018) i 403.003 places (378.000 el 2018).

L'objectiu de Saba és convertir-se en un operador europeu líder en el servei públic de mobilitat urbana i gestió d'infraestructures mitjançant un creixement continu, selectiu i sostenible. La conservació d'un perfil industrial amb compromís, responsabilitat i participació activa en la gestió forma part de la filosofia d'actuació i desenvolupament de Saba, adoptant així un enfocament a llarg termini per a l'avanç dels seus interessos comercials.

Saba té una combinació d'actius en diferents etapes del seu cicle de vida, la majoria en etapa madura amb alts marges, factor que permet finançar els actius que es troben en una etapa de desenvolupament. La vida mitjana dels contractes és 21 anys (23 anys el 2018), garantint el futur de l'empresa.

El model de negoci de Saba també es basa en la ubicació geogràfica privilegiada dels seus actius, l'excel·lència en la qualitat del seu servei i el seu enfocament comercial, a més de la introducció proactiva de tecnologia, la gestió dels seus contractes i una mida adequada que facilita l'eficiència, la competitivitat i la internacionalització.

Saba treballa amb l'objectiu d'assolir la innovació més puntera i noves estratègies comercials, i incorpora serveis intel·ligents associats a la mobilitat de persones i vehicles. Va ser pionera en la instal·lació del VIA T, en el cobrament mitjançant tecnologia QR i compta amb una pàgina web i app que s'ha desplegat ja a diferents països de Saba, a través de les quals es poden comprar productes 100% digitals. A més, Saba ha potenciat nous sistemes de control, la mecanització de descomptes a caixers, la lectura de matrícula a l'entrada/sortida de l'aparcament i el desenvolupament de serveis associats al cotxe, en especial al vehicle elèctric, i a l'aparcament (cobertura 3G, etc.) així com noves activitats de microdistribució urbana d'última milla sostenible. L'objectiu, per tant, és entendre l'aparcament com un *hub* de serveis, al servei de la mobilitat urbana sostenible. Tot això sota una sèrie d'actuacions en termes d'eficiència energètica que es tradueixen en més estalvi i en l'optimització de la gestió.

Saba és, a més, conscient que els millors resultats sempre estan vinculats a les millors maneres d'operar. Avançar cap a una competitivitat sostenible i socialment responsable és un repte d'excel·lència per a les empreses de primer nivell. És caminant cap a aquests criteris sostenibles i socialment responsables que Saba aconseguirà el nivell d'excel·lència adequat per consolidar-se com la companyia de referència que és i que aspira a continuar sent.

Saba integra tots els aspectes relatius a la Responsabilitat Social Corporativa com un factor inherent a la presa de decisions. La sostenibilitat i el compromís amb la societat s'incorporen en els processos de gestió interna, al mateix nivell que altres factors com l'anàlisi de rendibilitat dels projectes, el cost de finançament, l'estratègia comercial o les tecnologies de la informació, entre altres aspectes.

Saba és membre del Pacte Mundial de les Nacions Unides, i recolza els deu principis promoguts per aquesta institució. És una referència en drets humans, drets laborals, medi ambient i lluita contra la corrupció. Així mateix, Saba desenvolupa la seva activitat en el marc dels Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) de les Nacions Unides, especialment dels que fan referència a l'acció per al clima, en la línia de les actuacions per combatre el canvi climàtic i els seus efectes; les ciutats i comunitats sostenibles, amb el desenvolupament de solucions en l'àmbit de la mobilitat urbana; i la innovació, millora i tecnologia de les infraestructures.

Missió, Visió i Valors

Saba s'inspira i es fonamenta en la seva Missió, Visió i Valors per establir els principis orientadors de gestió de tot Saba.

- **Missió:** Respondre a la necessitat de mobilitat sostenible, oferint capacitat d'aparcament i serveis complementaris al client.
- **Visió:** Ser líder internacional en el sector dels aparcaments i serveis a la mobilitat sostenible, sent referent en qualitat de servei, innovació i tecnologia.

Els valors, la nostra forma d'actuar

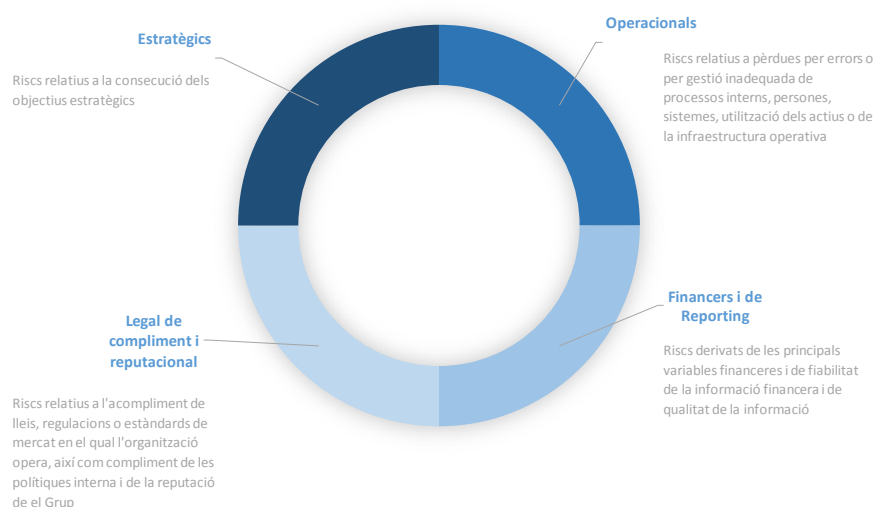
La filosofia de gestió i desenvolupament de la companyia es basa en:

- La perspectiva i visió de permanència a llarg termini en la gestió dels seus negocis i en el desenvolupament de noves inversions.
- El manteniment d'un perfil industrial i amb compromís, així com responsabilitat i participació en la gestió. No es contempen, per tant, inversions financeres.
- La gestió eficient, optimitzant el *know-how* de la gestió buscant les millors pràctiques i la consecució d'economies.
- L'excel·lència en la qualitat de servei, i servei al client.
- La vinculació amb l'entorn i el territori: interacció i sensibilitat amb les Administracions Públiques i possibilitat d'incorporació de socis locals.

2.1. Principals riscos

Saba disposa d'un model de Gestió de Riscs Corporatius (GRC) que assegura **informar dels riscos** de Saba als comandaments corresponents i estableix mesures de control per tal d'anticipar i mitigar-ne l'impacte.

El procés d'identificació de riscos consisteix en detectar els riscos que podrien impedir la consecució dels objectius corporatius a Saba, prestant especial atenció als riscos més rellevants. La identificació de riscos comprèn les següents categories de riscos:

El model de Gestió de Riscs Corporatius incorpora **activitats de control** l'objectiu de les quals és **mitigar els riscos** que s'han identificat, assegurant un entorn de confort en la realització de les activitats de l'empresa que comporten riscos rellevants per a Saba. Les activitats de control tenen associats responsables d'execució (els quals realitzen en el dia a dia el control) i supervisió (els quals verifiquen la realització del control) així com freqüència, (control preventiu o de detecció) i efectivitat a través de les auditories periòdiques de l'activitat de control i la seva evidència associada.

Totes les activitats de control han d'estar **documentades** i **comunicades** de forma adequada i es realitzaran per part de les àrees responsables d'aquestes en *deadlines* d'execució definits.

Els principals riscos identificats relatius al model de negoci són:

- **Ecosistema de la mobilitat:** Identificació i execució del rol de Saba en l'ecosistema actual de mobilitat. Canvis en l'Administració i la política urbanística a les ciutats (noves zones urbanístiques, restricció de trànsit en àrees cèntriques, etc.) així com canvis en la mobilitat i hàbits de circulació de les persones (nous serveis de transport alternatius, cotxe elèctric, cotxes compartits, etc.).
- **Venciment dels contractes:** Riscs derivats de l'antiguitat de les concessions i contractes en la cartera i del grau de capacitat de substitució d'aquests per noves oportunitats de negoci que assegurin el creixement d'aquest.
- **Innovació tecnològica:** Desenvolupament de la innovació tecnològica proactiva a mig i llarg termini, alineada amb l'estratègia i tenint en compte els requeriments de tots els departaments de Saba.
- **Definició, identificació i gestió de client:** Alineació dels productes i proposta de valor de la companyia amb les necessitats dels clients en tots els països i assegurant els nivells de qualitat desitjats.
- **Competència:** Assegurament de la sostenibilitat del negoci tenint en compte els competidors de productes substitutius existents (pàrquings).

3. Informació sobre qüestions mediambientals

3.1. Política de Saba

El canvi climàtic és un dels més grans desafiaments del nostre temps, i els gasos d'efecte hivernacle (GEI) són la causa principal del deteriorament mediambiental que pateix el nostre planeta. Les emissions de CO2 estan provocant un escalfament global que cal que sigui acotat a curt termini. El Grup Saba, conscient d'això, incorpora el canvi climàtic com a part de la seva estratègia empresarial, impulsant iniciatives que contribueixin a avançar en la transició ecològica i cap a una economia baixa en carboni.

En concret, Saba es compromet amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) de l'ONU, concretament amb l'objectiu número 11- *Ciutats i Comunitats Sostenibles* i amb l'objectiu número 13.- *Acció per al Clima*.

Tot això impulsa el posicionament de Saba en matèria mediambiental i eficiència energètica a través d'un Sistema Integrat de Gestió (SIG) i l'obtenció de les Certificacions ISO 140001:2015 de Medi Ambient a Espanya, Regne Unit, Itàlia, Portugal i Xile i ISO50001:2011 d'Eficiència Energètica a Espanya, Itàlia i Portugal, i n'està prevista la implantació a mig termini al Regne Unit i Xile.

Saba identifica els aspectes mediambientals derivats de la seva activitat, fent una anàlisi profunda en el seu mapa de processos, i mesura els seus impactes a través del càlcul de l'empremta de carboni segons estàndards internacionalment reconeguts i verifica aquest càlcul a través d'un tercer qualificat.

Aquest exercici permet perfilar objectius més adequats i implementar accions que permetin lluitar contra el canvi climàtic en tot allò relatiu a la mobilitat sostenible, eficiència energètica i medi ambient en general. D'entre les iniciatives portades a terme, destaquen:

- La implantació d'un sistema d'eficiència energètica.
- L'aposta per la mobilitat sostenible a través de l'adaptació de places per a vehicles d'aquest tipus en els nostres aparcaments, així com de la nostra pròpia flota.
- La implantació de sistemes d'il·luminació eficients.
- La formació i sensibilització dels nostres treballadors i treballadores en matèria de sostenibilitat i eficiència energètica.
- La gestió eficient dels residus perillosos i no perillosos.
- La implantació d'elements que disminueixin el consum d'aigua.
- L'elaboració d'un manual que incorpori l'eco-disseny en el mètode constructiu dels nostres aparcaments.
- La renovació d'equips de ventilació més eficients energèticament.

Anualment, Saba estableix objectius en matèria de sostenibilitat mediambiental i eficiència energètica. En aquest sentit, a continuació, s'exposen aquests objectius així com les metes per a 2019:

1.-Objectiu Monitor:

Saba disposa d'un sistema de control i gestió dels consums mitjançant la monitorització de les instal·lacions, a través de sistemes més eficients, i mitjançant la implantació d'un sistema dotat d'elements en paral·lel de comptatge energètic i d'anàlisi de les característiques de l'energia subministrada, especialment elèctrica. Aquest objectiu ja escomès a Espanya i Itàlia en anys anteriors s'ha implantat a Portugal el 2019 i se'n preveu la propera implantació a Xile el 2020.

La implantació d'aquest sistema permet la visió en temps real de cada un dels paràmetres de gestió, utilitzant un Software online (Plataforma Web) amb diverses amplituds i amb accés diferenciat per als diferents nivells d'informació que es decideixin.

Per a l'obtenció de dades, Saba instal·la a tots els aparcaments analitzadors de xarxa trifàsics que, a través d'un gestor energètic es connecten a la xarxa de Saba transmetent la informació al servidor web. Un cop instal·lats aquests elements, es configura la plataforma web perquè permeti monitoritzar tots els paràmetres elèctrics d'aquests analitzadors de xarxa.

Periòdicament, també es procedeix a incorporar en la base de dades de la plataforma web tota la informació referent a la facturació de les comercialitzadores.

Un cop es disposa de les dades emmagatzemades, i s'han configurat i decidit les alarmes i ratis, es realitza l'anàlisi dels paràmetres més significatius:

- Energia consumida, kWh diaris, mensuals i anuals: mínims, mitjans i màxims històrics per aparcament.
- Tendències de consums diaris, setmanals, mensuals i estacionals (comparatiu dia/nit, diari/caps de setmana, estiu/hivern).
- Anàlisi de desviaments i comparativa amb sèries històriques per a l'adopció de mesures correctores (ex. Mals usos, impacte d'obres, acompanyament d'activitat, etc.).
- Tensions i intensitats (voltatge): Identificació de les tensions per fase. Detecció de tensions incorrectes que poden ser origen d'avaries en equips elèctrics i electrònics. Visualització de les intensitats per fase i la seva descompensació, origen d'avaría en línies i elements finals.

Aquest tipus de sistema de control permet una adequada gestió de consums i costos i, a més, comporta la implicació del personal del centre en una tasca de contenció i possible reducció d'aquests conceptes, tant els estrictament energètics com els monetaris.

2.- Objectiu Sistema d'eficiència energètica:

Saba ha implementat un cicle de millora continuada que integra també un sistema d'eficiència energètica. Aquest objectiu ja escomès a Espanya i Itàlia en anys anteriors s'ha implantat a Portugal el 2019 i es preveu a Xile el 2020.

3.- Objectiu Formació i sensibilització:

Saba ha implementat un *e-learning* en medi ambient i eficiència energètica que arriba a tota la organització digitalment als països implantats. La dispersió geogràfica dels aparcaments de Saba obliga a prendre decisions en matèria de transformació digital per assegurar la formació de les seves treballadores i treballadors.

El programa formatiu incorpora continguts sobre medi ambient, biodiversitat, eficiència energètica, gestió de residus i mobilitat sostenible. Actualment, aquest sistema està implantat a Espanya i s'implantarà el 2020 a Portugal i Itàlia.

Addicionalment s'han realitzat diferents campanyes de sensibilització als centres principals de cada un dels països on Saba és present, adreçades a promoure conductes més sostenibles, en especial les relacionades amb el consum de plàstic i el reciclatge de residus.

4.- Objectiu Estalvi energètic:

Seguint les passes fetes anteriorment a Espanya, Itàlia i Portugal, s'implementen a Xile el 2019 accions que incideixen directament en l'estalvi del consum elèctric. A continuació, es detallen les principals:

- Canvi de lluminària a tecnologia LED
- Instal·lació d'ascensors d'alta eficiència energètica
- Bateries de condensadors
- Renovació d'equips de ventilació més eficients

Aquestes accions es van demostrar eficaces en aquells països on es van implantar en anys anteriors, i van aconseguir un estalvi energètic plausible.

5.- Objectiu Mobilitat sostenible i reducció d'emissions:

El 2019 s'ha establert com a objectiu la reducció d'un 5% d'emissions de la flota al Regne Unit a través de la substitució del parc de vehicles antics per vehicles d'alta eficiència energètica, incloent-hi l'ús de més vehicles elèctrics.

Addicionalment, el 2019 a Espanya s'ha implantat un model en mobilitat elèctrica en cooperació amb un tercer posant a disposició places per a vehicles elèctrics per als clients. Saba preveu ampliar aquest model de col·laboració a Itàlia i Portugal.

6.- Objectiu Disseny instal·lacions:

Saba disposa d'un llibre d'especificacions constructives que cal actualitzar incorporant millores en eficiència energètica que incideixin en el comportament energètic, l'estalvi del consum i el canvi climàtic.

Aquest projecte anomenat META i iniciat el 2018 es desenvolupa durant els tres propers anys.

Impacte ambiental

Saba, per conèixer el seu impacte mediambiental i fer-ne partícips els seus grups d'interès, calcula cada any l'empremta de carboni de la seva activitat i organitza les fonts emissores (consums) per abasts, en base al grau d'incidència que l'activitat pot tenir sobre aquests:

- Abast 1: gasoil C, gasoil flota vehicles i gasos refrigerants,
- Abast 2: consum elèctric i
- Abast 3: compra béns i serveis (consum aigua, paper, tòner), residus perillosos i no perillosos, viatges corporatius i transport i distribució.

L'empremta de Carboni es calcula des de 2011 i es verifica des de 2016.

Com a novetat el 2019 s'inclou en l'abast 1 el consum de gas (*).

Pel que fa a l'organització de l'empresa, l'àrea de Medi Ambient i Certificacions, ubicada a la Direcció de Persones i Organització, gestiona totes les certificacions comentades anteriorment i impulsa la política mediambiental de Saba transversalment amb la implantació de normatives, accions de sensibilització i formació.

Adicionalment, Saba, a través del seu mapa de processos, implementa en els seus procediments atribuïts de Medi Ambient i Eficiència Energètica. Així, per exemple, des de la Direcció Tècnica s'implanten diferents mesures com ara el canvi d'il·luminació per una altra més eficient, o des del departament de Compres s'incorporen a les licitacions fites mediambientals, entre d'altres.

3.2. Riscs identificats

Pel que fa a l'explotació dels aparcaments, el major impacte mediambiental existent, corroborat pel càlcul de l'empremta de carboni, és el derivat del consum energètic (Abast 2), que representa al voltant del 95% de les emissions de Saba. Com que és una activitat continuada, s'implanten sistemes d'il·luminació energèticament eficients (LED) en els aparcaments, entre altres accions que mitiguin el canvi climàtic.

També es porten a terme altres accions amb menor impacte a les emissions, com poden ser les relatives a un ús eficient en el consum d'aigua (Abast 3). Així, en els serveis públics a disposició dels clients, s'han canviat les aixetes de pulsació i el sistema de descàrrega clàssic de les cisternes dels lavabos per un sistema de doble descàrrega.

Finalment, Saba ha realitzat esforços per dur a terme iniciatives en mobilitat sostenible que incideixin en la disminució de les externalitats negatives, en particular les emissions a l'atmosfera. En aquest sentit, destaca la instal·lació de places de vehicle elèctric a disposició dels seus clients, bicicletes, motos i patinets elèctrics en aparcaments de la ciutat de Barcelona i col·laboracions en el camp de la micro-distribució urbana.

No hi ha canvis previstos d'ubicació de les activitats a causa d'impactes mediambientals.

A través de la implantació dels sistemes de gestió ISO 14001 i ISO 50001 es duen a terme auditories de seguiment pel que fa a l'incompliment mediambiental. Fins a la data no s'han rebut multes sobre temàtica mediambiental. Saba no té registrada cap provisió ni manté garanties per a riscos mediambientals.

Saba té subscriïdes pòlisses de Responsabilitat Civil de Medi ambient que donen cobertura als danys mediambientals, defensa jurídica, costos de neteja i danys a tercers.

Els riscos estan recollits dins del mapa de riscos de Saba, com a risc de sostenibilitat, seguint per tant el model de gestió de riscos de Saba.

3.3. Gestió i tasca mediambiental

L'organització ha posat en marxa un Sistema d'eficiència energètica per implementar als països amb sistemes de monitorització de consum. El 2019 el Sistema d'eficiència energètica i la monitorització de consums estaran implementats a Portugal (ja implantat a Espanya i Itàlia en anys anteriors).

La taula següent mostra els estalvis energètics i d'emissió de gasos hivernacle:

Localització	Detall iniciativa	ESTALVI ENERGÈTIC				REDUCCIÓ GASOS EFECTE HIVERNACLE			
		Tipus de programa d'eficiència energètica implementat	Estalvi energètic (calculat, estimat, etc.)	Unitats (GJ, kWh)	Base del càlcul	Variació gasos efecte hivernacle	Unitats (CO ₂ , SO ₂ , NO _x)	Base de càlcul	Mètode d'obtenció
Espanya	Diversos	Instal·lació de Sistemes	11%	kWh	2019	14%	CO ₂	2019	Empremta C
Portugal	Diversos	Instal·lació de Sistemes	9%	kWh	2019	73%	CO ₂	2019	Empremta C
Itàlia	Diversos	Instal·lació de Sistemes	8%	kWh	2019	1	CO ₂	2019	Empremta C
Regne Unit	Diversos	No implementat	n/a*	kwh	2019	n/a*	CO ₂	2019	Empremta C
Alemanya	Diversos	No implementat	n/a*	kwh	2019	n/a*	CO ₂	2019	Empremta C
Xile	Diversos	Instal·lació de Sistemes	-8	kWh	2017	-5%	CO ₂	2019	Empremta C

*Regne Unit i Alemanya s'incorporen al 2019 pel que no aplica. República Txeca i Eslovàquia no s'inclouen a l'abast

L'increment d'emissions a Portugal correspon a un augment de més del 25% del factor d'emissió publicat respecte de l'any anterior i a un increment de perímetre en el nombre d'aparcaments. Addicionalment, durant el 2019 s'ha implantat la plataforma Seinon incrementant la fiabilitat a les lectures de consum elèctric.

3.3.1. Economia Circular i prevenció i gestió de residus

Saba gestiona en tots els països els residus perillosos i no perillosos d'acord amb la llei vigent. Les iniciatives implantades en matèria de canvi climàtic incideixen en la disminució dels residus a tractar. La taula següent mostra la quantitat dels residus perillosos gestionats i el seu tractament:

RESIDUS PERILLOSOS GESTIONATS							
CER 150202 ABSORBENTS (kg)	CER 160504 AEROSOLS (kg)	CER 080318 COMPONENTS I EQUIPS REBUTJATS (kg)	CER 140602 DISOLVENTS USATS (kg)	CER 200121 FLUORESCENTS (kg) PT (LER 200121)	CER 200133 PILES I ACUMULADORS (kg) PT (LER 160601)	CER 080111 PINTURES, VERNISOS, TINTES I RESIDUS ADHESIUS PT (LER 160216) (kg)	CER 150110 RESIDUS QUÍMICS BARREJATS (kg)
332	5	286	40	1749	1703	976	476

República Txeca i Eslovàquia no s'inclouen a l'abast

La següent taula mostra el tipus de producte o embalatge recuperat:

RESIDUS NO PERILLOSOS GESTIONATS			
CER 200101 PAPER I CARTRÓ (kg) PT (LER 150101)	CER 200301 RESIDUS BARREJA (kg) PT (LER 150102 e LER 200301)	CER 160103 RESIDUS DE CONSTRUCCIÓ I DEMOLICIÓ (kg) PT (LER 170107)	CER 200136 RESIDUS ELÈCTRICS I ELECTRÒNICS (kg) PT (LER 160214 e LER 160216)
24458	2838	7324	3729

República Txeca i Eslovàquia no s'inclouen a l'abast

3.3.2. Ús sostenible dels recursos

El consum energètic global és de 34.398.477 kWh, el rati d'intensitat energètica 155,5kW/plaça. El consum d'aigua ascendeix a 84.207 m3.

L'augment del consum energètic global es deu principalment a l'augment en el perímetre pel que fa referència als països, ja que el 2019 s'han incorporat Regne Unit i Alemanya.

País	Factor d'intensitat (m2, facturació,...)	ENERGIA					REFRIGERANTS (fugues)		AIGUA	
		Consum d'electricitat (KWh)	Consum Gas Calefacció (l)	Consum gasoil C grups elect.(l)	Consum Gasolina flota (l)	Consum Gasoil Flota (l)	Consums en KG	Tipus de Refrigerants	Consum aigua de subministrada (m3)	Consum d'aigua reciclada o reutilitzada (m3)
Espanya	CALCULAT GLOBAL GRUP (VEURE FITXA CANVI CLIMÀTIC)	17.926.543	0	705	2902	8176	19	Diversos	25869	n/a
Itàlia		5.871.931	0	34969	6031	16059	0		43347	
Portugal		3.092.796	0	2149	5306	11327	1		4329	
Regne Umit		2.139.445	967.387	0	37929	135032	0		0	
Alemanya		1.757.464	0	0	16060	0	0		0	
Xile		3.610.268	0	310	0	503	0		10662	

República Txeca i Eslovàquia no s'inclouen a l'abast

Del consum d'electricitat obtingut a Espanya que figura a la taula, 30.155 kwh van ser destinats a la càrrega de vehicles elèctrics estacionats als nostres aparcaments.

3.3.3. Canvi climàtic

La següent taula ens indica la intensitat de les emissions directes de GEI:

Emissions Abast 1 (tCO2eq)	Emissions Abast 2 (tCO2eq)	Emissions Abast 3 (tCO2eq)
1009	13.306	1743

República Txeca i Eslovàquia no s'inclouen a l'abast

L'augment de les emissions és degut a l'augment de perímetre, la qual cosa fa augmentar en general tots els abasts. Cal indicar també que la incorporació del Regne Unit fa augmentar considerablement les emissions de CO2 degudes a l'augment considerable de la flota de vehicles. Així mateix, la incorporació al càlcul de l'empremta de carboni d'aquest país fa que es prengui en consideració per primera vegada el consum de gas per a calefacció.

També es deu aquest increment de l'empremta de carboni a la incorporació d'Alemanya.

La intensitat de les emissions ha estat calculada en funció del rati kg Co2/plaça.

El factor d'intensitat de les emissions és de 72,5 kg Co2/plaça.

Tots els vehicles de servei en el Grup Aparcaments Espanya són elèctrics.

4. Informació sobre qüestions socials i relatives al personal

4.1. Política de Saba

És innegable que, en el context actual, com qualsevol altra empresa, Saba es troba en un procés d'evolució i transformació constant. En aquest procés de transformació, les persones, els processos i la tecnologia es converteixen en elements clau per aconseguir aquesta transformació necessària.

El repte consisteix a comptar amb el talent necessari, ser capaços de transmetre el coneixement i desenvolupar les competències i habilitats necessàries i, per últim, encara que no menys important, generar una estructura organitzativa flexible i àgil que permeti acompanyar el negoci i l'estratègia empresarial.

El Model de Gestió de Persones i Desenvolupament Organitzatiu de Saba es basa en els models de referència d'excel·lència, que permeten convertir l'estratègia de Saba (exposada en la seva Missió, Visió i Valors) en operacions i activitats eficients, assegurant amb coherència el desenvolupament de les persones que treballen i els processos que desenvolupen, en una visió sistèmica.

El model d'organització de Saba està dissenyat per complir amb les principals línies estratègiques d'Eficiència Operativa, Innovació Constant i Creixement, sota la premissa de "Pensa globalment, Actua localment", conseqüència de la naturalesa del nostre negoci i la dispersió geogràfica que ens caracteritza.

L'Estructura de l'Organització de Saba es concreta en un desplegament simètric de les diferents Àrees Funcionals en els diferents Territoris en què s'opera, facilitant l'alineació funcional i la flexibilitat per afavorir el creixement en els diferents països i mantenir el focus en el Client i el Servei.

Les vuit línies estratègiques d'actuació en l'àmbit de la gestió de persones són les següents: Adquisició i desenvolupament del talent; Desenvolupament i transformació organitzativa; Millora continuada i gestió del coneixement; Comunicació i gestió del canvi; Imatge de l'empresa com a ocupador; Compensació i beneficis; Seguretat-Salud laboral i Relacions laborals.

4.2. Riscs identificats

Els principals riscs identificats dins de l'àmbit són els següents:

- Capacitat de Saba per comunicar i implantar el model de gestió definit, disposar d'un sistema de processos, procediments i funcions d'acord amb aquest a tots els països (sistemes que assegurin el grau de control desitjat a tot Saba, processos d'explotació, etc.) i difondre el coneixement dels temes rellevants en tota l'organització/països i l'estratègia de Saba.
- Transformació organitzacional: Capacitat de tota l'organització per assumir el repte digital i adaptar-se a la transformació tecnològica de l'entorn actual, que implica un canvi cultural en l'organització, una definició de l'estratègia del canvi per implantar i un conjunt de recursos humans per assumir aquest i una gestió de projectes de transformació amb múltiples afectacions transversals.
- Gestió del talent: Capacitat de l'organització per assegurar el talent, tenint en compte els processos de captació, retenció, formació i promoció, així com conèixer el personal clau i el seu pla de successió; i el grau de maduresa de les iniciatives per evitar la rotació no desitjada, per fomentar la mobilitat de la plantilla i per motivar la integració de les noves generacions amb les existents.

Adicionalment, atès el grau de dispersió geogràfica i els diferents models de gestió dins de Saba com a conseqüència de la incorporació dels nous països, Saba ha identificat com a risc la implantació del grau d'homogeneïtzació desitjat de processos, procediments, funcions i cultura, incloent-hi la comunicació interna.

Els riscs descrits estan recollits dins del mapa de riscs de Saba següent, per tant, el model de gestió de riscs de Saba.

Així, amb el compromís d'acompanyar l'organització i facilitar la consecució dels objectius empresarials i millorar el desenvolupament corporatiu, les fites a assolir en aquest àmbit es concreten en les següents: transformació de la cultura organitzativa; desenvolupament del talent organitzatiu basat en el coneixement i l'establiment d'un model de lideratge que possibiliti la consecució dels reptes de futur; adaptació de les estructures organitzatives (més flexible i àgil, que possibiliti l'adaptació); impuls de la innovació en tota l'organització i, finalment, la implementació de noves metodologies i eines de treball.

4.3. Gestió i tasca social

4.3.1. Ocupació

La distribució dels treballadors per país i per sexe és la següent:

	2019			2018		
	Homes	Dones	TOTAL	Homes	Dones	TOTAL
Espanya	643	343	986	659	341	1.000
Itàlia	175	35	210	187	36	223
Xile	150	121	271	138	164	302
Portugal	96	33	129	38	13	51
Regne Unit	537	156	693	523	162	685
Alemanya	49	8	57	46	7	53
Eslovàquia	18	3	21	16	2	18
Txèquia	30	6	36	-	-	-
Andorra	2	4	6	2	4	6
Total	1.700	709	2.409	1.609	729	2.338

La distribució de treballadors per gènere a nivell global de grup correspon a un 71% d'homes (69% el 2018) i un 29% de dones (31% el 2018).

La distribució per sexe i edat és la següent:

	2019			2018		
	Homes	Dones	TOTAL	Homes	Dones	TOTAL
<30 anys	224	107	331	201	122	323
30-44 anys	612	259	871	573	281	854
45-54 anys	463	232	695	474	226	700
<55 anys	401	111	512	361	100	461
Total	1.700	709	2.409	1.609	729	2.338

La distribució per sexe i categoria laboral és la següent:

	2019			2018		
	Homes	Dones	TOTAL	Homes	Dones	TOTAL
Càrrecs directius	7	3	10	7	3	10
Càrrecs intermedis	123	48	171	119	55	174
Resta de plantilla	1.570	658	2.228	1.483	671	2.154
Total	1.700	709	2.409	1.609	729	2.338

A aquests efectes, s'entenen com a càrrecs directius tots els directors i assimilats que desenvolupen les seves funcions de direcció sota la dependència directa del Conseller Delegat.

4.3.1.1. Treballadors per tipus de contracte

La distribució de la plantilla per tipologia de contracte a tancament de l'exercici és la següent:

	2019	2018
Contracte Fix	2.009	2.041
Contracte temporal	400	297
Total	2.409	2.338

A aquests efectes, s'entén com a contracte fix tots aquells sense data de finalització de contracte mentre que la resta són contractes temporals.

La mitjana anual de contractes fixes, temporals, a jornada completa i temps parcial per sexe és la següent:

	2019			2018		
	Homes	Dones	TOTAL	Homes	Dones	TOTAL
<u>Contracte fix:</u>	1.318	546	1.864	768	432	1.200
Jornada completa	1.185	443	1.628			
Jornada a temps parcial	133	103	236			
<u>Contracte temporal:</u>	189	85	275	157	62	219
Jornada completa	114	54	168			
Jornada a temps parcial	75	32	107			
Total	1.508	631	2.139	925	493	1.418

A aquests efectes, s'entén com a jornada completa si el contracte suposa treballar el 100% de la totalitat de jornades mentre que a temps parcial és tota la resta.

La mitjana anual de contractes fixes, temporals i a jornada completa i a temps parcial per edat és la següent:

	2019					2018				
	<30 anys	30-44 anys	45-54 anys	>55 anys	TOTAL	<30 anys	30-44 anys	45-54 anys	>55 anys	TOTAL
<u>Contracte fix:</u>	166	669	599	430	1.864	107	430	386	277	1.200
Jornada completa	134	592	544	359	1.628					
Jornada a temps parcial	32	77	56	71	236					
<u>Contracte temporal:</u>	100	104	47	23	275	80	83	37	19	219
Jornada completa	56	71	28	13	168					
Jornada a temps parcial	44	34	19	10	107					
Total	266	773	646	453	2.139	186	513	423	295	1.418

La mitjana anual de contractes fixes, temporals i a jornada completa i a temps parcial per qualificació professional és la següent:

	2019				2018			
	Càrrecs directius	Càrrecs intermedis	Resta de plantilla	TOTAL	Càrrecs directius	Càrrecs intermedis	Resta de plantilla	TOTAL
<u>Contracte fix/indefinit:</u>	10	172	1.683	1.864	10	75	1.115	1.200
Jornada completa	10	166	1.452	1.628				
Jornada a temps parcial	0	5	231	236				
<u>Contracte temporal:</u>	0	2	273	275	-	-	219	219
Jornada completa	0	1	167	168				
Jornada a temps parcial	0	1	106	107				
Total	10	173	1.955	2.139	10	75	1.334	1.418

4.3.1.2. Nombre d'acomiadaments

El nombre d'acomiadaments per classificació professional i per edat és el següent:

	2019					2018				
	<30 anys	30-44 anys	45-54 anys	>55 anys	TOTAL	<30 anys	30-44 anys	45-54 anys	>55 anys	TOTAL
Càrrecs directius	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Càrrecs intermedis	2	1	1	1	5	-	-	1	-	1
Resta de plantilla	32	38	18	24	112	11	22	13	10	56
Total	34	39	19	25	117	11	22	14	10	57

El nombre d'acomiadaments per classificació professional i per sexe és el següent:

	2019			2018		
	Homes	Dones	TOTAL	Homes	Dones	TOTAL
Càrrecs directius	-	-	-	-	-	-
Càrrecs intermedis	3	2	5	1	-	1
Resta de plantilla	83	29	112	38	18	56
Total	86	31	117	39	18	57

4.3.1.3. Remuneracions mitjanes

La remuneració mitjana per sexe i classificació professional és la següent:

	2019			2018		
	Homes	Dones	TOTAL	Homes	Dones	TOTAL
Càrrecs directius	245.071	170.884	222.815	240.210	164.262	217.425
Càrrecs intermedis	69.017	69.775	69.395	83.326	69.931	78.070
Resta de plantilla	24.258	23.705	24.095	23.000	20.477	22.114
Total	28.406	27.487	28.136	27.312	23.998	26.143

La remuneració mitjana per edat i classificació professional és la següent:

	2019					2018				
	<30 anys	30-44 anys	45-54 anys	>55 anys	TOTAL	<30 anys	30-44 anys	45-54 anys	>55 anys	TOTAL
Càrrecs directius	-	267.786	204.151	228.752	222.815	-	249.177	218.360	204.972	217.425
Càrrecs intermedis	42.018	54.888	84.394	67.889	69.395	38.753	62.870	86.332	134.474	78.070
Resta de plantilla	19.011	22.926	27.032	25.720	24.095	12.828	20.337	26.153	26.023	22.114
Total	19.428	25.629	34.407	29.514	28.136	12.955	23.124	33.053	29.742	26.143

El càlcul de la retribució mitjana anterior inclou tots els conceptes de retribució existents en l'organització (fixe, variable, *bonus*, beneficis socials, incentius i altres).

4.3.1.4. Bretxa salarial

Durant els últims anys s'ha avançat de forma positiva en matèria d'igualtat de gènere en el mercat laboral, augmentant la taxa de participació de la dona i reduint les diferències salarials existents entre homes i dones, tot i que, encara queda feina per fer per fomentar la igualtat real entre ambdós col·lectius en la societat, en general, i en el mercat laboral, en particular.

Hi ha tres elements fonamentals que expliquen aquesta bretxa salarial entre les dones i els homes que treballen a Saba. En primer lloc, en tractar-se Saba d'una empresa amb més de 50 anys d'història, encara té un pes rellevant la tardana incorporació de la dona en el món laboral a l'empresa. El segon element resulta conseqüència de les necessitats de conciliació familiar/professional de les dones *versus* els homes, per la qual cosa la contractació a temps parcial és més gran entre les dones que entre els homes. Finalment, encara és més gran la presència d'homes en els llocs de més responsabilitat.

La bretxa salarial, entesa com la diferència salarial existent entre els salaris dels homes i de les dones, expressada com a percentatge diferencial respecte del salari masculí, se situa de forma consolidada a les empreses de Saba per a l'any 2019 en un 3%. Aquest percentatge millora la bretxa salarial obtinguda per les empreses de Saba el 2018, 12%, en 9 punts, i se situa per sota de la mitjana espanyola i europea, un 15% i 16%, respectivament.

Els resultats de la Bretxa Salarial 2019 han millorat en els 3 grups de referència, en especial cal destacar la significativa reducció de bretxa en els càrrecs intermedis (reducció de bretxa d'un 17%) i Resta de Plantilla (reducció de bretxa d'un 9%). A la millora de la ràtio han contribuït dos factors fonamentals, per una banda, la consolidació dels nous països Saba i, per l'altra, la gestió realitzada en els processos de revisió salarial de 2019, on Saba ha fet ajustaments salarials encaminats a reduir la bretxa salarial.

Malgrat les diferents iniciatives que Saba ha realitzat en els últims anys, sempre compromesos amb la igualtat d'oportunitats i la transparència, som conscients que en aquest àmbit existeix un recorregut de millora, que afrontarem en els propers anys.

4.3.1.5. Remuneració de llocs de treball iguals o de mitjana de la societat

S'exposa per país la ràtio entre el salari inicial i el salari mínim local per sexe:

2019	Homes			Dones		
	Salari inicial	Salari mínim local	Ratio (inicial/local)	Salari inicial	Salari mínim local	Ratio (inicial/local)
Espanya	13.799	10.303	1,34	13.799	10.303	1,34
Itàlia	21.888	n/a	n/a	21.888	n/a	n/a
Portugal	8.561	8.400	1,02	8.561	8.400	1,02
Xile	4.593	4.593	1,00	4.593	4.593	1,00
Regne Unit	19.455	17.360	1,12	19.455	17.360	1,12
Alemanya	19.200	17.645	1,09	19.200	17.645	1,09
Eslovàquia	8.773	6.240	1,41	8.773	6.240	1,41
Txèquia	7.266	6.259	1,16	7.266	6.259	1,16
Andorra	15.000	12.605	1,19	15.000	12.605	1,19

2018	Homes			Dones		
	Salari inicial	Salari mínim local	Ratio (inicial/local)	Salari inicial	Salari mínim local	Ratio (inicial/local)
Espanya	13.143	10.303	1,28	13.143	10.303	1,28
Itàlia	21.154	n/a	n/a	21.154	n/a	n/a
Portugal	10.000	8.120	1,23	10.000	8.120	1,23
Xile	7.130	4.446	1,60	7.130	4.446	1,60
Regne Unit	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
Alemanya	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
Eslovàquia	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
Txèquia	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
Andorra	16.129	12.209	1,32	16.129	12.209	1,32

4.3.1.6. Remuneració mitjana dels consellers

Tant a l'exercici 2019 com al 2018, la retribució percebuda per la totalitat dels membres del Consell d'Administració, en la seva condició de consellers, és idèntica per a cada un d'ells i tot això sense perjudici de la retribució addicional que percebin per la dedicació que es presta a la Societat.

4.3.1.7. Implantació de mesures de desconexió laboral

Actualment Saba no disposa d'una política comú en què es reguli la desconexió laboral dels treballadors, tot i que disposa de diferents iniciatives en determinats països. No es pot obviar que l'activitat principal és la gestió d'aparcaments que presten un servei públic durant 24 hores, els 365 dies de l'any als nostres clients. Ara bé, cal destacar que, amb l'objecte de regular l'organització de la feina, Saba disposa, en aquells països en què es requereix, de calendaris anuals regulats i comunicats a tots els seus treballadors i treballadores en què es fixen els horaris d'entrada/sortida amb les mesures de flexibilitat laboral en cada cas.

4.3.1.8. Treballadors amb discapacitat

Entesos com a treballadors amb discapacitat aquells segons la normativa vigent a cada país, el percentatge de treballadors amb discapacitat de Saba se situa en el 2,3% (1,0% el 2018) sobre la plantilla total de Saba. Correspon a 55 persones el 2019 i 24 persones el 2018.

4.3.2. Organització de la feina

4.3.2.1. Organització del temps de feina

L'organització de la feina a Saba engloba el conjunt d'aspectes que determinen en un sentit ampli la feina que cal realitzar, la forma de realitzar-la i les condicions en què es realitza. Som conscients que una proposta d'organització de la feina ha d'obtenir elements que assegurin aquells aspectes rellevants per al treballador/a, com ara: la conciliació de la vida laboral, familiar i personal; l'entorn de treball, en el sentit d'oferir possibilitats de desenvolupament i promoció interna als/a les treballadors/es; oferir reptes i un entorn de treball que faciliti el desenvolupament, el compartir la presa de decisions a tots els nivells d'acord amb el perfil de responsabilitat de cada treballador/a.

Amb caràcter general, la jornada laboral anual de Saba està marcada pel que estableixen els Convenis Col·lectius d'aplicació o, en absència d'aquests, la legislació vigent en els països respectius. Això no obstant, Saba disposa de diferents iniciatives encaminades a flexibilitzar el temps de feina, d'acord amb les necessitats de les treballadores i treballadors.

Com a conseqüència de la detecció d'aquestes necessitats, Saba ha posat en marxa diverses mesures encaminades a la millora dels descansos durant la jornada, a oferir temps flexible d'entrada i sortida, jornada flexible en determinats moments de l'any, especialment coincidint amb els períodes de vacances de les escoles, disposició de millores pel que fa a permisos retribuïts/no retribuïts i excedències laborals.

Actualment, Saba està en un procés de digitalització, fet que afavorirà una flexibilització del temps de treball amb l'objecte de millorar la conciliació de la vida familiar i laboral del treballador/a.

4.3.2.2. Nombre d'hores d'absentisme

El nombre total d'hores d'absentisme acumulades durant l'exercici 2019 ha estat de 197.820 hores (156.312 hores el 2018).

El càlcul de l'absentisme laboral s'ha realitzat tenint en compte tota aquella absència del lloc de treball en hores que corresponguin a un dia laborable, dins de la jornada legal de treball. Les absències considerades han estat, entre d'altres, les següents: malaltia comú, absències injustificades, visites mèdiques generals i a especialistes i permisos retribuïts.

4.3.2.3. Mesures destinades a facilitar el gaudi de la conciliació

Per a Saba la conciliació de la vida laboral, familiar i personal forma part de l'estratègia per facilitar la consecució de la igualtat efectiva d'homes i dones. A causa de raons històriques, principalment d'àmbit social i econòmic, fins fa poc temps, les dones tenien el paper més destacat en compaginar la vida laboral i familiar/personal. Saba aposta per reequilibrar aquest paper, facilitant la corresponsabilitat d'ambdós gèneres.

Per això, totes les mesures que estableix la companyia són establertes sense distinció de gènere, i predominen les mateixes oportunitats en qualsevol àmbit laboral (retribució, formació, promoció, desenvolupament, prevenció de riscos laborals, etc.). Cal destacar que per a aquells llocs que ho permeten, està instaurada una flexibilitat d'entrada i sortida de la feina; estan previstos permisos individuals per a necessitats familiars, s'ha posat en marxa la iniciativa de facilitar en el calendari laboral que durant els períodes de vacances de les escoles els treballadors i treballadores de Saba puguin realitzar la seva feina en jornada intensiva. En la majoria de les societats de Saba, els divendres de tot l'any es consideren de jornada intensiva, així com durant el període estival. Estem convençuts que aquest tipus d'accions fomenten la conciliació tant de la vida familiar i laboral com de la vida personal. Saba és coneixedora que aquest tipus de mesures afavoreixen el compromís amb la companyia, motivació, així com reducció de l'absentisme, afavorint la salut dels/de les nostres treballadors/es.

D'una altra banda, la transformació digital en què està immersa la companyia comportarà mesures de flexibilització de la jornada laboral que hauran de ser formalitzades a curt-mig termini.

Aquest any s'han definit perfils de mobilitat per a, en un termini de 2/3 anys, dotar tot el personal d'estructura amb els equips adequats que permetin la connexió a distància.

	2019	2018
Nombre total de treballadors que han tingut dret a permisos parentals	49	43
Nombre total de treballadors que s'han acollit a permisos parentals	49	43
Nombre total de treballadors que han tornat a treballar en el període objecte de l'informe després de finalitzar el permís parental	39	34
Nombre total de treballadors que han tornat a treballar en el període objecte de l'informe després de finalitzar el permís parental i que segueien sent treballadors 12	35	32
Ratios de tornada a la feina i de retenció de treballadors que es van acollir al permís parental	79,6%	79,1%

4.3.3. Salut i seguretat

Saba concep la Seguretat i Salut a la feina com un dels seus pilars estratègics i prioritaris, així com un compromís a complir a totes les nostres actuacions, partint del principi fonamental de protegir la integritat de les persones tant pròpies com d'empreses col·laboradores en el desenvolupament de la seva activitat a les instal·lacions de Saba.

L'actuació de Saba no es limita a complir la normativa en matèria de Seguretat i Salut, sinó a superar el mínim d'actuació legal i assolir la màxima eficàcia possible dins del procés de millora continuada.

L'objectiu és garantir condicions de feina segures i saludables en el desenvolupament de les diferents activitats productives a Saba, a través de les activitats de promoció i protecció de la salut i de la identificació dels perills, avaluació i control dels riscos ocupacionals, que contribueixin al benestar físic, mental i social dels col·laboradors/es, amb el fi d'evitar els accidents laborals i malalties laborals.

Compromesos amb la salut i el benestar de les persones de Saba, hem estat desenvolupant un programa anual amb diferents iniciatives, encaminades a afavorir i implementar un model d'empresa saludable, aquest Programa d'Empresa Saludable està implementat a Espanya i Xile, i està en fase de desenvolupament a la resta dels països. A mode de resum, el pla d'accions a Espanya en el futur serà desplegat a tots els països en què opera. Aquest programa contribueix clarament a la promoció de la salut i el benestar entre els treballadors/es de Saba, així com a reduir els índexs d'absentisme. Entre altres, les iniciatives portades a terme són:

- Educació postural
- Promoció hàbits d'alimentació saludable
- Campanyes preventives de Salut: glaucoma
- Campanyes de millora d'hàbits en la salut: prevenció del tabaquisme, exercici físic

Accidents laborals, entesos com aquells accidents que han generat baixa laboral:

	2019			2018		
	Homes	Dones	TOTAL	Homes	Dones	TOTAL
Accidents de treball	25	15	40	15	12	27
Malalties professionals	-	-	-	1	-	-
Índex de freqüència	8,97	12,45	10,02	8,90	13,3	
Índex de gravetat	0,19	0,36	0,24	0,20	0,50	

4.3.4. Relacions Socials

Saba és una empresa compromesa amb el respecte als drets fonamentals, la llibertat sindical, la negociació col·lectiva i la cerca constant de l'acord, així com amb el respecte als representants dels treballadors escollits lliurement a tots els països en què Saba és present.

Amb caràcter general, a Espanya el sistema de relacions laborals estableix diferents tipus de representació laboral a les empreses: la representació sindical a través de Comitès d'Empresa o bé a través de Delegats de Personal. Els convenis Col·lectius recullen diferents canals de comunicació amb els representants, a través de Comissions per tractar diferents i múltiples aspectes d'interès general i específic, tot i que a requeriment d'ambdues parts es realitzen reunions ad hoc amb l'objecte de tractar temes rellevants i necessaris de cada moment.

Pel que fa als mecanismes de consulta i participació dels treballadors/es, a Espanya es realitzen a través de reunions periòdiques, algunes d'elles relatives a la seguretat i salut, tot i que s'acostumen a realitzar reunions diverses amb l'objecte de conèixer l'opinió i sensibilitat dels treballadors/es respecte a les temàtiques que siguin d'interès.

Cal destacar que a Saba el model de relació amb els representants dels treballadors/es, en aquells països en què existeix la figura, s'estructura en una relació basada en la confiança i el contacte continuat, coneixedors que són actors necessaris per a la consecució dels objectius empresarials.

El percentatge del total de treballadors coberts en els acords de negociació col·lectiva desglossats per país és el següent:

	2019	2018
Espanya	100%	100%
Itàlia	100%	100%
Xile	57%	-
Portugal	100%	100%
Regne Unit	-	n/a
Alemanya	-	n/a
Eslovàquia	-	n/a
Txèquia	-	n/a
Andorra	-	n/a

A continuació, es mostra el percentatge de treballadors representats en comitès de salut i seguretat conjunts:

2019				2018			
N. comitès	Plantilla total	Persones acollides	% s/ plantilla total	N. comitès	Plantilla total	Persones acollides	% s/ plantilla total
21	2.409	1.136	47%	16	2.338	1.154	49,4%

4.3.5. Formació

La formació i el desenvolupament personal i professional dels treballadors/es és un dels eixos estratègics fonamentals per a la creació de valor a Saba.

En coherència amb aquest enfocament, Saba ha establert Plans de Formació anuals en què es concreta, planifica i prioritza l'activitat formativa a realitzar a cada exercici per respondre a les necessitats de capacitació, integració i desenvolupament professional i personal dels treballadors.

Aquestes necessitats s'estableixen tenint en compte tant els projectes empresarials que afecten col·lectivament els diferents grups funcionals i organitzatius, com les accions individuals de millora i desenvolupament professional que s'estableixen anualment en el procés d'avaluació de tots els treballadors/es. Aquesta és una eina molt valuosa per a Saba, ja que assegura i facilita la implementació de l'estratègia de la Companyia amb més eficàcia.

Saba necessita una organització flexible, basada en el coneixement i amb persones capaces de treballar en un entorn altament canviant i competitiu. És en aquest context de transformació, on desenvolupar les competències, els coneixements i habilitats necessàries es fa imprescindible, i es converteix en un dels elements que contribueix a garantir l'èxit de la nostra Companyia.

La Política de formació persegueix els següents objectius fonamentals:

- Facilitar la identificació i la integració a la nostra cultura, els nostres valors i els nostres objectius corporatius.
- Garantir l'adquisició i el desenvolupament dels coneixements, competències professionals i les habilitats necessàries, amb el fi de gestionar eficaçment els reptes que cada lloc de treball comporta i proporcionar a cada treballador una major satisfacció en la realització de la seva feina.
- Optimitzar les formes de treballar, col·laboració i de relació entre les diferents àrees de l'empresa.
- Identificar i desenvolupar el potencial personal i professional amb el fi de contribuir a la millora de resultats de la nostra Companyia.
- Orientació a l'excel·lència: buscant sempre la millora continuada.
- Promoure la promoció i la mobilitat interna.

Anticipació i adaptació a les necessitats de l'entorn, com un clar avantatge competitiu de Saba al mercat.

En la taula següent es detallen les hores de formació per categoria professional:

2019				2018			
Càrrecs directius	Càrrecs intermedis	Resta de plantilla	TOTAL	Càrrecs directius	Càrrecs intermedis	Resta de plantilla	TOTAL
660	1.644	25.668	27.972	1.155	1.359	22.239	24.753

Anualment, a Espanya, Itàlia, Portugal i Xile es realitza l'avaluació d'aptituds als treballadors que inclou una proposta de pla de desenvolupament/formació a realitzar segons els seus resultats.

4.3.6. Accessibilitat

Saba a través de les seves diferents polítiques garanteix l'accés de les persones discapacitades a les seves instal·lacions. És política de l'empresa implementar accions per assegurar que tant els clients com els treballadors/es poden accedir als centres i oficines d'acord amb aquesta premissa.

D'aquesta manera, s'escometen accions perquè els clients accedeixin als nostres aparcaments i disposin de places de vehicles accessibles a les seves necessitats, places que estan sempre ubicades en el punt més proper als accessos de vianants amb ascensor. El nombre de places per a persones amb mobilitat reduïda respecta la legislació vigent.

Alhora, es van realitzant adequacions en els aparcaments, de manera que tots ells disposin d'accés amb elevadors a superfície per tal que les persones amb mobilitat reduïda puguin accedir als seus vehicles un cop estacionats. D'aquesta manera a Espanya, la majoria dels aparcaments disposen d'elevadors a superfície, la taxa dels quals se situa al voltant del 90%.

Altres adequacions que es porten a terme per facilitar l'accessibilitat són les adequacions als WC per als clients. Totes les noves instal·lacions incorporen els serveis de WC adaptats per a persones amb mobilitat reduïda i a mesura que es van realitzant adequacions en els aparcaments amb més antiguitat, es van incorporant aquestes mesures.

4.3.7. Igualtat

Saba és un grup compromès a fomentar la igualtat d'oportunitats i la diversitat, i promou un entorn en què s'afavoreixi la inclusió, la transparència, i la no discriminació per raons de gènere, raça, religió i/o creences, color, nacionalitat, edat, orientació sexual, discapacitat, embaràs o representació sindical.

En base a aquest compromís, Saba ha articulat un conjunt ordenat de mesures, que tendeixen a assolir la igualtat de tractament i d'oportunitats entre homes i dones i a eliminar la discriminació per raó de sexe a Saba.

Els valors de Saba es basen en el respecte i la valoració de la diversitat de talents, convençuts que la suma de singularitats afavoreix la creació d'un espai de treball més satisfactori, flexible i innovador, facilitant la consecució dels objectius de Saba.

En aquest sentit, Saba disposa de diverses polítiques i directrius estandarditzades i compartides amb tota l'organització que assegurin la igualtat d'oportunitats. Aquestes polítiques i directrius abracen els criteris de selecció i promoció professional, la formació del personal, la prevenció de riscos i salut laboral, l'àmbit de retribució i les relacions laborals.

A Espanya, Saba compta amb un Pla d'Igualtat per a les empreses Saba Infraestructuras i Saba Aparcamientos.

Aquest Pla d'Igualtat contempla un conjunt ordenat de mesures amb l'objectiu d'assolir a Saba una gestió dels treballadors/es que garanteixi la igualtat de tractament i d'oportunitats entre les dones i homes que formen part de l'empres i, a la vegada, detectar qualsevol situació de discriminació per raó de sexe que pogués existir. Cal destacar també que Saba disposa d'un Protocol de Prevenció i Actuació davant del Assetjament Laboral i/o sexual que té com a primer objectiu assegurar el respecte de la igualtat i la no discriminació.

En el Regne Unit, Saba disposa d'una política d'igualtat i procediments que assegurin la igualtat d'oportunitats i la no discriminació.

A la resta dels països en què Saba és present, Saba està elaborant plans d'igualtat, així com protocols de prevenció i actuació, control de l'assetjament laboral i/o sexual. En tots ells, el compromís amb la igualtat d'oportunitats es regeix per principis comuns als implantats a Espanya.

Protocol assetjament sexual:

Totes les dones i homes de Saba tenen dret que es respecti la seva dignitat i de la mateixa manera tenen l'obligació de tractar a les persones amb què es relacionen per motius laborals amb respecte (clients, proveïdors, col·laboradors externs, etc.).

D'acord amb aquests principis, Saba declara que qualsevol tipus d'assetjament laboral, sexual, psicològic (moral o mobbing) i per raó de sexe no seran permesos ni tolerats sota cap circumstància, no seran ignorats i seran sancionats amb contundència.

Per aconseguir aquest propòsit, Saba sol·licita que cada una de les persones de l'organització, i especialment aquelles amb autoritat sobre altres, assumeixin les seves responsabilitats:

- Evitant aquelles accions, comportaments o actituds de naturalesa sexual, amb connotacions sexuals, o que es fan per raó del sexe d'una persona, que són o puguin ser ofensives, humiliants, degradants, molestes, hostils o intimidatòries per a algú.
- Actuant de forma adequada i responsable davant d'aquests comportaments o situacions, d'acord amb les orientacions que estableix aquesta declaració de principis: no ignorant-los, no tolerant-los, no deixant que es repeteixin o s'agreugin, posant-los en coneixement i demanant ajuda a les persones adequades.

Saba es compromet a:

- Difondre una normativa i facilitar oportunitats d'informació per a tots els seus membres i, en especial, a l'equip directiu per contribuir a crear una major consciència sobre aquest tema i el coneixement dels drets, obligacions i responsabilitats de cada persona.
- Donar recolzament i assistència específica a les persones que puguin estar patint aquestes situacions, i constituir un equip gestor amb la formació i aptituds necessàries per a aquesta funció.
- Articular i donar a conèixer les diferents vies de resolució d'aquestes situacions dins de l'empresa.
- Garantir que totes les queixes i denúncies es tractaran rigorosament i es trametran de forma justa, ràpida i confidencial.
- Garantir que no s'admetran represàlies cap a la persona assetjada que presenti queixa o denúncia interna o cap a les persones que participin d'alguna manera en el procés de resolució.
- Actuar amb contundència davant dels falsos testimonis a les denúncies (intencionats).

Amb l'objecte de prevenir i estandarditzar l'actuació en aquests casos, Saba ha posat a disposició de totes les treballadores/rs a Espanya, un Protocol de Prevenció i Actuació davant de l'assetjament laboral i/o Sexual. Aquest protocol ha estat difós convenientment entre els treballadors/es i està a disposició a la Intranet.

5. Informació sobre el respecte dels drets humans

Per a l'anàlisi de l'àmbit dels drets humans Saba ha pres com a referència el que disposen els Principis Rectors sobre Empreses i Drets Humans de Nacions Unides i les Línies Directrius de l'OCDE per a Empreses Multinacionals en el seu capítol V. Pel que fa a l'àmbit dels drets laborals, que avalua la informació relativa als compromisos amb relació als drets laborals bàsics i en qüestió de qualitat a la feina, Saba ha pres com a referència les principals convencions de l'Organització Internacional del Treball, així com les exigències legals del sistema de dret del treball espanyol i la resta d'estàndards laborals internacionals.

El respecte dels drets humans és una de les principals obligacions que Saba assumeix en el desenvolupament de les seves operacions i actuacions en general. Per garantir aquest respecte Saba ha desenvolupat procediments, i compta amb compromisos amb el fi d'evitar, prevenir i mitigar els efectes negatius que les seves operacions/accions puguin tenir en els drets de les persones.

Saba a través dels seus Valors Corporatius ha definit la seva filosofia i principis fonamentals pels quals es regeixen el comportament intern de la companyia, a l'igual que la nostra relació amb proveïdors, clients i accionistes. Aquests valors han estat comunicats a tots els treballadors i treballadores, així com es canalitza la reflexió al voltant del significat d'aquests i la forma de fer-los realitat en el dia a dia de la Companyia. Els valors són: Compromís, Col·laboració, Confiança en les persones, Innovació, Millora Continuada, Servei al Client, Proactivitat i Orientació a Resultats.

Adicionalment, Saba compta amb un Codi Ètic que estableix l'esquema ètic de referència que ha de regir el comportament de Saba i dels seus treballadors i treballadores, aquest Codi Ètic està disponible a la pàgina web <http://saba.eu/es/informacion-corporativa/codigo-etico>

Saba promou que les empreses filials i participades per Saba Infraestructuras S.A., es regeixin per patrons de conducta i valors anàlegs als establerts en el Codi Ètic, tot això, sense perjudici de les adequacions que puguin realitzar d'aquest amb el fi de respectar la legislació específica pròpia de cada un dels països en què s'ubiquen aquestes empreses.

El Codi Ètic ha estat aprovat pels òrgans d'administració de les diferents empreses Saba i s'ha compartit amb els representants sindicals dels diferents Comitès d'Empresa existents, i ha estat lliurat a tots els treballadors de Saba a Espanya, Portugal, Itàlia i Xile, per al seu coneixement, Codi Ètic que té caràcter vinculant per a totes les treballadores i treballadors. El comportament de tots els treballadors ha de ser absolutament respectuós amb les disposicions legals vigents en qualsevol part del món en què Saba desplegui la seva activitat.

Tal com s'estableix en el Codi Ètic, en el seu article 5, Saba assumeix el compromís d'actuar en tot moment d'acord amb la legislació vigent i amb respecte cap als drets humans i les llibertats de les persones.

De forma específica, pel que fa al respecte dels drets humans, en el seu article 6, el Codi Ètic estableix que Saba no accepta cap comportament en el tracte amb consumidors o terceres persones que pugui interpretar-se com una discriminació per motiu de raça, ètnia, gènere, religió, orientació sexual, afiliació sindical, idees polítiques, conviccions, origen social, situació familiar o discapacitat.

De forma addicional, en l'article 5, amb relació als drets dels treballadors, s'estableix que a les relacions laborals a Saba no es tolera l'abús d'autoritat o qualsevol comportament que pugui significar una intimidació o una ofensa a una altra persona. En aquest sentit, s'han posat en marxa diferents protocols amb l'objecte d'assegurar la correcta aplicació del compromís de respecte dels drets dels treballadors i treballadores, buscant la prevenció o l'evitació de causar un dany i, per últim, perquè en aquells casos en què el dany s'hagués produït, donar accés a la víctima a la possibilitat de remei. Els protocols disponibles són: Protocol de Prevenció i Actuació davant de l'Assetjament Laboral i/o Sexual. Aquest protocol està a disposició de tots els treballadors i treballadores a la intranet, per a la seva consulta i activació en cas que fos necessari.

A més de garantir la igualtat d'oportunitats i la no discriminació entre les seves treballadores i treballadors, tant en el tracte directe com en les comunicacions, cal prestar especial atenció al llenguatge escrit i visual, que ha de ser respectuós, equilibrat i inclusiu.

No s'han detectat riscos rellevants amb relació als drets humans. No hi ha hagut denúncies de violacions dels drets humans a Saba ni el 2018 ni el 2019. En cas que això ocorregués, es tractarien a través dels canals establerts. Totes les conductes sensibles en l'activitat de negoci que poguessin derivar en risc d'exposició penal queden recollides dins del model de gestió de riscos de Saba en el risc penal.

6. Informació relativa a la lluita contra la corrupció i el suborn

6.1. Principals polítiques

El Codi Ètic de Saba estableix els pilars bàsics amb relació a la lluita contra la corrupció i el suborn.

En aquest sentit, l'article 9 del Codi Ètic, regula com han de ser les relacions de Saba amb les Administracions públiques, i es prohibeix qualsevol conducta orientada a obtenir favors il·lícits de l'Administració o que pugui induir a la falta de rectitud i transparència a les decisions de l'Administració.

Aquest mateix article regula que els treballadors de Saba no podran oferir o lliurar regals o retribució de qualsevol altra classe a una autoritat, funcionari públic o persona que participi en l'exercici de la funció pública.

De la mateixa manera, es regula que els treballadors de Saba no podran influir en un funcionari públic o autoritat, prevalent-se de qualsevol situació derivada de la seva relació personal amb aquest o amb un altre funcionari públic o autoritat, per aconseguir una resolució favorable per als treballadors de Saba o per a un tercer.

Així mateix, el Codi Ètic preveu que els treballadors de Saba no podran prometre, oferir o concedir a directius, administradors, treballadors o col·laboradors d'una tercera entitat un benefici o avantatge de qualsevol naturalesa no justificada per afavorir als treballadors de Saba o a un tercer per davant d'altres. Igualment, els treballadors de Saba, o mitjançant persona interposada per ells, no podran rebre, sol·licitar o acceptar un benefici o avantatge de qualsevol naturalesa no justificat amb el fi d'afavorir en perjudici de tercers a la persona i/o l'entitat, a la qual pertanyi, que li atorga o espera el benefici o avantatge.

Tot i que Saba no és un subjecte obligat per la Llei de prevenció del blanqueig de capitals, el seu Codi Ètic també regula, en el seu article 18, que no es podran adquirir, posseir, utilitzar, convertir o transmetre béns, sabent que aquests tenen el seu origen en una activitat delictiva, comesa pel mateix treballador o per tercera persona. Així mateix, no es podrà realitzar cap altre acte per ocultar o encobrir el seu origen il·lícit o per ajudar a la persona que hagi participat en la infracció o infraccions a eludir les conseqüències legals dels seus actes.

En el desenvolupament dels principis del Codi Ètic, Saba ha aprovat la Normativa de prevenció de la corrupció i de relacions i atencions amb l'Administració pública i amb tercers amb el fi de fixar els criteris que les empreses que componen Saba han de complir en el tracte amb l'Administració Pública i els funcionaris i autoritats tant nacionals com estrangeres, així com en les seves relacions amb altres empreses. La citada normativa té com a objectius principals:

- Establir principis d'actuació per als treballadors en el seu tracte amb Autoritats Públiques i empreses privades.
- Protegir el procés de lliure competència i concurrència en tots aquells concursos públics als que les empreses de Saba puguin presentar-se.
- Protegir la lliure competència i concurrència en l'adquisició i/o lliurament de béns i/o serveis.
- Fixar la Tolerància Zero amb la Corrupció tant a les relacions amb l'Administració com a les relacions de negocis privats.

Tant el Codi Ètic com la normativa de prevenció de la corrupció i de relacions i atencions amb l'administració i amb tercers és d'aplicació a tots els treballadors d'empreses d'Espanya, Itàlia, Portugal i Xile, en què Saba tingui majoria o exerceixi el control, tot això sense perjudici de les adequacions que puguin realitzar-se en la normativa amb el fi de respectar la legislació específica pròpia de cada un dels països en què s'ubiquen aquestes empreses.

En el cas específic dels països de recent incorporació (Regne Unit, Alemanya, Eslovàquia i República Txeca), el Codi Ètic es troba en curs d'aprovació dels respectius òrgans de govern.

6.2. Principals riscos

Totes les conductes sensibles en l'activitat de negoci que poguessin derivar en risc d'exposició penal (blanqueig de capitals, suborn, tràfic d'influències, etc.) queden així mateix recollides dins del model de gestió de riscos de Saba, fet que reforça el sistema de control establert a Saba en favor de la prevenció de la comissió d'eventuals delictes penals.

En el cas d'Espanya, el model de prevenció de riscos penals s'articula a través de:

A) Manual de prevenció de delictes

Manual de Prevenció de Delictes que va ser aprovat **pel Consell d'Administració de Saba Infraestructuras, S.A.** amb data 29 de març de 2017 i actualitzat el 15 de març de 2019.

Els objectius fonamentals del Model de prevenció de Saba plasmats en el mencionat Manual són els següents:

- Establir un sistema de prevenció i control adreçat a reduir el risc de comissió de delictes.
- Deixar constància expressa i pública de la condemna ferma de Saba a qualsevol tipus de comportament il·legal, i/o contrari als principis ètics que es configuren amb valors clau de Saba.
- Establir mesures de control adequades que permetin a Saba prevenir la comissió de delictes.
- Supervisar els controls implantats amb el fi de verificar-ne la suficiència.
- Actualització periòdica del Model, ja sigui per canvis organitzatius dins de Saba o, com a conseqüència de modificacions en la legislació vigent.
- Sensibilitzar l'òrgan de govern, a tots els directius i treballadors de Saba de la importància del compliment del Model de Prevenció de Riscos Penals i dels principis ètics continguts en el Codi Ètic de Saba.
- Facilitar la formació adequada per donar a conèixer el Model de Prevenció.

B) Estructura de control del Model de prevenció de delictes

Els pilars de l'estructura de control del Model de Prevenció de delictes de Saba són:

- (i) el **Consell d'Administració**, com a màxim òrgan de decisió, i
- (ii) el **Comitè Ètic**, com a òrgan responsable de vigilar el funcionament, l'eficàcia i el compliment del Model per a la prevenció de la comissió de

delictes, de promoure una cultura preventiva basada en el principi de “rebuig absolut” cap a la comissió d’actes il·lícits i de verificar periòdicament el Model de Prevenció.

El Comitè Ètic està compost pels següents membres:

- Direcció de Persones i Organització (Presidència)
- Direcció de Comunicació i RI
- Responsable de Riscs (CRO)
- Direcció de Secretaria General i Assessoria Jurídica (Secretaria)

El Comitè Ètic celebra reunions periòdiques. El 2019 s’han celebrat cinc reunions ordinàries. El 2018 es van celebrar 4 reunions ordinàries i 1 extraordinària amb el fi d’analitzar una denúncia rebuda, tal i com es comenta més endavant amb relació al Canal de denúncia.

El Comitè Ètic informa de forma anual al Consell d’Administració de Saba Infraestructuras, S.A. al voltant de l’activitat realitzada durant l’any, entre altres: de les activitats de revisió del Model i/o les infraccions del Model que es posin de manifest en la realització de les revisions periòdiques d’aquest.

- (iii) Per reforçar l’eficiència del control, Saba compta també amb una **Comissió de Prevenció de Riscs Penals** que recolza el Comitè Ètic i amb uns responsables de control de les diferents àrees de la companyia.
- (iv) Cal destacar també la realització de la feina realitzada pel Responsable de Riscs de Saba (CRO) i l’Auditoria interna per a la prevenció, entre altres, de la comissió de potencials delictes penals.
- (v) Per últim, assenyalar que l’àrea d’Organització, a través del desenvolupament del Sistema integrat de Gestió, assegura la correcta implantació dels processos de Saba.

C) Canal Ètic:

Saba compta també amb un **Canal Ètic** a través del qual es poden comunicar indicis o sospites de comportament contrari a la legalitat i/o una infracció del Codi Ètic.

Al llarg de l'exercici 2019 no s'han rebut denúncies en el canal de denúncies de Saba. El 2018 es va rebre una única denúncia.

D) Formació

En la fase d'elaboració del Model de prevenció de delictes es van mantenir reunions amb cada un dels membres del comitè de direcció amb la finalitat de detectar els potencials riscos derivats del seu àmbit d'actuació, processos i controls existents.

Des de la implantació del Model de prevenció de delictes s'han realitzat sessions formatives adreçades a les persones designades com a Responsables dels Controls (persones designades per cada àrea de la companyia que col·laboren amb la Comissió de Prevenció de delictes per comprovar l'eficàcia dels controls existents en la companyia).

En concret, el 2019 es van realitzar 11 sessions formatives presencials (10 el 2018), a les quals van assistir 30 persones (27 el 2018).

A més, Saba disposa d'una plataforma *e-learning* accessible per a tots els treballadors d'Espanya a través de la qual es realitza formació sobre els principis bàsics del Codi Ètic.

E) ASCOM (Associació Espanyola de Compliance).

Saba es va incorporar com a soci d'ASCOM en l'exercici 2018 i des de llavors els membres de la Comissió de prevenció de riscos penals han participat en sessions formatives que els mantenen actualitzats. ASCOM és una societat professional sense ànim de lucre que es va constituir en resposta a la necessitat de crear un espai comú per als professionals de Compliance a Espanya.

Igualment, Portugal, Xile i Itàlia (aquest últim, a través de “Modello di organizzazione” previst pel D.Lgs. 231/2001) disposen d’un model de prevenció adaptat en base als possibles delictes imputables a cada una de les jurisdiccions i controls existents a cada país, així com dels seus propis canals de denúncia. Addicionalment, existeixen comitès ètics locals que també es reuneixen periòdicament i que reporten al Comitè Ètic d’Espanya.

En el cas del Regne Unit, disposa d’un canal específic per a la comunicació de les corresponents denúncies que es puguin produir.

6.3. Aportacions a fundacions i entitats sense ànim de lucre

D’acord amb el que estableix l’apartat 24 del Codi Ètic no està permès realitzar donacions, directes o indirectes a partits polítics o organitzacions vinculades amb ells, com ara les fundacions dels partits.

Les actuacions de les empreses en matèria de col·laboració engloben sempre projectes vinculats al territori en què està present Saba. S’estudien i escullen, principalment, accions relacionades amb el medi ambient, el recolzament a col·lectius desfavorits i la mobilitat urbana. Així mateix, es valora la participació en projectes d’àmbit cultural i social arrelats en l’entorn on opera la companyia, en la línia d’enfortir el compromís de l’empresa per contribuir al progrés i creixement de les ciutats amb presència de les empreses Saba.

En el marc d’aquest tipus de projectes és possible qualsevol tipus de col·laboració amb ONG i Administracions Públiques, sempre que les quantitats o ajudes aportades s’hagin concedit de manera transparent i sense buscar afectar la imparcialitat d’un funcionari públic.

Durant l’exercici 2019, Saba ha signat convenis de col·laboració amb fundacions i associacions sense ànim de lucre segons els criteris anteriorment indicats per import de 86 milers d’euros.

7. Informació sobre la societat

7.1. Política de Saba

La política de Saba integra el compromís, la responsabilitat i la participació activa amb la societat i el territori com una part imprescindible de la filosofia de gestió i desenvolupament de la companyia.

El conjunt de l'organització participa i col·labora, en la mesura que és possible, en la implementació de la cultura de Responsabilitat Social Corporativa (RSC) establerta. La forma de treballar de Saba és un projecte compartit de compromís traduït en servei al client, implicació i responsabilitat amb els territoris en què opera i ser part activa en el progrés de les ciutats. Tot això, juntament amb la identitat de marca, els aspectes socials i ètics, conformen els elements diferenciadors de Saba. La integració i consolidació de la RSC en el negoci permet a Saba enfortir la transparència i la correcta gestió dels grups d'interès. De fet, la fulla de ruta que marca l'estratègia de sostenibilitat està alineada amb els GRI *standards*.

Per a Saba, la creació de valor per a la societat i el medi ambient és una prioritat. Per aquest motiu, s'esforça per mantenir una estratègia de sostenibilitat sòlida i gestionar de forma idònia els aspectes de major rellevància de caràcter econòmic, ambiental i social. Durant l'exercici 2019, la companyia ha reiterat el seu recolzament a projectes com el Pacte Global de les Nacions Unides (UN Global Compact), la major iniciativa voluntària en matèria de responsabilitat social corporativa del món, que compta amb més de 13.000 entitats a 170 països.

Precisament, d'aquest Pacte es desprèn l'Agenda 2030, que desgrana els objectius de la comunitat internacional en el període 2016-2030 per erradicar la pobresa i afavorir un desenvolupament sostenible i igualitari. Saba desenvolupa la seva activitat en el marc dels Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) de les Nacions Unides, per maximitzar l'impacte positiu i minimitzar el negatiu. Un any més, la companyia treballa per fer d'aquests principis part de l'estratègia, la cultura i les accions quotidianes del negoci, així com per involucrar-se en projectes cooperatius que contribueixen als objectius més amplis de desenvolupament.

Per la pròpia naturalesa del negoci, l'activitat de Saba es desenvolupa tenint en compte especialment els objectius que concerneixen a l'acció pel clima, en la línia de les accions per combatre el canvi climàtic i els seus efectes; les ciutats i comunitats sostenibles, amb el desenvolupament de solucions en l'àmbit de la mobilitat urbana; i la innovació, millora i tecnologia de les infraestructures.

Tot i això, per tenir una visió integral de futur i continuar amb el model d'empresa sostenible que aspira a ser, és necessari tenir en compte també la resta d'objectius. La salut i el benestar dels treballadors, clients i col·laboradors, enfortint la prevenció de riscos laborals i la instal·lació de recursos como ara desfibril·ladors; contribuir amb els col·lectius més desfavorits és l'aposta de Saba per a la fi de la pobresa. D'altra banda, la pauta d'un Pla d'Igualtat per aconseguir la paritat de gènere; involucrar-se en la societat oferint feina digna, apostant pels contractes fixes per fomentar el creixement econòmic; i aliances de referència amb el fi d'assolir els fins proposats, com associar-se a l'Associació Espanyola de Compliance (ASCOM). En definitiva, la innovació social i el desenvolupament formen part de l'ADN de Saba, de forma que el compliment dels ODS és la millor forma que la Companyia sigui realment socialment responsable.

7.2. Principals riscos

El mapa de riscos de Saba incorpora el risc de sostenibilitat com l'impacte mediambiental i social de les activitats desenvolupades i l'operativa dels negocis de Saba, seguint per tant el model de Gestió de Riscos de Saba (veure 2.1).

7.3. Gestió i acompliment de la societat

7.3.1. Compromisos de l'empresa amb el desenvolupament sostenible

És un fet que les ciutats i la societat evolucionen constantment i amb ells ho fa Saba. Saba està immersa permanentment en un procés de revisió, reformulació i desenvolupament per adaptar-se a les necessitats dels clients i dels ciutadans, sempre orientada a la qualitat de servei i a la vinculació amb els territoris en què opera.

Des del seu naixement, l'estil de Saba sempre s'ha mantingut amb el compromís de ser partícip de l'evolució de les ciutats i contribuir a la sostenibilitat i a la responsabilitat empresarial. En aquest eix d'actuació, la companyia col·labora amb projectes de responsabilitat social corporativa que actuen en els països en què té actius. A més del recolzament a projectes d'àmbit cultural i social, Saba contribueix amb els col·lectius més desfavorits i amb les organitzacions que operen per millorar la convivència a les ciutats.

Juntament amb les concessions públiques i la col·laboració pública-privada, la vinculació amb els territoris en què opera constitueix un dels pilars bàsics que regeixen les polítiques de Saba. Una correcta relació de Saba amb el seu entorn permet establir un diàleg adequat amb els grups d'interès amb què coopera (Administracions, institucions i persones) per captar les seves necessitats i implantar fórmules de progrés, gràcies a un equip humà altament compromès. Aquesta unió queda reflectida en la presència de la companyia en associacions sectorials i empresarials, i també de l'àmbit de l'educació i l'estudi, a través de les quals es treballa pel futur del territori, així com en la participació de Saba en diferents accions de patrocini amb l'objectiu

de refermar els vincles amb l'entorn i els grups d'interès, sempre en projectes i activitats que reforcin el posicionament públic de Saba.

Durant l'exercici 2019, Saba va aportar 215 mil € a accions de patrocini i quotes d'associacions segons els criteris anteriorment descrits.

Accionistes:

Saba compta amb l'Oficina de l'Accionista que disposa d'una sèrie d'eines que permeten, a més de mantenir el contacte regular, dotar d'informació rellevant de Saba, especialment en aquells aspectes com activitats, resultats o novetats que puguin ser del seu interès. Amb una gestió clarament orientada a la qualitat de servei, l'Oficina de l'Accionista va donar resposta el 2019 a 295 consultes (610 consultes el 2018), majoritàriament adreçades a facilitar dades fiscals per a la declaració de l'IRPF.

Clients/Consumidors:

Des de febrer de 2018 Saba està present a les xarxes socials (Twitter, Facebook i WhatsApp) a Espanya, aportant un nou canal d'atenció al client que reverteix en una millora del servei ofert a un dels seus principals públics d'interès. Aquest servei s'ha consolidat durant el 2019, i s'ha convertit en una de les formes d'interactuar amb Saba millor valorades per part dels clients. Durant el 2019, es van rebre uns 19.000 requeriments via xarxes socials, destacant el WhatsApp com el canal preferit. S'estima que més del 80% d'aquestes interaccions corresponen a sol·licituds relacionades amb les nostres instal·lacions, productes i serveis. En el cas específic del Regne Unit, Saba és present a Twitter per oferir serveis al client, principalment.

A més, Saba realitza anualment l'Enquesta de Satisfacció de Clients i un estudi de "*Mystery Shopping*" amb l'objectiu d'avaluar i realitzar el seguiment de la satisfacció del client respecte dels serveis prestats en els aparcaments, planificant accions de millora per incrementar aquesta satisfacció. Els aparcaments avaluats normalment són els mateixos cada any per així poder comparar dades històriques, i es garanteix la representació de totes les zones de la xarxa d'aparcaments. En cas que s'incorporin aparcaments d'una dimensió rellevant se'n valora la integració en l'estudi.

L'Enquesta de Satisfacció de Clients es realitza des del 2005 analitzant el grau de satisfacció dels clients, amb el fi de conèixer la percepció real dels clients sobre els serveis prestats i de saber sobre quines variables cal actuar per millorar-la. Per això, es realitzen enquestes presencials a clients reals (rotació i abonats), en una mostra d'aparcaments.

El “*Mystery Shopping*” es realitza des del 2006 i reflecteix els resultats obtinguts després d’una avaluació dels diferents paràmetres relacionats amb la qualitat de servei (imatge i serveis, instal·lacions i atenció al client), on equips de clients ficticis actuen com a clients normals en els aparcaments. Permet mesurar el funcionament dels processos establerts i la qualitat de servei oferta al client, a través d’una avaluació real i objectiva, amb el fi d’establir línies d’actuació per a la seva millora. Cal destacar el mòdul específic de *Mystery* per a Atenció al Client Espanya, que analitza la qualitat del servei prestat a través dels diferents canals disponibles (intèrfon, correu electrònic, telèfon 902, xarxes socials).

Des de 2017, tant l’enquesta de satisfacció de clients com el “*Mystery Shopping*” s’han realitzat a Espanya, Itàlia, Portugal i Xile seguint un model de qüestionari i metodologia estandarditzats per a Saba. En el Regne Unit anualment es porten a terme estudis de “*Mystery Shopping*” en els pàrquings principals amb l’objectiu de mesurar l’experiència del client i prevenir el frau. A partir del 2020 està previst incloure una mostra d’aparcaments en el Regne Unit, Alemanya, Eslovàquia i la República Txeca dins del model de qüestionari i metodologia de Saba.

A continuació, es presenten els resultats obtinguts corresponents al “*Mystery Shopping*” realitzat:

	2019	2018
Espanya	89%	91%
Itàlia	85%	83%
Xile	80%	72%
Portugal	84%	83%

La següent taula mostra el grau de satisfacció dels clients segons les enquestes presencials realitzades:

	2019	2018
Espanya	7,9	7,7
Itàlia	8,0	7,8
Xile	7,5	7,4
Portugal	8,3	7,7

Saba s’esforça per ser una companyia de referència en àrees com l’eficiència, la innovació tecnològica i la proactivitat comercial. En aquest sentit, el nostre Centre d’Atenció i Control (CAC) respon de forma transversal a aquest posicionament de la companyia. El CAC ha comportat millorar el nivell de l’atenció al client, actuant no només com a centre de gestió en remot, sinó com un veritable *Contact Center* amb vocació comercial i que permet a Saba augmentar la qualitat del servei als seus clients.

El 2019 el Centre d'Atenció i Control (CAC) de Saba ha continuat consolidant el seu rol de referència més enllà de la gestió remota dels aparcaments, en la cerca permanent de la qualitat de servei. En aquest sentit, 2019 ha suposat la consolidació de la internacionalització del CAC iniciada el 2017, i desenvolupada el 2018, amb 199 aparcaments connectats d'Espanya, Itàlia i Portugal, respecte dels 159 aparcaments connectats el 2018.

Saba va rebre 158.517 sol·licituds relacionades amb l'activitat comercial i d'Atenció al Client a través dels seus diferents canals de comunicació, a Espanya, Itàlia, Portugal, Xile i Regne Unit. Addicionalment, el CAC va atendre 1.669.078 trucades d'interfon des dels aparcaments d'Espanya, Itàlia i Portugal, el que representa una mitjana d'unes 4.500 trucades diàries, i va solucionar tot tipus d'incidències operant en remot, set dies a la setmana, 365 dies a l'any. Així mateix, el CAC va atendre 72.306 sol·licituds relatives a productes via correu electrònic a Espanya.

Mesures per a la salut i seguretat dels consumidors

Saba analitza les necessitats i expectatives dels Grups d'Interès en què s'inclouen mesures en matèria de Seguretat i Salut, medi Ambient, Eficiència Energètica, etc., i procedeix a implantar aquelles amb major impacte. Així, per exemple, i a petició d'un dels grups d'interès comentats, es va procedir a dotar d'unitats desfibril·ladores externes semiautomàtiques (DESA) a determinats aparcaments. La desfibril·lació precoç és un component fonamental en el tractament d'una parada cardíaca sobtada. Es tracta d'equips homologats per ser usats segons la legislació vigent, que són capaços d'analitzar el ritme cardíac de la persona, així com determinar quan és necessari procedir a la desfibril·lació i administrar la descàrrega en el nivell d'intensitat necessari per restaurar el ritme cardíac normal a un pacient que acaba de patir un atac cardíac. En els espais càrdio-protegits de Saba es pot assistir a una persona que ha patit una aturada cardíaca de forma autònoma i donar avis als serveis d'auxili. Així mateix, els treballadors de Saba han rebut la formació necessària per usar aquests desfibril·ladors amb totes les garanties de seguretat. Addicionalment, els nostres equips estan sotmesos a inspeccions tècniques periòdiques que garanteixen que totes les instal·lacions ofereixin una òptima seguretat als seus usuaris.

Addicionalment, al llarg de l'any es porten a terme avaluacions dels requisits per complir que s'emmarquen en el procés d'obtenció de les certificacions de què Saba disposa i que són ISO9001:2015; ISO 14001:2015, OHSAS 18001:2007 i ISO50001:2011.

Subcontractació i proveïdors:

L'activitat de compres de Saba es regula a través del Model de Compres de Saba amb abast a Espanya, Itàlia, Portugal i Xile. Aquest model estableix la necessitat de definir els criteris d'adjudicació de forma prèvia i inclou criteris tècnics, econòmics, jurídics, mediambientals i de prevenció de riscos laborals i seguretat laboral.

Adicionalment, el Model de Compres identifica el procés transversal Homologar i Avaluar Proveïdors pel qual se sol·licita i valida informació de proveïdors i s'hi incorpora informació sobre qüestions ambientals i de seguretat i salut laboral. En particular, se sol·licita informació relacionada amb les certificacions ISO 14001 i OSHAS.

Pel que fa a supervisions i auditories dels processos de compres, el Model de Compres regula la participació de l'àrea de compres en aquests i de control de gestió, així com les aprovacions requerides. El resultat és reportat a efectes del seu seguiment en els Comitès corresponents. Per últim, els processos de supervisió i auditories realitzats per l'Àrea d'Auditoria Interna incorporen el Procés de Compres de Saba dins del seu abast.

Saba treballa amb empreses proveïdores que afavoreixen la integració social de persones amb discapacitat, amb risc d'exclusió social, etc.

7.3.2. Informació fiscal

Els beneficis obtinguts per país en el consolidat de Saba, sota normativa IFRS, tal com s'indica a les Notes a la memòria dels Comptes Anuals són:

Imports en milers d'euros

	2019	2018
Espanya	7.559	8.745
Portugal	3.105	2.381
Itàlia	2.640	(1.423)
Txèquia	1.340	-
Eslovàquia	215	-
Andorra	167	149
Alemanya	(29)	-
Xile	(1.300)	(630)
Regne Unit	(3.731)	(1.167)
	9.965	8.055

Saba ha pagat 6.833 milers d'euros (657 milers d'euros el 2018) com a impost de beneficis.

Saba ha rebut 370 milers d'euros en subvencions públiques.

Metodologia d'aquest informe

Continguts de la Llei 11/2018 INF	Pàgines	Criteri de Reporting
Marc de Reporting utilitzat	4	GRI 102-54
Model de Negoci		
- Descripció del model de negoci	4	GRI 102-2
- Mercats servits	4	GRI 102-6
- Presència geogràfica	4	GRI 102-4
- Dimensió de l'organització	4	GRI 102-7
- Impactes, riscos i oportunitats clau	7	GRI 102-15
Informació sobre qüestions mediambientals		
- Enfocament de gestió	9	GRI 103-2 GRI 103-3 GRI GRI 102-15 GRI 102-11
- Principals impactes, riscos i oportunitats	14	GRI 102-29 GRI 102-30 GRI 307-1
- Gestió i exercici mediambiental	15	GRI 302-4 GRI 302-5
- Contaminació	16	GRI 103-2 GRI 302-4 GRI 302-5 GRI 305-5
- Economia circular	16	GRI 103-2 GRI 303-1 GRI 103-2 GRI 301-1 GRI 301-3
- Ús sostenible dels recursos	17	GRI 102-2 GRI 302-1 GRI 302-2 GRI 302-3 GRI 302-4 GRI 302-5 GRI 103-2
- Canvi climàtic	17	GRI 305-1 GRI 305-2 GRI 305-3 GRI 305-4 GRI 102-15 GRI 305-5

Informació sobre qüestions socials i relatives al personal

- Enfocament de gestió	18	GRI 103-2 GRI 103-3 GRI 102-35
- Principals impactes, riscos i oportunitats	19	GRI 102-15 GRI 102-30
- Ocupació		
• Nombre i distribució de treballadors per país, sexe, edat i classificació professional	20	GRI 102-7 GRI 102-8 GRI 405-1
• Distribució de modalitats de contracte de treball i mitjana anual per sexe, edat i classificació professional	21	GRI 102-8
• Mitjana anual de contractes indefinits, temporals i a temps parcial per sexe, edat i classificació professional	21	GRI 102-8
• Nombre d'acomiadaments per sexe, edat i classificació professional	22	GRI 404-1
• Remuneracions mitjanes per sexe, classificació professional i edat	23	GRI 405-2
• Bretxa salarial	23	GRI 405-2
• Remuneració de llocs de treball iguals o de mitjana de la societat	24	GRI 202-1
• Remuneració mitjana de consellers i directius	25	GRI 102-35 GRI 102-36 GRI 201-3
• Implantació polítiques de desconnexió laboral	25	Cualitativo
• Percentatge de treballadors amb discapacitat	25	GRI 405-1 b
- Organització del treball		
• Organització del temps de treball	25	GRI 102-8 c
• Absentisme	26	GRI 403-2
• Mesures per facilitar la conciliació	26	GRI 401-3
- Seguretat i Salut		
• Condicions de seguretat i salut a la feina	27	GRI 103-2
• Indicadors de sinistralitat	28	GRI 403-2 GRI 403-3
- Relacions socials		
• Organització del diàleg social	28	GRI 102-43
• Percentatge de treballadors coberts per convenis col·lectius per país	29	GRI 102-41
• Balanç dels convenis en el camp de la seguretat i salut	29	GRI 402-1 GRI 403-1 GRI 403-4
- Formació		
• Polítiques implementades en el camp de la formació	30	GRI 103-2
• Indicadors de formació	31	GRI 404-1 GRI 404-2
- Accessibilitat universal de les persones amb discapacitat	31	GRI 103-2
- Igualtat		
• Mesures adoptades per promoure la igualtat de tracte i d'oportunitats entre homes i dones	31	GRI 103-2
• Plans d'igualtat	31	GRI 103-2
• Mesures adoptades per promoure l'ocupació	31	GRI 103-2 GRI 404-2
• La integració i accessibilitat universal de les persones amb discapacitat	31	GRI 103-2
• Política contra tot tipus de discriminació i, si és el cas, de gestió de la diversitat	31	GRI 103-2 GRI 406-1
• Protocols contra l'assetjament sexual i per raó de sexe	32	GRI 103-2

Informació sobre el respecte dels drets humans		
- Enfocament de gestió	34	GRI 103-2 GRI 103-3 GRI 410-1 GRI 412-2
- Principals impactes, riscos i oportunitats	34	GRI 102-15 GRI 102-30
- Aplicació de procediments de deguda diligència	34	GRI 103-2
- Mesures de prevenció i gestió de possibles abusos comesos	34	GRI 103-2 GRI 412-1
- Denúncies per casos de vulneració dels drets humans	34	GRI 102-17 GRI 103-2 GRI 419-1
Informació relativa a la lluita contra la corrupció i el suborn		
- Enfocament de gestió	36	GRI 103-2 GRI 103-3 GRI 205-2
- Principals impactes, riscos i oportunitats	38	GRI 102-15 GRI 102-30
- Mesures per prevenir la corrupció i el suborn	38	GRI 103-2
- Mesures per lluitar contra el blanqueig de capitals	38	GRI 103-2
- Aportacions a fundacions i entitats sense ànim de lucre	41	GRI 103-2 GRI 415-1 GRI 201-1 GRI 203-2 GRI 415-1
Informació sobre la societat		
- Enfocament de gestió	41	GRI 103-2 GRI 103-3
- Principals impactes, riscos i oportunitats	43	GRI 102-15 GRI 102-30
- Compromisos de l'empresa amb el desenvolupament sostenible	44	GRI 413-1 GRI 413-2 GRI 203-2 GRI 102-43
- Accions d'associació o patrocini	44	GRI 102-13
- Gestió de la relació amb els consumidors	45	
• Sistemes de reclamació, queixes rebudes i resolució d'aquestes	45	GRI 102-17 GRI 103-2 GRI 418-1
• Mesures per a la salut i seguretat dels consumidors	46	GRI 103-2 GRI 416-1 GRI 416-2
- Subcontractació i proveïdors	47	GRI 103-3 GRI 308-1 GRI 407-1 GRI 414-1 GRI 414-2 GRI 308-2
- Informació fiscal i transparència	48	GRI 201-4
Metodologia d'aquest informe	49	

Av. Diagonal, 621
08028 Barcelona
www.criteriacaixa.com